

ПРИКАЗ ГОСУДАРСТВЕННОГО АГЕНТСТВА АРХИТЕКТУРЫ, СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО- КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА ПРИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

от 23 июля 2018 года №15-нпа

Об утверждении СН КР 12-01:2018 "Безопасность труда в строительстве"

В целях обеспечения безопасности труда при производстве общестроительных и специальных строительных работ, выполняемых при новом строительстве, расширении, реконструкции, техническом перевооружении, капитальном ремонте зданий и сооружений, производство строительных материалов, а также при изготовлении строительных конструкций и изделий, руководствуясь постановлением Правительства Кыргызской Республики «О делегировании полномочий Правительства Кыргызской Республики ряду государственных органов исполнительной власти» от 15 сентября 2014 года № 530 и Положением о Государственном агентстве архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики (далее-Госстрой), утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 24 июня 2013 года № 372,

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Утвердить СН КР 12-01:2018 «Безопасность труда в строительстве», согласно приложению.

2. Государственному институту сейсмостойкого строительства и инженерного проектирования при Госстрое (далее - ГИССиИП):

- принять меры по официальному опубликованию настоящего Приказа в соответствии с постановлением Правительства Кыргызской Республики «Об источниках официального опубликования нормативных правовых актов Кыргызской Республики» от 26 февраля 2010 года № 117;

- в течение трех рабочих дней со дня официального опубликования направить копию настоящего Приказа в двух экземплярах на государственном и официальном языках, на бумажном и электронном носителях, с указанием источника опубликования указанного Приказа, в Министерство юстиции Кыргызской Республики для государственной регистрации;

- в течение трех рабочих дней со дня вступления в силу настоящего Приказа направить в Аппарат Правительства Кыргызской Республики для информации.

3. Отменить действие СНиП КР 12-01-99 «Техника безопасности в строительстве» и СНиП 12-03:2001 «Безопасность труда в строительстве».

4. Настоящий приказ вступает в силу по истечении 15 дней со дня официального опубликования.

5. Контроль за исполнением настоящего приказа возложить на заместителя директора Госстроя М.А. Акматалиева.

Директор

Б. Абдиев

Курулуштагы ченемдик документтер тутуму
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КУРУЛУШ ЧЕНЕМДЕРИ

Система нормативных документов в строительстве
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КУРУЛУШТАГЫ ЭМГЕК КООПСУЗДУГУ

КР КЧ 12-01:2018

БЕЗОПАСНОСТЬ ТРУДА В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

СН КР 12-01:2018

Расмий басылма
Издание официальное

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНӨ КАРАШТУУ АРХИТЕКТУРА, КУРУЛУШ
ЖАНА ТУРАК ЖАЙ-КОММУНАЛДЫК ЧАРБА БОЮНЧА МАМЛЕКЕТТИК АГЕНТТИГИ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНТСТВО АРХИТЕКТУРЫ, СТРОИТЕЛЬСТВА И
ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА
ПРИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БИШКЕК
2018

Курулуштагы ченемдик документтер тутуму
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КУРУЛУШ ЧЕНЕМДЕРИ

КУРУЛУШТАГЫ ЭМГЕК КООПСУЗДУГУ
КР КЧ 12-01:2018

Расмий басылма

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНӨ КАРАШТУУ АРХИТЕКТУРА, КУРУЛУШ
ЖАНА ТУРАК ЖАЙ-КОММУНАЛДЫК ЧАРБА БОЮНЧА МАМЛЕКЕТТИК АГЕНТТИГИ

БИШКЕК
2018

Сөз башы

1 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин Жер титирөөгө туруктуу курулуш жана инженердик долбоорлоо мамлекеттик институту (техника илимдеринин доктору Жекишева С.Ж., техника илимдеринин кандидаттары Азыгалиев У.Ш., Кенжетаев К.И., Шаимбетов Ж.А., Косивцов Г.В.) тарабынан **КАЙРА КАРАЛЫП**, басмага даярдалды.

2 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин Жер титирөөгө туруктуу курулуш жана инженердик долбоорлоо мамлекеттик институту тарабынан **КИРГИЗИЛДИ**.

3 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 15-сентябрындагы № 530 токтомуна ылайык Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн ыйгарым укуктарын өткөрүп берүүсүнүн негизинде Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин 2018-жылдын 23-июлдагы №15-нпа буйругу менен **БЕКИТИЛГЕН ЖАНА ИШКЕ КИРГИЗИЛГЕН**.

4 Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинде Ченемдик укуктук акттардын мамлекеттик реестринде 2018-жылдын 27-июлунда № 130 **КАТТАЛГАН**.

5 КР 12-03-2001 КЧжЭ жана КР 12-01-99 КЧжЭ **ОРДУНА**.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин уруксатысыз ушул курулуш ченемдердин расмий басылма катары толугу менен же жарым-жартылай көчүрмөсүн жасоого, аларды тираждоого жана таратууга болбойт.

Мазмуну

1	Колдонуу чөйрөсү.....	1
2	Ченемдик шилтемелер.....	1
3	Терминдер жана аныктамалар.....	1
4	Жалпы жоболор.....	1
5	Эмгекти коргоону камсыздоо боюнча ишти уюштуруу.....	6
6	Өндүрүш аймактарын, жумуш тилкелерин жана жумушчу орундарды уюштуруу.....	10
	6.1 Жалпы талаптар.....	10
	6.2 Өндүрүш аймактардын, жумуш тилкелеринин жана жумушчу орундардын уюштурулушуна жана мазмунуна коюлган коопсуздук талаптары.....	11
	6.3 Материалдарды жана конструкцияларды жыюунун коопсуздук талаптары.....	13
	6.4 Электр коопсуздугун камсыздоо.....	15
	6.5 Өрт коопсуздугун камсыздоо.....	16
	6.6 Жумушчуларды зыяндуу өндүрүш факторлорунан коргоону камсыздоо.....	17
7	Курулуш машиналарын, транспорт каражаттарын, өндүрүш жабдыктарын, механизация каражаттарын, куралдарды, жабдыктарды, кол машиналарды жана аспаптарды иштетүү (эксплуатациялоо).....	20
	7.1 Жалпы талаптар.....	20
	7.2 Жылуучу (мобилдүү) машиналарды жана транспорт каражаттарын иштетүүдөгү коопсуздук талаптары.....	22
	7.3 Бир орунда туруучу машиналарды иштетүүдөгү коопсуздук талаптары.....	24
	7.4 Механизация жана секиче аянт каражаттарын, жабдууларды, кол машиналарды жана аспаптарды иштетүүдөгү коопсуздук талаптары.....	27
8	Транспорттук жана жүктөөчү-жүк түшүрүүчү иштер.....	33
	8.1 Жалпы талаптар.....	33
	8.2 Жүктөп-түшүрүүчү иштерди өндүрүүчү процесстерге коопсуздук талаптары.....	34
	8.3 Ишканаларда жүктөрдү ташуу коопсуздугунун талаптары.....	37
	8.4 Үзгүлтүксүз аракеттеги машиналарды колдонуудагы коопсуздук талаптары.....	38
	8.5 Автотранспорттун иштөөсү учурунда коопсуздук талаптары.....	40
9	Электр ширетүү жана газжалын иштерин аткаруудагы коопсуздук талаптары.....	42
	9.1 Жалпы талаптар.....	42
	9.2 Технологиялык процесстерге жана электр ширетүү жана газжалын иштерин өндүрүү жерлерине коопсуздук талаптары.....	43
	9.3 Кол менен ширетүүдөгү коопсуздук талаптары.....	44
	9.4 Газ баллондорду колдонуудагы жана сактоодогу коопсуздук талаптары.....	45
10	Имараттарды жана курулмаларды ажыратуудагы жана реконструкция же бузуу учурундагы коопсуздук талаптары.....	45

КР КЧ 12-01:2018

10.1	Ишти уюштуруу.....	45
10.2	Иш өндүрүү тартиби.....	47
11	Жер иштери.....	48
11.1	Ишти уюштуруу.....	48
11.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	49
11.3	Иш өндүрүү тартиби.....	51
11.4	Иш өндүрүүнүн атайын методдору.....	52
12	Жасалма негиздин (түптүн) түзүлүшү жана бургулоо иштери.....	53
12.1	Ишти уюштуруу.....	53
12.2	Иш өндүрүү тартиби.....	55
13	Бетон иштери.....	57
13.1	Ишти уюштуруу.....	57
13.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	58
13.3	Иш өндүрүү тартиби.....	59
14	Монтаждоо иштери.....	61
14.1	Ишти уюштуруу.....	61
14.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	63
14.3	Иш өндүрүү тартиби.....	64
15	Таш иштери.....	65
15.1	Ишти уюштуруу.....	65
15.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	67
15.3	Иш өндүрүү тартиби.....	67
16	Жасалгалоо иштери.....	68
16.1	Ишти уюштуруу.....	68
16.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	69
16.3	Иш өндүрүү тартиби.....	70
17	Жыгач конструкцияларды даярдоо жана чогултуу.....	71
18	Обочолонтуу иштери.....	72
18.1	Ишти уюштуруу.....	72
18.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	73
18.3	Иш өндүрүү тартиби.....	74
19	Тунуке иштери.....	75
19.1	Ишти уюштуруу.....	75
19.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	76
19.3	Иш өндүрүү тартиби.....	76
20	Имараттардын жана курулмалардын инженердик жабдыктарын монтаждоо.....	77
20.1	Ишти уюштуруу.....	77
20.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	79
20.3	Иш өндүрүү тартиби.....	79
21	Түтүкөткөргүчтөрдү жана жабдыктарды сыноодон өткөрүү.....	79
21.1	Ишти уюштуруу.....	79
21.2	Иш өндүрүү тартиби.....	81
22	Электр монтаждык жана оңдоо иштери.....	83
22.1	Ишти уюштуруу.....	83
22.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	84

22.3	Иш өндүрүү тартиби.....	85
22.4	Иштеп жаткан электр орнотууларда иштөө.....	87
23	Тоо өндүрүшүнүн өткөөлү боюнча иштер.....	89
23.1	Ишти уюштуруу.....	89
23.2	Жумушчу орундарды уюштуруу.....	90
23.3	Иш өндүрүү тартиби.....	91
23.4	Иш өндүрүүнүн атайын методдору.....	92
	А-тиркемеси (маалымдама) Ушул ченемдерде жана эрежелерде шилтеме жасалган ченемдик укуктук акттардын тизмеси.....	93
	Б-тиркемеси (милдеттүү) Терминдер жана алардын аныктамалары.....	98
	В-тиркемеси (милдеттүү) (Уюмдун) аймагында курулуш-монтаждоо иштерин өндүрүүгө уруксат-акты.....	103
	Г-тиркемеси (милдеттүү) Кооптуу факторлордун таасири боюнча кооптуу зоналардын чеги.....	104
	Д-тиркемеси (милдеттүү) Кооптуу же зыяндуу факторлордун таасири бар жерлерде иш өндүрүүгө уруксат- наряды	105
	Е-тиркемеси (сунушталуучу) Уруксат- наряды берилиши керек болгон өндүрүш жерлеринин (шарттарынын) жана иштердин түрлөрүнүн болжолдуу тизмеси.....	107
	Ж-тиркемеси (сунушталуучу) Курулуштагы уюштуруу-технологиялык документтердеги эмгек коопсуздугу боюнча негизги долбоордук чечимдердин курамы жана мазмуну.....	108
	И-тиркемеси (милдеттүү) Жумушчу орунда эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы боюнча кириш нускаманы каттоо журналынын формасы.....	111
	К-тиркемеси (милдеттүү) Аянттан тышкары жана аянттын ичиндеги аткарылган даярдоо иштеринин объекттин курулушту баштоого даярдыгына жана эмгек коопсуздугунун талаптарына ылайык келүүсү жөнүндө акттын формасы.....	112

Кириш сөз

Ушул Кыргыз Республикасынын КЧ 12-01:2018 курулуш ченемдери уюмдарда эмгекти коргоону башкаруу боюнча, өндүрүш коопсуздугун уюштуруу-технологиялык жактан даярдоо боюнча, курулуш, курулуш индустриясы үчүн жана курулуш материалдарынын өнөр жайына жалпы болгон тармактар аралык иштердин түрлөрүн өндүрүүдө коопсуздукту камсыздоодо боюнча бирдиктүү ченемдик талаптарды аныктайт жана эмгек коопсуздугу боюнча курулуш ченемдерин өркүндөтүү жана аларды Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук акттарына ылайык келтирүү максатында иштелип чыкты.

Ушул КЧ жаңы курулушта, кеңейтүүдө, реконструкциялоодо, бузууда, техникалык кайра куралдандырууда, имараттарды жана курулмаларды капиталдык ремонттоодо аткарылуучу жалпы курулуш жана атайын курулуш иштерин өндүрүүгө, курулуш материалдарын өндүрүүгө, ошондой эле ушул иштерди аткарып жаткан уюмдардын жеке менчик формасына жана ведомстволук караштуулугуна карабастан, курулуш конструкцияларын жана буюмдарын даярдоого да тиешелүү.

КР КЧ 12-01:2018 «Курулуштагы эмгектин коопсуздугу» Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин Жер титирөөгө туруктуу курулуш жана инженердик долбоорлоо мамлекеттик институту тарабынан жана «Экспертиза и технический надзор (Экспертиза жана техникалык көзөмөл)» консалтинг компаниясы» ЖЧК катышуусу менен Мамкурулуштун 2018-ж. 11-июнунда №13-нпа буйругу менен кабыл алынган «Курулуштагы ченемдик документтердин тутуму жөнүндө» жобонун талаптарына ылайык даярдалды.

Мамлекеттик тилде КР КЧ 12-01:2018 «Курулуштагы эмгектин коопсуздугу» мамлекеттик тил боюнча адис М.Э. Зарипованын катышуусунда даярдалды.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КУРУЛУШ ЧЕНЕМДЕРИ

Курулуштагы ченемдик документтер тутуму

КУРУЛУШТАГЫ ЭМГЕК КООПСУЗДУГУ

БЕЗОПАСНОСТЬ ТРУДА В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

SAFETY IN CONSTRUCTION

Киргизүү датасы – 2018-08-10

1 Колдонуу чөйрөсү

Ушул курулуш ченемдери жаңы курулушта, кеңейтүүдө, реконструкциялоодо, техникалык кайтадан жаңыртып жабдууда, имараттарды жана курулуштарды капиталдык ремонттоодо аткарылган жалпы жана атайын курулуш иштерин өндүрүүгө (мындан ары курулуш өндүрүшү), курулуш материалдарын өндүрүүгө (мындан ары курулуш материалдарынын өнөр жайы), ошондой эле курулуш конструкцияларын жана буюмдарын даярдоого (мындар ары курулуш индустриясы) ушул иштерди аткарган уюмдардын менчик формасына жана ведомстволук караштуулугуна карабастан тиешелүү болот.

2 Ченемдик шилтемелер

Ушул курулуш ченемдеринде А-тиркемеде келтирилген ченемдик укуктук акттарга шилтеме жасалган.

3 Терминдер жана аныктамалар

Ушул ченемдик документте Б-тиркемеде келтирилген терминдер жана аныктамалар пайдаланылган, алардын ичинде Кыргыз Республикасынын эмгекти коргоо, санитардык-эпидемиологиялык эрежелер жана ченемдер, ошондой эле гигиеналык ченемдер, санитардык эрежелер жана ченемдер жөнүндө мыйзамдарда белгиленгендер да колдонулат.

4 Жалпы жоболор

Курулуш өндүрүшүндө, курулуш материалдары жана курулуш индустрия өнөр жайында ишти уюштуруу жана аткаруу Кыргыз Республикасынын эмгекти коргоо жөнүндө мыйзамдарын (мындан ары - мыйзамдарды), ошондой эле А-тиркемеде келтирилген ченемдик укуктук акттардын түрлөрүнүн (мындан ары - ЧУА) тизмесинде белгиленген башка ченемдик укуктук акттарды тутуу менен ишке ашырылышы керек.

4.1 Жумуш берүүчү (курулушту жүргүзүп жаткан адам) Кыргыз Республикасынын эмгекти коргоо жөнүндө мыйзамдарынын жана башка эмгекти

КР КЧ 12-01:2018

коргоо чөйрөсүндөгү ЧУАлардагы курулуш өндүрүшүнүн талаптарына ылайык, курулуш өндүрүшүнүн коопсуздугун жана курулуш өндүрүшүндө пайдаланылган техникалык жабдууларды коопсуз пайдаланууну камсыз кылууга, ошондой эле ушул ченемдердин талаптарынын сакталышына контроль жүргүзүүгө милдеттүү.

4.2 Ушул ченемдердин талаптарына ылайык жумуш берүүчү аныкталган тартипте кесиптер боюнча жана аткарылуучу иштердин түрлөрү боюнча эмгекти коргоо боюнча нускамалардын иштелип чыгуусун уюштурушу керек, алар тиешелүү кесиптик биримдик органынын же башка, курулуш өндүрүшүнө катышкан, жумушчулар ыйгарым укукка ээ кылган органдын (мындар ары -жумушчулар) пикирин эске алып, жумуш берүүчүнүн жердик ченемдик акттары менен бекитилет.

4.3 Эгерде эмгекти коргоо талаптары ченемдер менен регламенттелбеген иш технологияларын жана методдорун, материалдарды, технологиялык жабдууларды, куралдарды, инвентарларды, жабдууларды жана транспорт каражаттарын пайдаланса, жумуш берүүчү курууга укуктуу адам менен биргеликте эмгекти коргоо боюнча мамлекеттик ченемдик талаптарды (мындан ары эмгекти коргоо талаптары) камтыган ЧУАлардын талаптарына ылайык эмгекти коргоо боюнча атайын иш-чараларды иштеп чыгып, бекитүүгө тийиш.

4.4 Уюмдун аймагында курулуш-монтаждоо иштерин баштоодон мурун тапшырык берүүчү адам жана генералдык подрядчы субподрядчылардын жана иштеп жаткан уюмдун администрациясынын катышуусунда уруксат-актты В-тиркемеге ылайык үлгүдө түзүүгө милдеттүү. Уруксат-актта каралган иш-чаралардын аткарылышына курулуш уюмдардын жана иштеп жаткан уюмдардын жетекчилери жооптуу болот.

4.5 Курулуш аянттарында субподрядчыны жана ижарачыларды катыштырып иштерди жүргүзүүдө генералдык подрядчы же ижарачы:

- алар менен биргеликте курулушка катышкан бардык уюмдарга жана жактарга милдеттүү болгон эмгектин коопсуз шарттарын камсыздаган иш-чараларды иштеп чыгууга тийиш;

- жардамчы подрядчыларга жана ижарачыларга бекитилген иш тилкелеринде эмгек коопсуздугун камсыздоочу мерчемделген иш-чаралардын субподрядчылар жана ижарачылар тарабынан аткарылышын жана алардын аракеттерин тейлөөнү камсыздоого тийиш.

4.6 Курулуш өндүрүшүн жүргүзүүдө курулуш өндүрүшүнө катышкан жумушчуларга төмөндөгү зыяндуу жана (же) кооптуу өндүрүш факторлорунун таасири тийиши мүмкүн:

- жылып жүргөн даярдык жана курулуш материалдары, кыймылдоочу машиналар жана механизмдер, технологиялык жабдуулардын кыймылдоочу бөлүктөрү;

- учуп түшүүчү буюмдар жана материалдар, имараттардын жана курулуштардын, жабдуулардын, тоо тегинин жана топурактардын өзүнөн өзү уроочу конструкциялары;

- жумушчу орундардын бийиктиги 1,8 метр жана андан бийик жерлердин чегинен 2 метрден жакын аралыкта коргоочу тосмолор жок шартта жайгашуусу же коргоочу тосмолордун бийиктиги 1,1 метрден төмөн болгон учурда, ошондой эле конструкциянын же жабдуунун элементтеринде туруп, 1,8 метрден жогору бийиктикте иштерди жүргүзүүдө;

- өтө газдалган жана чаң болгон, абасы нымдуу жумушчу зоналар;

- жумушчу зонанын абасынын температурасы жогору же төмөн болушу;
- жумушчу орундарда чуунун жана дирилдөөнүн деңгээли жогору болушу;
- статикалык электр деңгээлинин жогору болушу;
- электр чынжырынын бириге калуусу (замыкание) адамдын денесинен өтүп кете турган электр чынжырындагы чыңалуунун жогорулашы;
- дем алуу органдары, аш казан жана ичеги-карын, тери жана былжырлуу кабыктар аркылуу адамдын денесине өтүүчү ууландыруучу жана дүүлүктүрүүчү химиялык заттар;
- физикалык жана нерв-психикалык жүктүн (нагрузка) ашып кетүүсү.

Кооптуу өндүрүш факторлору таасир этүүчү зоналарга төмөндөгүлөрдү киргизүүгө болот:

- курулуп жаткан имараттын (курулуштун) жанындагы аймактардын тилкелерин;
- үстүндө конструкцияны же жабдууну монтаждоо (демонтаждоо) жүрүп жаткан имараттын жана курулманын бир кармалган катарлары.

Объекттерди курууда кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлорунун жумушчуларга тийгизген таасирин уюштуруучу-технологиялык документтерде Курулушту уюштуруу долбоорлорунда (КУД), иш өндүрүү долбоорлорунда (ИӨД) камтылган чечимдерди киргизүү аркылуу уруксат берилген деңгээлге чейин төмөндөтүү же аларды жоюу боюнча чаралар көрүлүшү зарыл. Көрсөтүлгөн кооптуу зоналардын чектери Г-тиркемеге ылайык аныкталат.

4.7 Курулуш объектисиндеги иш өндүрүүнү КУДдагы иштердин календардык мерчемине (графикке) ылайык технологиялык ырааттуулукта жүргүзүү керек. Иштерди айкалыштыруу зарыл болгон учурда айкалыштырылган иштерди аткарууда коопсуздукту камсыздоочу кошумча иш-чаралар жүргүзүлүүгө тийиш.

4.8 Иш-чаралар Курулушту уюштуруу долбоорлорунда (КУД), иш өндүрүү долбоорлорунда (ИӨД) иштелип чыккан чечимдердин негизинде кабыл алынып, төмөнкүлөрдү камтыйт:

- иш өндүрүү үчүн подрядчикке бөлүнүп берилген аймактын чегин аныктоо;
- подряддык уюмдун жумушчуларын уюмдун аймагына киргизүү тартибин аныктоо;
- бөлүнүп берилген аймакта зарыл болгон даярдык көрүү иштерин жүргүзүү;
- айкалыштырып иштөө зоналарын жана ал жерлерде ишти аткаруу тартибин аныктоо.

4.9 Курулуш аянтында бир нече подрядчы уюмдар, алардын ичинде жеке ишмердүүлүк менен алектенген жарандар биргелешип иштеген учурда, генералдык подрядчы курулуш объектисиндеги эмгек шарттарынын абалына контролдоо жүргүзөт.

Объектте жумушчулардын ден соолугуна жана өмүрүнө коркунуч туудурган кооптуу шарттар түзүлгөн учурда, генералдык подрядчы уюм курулуштун бардык катышуучуларына бул туурасында билдирип, адамдарды кооптуу зонадан чыгарып кетүү үчүн тиешелүү чараларды көрүшү керек. Коркунучтун пайда болушунун себептерин жойгондон кийин генералдык подрядчы уюм иштерди жандандырууга уруксат берет.

4.10 Кооптуу, зыяндуу жана жагымсыз эмгек шарттарында иштөөгө уруксат алдын ала жана мезгилдүү медициналык кароодон өткөн адамдарга берилет.

КР КЧ 12-01:2018

4.11 Курулуш машиналарынын, аспаптардын, технологиялык жабдыктардын, жамааттык коргонуу каражаттарынын техникалык жактан оң абалда болуусун алар баланста турган уюмдар камсыздайт.

4.12 Жумушчулардын убактылуу же туруктуу орду кооптуу зоналардын чегинен тышкары жайгаштырылышы керек.

Ар дайым иштеп туруучу кооптуу өндүрүш факторлорунун зоналарынын чектеринде коргоочу тосмолор тургузулушу зарыл, ал эми мүмкүн болгон (потенциалдуу) кооптуу өндүрүш факторлорунун зоналарынын чектеринде МАСТ-12.4.026 ылайык сигнал берүүчү тосмолор жана коопсуздук белгилери тургузулушу талап кылынат.

4.13 Пайда болушу аткарган иштер менен байланышта болбогон кооптуу өндүрүш факторлордун таасири бар зоналарда иштерди аткарууга Д-тиркемеге ылайык тариздеги уруксат-наряды берилиши керек.

4.13.1 Уруксат-наряды боюнча гана иштөөгө уруксат берилген иш өндүрүү орундардын жана жумуш түрлөрүнүн тизмеси Е-тиркемеде келтирилген тизменин негизинде, уюмдун профилин эске алуу менен уюм тарабынан түзүлүп, уюмдун жетекчиси менен бекитилүүгө тийиш.

4.13.2 Уруксат-наряды иштин тике жетекчисине (прорабга, мастерге, менеджерге ж.б.у.с.) уюмдун жетекчисинин буйругу менен ыйгарым укукка ээ болгон адам тарабынан берилет. Жумуштар башталардан мурун иштин жетекчиси жумушчуларды иш өндүрүшүнүн коопсуздугу боюнча иш-чаралар менен тааныштырып чыгууга милдеттүү жана уруксат-нарядында жазып, нускаманы тариздеши керек.

4.13.3 Курулмалардын же коммуникациялардын корголуучу зоналарында иштерди жүргүзүүдө уруксат-наряды ушул курулманын же коммуникациянын ээси деп эсептелген уюмдун жазуу түрүндө берген уруксаты болгон учурда гана берилет.

4.13.4 Уруксат-наряды тапшырылган иштин көлөмүн аткарууга керектелген мөөнөткө гана берилет. Эгерде иштерди өндүрүү учурунда уруксат-нарядында каралбаган кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору пайда болсо, иштерди токтотуу керек. Уруксат-нарядын жокко чыгарып, жаңы уруксат-наряды берилгенден кийин гана иштер жандандырылууга тийиш.

Уруксат-нарядын берген жак анда каралган иш өндүрүүнүн коопсуздугун камсыздоо боюнча иш-чаралардын аткарылышына контроль жүргүзүүгө тийиш.

4.14 Аткарган жумушунун мүнөзүнө байланыштуу болгон кооптуу өндүрүш факторлорунун таасири тийген шарттарда иштеген жумушчуларга мыйзамдарга ылайык кошумча коопсуздук талаптары коюлат. Мындай кесиптердин жана жумуштардын түрлөрүнүн тизмеси мыйзамдардын талаптарын эске алып түзүлүп, уюмда бекитилиши керек. Мыйзамдарга ылайык эмгек коопсуздугу боюнча кошумча талаптар коюлган иштерди аткарууга курагы жана жынысы боюнча каршы көрсөтмөлөрү жок, медициналык текшерүүдөн өткөн жана ушундай иштерди аткарууга жарактуу деп табылган, иштердин коопсуз методдору жана ыкмалары боюнча окуудан өткөн, эмгекти коргоо боюнча нускама алган, жумушчу ордунда такшалтмадан өткөн, эмгекти коргоо талаптары боюнча билими текшерилген жумушчуларга уруксат берилет.

4.15 Бийиктиктерге өз алдынча чыгып иштөөчү жумуштарга 18ден жаш эмес, медициналык текшерүүдөн өткөн жана жарактуу деп табылган, бийиктиктерге чыгып иштөөчү жумушта бир жылдан кем эмес тажрыйбага жана 3төн төмөн эмес тарифтик разрядга ээ жумушчуларга (жумушчуларга, инженердик-техникалык жумушчуларга) уруксат берилет.

Бийиктиктерге чыгып иштөөчү жумуштарга алгачкы жолу уруксат берилген жумушчулар жетекчинин буйругу менен дайындалган тажрыйбалуу жумушчулардын тике көзөмөлү алдында бир жыл бою иштеши керек.

4.16 Аялдардын иштерин уюштурууда Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2005-жылдын 2-декабрындагы №548 токтому менен бекитилген жүктөрдү кол менен көтөрүүдө жана жылдырууда аялдарга аныкталган уруксат берилген чектеги жүктөрдүн ченемдерин тутуу керек, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2000-жылдын 24-мартындагы №158 токтому менен бекитилген аялдардын эмгегин пайдаланууга тыюу салган кооптуу жана зыяндуу эмгек шарттарындагы иштердин, кесиптердин жана кызматтардын тизмесине ылайык алардын эмгеги чектелүүгө тийиш.

4.17 Жаш өспүрүмдөрдүн иштерин уюштурууда Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2001-жылдын 2-июлундагы №314 токтому менен бекитилген 18 жаштан жаш жактарга иштөөгө тыюу салган оор жана зыяндуу эмгек шарттарындагы кесиптердин жана жумуштардын тизмесине ылайык жүктөрдү кол менен көтөрүүдө жана жылдырууда аныкталган уруксат берилген чектеги жүктөрдүн ченемдерин жана алардын эмгегин пайдалануудагы чектөөлөрдү тутуу керек.

Өндүрүш практикасын өтүүдө (өндүрүш окутууда) жогоруда айтылган тизмедеги өндүрүштөрдө, кесиптерде жана иштерде орто, башталгыч кесиптик билим берүүчү жана негизги жалпы билим берүүчү мекемелердин окуучулары жумушчу орундарда тиешелүү санитардык эрежелерди жана ченемдерди, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2004-жылдын 5-апрелиндеги №225 «Эмгекти коргоо боюнча ишти жана кызматты уюштуруу жөнүндө типтүү жобону жана Эмгекти коргоого окутуунун тартиби жана уюмдардын жумушчуларынын эмгекти коргоо талаптары боюнча билимин текшерүү тартиби жөнүндө жобону бекитүү жөнүндө» токтомун эске алуу менен бир күндө 4 сааттан ашык эмес убакыт болууга тийиш.

4.18 Кооптуу жана (же) зыяндуу өндүрүш факторлорунун таасири тийген шарттарда иштеген жумушчулар Кыргыз Республикасынын саламаттыкты сактоо маселелери боюнча мамлекеттик органы аныктаган, мыйзамдарга ылайык келген алдын ала медициналык текшерүүлөрдөн жумушка орношкондо жана иштеп жаткан учурда мезгилдүү медициналык текшерүүлөрдөн сөзсүз түрдө өтүп турууга милдеттүү.

4.19 Цехтердин, сменалардын башчылары, мастерлер, прорабдар, улук прорабдар жана башка адистер жумуш берүүчү бекиткен кызмат орундарынын тизмеси боюнча 3 жылда 1 жолудан кем эмес, ал эми атайын иштерде эмгектенген жумушчулар бир жылда бир жолу ченемдик укуктук акттардын коопсуздук талаптары, жердик ченемдик укуктук акттардын талаптары боюнча билимин текшертип турушу керек. Аталган акттардын талаптарын тутуу жумушчулардын квалификациялык (кызматтык) милдеттерине кирет.

4.20 Курулушту уюштуруу долбоорлорун (КУД), иш өндүрүү долбоорлорун (ИӨД) иштеп чыккан жана бекиткен уюмдар ушул долбоорлордо эмгектин коопсуздугу

КР КЧ 12-01:2018

боюнча чечимдерди кароого тийиш жана алар курамы жана мазмуну боюнча Ж-тиркемеде келтирилген талаптарга ылайык келиши керек.

Аталган чечимдерди өздөрүнө камтыбаган КУД жана ИӨДдөрсүз иш жүргүзүүгө уруксат берилбейт.

4.21 Электртехникалык жана электр технологиялык персоналдардын иштөөсү учурунда керектөөчүлөрдүн электр орнотууларын эксплуатациялоо талаптары 6.4.бөлүмгө ылайык аткарылууга тийиш.

4.22 Асбест менен жана курамында асбести бар материалдар менен иштөөдө 1986-жылкы Эл аралык эмгекти коргоо 162-конвенциясынын «Асбести колдонууда эмгекти коргоо жөнүндө» жобосун жана 2.2.3.0013 «Асбест менен жана курамында асбести бар материалдар менен иштөө» Санитардык эрежелердин жана ченемдердин талаптарын эске алуу талап кылынат.

4.23 Химиялык заттар колдонулган иштерди өндүрүүдө эмгекти коргоо боюнча тиешелүү тармактар аралык эрежелерди тутуу зарыл.

5 Эмгекти коргоону камсыздоо боюнча ишти уюштуруу

5.1 Иштеп жаткан мыйзамдарга ылайык, уюмда эмгекти коргоонун коопсуз шарттарын камсыздоо боюнча милдет жумуш берүүчүгө жүктөлөт.

5.2 Уюмдун буйругу менен өндүрүш аймактарда кызматтык милдеттеринин чегинде ыйгарылган жумуш тилкелериндеги эмгектин

коопсуз шарттарын жана эмгекти коргоону камсыздаган жооптуу жактар дайындалышы керек.

5.3 Адистиги, квалификациясы жана (же) ээлеген кызматы эске алынып аныкталган уюмдун жумушчулары эмгекти коргоо боюнча милдетти жумуш берүүчү бекиткен кызматтык нускамалардын же эмгекти коргоо боюнча нускамалардын көлөмүндө аткарышат. Жумушчуну жумушка кабыл алып жатканда же кызматка дайындап жатканда, же башка ишке которууда кызматтык нускамалар же эмгекти коргоо боюнча нускамалар менен кол койдуруп тааныштыруу керек.

5.4 Жумуш берүүчүнүн жана уюмдун жумушчуларынын өкүлдөрү мыйзамдарга ылайык жамааттык келишимдерди жана эмгекти коргоо боюнча макулдашууларды түзүүдө аныкталган эмгекти коргоо шарттарын жакшыртуу боюнча чараларды көрүшөт.

5.5 Эмгекти коргоонун жана өндүрүш санитариясынын талаптарын тутуу максатында, өндүрүш ишмердүүлүгү менен алектенген ар бир уюмда алардын аткарылышын контролдоону ишке ашыруу үчүн ушул тармакта тиешелүү тажрыйбага ээ же тиешелүү даярдыктан өткөн эмгекти коргоо боюнча адис дайындалат же эмгекти коргоо кызматы түзүлөт.

Уюмдагы эмгекти коргоо кызматынын түзүмү жана бул кызматтын жумушчуларынын саны жумушчулардын санына, кооптуулукка, өндүрүштүн зыяндуулугуна ж.б. факторлорго жараша, мыйзамга ылайык жумуш берүүчү тарабынан аныкталат.

5.6 Уюмда эмгекти коргоонун абалы жана эмгек коопсуздугунун шарттары текшерилип, контролдонуу жана бааланып туруу уюштурулушу керек, алар өзүнө контроль жүргүзүүнүн төмөнкү деңгээлдерин жана формаларын камтыйт:

- жабдыктардын, аспаптардын, куралдардын оң абалда болушуна жумушчулардын ар дайым контроль жүргүзүп туруусу; тосмолордун, сактоочу жердетүүлөрдүн жана башка коргоочу каражаттардын бар жана бүтүн экендигин жумуштар башталганга чейин текшерүү жана эмгекти коргоо боюнча нускамаларга ылайык жумуш учурунда жумуш орундарында текшерүүлөрдү жүргүзүп туруу;

- иштердин жана ишканалардын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн жетекчилеринин кызматтык милдеттерине ылайык иштердин жана ишканалардын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн жетекчилери тарабынан мезгилдүү ыкчам контроль жүргүзүп туруу;

- эмгекти коргоо кызматы тарабынан бекитилген иш мерчемдерге ылайык ишканалардын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн арасынан тандап алып, эмгекти коргоонун абалына жана эмгек шарттарына контроль жүргүзүү.

Эмгекти коргоо ченемдери жана эрежелери бузулган учурлар табылганда, жумушчулар өз күчтөрү менен аларды жоюу үчүн чараларды көрүүгө тийиш, эгер аны токтотуу мүмкүн болбосо, жумушту токтотуп, кызматтагы адамдарды кабарландыруу зарыл.

Жумушчулардын ден соолугуна жана өмүрүнө кооптуу жагдай түзүлгөн учурда жооптуу адамдар жумушту токтотууга милдеттүү жана коркунучту жоюуга чараларды көрүүгө тийиш, зарыл болгон учурларда адамдарды коопсуз жерлерге эвакуациялоону камсыз кылуу керек.

5.7 Уюмдарда аныкталган тартипте эмгекти коргоо жана эмгек коопсуздугу боюнча тармактык-өндүрүштүк ченемдик документтердин төмөнкү түрлөрү иштелип чыгып, тиешелүү түрдө таризделип, тираждалып, сакталышы керек:

Кыргыз Республикасынын Мамкурулушунун сунуштарынын негизинде иштелип чыккан эмгек коопсуздугу боюнча ишканалардын (уюмдардын) стандарттары;

Курулуш, курулуш материалдары өнөр жайынын жана турак-коммуналдык чарба жумушчуларына эмгекти коргоо боюнча типтүү нускамалардын негизинде иштелип чыккан уюмдардын жумушчулары үчүн эмгекти коргоо боюнча нускамалар.

5.8 Жумуш берүүчүлөр жумушчуларга ишке кирүүгө уруксат берүүдөн мурун, кийин белгиленген мөөнөттөрдө мезгил-мезгили менен белгиленген тартипте жумушчулардын кызматтык нускамаларын же эмгекти коргоо боюнча нускамаларды эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктаган тартипте эмгекти коргоо жана эмгек коопсуздугу боюнча окутууларды уюштуруп, билимдерин текшерип турууга милдеттүү. Жумушчуларды эмгекти коргоо боюнча окутуу жана билимин текшерип туруу кесипкөйлүүлүктү жогорулатууда, кайра даярдоодо, экинчи кесипке ээ болууда, даярдоодо өткөрүлүп турат.

Уюмдарда жумушчулардын аткарып жаткан тийиштүү өндүрүш иштерине талаптары тиешелүү болгон эмгекти коргоо боюнча эрежелерди жана нускамаларды окуп-үйрөнүү үчүн шарттар түзүлүшү керек. Кыргыз Республикасынын Мамкурулушу басып чыгарган эмгекти коргоо жана эмгек коопсуздугу боюнча документтердин топтому уюмдун ар бир өндүрүштүк түзүмдүк бөлүмүндө болушу керек жана жумушчуларга өз алдынча даярданууга берилүүгө тийиш.

5.9 Машиналарды, жабдыктарды, орнотууларды жана иштерди тейлеген экологиялык жана техникалык коопсуздук маселелери боюнча мамлекеттик көзөмөл жана контроль жүргүзгөн аткаруу бийлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик

КР КЧ 12-01:2018

органынын контролунда турган уюмдун (жактын) персоналы ушул органдын талаптарына ылайык жумушка киришүүгө уруксат алат.

5.10 Иш сапарга келген жана убактылуу иштей турган жумушчуларга уруксат берүүдөн мурун жумушчу орундарында киришүү инструктажын жана алгачкы инструктажын И- тиркемеге ылайык журнал түзүү менен өткөрүү зарыл.

5.11 Орто, башталгыч кесиптик билим берүү жана негизги билим берүүчү мекемелердин окуучулары иштеген учурда, ошондой эле жожодордун студенттери өндүрүш практикасын өткөн учурда же келишим боюнча иштерди жүргүзгөн учурда уюмдун жетекчиси төмөндөгүлөргө милдеттүү:

аталган жактарды жумушчу орундарга жөнөткөнгө чейин жумушка кабыл алуу жөнүндө буйруктарда көрсөтүлгөн жумушчуларга арналган программалар боюнча иштин коопсуз методдоруна жана ыкмаларына үйрөтүү керек жана иштеп жаткан эрежелерге ылайык эмгекти коргоо боюнча инструктаж менен камсыздоого тийиш;

4.17 п. талаптарын тутуп, аталган жактарга иштөөгө уруксат берүү;

аталган жактарды санитардык-тиричилик жактан тейлөөнү камсыздоо, аларга акысыз атайын кийимдерди, бут кийимдерди жана башка ченемдер менен аныкталган жеке коргонуу каражаттарын берүү;

аталган жактарды келишимдин шарттарында каралбаган жумуштарда иштетүүгө жол бербөө.

5.12 Мыйзамдарга ылайык, кооптуу жана (же) зыяндуу эмгек шарттарындагы иштерде, ошондой эле булгануулар менен байланышкан иштерде жумуш берүүчү жумушчуларды атайын кийим, бут кийимдер жана башка тастыкталган жеке коргонуучу каражаттары менен камсыз кылуу эрежелеринде каралган тартипте иштеп жаткан атайын кийим, бут кийимдерди жана башка тастыкталган жеке коргонуу каражаттарын акысыз берүү типтүү тармактык ченемдерге ылайык, же бул ченемдерден жогору жамааттык келишимдерге жана тарифтик макулдашууларга ылайык камсыздандырууга милдеттүү.

Жумуш берүүчү Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1997-жылдын 25.06. №374 «Зыяндуу жумуш шарттарында иштегендерге сүт же башка бирдей баалуулуктагы азык-түлүктөрдү акысыз берүү жөнүндө эрежеге» жана «Самын, жуунучу жана дезинфекциялоочу каражаттарды акысыз берүү жөнүндө жобого» ылайык зыяндуу шарттарда иштеген жумушчуларды сүт менен же башка бирдей баалуулуктагы азык-түлүктөр, жуунуп-тазалоочу жана дезинфекциялоочу каражаттар менен камсыздоого милдеттүү.

Курулуш аянтында жүргөн бардык адамдар сактоочу каскаларды кийүүгө милдеттүү. Жумушчуларга жана инженердик-техникалык жумушчуларга сактоочу каскаларысыз жана башка зарыл болгон жеке коргонуучу каражаттарсыз жумушка киришүүгө уруксат берилбейт.

Иш өндүрүүдө жумуш берүүчү тастыкталган жеке коргонуучу каражаттар менен иштин кооптуу жана зыяндуу факторлоруна жараша сөзсүз түрдө камсыздап, аларды колдондурууга тийиш.

Жумуш берүүчү тиешелүү курулуш ченемдерине жана эрежелерине жана жамааттык келишимге же тарифтик макулдашууга ылайык курулушта, курулуш материалдарын өндүрүүдө жана курулуш өндүрүшүндө иштеген жумушчуларды санитардык-тиричилик бөлмөлөр менен (гардероб, кийим жана бут кийим кургаткыч,

жуунуучу жер, тамактануу бөлмөсү, эс алуу бөлмөсү, жылынуу ж.б.) камсыздоого тийиш.

Санитардык-тиричилик бөлмөлөрдү жана курулуштарды эксплуатацияга даярдоо иш өндүрүү башталганга чейин бүтүшү керек.

Санитардык-тиричилик бөлмөлөрдө медикаменттери бар аптечка, замбилдер, бекитүүчү шакшактар жана жабыркагандарга алгачкы медициналык жардам көрсөтүүчү башка каражаттар болууга тийиш.

5.13 Өндүрүштө кырсыктар болгон учурларда жумуш берүүчү Мыйзамдарга ылайык, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2001-жылдын 27.02. №64 «Өндүрүштө болгон кырсыктарды иликтөө жана каттоо жөнүндө жобо» токтому менен бекитилген жободо белгиленген тартипке ылайык кырсыкты иликтөөнү уюштурууга милдеттүү. Иликтөөнүн жыйынтыктары боюнча өндүрүштөгү жаракат алууларды жана кесиптик ооруларды алдын алуучу иш-чаралар иштелип чыгып, аткарылышы керек.

5.14 Жумуш берүүчү Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Экологиялык жана техникалык коопсуздук мамлекеттик инспекциясынын Эмгекти коргоо жана эмгек мамилелери башкармалыгына жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык ыйгарым укукка ээ болгон эмгекти коргоо талаптарын тутууну мамлекеттик көзөмөлдөө жана коомдук контролдоо органдарына алар талап кылган эмгекти коргоого тиешелүү документтерди берүүгө милдеттүү, ушул органдардын өкүлдөрүнө өндүрүш аймактарына, өндүрүш жана санитардык-тиричилик бөлмөлөргө, жумушчу орундарга тоскоолдуксуз кирүүнү камсыздашы керек.

5.15 Мыйзамдарга жана ченемдик укуктук акттарга ылайык эмгек шарттарын жакшыртуу, өзгөчө эмгек шарттарын аныктоо, зыяндуу жана кооптуу шарттардагы эмгек үчүн кошумча төлөмдөрдүн өлчөмүн аныктоо максатында жумуш берүүчү жумуш ордун эмгек шартына жараша аттестациялоону уюштурууга тийиш.

5.16 Уюмдарда эмгекти коргоо жана эмгек коопсуздугун пропагандалоо борбору катары эмгекти коргоо бурчтары же кабинеттери уюштурулушу керек.

5.17 Кооптуу өндүрүштүк объекттерде иш жүргүзүү учурунда төмөндөгүлөрдү жетекчиликке алыш керек:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августундагы №516 токтому менен бекитилген «Кооптуу өндүрүштүк объекттердин өнөр жайлык коопсуздугу жаатында иш жүргүзгөн уюмдар тарабынан өндүрүштүк контролду уюштуруунун жана ишке ашыруунун тартиби жөнүндө жобо»;

- Кыргыз Республикасынын өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу мамлекеттик комитетинин (мындан ары-ӨЖЭКПМКнын):

2018-жылдын 24-апрелиндеги № 01-7/202 буйругу менен бекитилген «Кооптуу өндүрүштүк объекттерде аварияларды жана кокустуктарды техникалык изилдөө жүргүзүү жөнүндө жобо»;

2018-жылдын 12-майындагы № 01-7/239 буйругу менен бекитилген:

«Кооптуу өндүрүш чөйрөсүндө мекемелердин адистерин даярдоо жана аттестациялоо иштерин уюштуруу жөнүндө жобо»;

«Кооптуу өндүрүш чөйрөсүндө мекемелердин жумушчуларынын билимин текшерүү жана окутууну уюштуруу жөнүндө жобо».

6 Өндүрүш аймактарын, жумуш тилкелерин жана жумушчу орундарды уюштуруу

6.1 Жалпы талаптар

6.1.1 Өндүрүш аймактары (курулуш жана өнөр жай ишканаларынын курулуш объекттери, өндүрүш жана санитардык-тиричилик имараттары жана курулуштары турган аянттары), жумуш тилкелери жана жумушчу орундар коопсуз иш өндүрүүнү камсыз кылууга даяр болууга тийиш.

Даярдык көрүү иш-чаралары иш өндүрүшү башталганга чейин бүткөрүлүшү керек. Өндүрүш аймактарынын, имараттардын жана курулмалардын, жумуш тилкелеринин жана жумушчу орундардын же кайра реконструкцияланып жаткан өнөр жай объектилеринин эмгекти коргоо жана эмгек коопсуздугунун талаптарына шайкештиги эксплуатацияга кабыл алынып жаткан учурда аныкталат.

Курулуш аянтында даярдоо иштеринин аяктагандыгы эмгек коопсуздугу боюнча К-тиркемеге ылайык таризделген иш-чаралардын аткарылгандыгы жөнүндө акты менен кабыл алынышы керек.

6.1.2 Жумушчу орунду уюштуруу үчүн колдонулган өндүрүш жабдуулары, куралдар жана аспаптар эмгек коопсуздугунун талаптарына жооп берүүгө тийиш.

6.1.3 Өндүрүш аймактары, жумуш тилкелери жана жумушчу орундары жумушчуларга керектүү жамааттык жана жеке коргонуучу каражаттар менен, өрт өчүрүүчү баштапкы каражаттар менен, ошондой эле байланыш, белги берүүчү (сигнализация) ж.б. иштеп жаткан ченемдик документтердин, жамааттык келишимдин, макулдашуулардын шарттарынын талаптарына ылайык эмгек коопсуздугун камсыздаган техникалык каражаттар менен камсыздалышы керек.

6.1.4 Өндүрүш аймактарында санитардык-тиричилик жана өндүрүш бөлмөлөрү, эс алуу жайлары, адамдар өтө турган жерлер, жумушчу орундар жайгашкан учурда 4.12.п. талаптарын аткаруу зарыл.

6.1.5 Жүк көтөрүүчү крандар колдонулган объекттерди курууда, курулуп жаткан имараттардын жанындагы кооптуу зоналарда, ошондой эле ушул ченемдердин Г-тиркемесине ылайык аныкталган крандардын жүктөрүн жылдырган жерлердин чегине транспорт же жүргүнчүлөрдүн жолдору, санитардык-тиричилик жана өндүрүш имараттары жана курулмалары, курулуш аянттарында же алардын жанында ар дайым же убактылуу мезгилге чейин адамдар жүргөн башка жерлер кирсе, адамдардын коопсуздугун камсыздоо үчүн иштерди Ж-тиркемеде келтирилген төмөндөгү маселелерди чечүүнү камтыган КУД жана ИӨДдөрдүн талаптарына ылайык жүргүзүү зарыл:

- мунара крандарынын иштөө зонасын жасалма жолу менен чектөө үчүн каражаттарды пайдалануу;

- коргоочу калкалоо курулмаларды жана коргоочу экрандарды пайдалануу.

6.1.6 Өндүрүш аймактарындагы унаа жана жөө жүргүнчүлөр үчүн жол/өткөөлдөр, ошондой эле жумуш орундарга жана жумуш орундарындагы жол/өткөөлдөр таза жана дурус абалда болуп, таштандылардан жана кардан тазаланып турууга тийиш, ал жерлерге материалдарды жана конструкцияларды жыйып, үйбөш керек.

6.1.7 Өндүрүш аймагына чоочун адамдарды, мас абалдагы же ушул аймакта иштебеген жумушчуларды киргизүүгө тыюу салынат.

Курулуш же өндүрүш аянтынын аймагында, өндүрүш же тиричилик бөлмөлөрүндө, жумуш тилкелеринде же жумуш орундарда жүргөн кезде жумушчулар, ошондой эле башка уюмдардын өкүлдөрү жана жеке ишкерлер ушул уюмда кабыл алынган ички эмгек тартибинин эрежелерин аткарууга милдеттүү.

6.1.8 Аймактан обочолонгон бөлмөлөр, аянттар, жумуш тилкелери, жумушчу орундар телефон же радио байланышы менен камсыз болушу керек.

6.2 Өндүрүш аймактардын, жумуш тилкелеринин жана жумушчу орундардын уюштурулушуна жана мазмунуна коюлган коопсуздук талаптары

6.2.1 Өндүрүш аймактарынын уюштурулушу, алардын техникалык эксплуатациясы курулуш ченемдерине жана эрежелерине, мамлекеттик стандарттарга, санитардык, өрткө каршы, экологиялык ж.б. иштеп жаткан ченемдик документтердин талаптарына жооп бериши керек.

6.2.2 Калктуу пункттарда жана уюмдун аймагында жайгашкан өндүрүш аймактарын чоочун адамдар кирип кетпеши үчүн тосуп салуу керек.

Коргоочу тосмолордун конструкциясы төмөнкү талаптарга жооп бериши керек:

- өндүрүш аймактарынын тосмолорунун бийиктиги 1,6 метрден кем эмес, ал эми жумуш тилкелериники – 1,2 метрден кем эмес болууга тийиш;

- адамдардын массалык түрдө өткөн жерине чектеш тосмолор 2 метрден кем эмес бийиктикте болуп, коргоочу козыректор менен текши жабылышы керек;

- козыректор кардын салмагын, ошондой эле жогорудан түшкөн бирин-серин майда буюм-нерселердин салмагын да көтөрүшү керек;

- тосмолордо жумуш убактысында контролдонгон жана жумуш аяктагандан соң кулпуланган эшик менен калиткадан башка тешиктер болбошу керек.

6.2.3 Кооптуу зоналардын чегиндеги адамдар өтүүчү жерлер коргоочу тосмолор менен жабдылууга тийиш. Курулуп жаткан имараттардын (курулмалардын) кире бериши үстүнөн имараттын дубалынан туурасы 2 метрден кем эмес козыректор менен тосулушу керек. Козыректор менен кире бериштин үстүндөгү дубалдын ортосундагы бурч 70-75° түзөт.

6.2.4 Жабык бөлмөлөрдө, бийиктикте, жер алдында жүргүзүлгөн иш өндүрүүдө адамдарды өрт же авария болгон учурда эвакуациялоого мүмкүн болгон иш-чаралар алдын ала каралышы керек.

6.2.5 Өндүрүш аймагына унаа менен кирүүчү жерге ички курулуш жолдордун жана материалдарды жана конструкцияларды жыюучу жерлерди көрсөткөн жолдордун/өткөөлдөрдүн, транспорт каражаттарынын бурулуш жерлерин, өрт өчүрүүчү суу менен камсыздоочу объекттердин схемаларын орнотуу зарыл.

6.2.6 Өндүрүш аймагынын ички автомобиль жолдору курулуш ченемдерине дал келип, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2009-жылдын 3-мартындагы № 136 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын жол кыймылынын эрежелерине ылайык транспорттук жана курулуш машиналарынын тартибин регламенттеген тиешелүү жол белгилери менен жабдылууга тийиш.

КР КЧ 12-01:2018

6.2.7 Инвентардык жана санитардык-тиричилик имараттардын жана курулмалардын эксплуатациясы өндүрүүчү-заводдордун нускамаларына ылайык ишке ашырылышы керек.

6.2.8 Өндүрүш имараттарынын курулушу жана эксплуатациясы курулуш ченемдерине ылайык ишке ашат.

6.2.9 Калктуу пункттардын аймагындагы жер иштерин өндүрүүдө же өндүрүш аймагындагы адамдардын жана транспорттун кыймылы болуп турган жерлерде котлован, аң, траншея жана арык болгон учурда, алар 6.2.2.п. ылайык тосмолонушу керек.

Траншея, аң, арыктар аркылуу өтө турган жерлерде туурасы 1 метрден кем эмес, эки тарабынан бийиктиги 1,1 метрден кем эмес перила менен тосулган, түбү бийиктиги 0,15 метр тактай менен текши каптап жабылган жана төшөлмөдөн 0,5 метр бийиктикте кошумча тосмо планкасы бар өтмө көпүрөлөр коюлушу керек.

6.2.10 Өндүрүш аймактарында, жумуш тилкелеринде жана жумушчу орундарда жумушчулар санитардык талаптарга жооп берген иче турган суу менен камсыздандырылышы керек.

6.2.11 Курулуш аянттары, жумуш тилкелери жана жумушчу орундар, аларга кире бериш жерлер жана өткөөлдөр караңгы кирген мезгилде мамлекеттик стандарттарга ылайык жарыктандырылышы керек. Жабык бөлмөлөрдүн жарыктандырылышы курулуш ченемдеринин жана эрежелеринин талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

Жарык берүүчү аппарат бардык жерге бирдей жарык берип, жумушчулардын көзүн уялтпашы керек. Жарык жетпеген жерлерде иш өндүрүүгө тыюу салынат.

6.2.12 Ачык абада иштегендер үчүн атмосфералык жаан-чачындан коргоочу серелер каралышы керек.

6.2.13 Жумушчу орундарда абанын температурасы 10°C төмөн болгон учурда ачык абада же жылытылбаган бөлмөлөрдө иштегендер үчүн жылынуучу бөлмөлөр болууга тийиш.

6.2.14 Кудуктар, шурфтар ж.б. чуңкурлар капкак, тосмо же калкандар менен тосулуп, караңгы мезгилде аталган тосмолор 42 В. чыңалуудан жогору эмес электр белги берүүчү лампочкалар менен жарыктандырылышы керек.

6.2.15 Сууда же суунун алдында иш өндүрүүдө куткаруучу станция (куткаруучу пост) уюштурулушу керек. Сууда иштеген бардык жумушчулар сууда сүзгөндү билүүгө милдеттүү жана куткаруучу каражаттар менен жабдылышы керек.

6.2.16 1,8 метр бийиктиктен жогору жана бийиктиги айырмаланган чектен 2 метрден аз аралыкта жайгашкан жабууларда жана шыпкаларда жайгашкан жумушчу орундары жана аларга келүүчү жерлер коргоочу жана сактык тосмолору менен тосулууга тийиш, ал эми бийиктиги айырмаланган чектен 2 метрден көп аралыкта мамлекеттик стандарттардын тиешелүү талаптарына туура келген белги берүүчү (сигнал) тосмолор менен тосулушу керек.

6.2.17 Эгерде төшөмөнүн (настилдин) деңгээлинен төмөнкү тешикке чейинки аралык 0,7 метрден төмөн болсо, дубалдагы тешиктерге бир тарабынан төшөмөгө (шыпкага) ыкташкан учурда дубалдагы тешиктер тосулушу керек.

6.2.18 Коргоочу тосмолорду колдонуу мүмкүн болбогон учурда же экономикалык жактан максаттуу эмес болгон шарттарда, 6.2.16.п. ылайык иш

өндүрүүдө жумушчулардын мамлекеттик стандарттарга ылайык келген сактоочу белдемчини колдонуп, уруксат-нарядын тариздеп иштөөсүнө жол берилет.

6.2.19 Жумушчу орундардагы жана жумушчу орундарга өткөөлдөр төмөндөгү талаптарга жооп бериши керек:

- жумушчу орундарга жана жумушчу орундардагы жалгыз өткөөлдөрдүн туурасы 0,6 метрден кем эмес болууга тийиш, ал эми жарыктагы бийиктиги 1,8 метрден кем эмес болушу керек;

- жумушчуларды жумушчу орундарына көтөрүп-түшүрүп туруучу 5 метрден жогору бийиктикте жайгашкан тепкичтер же скобалар сактоочу белдемчинин фалын (тосуп алуучу канаттары менен ж.б.) бекитүүчү куралдар менен жабдылууга тийиш.

6.2.20 Жумушчу орундар перекрытиелерде (шып, жабууларда) жайгашкан учурларда ал жерге коюлган материалдардын, жабдуулардын, жабдыктардык жана адамдардын перекрытиелерге болгон жүгүнүн таасири көтөрүп туруучу курулуш конструкцияларынын чыныгы абалы эсепке алынган, долбоордо каралган перекрытиеге болгон эсептик жүктөн ашпоого тийиш.

6.2.21 Иштер бийиктикте, төмөндө, иш жүрүп жаткан жердин алдында жүрүп жатканда, кооптуу зоналарды белгилеп коюу зарыл. Бир вертикалдагы иштерди айкалыштырып иштөөдө (4.15 п. көрсөтүлгөндөрдөн башка учурларда) төмөн жайгашкан жерлер төмөн жайгашкан жерлерден тикесинен 6 метрден бийик эмес аралыкта жайгашкан тиешелүү коргоочу куралдар менен (төшөлмөлөр, торлор, калканчтар менен) жабдылууга тийиш.

6.2.22 20° градустан жогору жантайыштагы чатырда, ошондой эле иштеп жаткандардын салмагынан жогору салмакка ылайыкталбаган жабуу менен жабылган чатырларда иштеп жаткан жумушчулардын өтүүсү үчүн туурасы 0,3 метрден кем эмес, бутка таяныч болуш үчүн туурасынан кеткен планкалары бар траптарды орнотуу зарыл. Иш учурунда траптар бекитилиши керек.

6.2.23 Аракетке келтирүүчү жери башка жакта жайгашкан жабдуулар колдонулган жумушчу орундарда аракетке келтирүү жөнүндө эскертүүчү, зарыл болгон учурларда оператор менен байланыша турган сигнализация болушу керек.

6.3 Материалдарды жана конструкцияларды жыюунун коопсуздук талаптары

6.3.1 Материалдарды жыюу, транспорт жолдорун төшөө, электр өткөргүчтөрдүн жана байланыштардын аба чубалгыларынын тирөөчтөрүн орнотуу бекитилбеген чуңкурлардын (котловандардын, траншеялардын) урай турган топурактарынын чегинен ары жүргүзүлүшү керек, ал эми алардын бекитилген чуңкурлардын жанындагы урай турган топурактардын чегинде жайгашуусуна уруксат бекитилген боордун туруктуулугун бекитүү паспорту боюнча алдын ала текшерип көргөндөн кийин же динамикалык жүк эсепке алынган эсептер менен текшерген шартта гана берилет.

6.3.2 Ушул ченемдердин жана эрежелердин жана эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелердин талаптарына ылайык материалдарды (конструкцияларды) түзөтүлгөн аянттарда, жыйылган материалдардын өз алдынча жылып кетүүсүнө, отуруп калуусуна, күбүлүп түшүүсүнө жана жантаюусуна каршы чараларды көрүп, жыюу керек.

КР КЧ 12-01:2018

Материалдарды жыя турган аянттар жогорудан түшкөн суулардан корголууга тийиш. Материалдарды, буюмдарды төгүлүп, тапталбаган топуракка жыюуга тыюу салынат.

6.3.3 Материалдар, буюмдар, конструкциялар жана жабдуулар курулуш аянтында жана жумушчу орундарда жыйылган учурда төмөнкү иретте жыйылууга тийиш:

- кыштар пакеттерде түбүнө койгучтарда - эки катардан (ярустан) көп эмес, контейнерлерде – бир катар, контейнерлерсиз – бийиктиги 1,7 метрден бийик эмес;

- пайдубал блоктору жана жер төшөлөрдүн дубалдарынын блоктору – төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, бийиктиги 2,6 метрден бийик эмес;

- дубал панелдери – кассеталап же пирамида кылып (тосмо панелдер - тикесинен кассеталап);

- дубал блоктору – төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, эки катар;

- жабуу плиталары – төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, бийиктиги 2,5 метрден бийик эмес;

- ригелдер жана колонналар – төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, бийиктиги 2 метрге чейин;

- тоголок жыгач – штабелдеп, бийиктиги 1,5 метрден бийик эмес, катарлардын ортосунда төшөлмөлөр салынып, ары-бери жүрүп кетпеши үчүн тирөөчтөр орнотулат, штабелдин туурасы тирөөчтүн бийиктигинен кем болушуна жол берилбейт;

- араланган жыгачтар – штабелдеп, штабелдин бийиктиги катарлап жыйганда штабелдин туурасынын жартысынан көп эмес бийиктикке ээ болууга тийиш, жана торлорго жыйганда – штабелдин туурасынын жартысынан көп эмес жыйылат;

- майда сорттуу темир – стеллаждап, бийиктиги 1,5 метрден бийик эмес;

- санитардык-техникалык жана желдеткич блоктор – төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, бийиктиги 2,5 метрден бийик эмес;

- ири габариттүү жана оор салмактагы жабдыктар жана алардын бөлүктөрү – астына коюлуучу тээктерде бир катар;

- ящиктеги айнек жана түрүлмө материалдар – төшөлмөлөрү менен тикесинен бир катар;

- прокатталган кара темир (каңылтыр болот, швеллерлер, экиавролуу төрт кырдуу устун, сорттуу болот) – төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, бийиктиги 1,5 метрге чейин;

- 300 мм чейин диаметрдеги түтүктөр – аягында тирөөчтөрү бар төшөлмөлөрү менен астына коюлуучу тээктерде штабелдеп, бийиктиги 3 метрге чейин, диаметри 300 мм ашык түтүктөр – бийиктиги 3 метрге чейин төшөлмөлөрүсүз аягында тирөөчтөр менен бири бирине коюлуп жыйылат.

Башка материалдарды, конструкцияларды жана буюмдарды аларга карата стандарттардын жана техникалык шарттардын талаптарына ылайык жыюу керек.

6.3.4 Кампаларда штабелдердин (стеллаждардын) ортосунда аралыгы 1 метрден кем эмес жөө жүргүнчүлөр үчүн жолдор/өткөөлдөр каралышы керек жана транспорт үчүн жол/өткөөлдөрдүн туурасы кампаны тейлөөчү транспорт каражаттарынын жана жүктөп-түшүрүүчү механизмдердин габариттерине жараша болот.

Коргондорго, тал-дарактарга жана убактылуу жана капиталдык курулмалардын элементтерине материалдарды таяп (жөлөп) коюуга тыюу салынат.

6.4 Электр коопсуздугун камсыздоо

6.4.1 Электр орнотууларды орнотуу жана эксплуатациялоо электр орнотууларды орнотуу эрежелеринин талаптарына, тармактар аралык керектөөчүлөрдүн электр орнотууларын иштетүүдө эмгекти коргоо, керектөөчүлөрдүн электр орнотууларын иштетүү эрежелерине ылайык ишке ашырылышы керек.

6.4.2 Өндүрүш аймактарында убактылуу жана туруктуу электр тармактарын орнотуу жана техникалык жактан тейлөөнү электр коопсуздугу боюнча тиешелүү кесипкөйлүүлүк топко ээ электр-техникалык персоналдын жардамы менен ишке ашыруу керек.

6.4.3 Курулуш объекттерин электр менен камсыздоодо колдонулуучу 1000 В. чейинки чыңалуудагы электр тармактарын эки жакка ажыратуулардын үстүнөн төмөндө көрсөтүлгөн төшөлмөлөр жердин деңгээлинен:

жүргүнчүлөр жүргөн жерлердин үстүнөн – 3,5 метрден төмөн эмес;

транспорт жүргөн жерлердин үстүнөн – 6,0 метрден төмөн эмес;

жумушчу орундардын үстүнөн – 2,5 метрден төмөн эмес бийиктикте

зымдарды жана кабелдерди тартып өткөндө механикалык бекемдикке ылайыкталган тирөөчтөрдөгү же конструкциялардагы обочолонткуч сым же кабелдер менен жасалышы керек.

6.4.4 Чыңалуусу 127 жана 220 В болгон жалпы жарык берүүчү шамдар жердин, полдун, төшөлмөнүн деңгээлинен 2,5 метрден кем эмес бийиктикте орнотулушу керек.

Илмек 2,5 метрден төмөн бийиктикте турса, атайын конструкциядагы шамдарды пайдалануу зарыл же 42 Вольттон жогору эмес чыңалууну пайдалануу керек. 42 Вольтко чейинки чыңалуудагы шамдардын ток менен камсыздандырылышы төмөндөтүүчү трансформаторлордон, өзгөртүүчү машиналардан, аккумулятор батареяларынан болушу керек.

Аталган максаттарга автотрансформаторлорду, дросселдерди жана реостаттарды пайдаланууга тыюу салынат. Төмөндөтүүчү трансформаторлордун корпустары жана алардын экинчи ирет түрүлүүсү жердетилиши керек.

Стационардык шамдарды кол чырак катары пайдаланууга тыюу салынат. Өндүрүштө даярдалган гана кол чырактарды пайдалануу абзел.

6.4.5 Ачык абада же нымдуу цехтерде колдонулган өчүргүчтөр, рубильниктер жана башка коммутациялык электраппараттары мамлекеттик стандарттарга ылайык коргоо чаралары менен аткарылууга тийиш.

6.4.6 Электрди аракетке келтирүүчү бардык түзүлүштөр машиналарды, механизмдерди жана жабдууларды чоочун адамдар аракетке келтирүү мүмкүнчүлүгүн жокко чыгарган жерлерде жайгаштыруу керек. Бир нече ток кабыл алуучуларды бир аракетке келтирүүчү түзүлүш менен жандырууга тыюу салынат.

Токту бөлүштүрүүчү калкандар жана рубильниктер кулптануучу түзүлүшкө ээ болууга тийиш.

6.4.7 Бөлмөлөрдүн сыртында жайгашкан 20 А номинал токторуна чейин штепсель розеткалары, бөлмөнүн ичинде жайгаштырылган, бирок бөлмөлөрдүн сыртында колдонулуучу көчүрмө электр жабдууларына жана кол аспаптарына ток берүүгө арналган ошондой эле штепсель розеткалары 30 мАдан көп эмес ток менен иштеген сактай турган өчүрүүчү түзүлүш (СТӨТ) менен корголушу керек, же ар бир

КР КЧ 12-01:2018

розетка экинчи түрүлмөсү 42 Вольттон көп эмес чыңалуудагы жеке ажыратуучу трансформатордон ток алууга тийиш.

6.4.8 42 Вольтко чейин чыңалуудагы тармактарда пайдаланылган штепсель розеткалары жана вилоккалары 42 Вольттон көп чыңалуудагы розеткалардан жана вилоккалардан айырмаланган конструкцияга ээ болушу керек.

6.4.9 Темир курулуш шатылары, жумуш орундарынын темир тосмолору, кабелдерди жана сымдарды төшөө үчүн текчелер жана ноолор, жүк көтөрүүчү крандардын жана электр приводдуу транспорт каржаттарынын рельс жолдору, электр приводдуу жабдыктардын, машиналардын жана механизмдердин корпустары иштеп жаткан ченемдерге ылайык орнотулгандан кийин, иштер башталганга чейин дароо жердетилиш (нөлдөтүлүш) керек.

6.4.10 Электр түзүлүштөрүнүн ток алып жүрүүчү (же өткөрүүчү) бөлүктөрү обочолонтулуп, аларга кокустан тийип калуу мүмкүн болбогондой кылып тосулуп, же ар башка жерлерге жайгаштырылышы керек.

6.4.11 Өндүрүш аймагындагы ашыкча токтордон электр тармактарын жана электр түзүлүштөрүн калибрделген эрүүчү ичине салгычтары менен сактагычтын жардамы менен же электр түзүлүштөрдү эксплуатациялоо эрежелерине ылайык автоматтуу өчүргүчтөрдүн жардамы аркылуу коргоого болот.

6.4.12 Курулуш-монтаждоо уюмдун персоналына иштеп жаткан түзүлүштөрдө жана электрпередаларынын сактоо чубалгыларында иштөөгө уруксат берүү керектөөчүлөрдүн электр орнотмолорун эксплуатациялоодо эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелерге ылайык ишке ашырылышы керек. Жумуш ордун даярдоо жана иш сапарга келген персоналды ишке киргизүүгө уруксат берүү бардык учурларда эксплуатация кылуучу уюмдун электртехникалык персоналы тарабынан жүргүзүлөт.

6.5 Өрт коопсуздугун камсыздоо

6.5.1 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 8-февралындагы №33 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын ишканалары, уюмдары, мекемелери жана турак жай фонду үчүн өрт коопсуздугу боюнча эрежелерине ылайык өндүрүш аймактар өрт өчүрүүчү каражаттар менен жана катталган өрт өчүрүүчү кыймылга келүүчү техникалык каражаттар менен жабдылышы керек.

6.5.2 Күйүүчү жана жалбырт этип күймө материалдар бар жерлерде тамеки чегүүгө тыюу салынат, ал эми ачык отту колдонуу 50 метрден алыс радиуста гана уруксат берилет.

6.5.3 Аянтчаларда күйүүчү заттарды (май майлыктарды, таарындыларды, сүрүндүлөрдү, пластмассанын таштандыларын) чогултууга тыюу салынат, аларды жабык темир контейнерлерде, коопсуз жерлерде сактоо керек.

6.5.4 Өрткө каршы жабдыктар оңдолгон, ишке жарактуу абалда болушу керек. Өрткө каршы жабдыктарга жол/өткөөлдөр ар дайым ачык болуп, тиешелүү белгилер коюлушу керек.

6.5.5 Клейлер, мастикалар, сыр боёктор жана башка жарылма же зыяндуу заттарды бөлүп чыгарган жумушчу орундарда отту колдонгон же учкун пайда кылуучу иштерди жүргүзүүгө тыюу салынат. Мындай жумушчу орундар желдетилип турушу керек. Мындай бөлмөлөрдөгү (зоналардагы) электр түзүлүштөрү жарылбай турган абалда иштетилиши керек. Мындан тышкары, статикалык электр заряддарынын пайда болушуна жана чогулуп калуусуна каршы чаралар көрүлүшү керек.

6.5.6 Жарылуу же өрт коркунучун туудурган жумушчу орундар өрт өчүрүүчү алгачкы каражаттар менен жана коркунуч туудурган кырдаалды контролдоочу жана ал туурасында ыкчам билдирүүчү каражаттар менен жабдылышы керек.

6.6 Жумушчуларды зыяндуу өндүрүш факторлорунан коргоону камсыздоо

6.6.1 Жумушчу зонанын абасында зыяндуу заттардын уруксат берилген жеткен чектеги концентрациясы, ошондой эле жумушчу орундарындагы чуулдоонун жана дирилдөөнүн деңгээлдери мамлекеттик стандарттарда аныкталган деңгээлден ашпоого тийиш.

6.6.2 Уюмдун аймагында же өндүрүш цехтеринде курулуш-монтаждоо иштерин аткарууда курулуш өндүрүшү менен шартталган зыяндуу өндүрүш факторлорун контролдоодон тышкары, тиешелүү тартипте санитардык-гигиеналык ченемдерди тутууну да контролдоону уюштуруу зарыл.

6.6.3 Зыяндуу газдардын пайда болушу мүмкүн болгон жумушчу орундарда, алардын ичинде жабык идиштерде (ёмкостордо), кудуктарда, траншеяларда жана шурфтарда 6.6.1 п. талаптарына ылайык, иш башталганга чейин аба чөйрөсүн анализден өткөрүү зарыл. Аба чөйрөсүнүн анализин 0,5 сааттан аз эмес мезгил сайын алып туруу керек.

6.6.4 Зыяндуу газдар пайда болгон учурда ошол жердеги иш өндүрүшүн токтотуу керек жана жумушчу орундарды желдетүүнү камсыз кылгандан кийин же жумушчулар керектүү жеке коргоочу каражаттарын пайдалана баштагандан кийин гана жумушту жандандырууга болот.

Газ пайда болушу мүмкүн болгон жерлерде иштеген жумушчулар коргонуучу каражаттар (противогаз, өздүк сактагычтар) менен камсыздандырылууга тийиш.

6.6.5 Кудуктарда, шурфтарда же жабык жерлерде (ёмкостордо) жасалуучу иштерди шланг противогаздарды колдонуп аткаруу керек, мында эки жумушчу кудуктун, шурфтардын же жабык жерлердин сыртында болуп, ишти жасап жаткандарды, алардын сактоочу белдемчилерине бекитилген канаттардын жардамы менен сактап калууну камсыздап турушу керек.

6.6.6 Коллекторлордогу иштерди аткарууда жумушчулар ачык турган эки люктун же эшиктин ортосунда болушу керек.

6.6.7 Иштетүүдө зыяндуу газдардын, буулардын же чаңдардын чыгуусу мүмкүн болгон жабдуулар зыяндуу заттарды бөлүп чыгаруучу булактын герметикалыгын ишенимдүү камсыздаган бардык тиешелүү жабуулар жана түзүлүштөр менен комплекттелип жеткирилиши керек. Жабуулар өндүрүш калдыктарын механизацияланган түрдө чыгаруу үчүн аспирациялык (стланцы, патрубклар ж.б) тутумдарга кошулуучу түзүлүштөргө ээ болушу керек.

6.6.8 Полимер материалдары жана буюмдары аныкталган тартипте бекитилген тизмеге ылайык пайдаланышы керек. Мындай материалдарды жана буюмдарды пайдаланууда алардын паспортторун, алар салынып келген тарадагы жазууларды жана белгилерди жетекчиликке алыш керек.

Импорттолуп келген полимер материалдарды жана буюмдарды колдонуу боюнча аныкталган тартипте бекитилген санитардык эрежелерге жана нускамаларга

КР КЧ 12-01:2018

ылайык санитардык-эпидемиологиялык корутунду бар болгон учурда гана мындай материалдарды пайдаланууга уруксат берилет.

6.6.9 Жарылуучу жана ууландыруучу сапаттарга ээ полимер материалдарды жана буюмдарды колдонуу боюнча аныкталган тартипте бекитилген нускамалар менен таанышмайынча, аларды пайдаланууга тыюу салынат.

6.6.10 Жарылуучу же зыяндуу заттарды бөлүп чыгаруучу лак жана боёк, обочолонтуучу, жасалгалоочу ж.б. материалдарды жумушчу орундарда бир сменага жетерлик санда гана сактоого уруксат берилет.

6.6.11 Курамында жарылуучу же зыяндуу эритмелери бар материалдар герметикалуу жабык тарада сакталышы керек.

6.6.12 Туруктуу жумушчу орундарда, бөлмөлөрдө жана уюмдун аймагында жүргүзүлгөн жумуштарда чуулдоону пайда кылган машиналар жана агрегаттар үн басымынын деңгээли жана үндүн деңгээли мамлекеттик стандарттарда көрсөтүлгөн уруксат берилген чоңдуктан ашпай тургандай эксплуатацияланышы керек.

6.6.13 Өндүрүш имараттарында жана курулмаларында машиналарды эксплуатациялоодо, ошондой эле жумушчу орундарды уюштурууда жумушчуларга үн басымынын көтөрүлгөн деңгээлинин зыяндуу таасирин жоюу үчүн төмөндөгүлөр пайдаланышы керек:

- техникалык каражаттар (машиналардын чуулдоосун пайда болгон жерден азайтуу; жумушчу орундарда үн басымынын деңгээли уруксат берилген чектен ашпаган технологиялык процесстерди колдонуу ж.б.);

- курулуш ченемдерине жана эрежелерине ылайык курулуш-акустикалык иш-чаралар;

- чуулдоочу машиналарды аралыктан башкаруу; жеке коргонуучу каражаттары;

- уюштуруу иш-чаралары (эмгектин жана эс алуунун рационалдуу режимин тандоо, чуулдоочу шарттардагы убакытты кыскартуу, дарылоо-алдын алуу ж.б. иш-чаралар).

6.6.14 Үндүн деңгээли 80 дБдан ашкан зоналар коопсуздук белгилери менен белгилениши керек. Бул зоналардагы иштерди жеке коргонуучу каражаттарсыз аткарууга тыюу салынат.

6.6.15 Үн басымынын октавалык деңгээли 130 дБдан ашкан зоналардын бардык октавалык тилкесинде, жадагалса кыска мөөнөткө да жүрүүгө тыюу салынат.

6.6.16 Дирилдөөнү пайда кылган өндүрүш жабдуулары мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык келиши керек.

6.6.17 Дирилдөөнүн жумушчуларга тийгизген зыяндуу таасирин жоюу үчүн төмөндөгү иш-чараларды колдонуу керек:

- дирилдөөнү ал пайда болгон жерден конструкциялык же технологиялык жолдор менен төмөндөтүү;

- дирилдөөнү, ал таралуучу жолдо дирилдөөнү обочолонтуучу жана дирилдөөнү синдирүүчү каражаттар аркылуу төмөндөтүү;

- жумушчу орундарга дирилдөөнү өткөрүүгө жол бербөөчү аралыктан башкаруу;

- жеке коргонуучу каражаттар.

6.6.18 Чаң бөлүп чыгаруучу өндүрүш бөлмөлөрүндөгү дубалдар, шыптар, полдор текши жылмакай болушу керек жана алардан ар дайым чаң тазаланып турууга тийиш.

Өндүрүш бөлмөлөрүндө жана жумушчу орундарда чаңды тазалоо уюмдун буйругу менен аныкталган мөөнөттөрдө, борборлоштурулган чаң тазалоочу тутумдарды пайдалануу аркылуу же жүрүп туруучу чаң тазалоочу машиналардын жардамы менен, же дагы башка кайрадан чаң пайда болууга жол бербеген ыкмалар менен жүргүзүлүшү керек.

6.6.19 Уюмда өндүрүш чаңдын имараттардын жана курулмалардын чатырына катмарланып чогулуусуна, аларды өз убагында коопсуз тазалап турууга контроль уюштурулушу керек.

6.6.20 Өндүрүш бөлмөлөрүндөгү микроклиматтын көрсөткүчтөрү (параметр) тиешелүү санитардык эрежелердин талаптарына ылайык келүүсү керек.

6.6.21 Иштер чаң сыяктуу материалдар менен жүргүзүлгөн бөлмөлөр, ошондой эле ушул материалдарды майдалоочу, тарттыруучу жана элөөчү машиналардын жанындагы жумушчу орундар аспирациялык же желдетүүчү тутумдар менен камсыздандырылышы керек.

Акиташты, цементти, гипсти ж.б. чаңдуу материалдарды кайра иштетүүчү түзүлүштөрдөгү жапкыч, ток берүүчүлөрдү жана механизмдерди башкарууну сыртка чыгаруучу пульттардан жүргүзүш керек.

6.6.22 Бөлмөлөрдөгү полдор өндүрүш учурундагы жол берилүүчү механикалык, жылуулук же химиялык таасирлерге туруктуу болууга тийиш.

6.6.23 Полдордун үстүнөн мезгил-мезгили менен же ар дайым суюктуктар (суу, кислота, щелочтор, органикалык эритмелер, минералдык майлар, эмульсиялар, нейтралдуу, щелочтуу же кислота эритмелери ж.б.) агып турган бөлмөлөрдө полдор ушул суюктуктар сиңбей турган болушу керек жана суюктуктар лотокторго, траптарга жана арыктарга агышы үчүн жантайыштары болууга тийиш.

Полдордун, агын лотоктордун же арыктардын жантайыштары % менен алганда төмөндөгүдөй болууга тийиш:

2-4 –пол брусчатка, кыш жана бетондун бардык түрлөрү менен жабылганда;

1,2 –плитка менен жабылганда;

3-5 –катуу өндүрүш калдыктарын катуу күч менен аккан суу менен жууп кетиүүдө.

Полдун үстүнкү деңгээлиндеги суюктуктар агып кетүүчү траптар менен каналдар капкак же тор менен жабылышы керек. Агын лотоктор жөө жүргүнчүлөр жана транспорт жолдорунан/өткөөлдөрүнөн четкери жайгашып, аларды кесип өтпөшү керек.

Үстүнкү сууларды агызуучу түзүлүштөр (лотоктор, кюветтер, арыктар, траптар, жана алардын торлору) өз убагында тазаланып, ремонттолуп турушу зарыл.

Э с к е р т ү ү - Ушул пунктун талаптары ошондой эле полду суу куюп тазалоочу бөлмөлөргө да тиешелүү.

6.6.24 Полдордун конструкцияларынын элементтери иш өндүрүү учурунда полго түшкөн зыяндуу заттарды сиңирип же чогултпашы керек. Полдордун жабуулары (үстү) зыяндуу заттардан, өндүрүш чаңдарынан оңой тазалоону камсыздашы керек.

7 Курулуш машиналарын, транспорт каражаттарын, өндүрүш жабдууларын, механизация каражаттарын, куралдарды, жабдыктарды, кол машиналарды жана аспаптарды иштетүү (эксплуатациялоо)

7.1. Жалпы талаптар

7.1.1 Курулуш машиналары, транспорт каражаттары, өндүрүш жабдуулары (жүрүүчү, мобилдүү) жана бир орунда туруучу (стационардуу) машиналар), механизация каражаттары, куралдар, жабдыктар (шыбоо жана маляр иштери үчүн машиналар, люлькалар, жылдырма шатылар, домкраттар, жүк көтөрүүчү лебедкалар жана электрталдары ж.б.), кол машиналар жана аспаптар (электр бурамалар, электр аралар, пневматикалык рубилдөөчү жана кадоочу балкалар, барскандар, ножовкалар ж.б.) эмгек коопсуздугу боюнча мамлекеттик стандарттарга ылайык келиши керек, ал эми жаңы алынгандар, адатта, эмгек коопсуздугунун талаптарына ылайык келгендиги тууралуу тастыктамага ээ болууга тийиш.

Эгерде жогоруда аталган механизация каражаттарынын конструкцияларында тосмо түзүлүштөр, блокировкалар, белги (сигнал) берүүчү тутумдар ж.б. жумушчулардын жамааттык коргонуучу каражаттары каралбаса, аларды иштетүүгө тыюу салынат.

7.1.2 Курулуш машиналарды иштетүү тиешелүү ченемдик документтердин талаптарына ылайык ишке ашырылышы керек.

Экологиялык жана техникалык коопсуздук маселелери боюнча көзөмөлдү жана контролду ишке ашыруучу аткаруу бийлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын контролундагы жүк көтөрүүчү машиналарды ж.б. механизация каражаттарын иштетүү ушул орган бекиткен ченемдик документтердин талаптарын эске алып, жүргүзүлүшү керек.

7.1.3 Мамлекеттик көзөмөл органдарынын контролунда болбогон жаңы алынган, ижарага алынган жана капиталдык ремонттон кийинки механизация каражаттарын иштетүүгө жооптуу адам аларды карап текшерип чыгып, сынап көргөндөн кийин гана аларды иштетүүгө уруксат берилет.

7.1.4 Машиналар, транспорт каражаттары, өндүрүш жабдыктары жана башка механизация каражаттары өз милдети боюнча пайдаланышы керек жана өндүрүүчү- завод аныктаган шарттарда гана колдонулууга тийиш.

7.1.5 Машиналардын жумушчу абалда болуусуна жооптуу адамдар өндүрүүчүлөрдүн иштетүү документтериндеги талаптарына ылайык алардын техникалык тейлөөдөн өткөрүлүп жана ремонттолуп туруусун камсыз кылууга милдеттүү.

Машиналарды колдонуп, курулуш-монтаждоо иштерин жүргүзгөн уюмдун жетекчилери мындай иштердин коопсуз аткарылышына жооптуу кылып, ушул машиналарды колдонуп, коопсуз иш өндүрүүнү регламенттеген ченемдик укуктук акттар (ЧУА), жердик ЧУАлар боюнча билими текшерилген адистерди дайындоого милдеттүү.

Механизация каражаттарын иштетүүгө уруксат бербеген бузулуулардын тизмеси өндүрүүчү-заводдун документтерине ылайык аныкталат.

7.1.6 Транспорт каражаттарынын, машиналардын ж.б. механизация каражаттарынын кыймылдаткычтары (приводдору) токтотулуп, өчүрүлгөндөн кийин, кыймылдаткычтын капыстан аракетке келтирилиши, машинанын же анын бөлүгүнүн өз алдынча кыймылга келиши жокко чыгарылгандан кийин, эксплуатация жана ремонт документтеринде уруксат берилген учурлардан тышкары, гидро жана пневмо тутумдарда басымды түшүргөндөн кийин гана техникалык тейлөөдөн жана ремонттоодон өткөрүш керек.

7.1.7 Техникалык тейлөө жана ремонт учурунда машинанын, транспорт каражатынын өз салмагынын таасири астында жылып кетүүчү чогултуучу бирдиктери механикалык түрдө тосулушу керек же өз алдынча жылып кетпеши үчүн тирөөчкө түшүрүлүшү керек.

7.1.8 Электр приводу бар машиналарды техникалык тейлөөдө керектөөчү электр түзүлүштөрүн эксплуатациялоодо эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелерге ылайык чыңалууну кокустан берип жиберүүнү жокко чыгарган чаралар көрүлүшү керек.

7.1.9 Машиналарды, транспорт каражаттарын, өндүрүш жабдууларды жана башка механизация каражаттарын техникалык тейлөөдө жана күнүмдүк ремонттоодо жумушчу орундар оңдолгон аспаптардын комплекти, инвентарь, жүк көтөрүүчү куралдар жана өрт өчүрүүчү каражаттар менен камсыздандырылышы керек.

7.1.10 Машиналарды, транспорт каражаттарын жана башка механизация каражаттарын кыймылдаткычы иштеп жаткан (өчүрүлбөгөн) абалда көзөмөлсүз калтырууга уруксат берилбейт.

7.1.11 Машиналарды, транспорт каражаттарын, өндүрүш жабдууларды жана башка механизация каражаттарын башкаруу укугуна ээ кылган документтери бар жана ушул каражаттар ага бекитилген адам аларды аракетке келтирип, ишке киргизип, иштете алат.

7.1.12 Машиналарды, транспорт каражаттарын эксплуатациялоо документтеринде белгиленген шарттарда пайдаланууда, машинисттин (айдоочунун) жумушчу ордундагы, ошондой эле машинанын иштөө зонасында чуулдоонун, дирилдөөнүн, чаңдоонун, газдалуунун деңгээли иштеп жаткан ченемдерден ашпоого тийиш, ал эми жарыктандыруу иштеп жаткан ченемдерде белгиленген чектен төмөн болбош керек.

7.1.13 Механизация каражаттарын монтаждоо (демонтаждоо) өндүрүүчү- заводдун нускамаларына ылайык жана машиналардын оң абалда болуусуна жооптуу адамдын же монтажниктер баш ийген адамдын көзөмөлүндө жүргүзүлүүгө тийиш.

7.1.14 Монтаждоо зонасы тосулуп же коопсуздук белгилери жана эскертүүчү жазуулар менен белгиленүүгө тийиш.

Ачык абада монтаждала (демонтаждала) турган машиналарды көк жылгаякта, туман түшүп турганда, кар жаап жатканда, чагылгандуу жаанда, абанын температурасы, шамалдын ылдамдыгы машинанын паспортунда көрсөтүлгөндөн төмөн же жогору болсо, монтаждоо (демонтаждоо) иштерин жүргүзүүгө уруксат берилбейт.

7.2 Жүрүүчү (мобилдүү) машиналарды жана транспорт каражаттарын иштетүүдөгү коопсуздук талаптары

7.2.1 Өндүрүш аймактарында жүрүүчү (мобилдүү) машиналарды жайгаштырууда иштерди жетектөөчү иштердин башталышына чейин машинанын жумушчу зонасын жана ал кооптуулукту жаратуучу зонанын чегин аныктап коюшу керек. Мында жумушчу зонанын, ошондой эле машинисттин жумушчу ордунан жумушчу зонанын көрүнүп турушун камсыз кылуу керек. Машинаны башкарган машинист жумушчу зонаны толук көрө албаса, ага белги берип туруучу адам берилиши керек.

Жумуш учурунда берилген белгилердин (сигналдардын) жана машиналардын жүрүшүн түшүндүргөн белгилердин (сигналдардын) мааниси менен ушул ишке байланыштуу бардык жумушчулар таанышып чыгууга тийиш. Машина иштеп жаткан учурда пайда болгон же пайда болушу мүмкүн болгон кооптуу зоналар коопсуздук белгилери менен же (жана) эскертүүчү жазуулар менен белгилениши керек.

7.2.2 Иштеп жаткан бардык типтеги, маркадагы жана милдеттеги автомобилдердин техникалык абалы жана жабдыктары автомобиль транспортундагы эмгек коопсуздугу боюнча эрежелерге ылайык болууга тийиш.

Алар техникалык кароодон Мамлекеттик автоинспекциянын транспорттук каражаттарды мамлекеттик техникалык кароодон өткөрүү эрежелерине ылайык өтүшү керек.

7.2.3 Машиналарды жана транспорт каражаттарын жайгаштырууда жана иштетүүдө алардын жантайыш болгон же грун отуруп калган жерлерде шамалдын таасиринен өз алдынча жылып же көңтөрүлүп кетүүсүн алдын алуу үчүн чаралар көрүлүүгө тийиш.

7.2.4 Машиналардын жана транспорт каражаттарынын чуңкурлардын (котловандардын, траншеялардын, арыктардын ж.б.у.с.) бекитилбеген боорлорунун жанында орун которуусуна, орнотулушуна жана иштешине уюштуруу-технологиялык документтерде аныкталган топурактын урап кетүү призмасынан тышкары аралыкта гана уруксат берилет.

Иш өндүрүү долбоорунда тиешелүү көрсөтмөлөр болбогон учурда горизонтал боюнча чуңкурдун боорунун түбүнөн машинанын жакынкы тирөөчтөрүнө чейин минималдуу аралыкты 1-таблица боюнча кабыл алууга уруксат берилет.

1- т а б л и ц а

Чуңкурдун тереңдиги, м	Төгүлбөгөн топурак			
	кумдуу	кумдак	Чополуу жана кумдуу	чополуу
	Горизонтал боюнча ойдундун боорунун түбүнөн машинанын жакынкы тирөөчтөрүнө чейинки аралык, м			
1,0	1,5	1,25	1,00	1,00
2,0	3,0	2,40	2,00	1,50
3,0	4,0	3,60	3,25	1,75
4,0	5,0	4,40	4,00	3,00
5,0	6,0	5,30	4,75	3,50

7.2.5 Иштеп жаткан электр берүүчү чубалгылардын коргоо зонасында машиналар колдонулган курулуш-монтаждоо иштери иш өндүрүшүнүн коопсуздугуна жооптуу адамдын тике жетекчилигинде жүргүзүлүүгө тийиш. Иштин коопсуздугуна жооптуу адамда чубалгыга жана төмөндөгү коопсуздук чараларын 4.17.п. талаптарына ылайык аткарган жазуу түрүндөгү уруксатты берүүчү иштин коопсуз шарттарын аныктаган уруксат-нарядына ээ уюмдун уруксаты бар болуш керек.

7.2.5.1 Электрпередача аба чубалгыларынын коргоо зонасында курулуш машиналарын орнотууда жана көтөрүлүүчү кузову бар транспорт каражаттарды колдонгон учурда электрпередача аба чубалгыларынан чыңалууну өчүрүп коюу керек.

7.2.5.2 Электрпередача аба чубалгыларынан чыңалууну өчүрүп коюуга болбой турган жүйөлүү себептер болгон учурда, электрпередача чубалгыларынын коргоо зонасындагы курулуш машиналардын ишин улантууга төмөндөгү талаптарды аткарганда гана уруксат берүүгө болот:

а) кандай абалда турганына карабастан, курулуш машинасынын көтөрүлүүчү же жылдырма бөлүгүнөн чыңалып турган электр берүүчү аба чубалгыларына чейинки аралык 2-таблицада көрсөтүлгөндөн кем эмес болууга тийиш.

б) гусеницалуу жүрүштөгү машиналардан тышкары, топурактын өзүнө орнотууда машиналардын корпустары ташып жүрүүчү инвентардык жердетүүнүн жардамы менен жердетилиши керек.

7.2.5.3 Электрпередача чубалгылардын коргоо зонасында стрелалуу өзү жүргөн кранды чыгаруучу тирөөчтөргө орнотууну жана стреланы көтөрүүдөн мурун стропторду ажыратууну машинист өзү стропальшиктерди катыштырбай аткарышы керек.

2- т а б л и ц а

Электрпередача аба чубалгыларынын чыңалуусу, кВ	Аралык, м	
	минималдуу	Техникалык каржаттар менен минималдуу ченелүүчү
20га чейин	2,0	2,0
20дан 35 чейин	2,0	2,0
» 35 » 110	3,0	4,0
» 110 » 220	4,0	5,0
» 220 » 400	5,0	7,0
» 400 » 750	9,0	10,0
» 750 » 1150	10,0	11,0

7.2.6 Техникалык тейлөөдөн жана ремонттон өтүп жаткан жүрүүчү (мобилдүү) машиналар жумушчу зонадан чыгарылышы керек.

7.2.7 Экстремалдуу кырдаалдарда (эңкейште топуракты кесүү, электрпередача чубалгыларынын же иштеп жаткан имараттардын жана курулмалардын жанында ширендилерди тазалоо) машиналарды пайдалануу зарыл болгон учурда, машиналар аталган шарттарда иштеп жатканда пайда болуучу жумушчуларга ж.б. адамдарга кооптуу өндүрүш факторлорунун таасирин алдын алуучу кошумча жамааттык коргонуучу каражаттар менен жабдылган машиналарды пайдалануу керек.

КР КЧ 12-01:2018

7.2.8 Машинанын, транспорт каражатынын жалпы колдонулуучу жолдордо өз жүрүшү менен, буксирде же транспорт каражаттарында орун которуусунда жол кыймылынын эрежелери сакталышы керек.

Машинаны, транспорттук каражатты табигый тоскоолдор же жасалма курулмалар, ошондой эле коргоосуз темир жол өткөөлдөрү аркылуу транспорттоого уруксат жүрүүчү жолдун абалын текшергенден кийин гана берилет.

Зарыл болгон учурда машинанын, транспорт каражатынын жүрүүчү жолу мерчемделип, машинанын, транспорт каражатынын эксплуатациялоо документинде көрсөтүлгөн талаптарды эске алып, бекитилиши керек.

7.2.9 Кыймылдама жумушчу органдары бар машиналарды иштетүүдө кооптуу иш зонасына адамдардын кирип кетүүсүн алдын алуу керек. Эгерде өндүрүүчү заводдун нускамасында башка күчөтүлгөн талаптар каралбаса, андай зонанын чеги жумушчу органдын турган жеринин жеткен чегинен 5 метрден кем эмес аралыкта болууга тийиш.

7.2.10 Ток кабыл алгыч, контроллер, тормоз, сигналдар бузулган учурда электр арабасын иштетүүгө уруксат берилбейт, ошондой эле электр тогунун таасиринен коргонуучу каражаттары (диэлектр килемчелер, диэлектр кол каптар) жок болгон учурда да иштөөгө жол берилбейт.

7.3 Бир ордунда туруучу машиналарды иштетүүдөгү коопсуздук талаптары

7.3.1 Курулуш, реконструкция, техникалык кайра жабдуу учурунда жана өндүрүш объекттерин кеңейтүүдө чогултулган өндүрүш жабдыктарын (бир ордунда туруучу машиналарды) ишке киргизүү объектти аныкталган тартипте кабыл алууда чогуу жүргүзүлөт.

Курулуш аянттарында (бетон же эритме чыгаруучу заводдордо, курулуш көтөргүчтөрүндө, компрессордук станцияларда ж.б.у.с.) орнотулган бир ордунда туруучу машиналарды ишке киргизүү ушул курулуш аянтында жана ушул жабдыктарды иштетүүдөгү коопсуздукка жооптуу адамдардын, зарыл болгон учурларда, тиешелүү мамлекеттик көзөмөл органдарынын чечими менен жүргүзүлөт.

7.3.2 Бир ордунда туруучу машиналарды өндүрүш аймактарында жайгаштыруу долбоор боюнча ишке ашырылышы керек, мында цехтердин өткөөлдөрүнүн туурасы төмөндөгү көрсөткүчтөрдөн кем болбошу керек (метр менен алганда):

Магистраль өткөөлдөрү үчүн.....	1,5
Жабдыктардын арасындагы өткөөлдөр үчүн.....	1,2
Өндүрүш имараттарынын дубалдарынын жана жабдыктардын арасындагы өткөөлдөр үчүн.....	1,0
Жабдыкты тейлөө жана ремонттоо үчүн арналган өткөөлдөр үчүн.....	0,7.

Жумушчу орундар өткөөлдөрдөн бир тарапта жайгашса, анда жумушчу орундардын жанындагы өткөөлдөрдүн туурасы 0,75 метрден кем эмес аралыкка чоңойтулушу керек, жана жумушчу орундары эки тарапта жайгашкан учурда транспорт үчүн өткөөлдөрдүн туурасы 1,5 метрден кем эмес болууга тийиш.

7.3.3 Иштегенде чаң бөлүп чыгарган бир ордунда туруучу машиналар (талкалоочу, майдалоочу, аралаштыруучу ж.б) чаң басуучу же чаң чогултуучу каражаттар менен жабдылууга тийиш.

7.3.4 Бир ордунда туруучу машиналардын кооптуулукту пайда кылуучу кыймылдоочу бөлүктөрү тор же текши жабылган темир тосмо менен тосулуш керек.

7.3.5 Эгер конструкциялык же технологиялык себептерден улам стационардуу тосмо коюуга мүмкүн болбосо, чечип алынуучу коргоочу тосмолорду жана тосуучу түзүлүштөрдү колдонууга уруксат берилет.

7.3.6 Чечип алынуучу, үстү ачылуучу жана эки жакка кеңиме тосмолор жана ушул тосмолордогу ачылуучу эшикчелер, капкактар, люктар, калканчалар же жабдыктын корпусу алардын кокустан ачылып же чечилип кетишин жокко чыгарган түзүлүштөр (блокировкалар) менен жабдылышы керек.

7.3.7 Машиналарды иштетүүдө электр тогунан жабыркоодон сактануу үчүн төмөндөгү коопсуздук чаралары көрүлүшү керек:

- коопсуздукту туудурган өндүрүш жабдыктардын ток алып жүрүүчү бөлүктөрү бекем обочолонушу, тосмолонушу керек же адамдар жетпей турган жерде жайгаштырылышы керек;

- электр жабдыктардын ток алып жүрүүчү бөлүктөрү эшиктери жабыла турган корпустардын ичинде (шкаф, блоктордун) жайгаштырылышы керек же коргоочу жыгачтан же металлдан жасалган каптооч менен жабылып, адамдар жетпей турган жерде жайгаштырылышы керек;

- обочолонтуу бузулгандыктан, кооптуу чоңдуктагы чыңалууда болгон өндүрүш жабдыктардын металл бөлүктөрү жердетилиши (нөлдөтүлүшү) керек.

Өндүрүш жабдыктардын электр чынжырынын схемасында бардык электр чынжырларын борборлоштуруп токтон өчүрүүчү түзүлүш каралышы керек.

7.3.8 Жумушчулардын саны бирден көп болгон бирдиктүү технологиялык процесске бириктирилген машиналар жумушчуларды аракетке келтирүү (пуск) жөнүндө эскертүүчү белги берүүчү (сигнализация) тутуму менен камсыздальшы керек. Аралыктан берилген аракетке келтирүү (пуск) эскертүүчү дабыштуу белги же жарык белгиси берилгенден кийин жана ага жабдыкты тейлөөчү орундардан аракетке келтирүү мүмкүн болгондугу жөнүндө жооп белги алгандан соң жүргүзүлүшү керек.

7.3.9 Белги (сигнал) элементтери (конгуроо, сирена, лампалар) механикалык бузулуулардан корголушу керек жана белги берилгенде, тейлөөчү персоналдар бар зоналарга толук көрүнүп жана угулуп турушу камсыздальшы керек.

7.3.10 Цехтерде жана жумушчу орундарда жабдууну аракетке келтирүү жана токтотуу тартиби жөнүндө белгилердин жана нускамалардын таблицасы илинүүгө тийиш.

7.3.11 Өндүрүш имараттарындагы, галлереялардагы жана эстокадалардагы конвейерлердин конструкциялары жана жайгашуусу тиешелүү мамлекеттик стандарттардын коопсуздук талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

7.3.12 Чаңдаган материалдарды ташыган элеваторлор, кыргыч жана бурама конвейерлердин узундугу башынан аягына чейин чаң чыгарбаган текши металл же жыгач жапкычтар менен жабылышы керек.

7.3.13 Топтоочу бункерлер тейлөөчү аянттар менен жабдылып, төмөнкүдөй көрсөткүчтөргө туура келүүсү керек (метр менен алганда):

КР КЧ 12-01:2018

төшөлмөнүн бөлмөнүн конструкция элементтерине чейинки бийиктиги – 2,0 метрден кем эмес;

туурасы – 1,0 метрден кем эмес;

тосмонун периметр боюнча бийиктиги – 1,1 метрден кем эмес.

7.3.14 Бункерлердин люктары ачыла турган капкактуу болушу керек, капкактар блоктолунуп кулптана турган түзүлүшкө ээ болууга тийиш жана алардын ачыкчы иштин жетекчисинде сакталыш керек.

Бункерлерде бункерлердин төбөсүнүн ийилишин жана материалдардын (электр дирилдеткичтер, буу электр жылыткычтары, пневмошуровкалар, аралаштыруучулар ж.б.) төмөн жакка салаңдап калуусун алдын алган түзүлүштөр колдонулушу керек. Бункерлер ячейкасы 20x20 см чоң эмес торлор менен жабылышы керек. Бункерлерди тазалоо жооптуу адамдын көзөмөлүндө жүргүзүлүшү керек.

Тордогу материалдардын чоң эмес бөлүктөрүн кол аспаптары менен талкалоого уруксат берилбейт.

Иштеп жаткан талкалагычтын камерасынан материалдардын бөлүктөрүн алып чыгууга тыюу салынат.

7.3.15 Шар тегирмени ж.б. талкалоочу жабдыктар талкалагычтарды пулт менен башкаруучу кабыл алуучу жана ташуучу түзүлүштөрдү камсыздоочу аянттар эки тараптуу белги берүүчү байланыш менен камсыздаган дабыштуу белги же жарык белги берүүчү тутуму менен жабдылууга тийиш.

7.3.16 Шар тегирмендин адамдар өткөн тарабындагы барабаны өз өзүнчө секциялардан турган тор тосмолуу болууга тийиш. Тосмолордогу эшиктер тегирмендин приводдору эшиктер ачылганда автоматтуу түрдө өчө тургандай болуп блоктолунушу керек.

7.3.17 Кабыл алуучу тешиктерде алынып ташталуучу металл тосмолору болушу керек.

7.3.18 Талкалоочу машиналарды тейлөөчү персонал талкалагычтын камерасынан материалдардын бөлүктөрүн жана талкаланбоочу нерселерди алып чыгыш үчүн атайын куралдар (илгичтер, кыпчыгычтар ж.б.) менен жана коргоочу көз айнек менен камсыздалууга тийиш.

7.3.19 Кабина (платформа) жүктөлүүчү же кабинанын жүгү түшүрүлүүчү аянттарда көтөргүчтөрдү иштетип жаткан учурда жүктөөнүн ыкмалары, белги берүү ыкмалары, кезекчи жумушчулардын эшикти тейлөө тартиби аныкталган көтөргүчтү пайдалануу эрежелери, жүк көтөрүүчү курулуш көтөргүчтөрдүн платформасына адамдардын чыгуусуна тыюу салган такталар ж.б. көтөргүчтү тейлөөчү көрсөтмөлөр илиниши керек. Кабина (платформа) жүктөлүүчү же кабинанын жүгү түшүрүлүүчү бардык жерлерде же курулуш көтөргүчтөрдүн платформасында көтөрүүгө же түшүрүүгө уруксат берилген жүктүн жеткен чеги көрсөтүлгөн жазуулар болууга тийиш.

7.3.20 Бийиктиги 2,5-5 метр болгон ачык платформалуу көтөргүчтү жүктөө ордунун үстүнөн тактайлардан эки кабаттуу коргоочу 40 ммден кем эмес калыңдыктагы төшөмө орнотулушу керек.

7.3.21 Басымы 0,07 МПадан жогоруу басымда иштеп жаткан идиштердин жана суунун температурасы 115°C жогору болгон суу ысыткыч казандардын түзүлүшү, орнотулушу, ремонту жана коопсуз иштетилүүсү буу жана суу ысыткыч казандарды

коопсуз эксплуатациялоо жана алардын түзүлүш эрежелеринин талаптарына ылайык болууга тийиш.

7.3.22 Басымы 0,07 МПадан жогоруу эмес басымда иштеп жаткан буу казандардын жана суунун температурасы 115°C жогору эмес болгон суу ысыткыч жана суу жылыткыч казандардын түзүлүшү, орнотулушу, ремонту жана коопсуз иштетилүүсү 0,07 МПадан жогоруу эмес басымда иштеген буу жана суунун температурасы 115°C жогору эмес болгон суу ысыткыч жана суу жылыткыч казандарды коопсуз эксплуатациялоо жана алардын түзүлүш эрежелеринин талаптарына ылайык болууга тийиш.

7.3.23 Ушул эрежелердин 7.3.21 жана 7.3.22 пунктарында көрсөтүлгөн жабдыктарды иштеткен уюмдарда идиштердин техникалык абалын жана алардын иштетилишин көзөмөлдөө боюнча жооптуу адам дайындалууга тийиш, ошондой эле жабдыктардын оң абалда болушуна жана алардын коопсуз иштешине жооптуу болуп ишкананын адистеринин ичинен аныкталган тартипте билимин текшерген адам дайындалышы керек.

7.3.24 Жер үстүндөгү рельс кран жолдорунун түзүлүшү жана иштетилиши тиешелүү мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

7.4 Механизация жана секиче аянт каражаттарын, жабдууларды, кол машиналарды жана аспаптарды иштетүүдөгү коопсуздук талаптары

7.4.1 Механизация каражаттарын, жабдууларды, куралдарды жана кол машиналарды иштеткен персонал иштер башталганга чейин аларды өндүрүүчү- заводдун жана эмгек коопсуздугу боюнча нускамалардын талаптарына ылайык колдонуп иштөөнүн коопсуз ыкмаларына жана жолдоруна окутулушу керек.

7.4.2 Көтөрүлүүчү секиче аянттарды көчүрүү жана жерге коюу үчүн колдонулган лебедкалар лебедканын тартуучу күчүнөн эки эсе жогорудан кем эмес салмактагы балласт менен жүктөлүшү керек.

Балласт лебедканын алкагында бекитилиши керек. Жүк төмөндө болгон абалда лебедканын барабанындагы аркандын оролуусу (витогу) экиден кем эмес болууга тийиш.

7.4.3 Жүктү көтөрүүчү домкраттар иштетүүнүн алдында сыноодон өткөрүлүшү керек, ошондой эле ар бир 12 ай сайын жана ар бир ремонттон кийин сыноодон өтүп турушу зарыл.

Сыноолорду жүк көтөргүчтүгү 25% га ашкан бир орунда туруучу (статикалык) жүк менен жүргүзүү керек. Домкраттарды сыноодо алардын бурамасы (рекалары, штоктору) эксплуатациялык документ боюнча жүктү көтөрүүдө максималдуу бийиктикке ылайык болгон жогорку четки абалга чыгарылышы керек.

7.4.4 Чечип алынуучу жүк алуучу куралдарды жана тараларды иштетүү учурунда алардын оң абалда болушуна жооптуу адам аныкталган талаптардагы мөөнөттөрдө техникалык текшерүүлөрдөн өткөрүп турууга тийиш.

Текшерүүлөрдүн жыйынтыктарын иш журналында каттоо керек.

Техникалык текшерүүдөн өтпөгөн чечип алынуучу куралдар жана таралар иш өндүрүү жерлеринде турбашы керек.

КР КЧ 12-01:2018

7.4.5 Курулушта, курулуш материалдарды өндүрүүдө жана курулуш индустриясында пайдаланылган жүк алуучу каражаттардын жүк илмектери (стропалары, траверстери) жүктүн өз алдынча түшүп кетүүсүнөн алдын ала сактаган кулпулануучу сактоочу түзүлүш менен жабдылышы керек.

7.4.6 Секиче аянт каражаттары орнотулуучу топурактын үстү анын үстүндөгү суулар токтобой тургандай кылып мерчемделиши (түздөтүлүшү, тапталышы) керек. Ушул талаптарды аткаруу мүмкүн болбогон учурларда, секиче аянт каражаттардын түзүлүшүнүн горизонталдуулугун камсыздоо үчүн секиче аянт каражаттары жөнгө салынуучу тирөөчтөр (домкарттар) менен жабдылууга тийиш же убактылуу тирөөчү курулмалар орнотулушу керек.

7.4.7 Жеке эсептик туруктуулукка ээ эмес секиче аянт каражаттары – шатылар, өндүрүүчү заводдун техникалык документинде (инвентар шатыларга) же иш өндүрүүгө уюмдук-технологиялык документтерде көрсөтүлгөн ыкма менен имаратка бекитилиши керек. Инвентардык эмес жыгач шатылар жана секиче аянттар долбоорлоо документтерине ылайык жасалат. Шатылардын жана секиче аянттардын бардык негизги элементтеринин бекемдүүлүгү эсептелет, шатылар менен секиче аянттардын туруктуулугу эсептелет.

Бекитилүүчү жерлер уюштуруу-технологиялык документтерде көрсөтүлөт. Долбоордо же өндүрүүчү заводдун нускамасында өзгөчө көрсөтмөлөр жок болгон учурда, шатылардын имараттын дубалдарына бекитүү четтеги түркүктөр үчүн бир катардан кем эмес, жогорку катар үчүн эки пролеткадан кийин жана шатылардын бетинин проекциясынын ар бир 50 м² имараттын фасадына бир бекитүү менен жүргүзүлүшү керек.

Секиче аянт каражаттарын парапеттерге, карниздерге, балкондорго ж.б. имараттардын жана курулмалардын чыгып турган бөлүктөрүнө бекитүүгө уруксат берилбейт.

7.4.8 Транспорт каражаттарынын жолуна/өткөөлдөрүнө жакын жайгашкан тактайдан жасалган секиче аянт каражаттары транспорт каражаттарынын габаритинен 0,6 метрден жакын эмес аралыкта жайгаштырылган уруп түшүрмө брустар менен тосмолонушу керек.

7.4.9 Иш өндүрүү учурунда секиче аянт каражаттарына жүктөрдүн таасири долбоор же техникалык шарттар боюнча эсептөөлөрдөн ашпоого тийиш. Шатыларга же тактайдан жасалган секиче аянт каражаттарына кошумча жүк (машиналардан материалдарды, жүк көтөрүүчү аянттарды көтөрүш үчүн ж.б.у.с.) берилиш керек болгон шартта, алардын конструкциясы ушул жүктөргө текшерилиши керек.

7.4.10 Шатыларга жана тактайдан жасалган секиче аянт каражаттарына адамдар көтөрүлүүчү жерлерде уруксат берилген жүктөрдүн чоңдугу жана жайгашуу схемасы көрсөтүлгөн плакаттар, ошондой эле авария кырдаалы болгон учурда жумушчуларды эвакуациялоо схемасы илинип турушу керек.

Адамдардын көтөрүлүшү жана түшүүсү үчүн тактайдан жасалган секиче аянт каражаттары шатылар менен жабдылуусу керек.

7.4.11 Тактайдан жасалган секиче аянт каражаттарында тактайлардын ортосундагы жылчык 5 мм метрден ашпаган жумушчу төшөлмө болуш керек, ал эми төшөмө 1,3 метр жана андан жогору бийиктикте жайгашса, тосмолор жана борт элементтери менен жабдылууга тийиш.

Тосмонун бийиктиги 1,1 метрден, борт элементинин бийиктиги – 0,15 метрден төмөн эмес болууга тийиш, тосмонун горизонталдуу элементтеринин ортосундагы аралык – 0,5 метрден көп эмес болушу керек.

7.4.12 Шыбак жана маляр иштеринде колдонулган тактайдан жасалган секиче аянт каражаттарынын алдында иштер жүрүп жаткан жерлерде же өткөөл бар жерлерде төшөлмөлөрдүн жылчыктары болбош керек.

7.4.13 Төшөлмөлөрдүн калкандарын нахлестка менен бириктирүүдө алардын узундугу боюнча гана бириктирүүгө жол берилет, анда кошулуп жаткан элементтердин аяктары тирөөчтө жайгаштырылышы керек жана тирөөчтү ар бир жакка 0,2 метрден кем эмес аралыкта жаап турушу керек.

7.4.14 Бийиктиги 4 метрге чейинки шатыларды жана тактайдан жасалган секиче аянт каражаттарын (подмости) эксплуатациялоого иш өндүрүүчү же мастер аларды кабыл алып, иш журналында каттагандан кийин гана уруксат берилет, 4 метрден бийиктерге уюмда эмгек коопсуздугу үчүн жооптуу адам дайындаган комиссиянын кабыл алуусунан кийин жана акт түзүлгөндөн кийин гана уруксат берилет. Шатыларды кабыл алуу акты шатыларды иштөөгө кабыл алган уюмдун башкы инженери (техникалык директор) менен бекитилет. Акт бекитилгенге чейин шатыларды ишке киргизүүгө уруксат берилбейт.

Шатыларды жана подмостилерди кабыл алууда төмөнкүлөр текшерилүүгө тийиш: туруктуулукту камсыздаган байланыштардын жана бекитүүлөрдүн бар экендиги, айрым элементтерди бекитүүчү түйүндөрдүн бар экендиги, жумушчу төшөлмөлөрдүн жана тосмолордун бар экендиги, түркүктөрдүн вертикалдуулугу, тирөөч аянттардын бекемдиги жана жердетүү бар экендиги (металл шатылар үчүн).

7.4.15 Бийиктиги 6 метр жана андан бийик шатыларда иштөөдө экиден кем эмес төшөмөлөр болууга тийиш: жумушчу (жогорку) жана сактоочу (төмөнкү), ал эми имаратка же курулмага ыкташкан шатыдагы ар бир жумушчу орун, мындан тышкары, жогорку жактан төшөмө менен корголушу керек; бул төшөмө жумушчу төшөмөдөн бийиктиги боюнча 2 метрден бийик эмес аралыкта жайгаштырылышы керек.

Шатылардын түбүндө жана алардын жанында иштерди аткаруу, адамдардын кыймылы же транспорттун жүрүшү каралбаса, төмөнкү коргоочу төшөмөнү орнотуунун кереги жок.

7.4.16 Тактайдан жасалган секиче аянт каражаттарынын жанынан адамдардын массалык түрдө өтүүсүн уюштурууда адамдар өтүүчү жерлер текши коргоочу сере менен жабдылууга тийиш, ал эми шатылардын маңдайы 5x5 мметрден чоң эмес көзөнөктүү тор менен жабылышы керек.

7.4.17 Секиче аянт каражаттары иштетүү процессинде прораб же мастер тарабынан ар бир 10 күндөн кеч эмес убакытта текшерүүдөн өтүп, жыйынтыктары иш журналына жазылып турууга тийиш.

Бир ай же андан көп убакыт ичинде иш жүргүзүлбөгөн секиче аянт каражаттарды иштерди жандандыруудан мурун 7.4.14. п. ылайык тартипте кабыл алуу керек.

Секиче аянт каражаттарын алардын түбүндөгү негиздин көтөрүп туруучу жөндөмдүүлүгүнө таасир этүүчү, ошондой эле анын көтөрүп туруучу элементтеринин деформацияланышына алып келүүчү жаан-чачындардан, шамалдан, кышкы-жазгы

КР КЧ 12-01:2018

жылуулуктардан кийин, жер титирөөлөрдөн кийин кошумча текшерүүлөрдөн өткөрүп туруу керек.

Негиздин көтөрүп туруучу жөндөмдүүлүгүндө бузулууларды же секиче аянт каражаттарынын деформацияланышын тапкан учурда бул бузулуулар жоюлушу керек, жана бул каражаттар 7.4.14.п. аныкталган тартипте кайрадан кабыл алынышы керек.

7.4.18 Имаратка ыкташкан шатыларды ажыратууда биринчи кабаттын бардык эшик тешиктери жана бардык кабаттардагы балконго чыгуучу тешиктер (ажыратылып жаткан тилкенин чегинде) жабык болууга тийиш.

7.4.19 Орун которуп туруучу секиче аянт каражаттарын иштетүүдө төмөнкү талаптарды аткаруу зарыл:

- секиче аянт каражаттарынын ордун туурасынан жана узатасынан кеткен багытта которуп жаткан жердин бетинин жантайышы секиче аянт каражаттарынын конкреттүү тибин эксплуатациялоо боюнча өндүрүүчү-заводдун нускамасында жана паспортто көрсөтүлгөн чоңдуктардан жогору болбошу керек;

- ылдамдыгы секундасына 10 метрден жогору болгон шамал болуп жатканда секиче аянт каражаттарын жылдырууга уруксат берилбейт;

- секиче аянт каражаттарын жылдыруудан мурун алардын үстүнөн материалдар, таралар алынышы керек жана алардын үстүндө адамдар болбошу керек;

- секиче аянт каражаттарындагы тосмолордун эшиктери ичке карай ачылышы керек жана өз алдынча ачылып кетүүдөн сактаган кош аракеттүү бекитилүүчү түзүлүшкө ээ болушу керек;

7.4.20 Асма шатыларды жана подмостилерди монтаждап бүткөндөн кийин, алар 1 саат бою ченемдик жүктөн 20%га ашкан статикалык жүк коюп сыноодон өткөрүлөт, сыноодон өткөндөн кийин гана ишке киргизүүгө уруксат берилет.

Көтөрүлмө подмостилер, мындан тышкары, ченемдик жүктөн 10%га ашкан динамикалык жүк менен сыноодон өткөрүлүшү керек.

Асма шатыларды жана подмостилерди сыноодон өткөрүүнүн жыйынтыктары аларды кабыл алуу актында же жалпы иш журналында жазылууга тийиш.

Асма шатыларды жана подмостилерди экинчи жолу пайдалануу учурунда сыноодон өткөрбөй, бирок шатылар (подмостилер) асылып турган конструкция эсептик жүктөн эки эседен кем эмес ашкан жүктү көтөрө алгандыгы, ал эми шатыларды бекитүү тиешелүү сыноолордон өткөн типтүү түйүндөр (түзүлүштөр) менен ишке ашырылышы күбөлөндүрүлсө, анда аларды ишке киргизүүгө уруксат берилет.

7.4.21 Конструкцияларда иштөөдө колдонулган асма шатылар жана аянттар алардын конструкцияга сапаттуу бекитилишин камсыздаган атайын кармоочу илмектер менен жабдылышы керек. Атайын кармоочу илмектерди монтаждала турган конструкцияларга асма шатылар жана аянттар көтөрүлгөнгө чейин орнотуу жана бекитүү керек.

7.4.22 Курулуш-монтаждоо иштеринде колдонулган көтөрүлмө подмостилердин (люлькалардын) конструкциясы тиешелүү мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

7.4.23 Иштеги тыныгуу учурунда көтөрүлмө подмостилер жерге түшүрүлүшү керек. Көтөрүлмө подмостилерден имаратка жана курулмаларга кирип-чыгууга уруксат берилбейт.

7.4.24 Инвентардык эмес секиче аянт каражаттары (шатылар, шатычалар, траптар, көпүрөлөр) металлдан же арааланган ийне жалбырактуу жыгачтардын 1-2-сортторунан жасалууга тийиш.

7.4.25 Такап коюучу жыгач шатылардын узундугу 5 метрден узун болбошу керек. Такап коюучу жыгач шатылардын конструкциясы тиешелүү мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

7.4.26 Адамдар шатыларга чыгып жаткан учурда такап коюучу шатылардын жантаюусу 60° ашпашы керек.

7.4.27 Шатылар пайдаланганга чейин эксплуатациялык абалда турган шатынын пролеткасынын ортосундагы тепкичтеринин бирине коюлган 1200 Н (120 кгс) статикалык жүк менен сыноодон өткөрүлүүгө тийиш.

Иштетүү процессинде жыгач шатыларды ар бир жарым жылда бир жолу текшерүүдөн өткөрүп туруу зарыл, ал эми металлдан жасалгандарды—бир жылда бир жолу. Шатыларды жана шатычаларды сыноодон өткөрүү датасы жана жыйынтыктары шатыларды сыноо жана учету журналында жазылууга тийиш.

7.4.28 Жумушчу аянты жок такап коюучу шатыларды курулуп жаткан имараттын айрым катарларынын ортосунан өтүүгө гана жана иштеп жаткан адамдан имараттын курулуш конструкцияларына тирөөнү талап кылбаган иштерди жүргүзүүдө гана колдонууга уруксат берилет.

Такап коюучу шатылар жана шатычалар иш учурунда жылып жана чалкасынан түшүп калууну болтурбоочу түзүлүштөр менен жабдылууга тийиш. Такап коюучу шатылардын жана шатычалардын буттарынын төмөн жагында топуракка орнотуу үчүн учтуу учуна кийгизгич каптоолор болуш керек, шатыларды жылмакай жерлерде (паркеттерде, металлда, плиткада, бетондо ж.б.у.с.) колдонгон учурда алардын буттарына сыйгаланбаган материалдардан чокой кийгизилиши керек.

7.4.29 Такап коюучу шатынын өлчөмү жумушчуга шатынын жогорку жагынан 1 метрден кем эмес аралыктагы тепкичте турган абалда иш жасоого мүмкүндүктү камсыздоого тийиш.

1,3 метрден жогору бийиктикте такап коюучу шаты менен иштөөдө курулманын конструкциясына бекитилген же шаты курулманын конструкциясына бекитилген шартта шатыга бекитилген сактоочу белдемчини колдонуу талап кылынат.

7.4.30 Транспорт каражаттары же адамдар жүргөн тилкелердеги такап коюучу шатылардын ордун иш өндүрүү учурунда тосмолоп же кайтаруу керек.

7.4.31 Төмөндөгү учурларда иштерди аткарууга болбойт:

- иштеп жаткан тегеренүүчү машиналардын жана транспортерлордун үстүндө жана жанында жылдырма шатыларда жана шатычаларда иштөөгө;

- кол машиналарды жана ок-дары аспаптарды колдонуп иштөөгө;

- газ жана электр менен ширетүүчү иштерди;

- сымдарды керүү жана бийиктикте оор деталдарды көтөрүп туруу.

Мындай иштерди аткаруу үчүн шатыларды (леса), подмостилерди жана перилалары бар аянттуу шатыларды пайдалануу керек.

7.4.32 Жамааттык коргонуучу каражаттарын орнотууну жана чечип алууну коопсуздандыруучу түзүлүшкө же имараттын бекем орнотулган конструкцияларына бекитилген сактоочу белдемчини колдонуп, жумушчулардын коопсуздугун камсыздаган технологиялык ырааттуулукту сактап жасоо керек.

КР КЧ 12-01:2018

Тосмолорду орнотууну жана чечип алууну бригаданын курамындагы өндүрүүчү-заводдун эксплуатациялык документине ылайык атайын окутулган жумушчулар жүргүзүшү керек.

7.4.33 Кол машиналарды иштетүү төмөндөгү талаптарды аткарган учурда гана жүргүзүлүшү керек:

- деталдардын бекитилүүсүнүн бекемдигин жана комплектүүлүгүн, коргоочу жапкычтын, кабелдин (түтүктүн) оң абалда экендигин текшерүү машинанын жумушка ар бир берилишинде жүргүзүлүшү керек;

- иш башталганга чейин өчүргүчтүн жана машинанын оң абалда экендиги куру бекер жүрүшүндө текшерилиш керек;

- иштеги тыныгууларда, иш бүткөндө, майлоодо, тазалоодо, жумушчу аспапты которууда ж.б.у.с. учурларда кол машиналар өчүрүлүшү керек жана электр же аба өткөрүүчү тармактарынан өчүрүлүп жана ажыратылышы керек;

- жумушчунун колуна 10 кгдан ашкан массаны берген кол машиналарды пайдаланууда асып алуу үчүн куралдарды колдонуш керек;

- машиналар менен бийиктикте иштөөдө секиче аянт каражаттары катары туруктуу подмостилерди пайдалануу керек;

- кол машиналарды иштетүүнү көзөмөлдөөнү ушул үчүн атайын бөлүнгөн адамга тапшыруу керек.

7.4.34 Электр кол машиналары тиешелүү мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык болууга тийиш.

Эмгекти коргоонун тармактар аралык эрежелерине ылайык керектөөчүлөрдүн электр орнотмолорун иштетүүдө электр кол машиналарын башкарууга уруксаты бар адамдар электр коопсуздугу боюнча жыл сайын тастыкталып туруучу I топко ээ болушу керек, жана кооптуулугу жогору болгон бөлмөлөрдө I класстагы электр кол машиналарын иштетүүдө II топко ээ болууга тийиш.

7.4.35 Керектөөчүлөрдүн электр орнотмолорун иштетүүдөгү жумуштарда электр аспаптарын жана ар кандай класстардагы электр кол машиналарын пайдалануу шарттары эмгекти коргоонун тармактар аралык эрежелеринде аныкталат.

7.4.36 Пневматикалык кол машиналар тиешелүү мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык болууга тийиш.

Пневмомашина менен иштөөдө төмөнкүлөрдү жасоо керек:

- машинаны кур бекер иштетүүгө (сынап көрүү учурлардан башка учурларда) жол бербеш керек;

- бузулууларды тапкан учурда ишти дароо токтотуп, машинаны ремонтко бериш керек;

7.4.37 Какма же тегеренүүчү аракеттеги пневматикалык машина менен иштегендер алакан тарабында дирилдемеге каршы төшөлмөсү бар жумшак кол каптар менен камсыздалышы керек.

7.4.38 Курулушта, курулуш материалдарын өндүрүүдө жана курулуш индустриясында колдонулган аспап 10 күндөн кеч эмес убакытта бир жолу текшерилип турууга тийиш, ошондой эле пайдалануудан мурун да текшерилиши керек.

7.4.39 Аспапты ташууда анын учтуу бөлүктөрүн чехолдор менен жаап коюу керек.

7.4.40 Балталардын, балкалардын, чукулдуктардын ж.б. кагуучу-согуучу аспаптардын саптары катуу жана жабышкак породадагы жыгачтан (жаш эмен, граб, клен, ясень, бук, рябина, кизил ж.б.) жасалып, бош жагы жоонойгон сүйрү формада болушу керек. Саптын кагуучу-согуучу аспап отургузула турган башына шынаа кагылышы керек.

8 Транспорттук жана жүктөөчү-жүк түшүрүүчү иштер

8.1 Жалпы талаптар

8.1.1 Курулушта, курулуш материалдарын өндүрүүдө жана курулуш индустриясында транспорттук жана жүктөөчү-жүк түшүрүүчү иштерди жүргүзүүдө транспорт каражаттарынын түрүнө жараша ушул ченемдердин жана эрежелердин талаптары менен бирге автомобиль транспортундагы эмгек коопсуздугу, эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелер жана мамлекеттик стандарттар тутулушу керек.

8.1.2 Жүктөөчү-жүк түшүрүүчү иштер үчүн колдонулган транспорт каражаттары жана жабдыктар иштетилүүчү жүктүн мүнөзүнө ылайык болууга тийиш.

Жүктөөчү-жүк түшүрүүчү иштер үчүн аянттар мерчемделиши керек жана 5° көп эмес градуска жантайып турушу керек, ал эми алардын өлчөмү жана үстүнкү жабылышы иш өндүрүү долбооруна ылайык болууга тийиш. Тиешелүү жерлерде «кирүү», «чыгуу», «бурулуш» деген жазуулар орнотулушу керек.

Кыш мезгилинде эңкейиш жана көтөрүлүштөр муз менен кардан тазаланып, кум же шлак төгүлүп турууга тийиш.

8.1.3 Чубурма жүктөр түшүрүлгөн эстакадалардын бекемдиги толук жүктөлүп келген белгилүү бир маркадагы автомобилдин жүгүн кабыл алууга белгилүү запаска ылайыкташтырылышы керек, уруксат берилген жүк көтөрүмдүүлүк көрсөткүчтөрү менен жабдылууга тийиш, ошондой эле эки капталынан тосмолонуп, уруп түшүрмө устундары бар дөңгөлөк менен жабдылууга тийиш.

8.1.4 Кампаларда, пакгауздарда сакталуучу таралуу (тюктар, бочкалар, түрүлмөлөр) жүктөрдү жүктөп-түшүрүүчү аянттарда платформалар: эстакадалар, автомобилдин кузовунун полунун деңгээлине барабар бийиктиктеги рампалар болушу керек.

8.1.5 Өндүрүш аймактарында, жүктөп-түшүрүүчү аянттарда жана чоң жолго кошулуучу жол тармактарында жана аларга келүүчү жолдордо автомобилдердин кыймылы жалпы кабыл алган жол көрсөткүчтөр жана белгилер менен жөнгө салынышы керек.

8.1.6 Автомобилдерди жүктөп-түшүрүүчү аянттарда жайгаштырууда (ичке карай) биринин аркасынан бири турган автомобилдердин ортосундагы аралык 1 метрден кем эмес болууга тийиш, жанында турган (мандайында) автомобилдердин аралыгы 1,5 метрден кем эмес болуш керек.

Эгерде автомобилдерди жүктөп же түшүрүү үчүн имараттардын жанына токтотсо, анда имарат менен автомобилдин арткы бортунун (же түшүрүлүп жаткан жүктүн арткы точкасы) ортосундагы аралык 0,5 метрден кем эмес интервалды сакташы керек.

Автомобиль менен жүктүн штабелинин ортосундагы аралык 1 метрден кем эмес болууга тийиш.

8.1.7 Жүктөп-түшүрүүчү иштерди аткарып жаткан учурда жүктөрдү ташууда жеткен чектин ченемдери жана мындай ишке жумушчуларга уруксат берүү жөнүндө мыйзамдардын талаптарын тутуу зарыл.

8.1.8 Горизонталдуу жолдо материалдарды замбилдерге салып ташууга өзгөчө учурларда жана 50 метрден алыс эмес аралыкта гана уруксат берилет.

Тепкичтерде жана шатыларда материалдарды замбилдерге салып ташууга тыюу салынат.

Биринчи кабаттан жогору жайгашкан жана тепкич маршруттары бирден көп болгон же маршруттардын бийиктиги 2 метрден жогору болгон кампалар жүктү түшүрүүчү жана көтөрүүчү жабдык менен жабдылышы керек.

8.2 Жүктөп-түшүрүүчү иштерди өндүрүүчү процесстерге коопсуздук талаптары

8.2.1 Жүктөп-түшүрүүчү иштер жүрүп жаткан бөлмөлөрдөгү жана аянттардагы жарыктандыруу тиешелүү курулуш эрежелеринин талаптарына ылайык болууга тийиш.

8.2.2 Жүктөп-түшүрүүчү иштер, адатта, механизациялаштырылган ыкма менен транспорттук-көтөрүүчү жабдыктардын жардамы менен жана уюмдун жетекчисинин буйругу менен дайындалган крандар менен иш өндүрүүнүн коопсуздугу үчүн жооптуу адамдын жетекчилиги астында аткарылышы керек.

8.2.3 Жүктөп-түшүрүүчү иштерге жооптуу адам жүк көтөрүүчү механизмдердин, такалаждын, куралдардын, подмостилердин ж.б. жүктөп-түшүрүүчү инвентардын оң абалда экендигин текшерүүгө милдеттүү, ошондой эле жумушчуларга алардын милдеттерин, операциялардын аткарылышынын ырааттуулугун, берилип жаткан белгилердин маанисин жана жүктөөгө (түшүрүүгө) берилген материалдардын сапаттарын түшүндүрүп кетүүгө милдеттүү.

8.2.4 50 кгдан ашык салмактагы жүктөр үчүн, ошондой эле 2 метрден жогору бийиктикке жүктү көтөрүүдө сөзсүз түрдө жүктөп-түшүрүүчү иштердин механизациялаштырылган ыкмасы колдонулууга тийиш.

8.2.5 Жүк көтөрүүчү машиналарды колдонгон уюмдар же жеке жактар жүктөрдү туура аркандоонун жана илип алуунун ыкмаларын иштеп чыгууга тийиш. Ал ыкмаларга жүк көтөрүүчү машиналардын машинисттери жана стропальшиктери окутулушу керек.

Аркандоо жана илип алуу ыкмаларынын графикалык сүрөттөлүшү, ошондой эле массасы көрсөтүлгөн негизги ташылуучу жүктөрдүн тизмеси крандардын машинисттеринин жана стропальшиктеринин колдоруна берилип, иш өндүрүлүп жаткан жерлерге илиниши керек.

8.2.6 Жүктөп-түшүрүүчү иштер жүрүп жаткан жерлерде жана жүк көтөрүүчү машиналардын иштеп жаткан зоналарында ушул иштерге тике тиешеси жок адамдарга жүрүүгө тыюу салынат.

Жүктөрдүн урап же түшүп кетүүсү ыктымал болгон жерлерде адамдардын жүрүшүнө жана транспорт каражаттарынын кыймылына тыюу салынат.

8.2.7 Автомобилдин кузову менен платформанын бийиктиги бирдей эмес болгон учурда траптар колдонулууга тийиш.

8.2.8 Панелдерди, блокторду ж.б. чогултулуучу темирбетон конструкцияларды жүктөөдө же түшүрүүдө монтаждоо илмектери текшерилип, эритмелерден же бетондон тазаланууга тийиш жана зарыл болгон учурда конструкцияны бузбай туруп түзөп коюу керек.

8.2.9 Тиешелүү мамлекеттик стандарттарда каралган кооптуу жана өзгөчө кооптуу жүктөрдү жүктөө (түшүрүү) боюнча иштерди аткарууга медициналык текшерүүлөрдүн жыйынтыктары боюнча уруксат алган жумушчулар эмгек коопсуздугу боюнча атайын окуудан өтүп, аттестация тапшырууга тийиш, ошондой эле доктурга чейинки алгачкы жардамды көрсөтүүнүн ыкмаларын билип, колдоно алышы керек.

8.2.10 Кооптуу жүктөрдү жүктөп-түшүрүү иштер өндүрүлүүдө ишке чейин максаттуу нускаманы өткөрүү керек. Нускаманын программасына кооптуу жүктөрдүн сапаттары, алар менен иштөөнүн эрежелери, доктурга чейинки алгачкы жардам көрсөтүү чаралары жөнүндө маалыматтар камтылышы керек.

8.2.11 Кооптуу жүктөрдү жүктөп-түшүрүү иштери кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору таасир этүүчү жерлерде иш өндүрүүгө уруксат-наряды боюнча жүргүзүлүүгө тийиш.

8.2.12 Кооптуу жүктөрдү жүктөп-түшүрүү жана ташуу иштери мамлекеттик стандарттарга ылайык кооптуулук классы туурасында маалыматтар бар болгон учурда жана коопсуздук чараларын көрүү боюнча жөнөтүүчүнүн көрсөтмөлөрүнө ылайык атайын бөлүнгөн жерлерде жүргүзүлүшү керек.

8.2.13 Таралардын тиешелүү тартипте бекитилген ченемдик-техникалык документтердин талаптарына ылайык келбегендиктери табылганда, таралардын оң абалда эместиги, ошондой эле тараларда маркировка жана эскертүүчү жазуулар болбогон учурларда кооптуу жүктөрдү жүктөөгө же түшүрүүгө уруксат берилбейт.

8.2.14 Чубурма, чаң сымал жана кооптуу материалдарды жүктөп-түшүрүүдө механизация каражаттарын колдонуу керек жана аткарып жаткан иштердин мүнөзүнө ылайык келген жеке коргонуучу каражаттарын пайдалануу керек.

Материалдардын температурасы 40°C жогору болбогон чаң сымал материалдарды (цемент, акиташ ж.б.) жүктөп-түшүрүүнү кол менен жүргүзүүгө уруксат берилет.

8.2.15 Автомобилдин кыймылдаткычы аркылуу аракетке келүүчү автомобилде жайгашкан приводдуу сордургучтун жардамы менен куюп же төгүш керек болгон учурлардан тышкары, автомобилге кооптуу жүктү жүктөөдө жана аны автомобилден түшүрүүдө кыймылдаткыч өчүрүлүшү керек. Кыймылдаткыч иштеп жаткан учурда айдоочу сордургучту башкаруучу жерде болууга тийиш.

8.2.16 Жүк көтөрүүчү кранды колдонуп, жүктөп-түшүрүү иштерин өндүрүүдө коопсуздукту камсыздоо үчүн анын ээси жана ишти өндүрүүчү уюм төмөндөгү талаптарды аткарууга милдеттүү:

- иш өндүрүлүп жаткан жерлерде бул иштерге тиешеси жок адамдардын болуусуна тыюу салынат;

- машинанын кузовунда же кабинасында адамдар болгон учурда, автомашинага жүктү түшүрүүгө же андан жүктү көтөрүүгө уруксат берилбейт.

КР КЧ 12-01:2018

Автомашиналарды жана жарым вагондорду ар дайым жүктөп, алардан жүк түшүрүүчү жерлерде стропальшиктерге стационардуу эстакадалар же сере аянттары болууга тийиш.

Жарым вагондорду илмек крандар менен жүктөө жана алардан жүк түшүрүү крандын ээси бекиткен технология боюнча жүргүзүлүшү керек. Бекитилген технологияда жүктү ташууда стропальшиктердин орду аныкталышы керек, ошондой эле алардын эстакадаларга же сере аянттарына коопсуз чыгуусуна мүмкүнчүлүк белгилениши керек.

Жүктү ташууда жарым вагондордо адамдардын болушуна уруксат берилбейт.

8.2.17 Такелаждык иштерди аткарууга же жүктөрдү строповкалоого атайын окуулардан өткөн, билимин текшерткен жана ушул иштерди өндүрүүгө укук берген күбөлүгү бар адамдарга уруксат берилет.

8.2.18 Жүк көтөрүүчү машинанын илмегине жүктү илип коюу жана канат менен ороп байлоо үчүн стропальшиктерди дайындоо керек. Стropальшик катары иштөөгө экологиялык жана техникалык коопсуздук маселелери боюнча мамлекеттик көзөмөл жана контроль жүргүзгөн аткаруу бийлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы аныктаган тартипте стропальшиктин кесибине окутулган башка жумушчуларга (такелажниктер, монтаждоочулар ж.б.у.с.) да уруксат берилет.

8.2.19 Жүктөрдү строповкалоо ыкмалары оролуп байланган жүктүн түшүп же жылбышып кетпешин камсыздашы керек.

Транспорт каражаттарына орнотулган (жыйылган) жүктүн туруктуу абалы транспорт жүрүп бара жатканда жана жүктү түшүрүп жатканда да камсыздалууга тийиш.

8.2.20 Жүктөп-түшүрүүчү иштерин жүргүзүүдө туруксуз абалдагы жүктү строповка кылууга уруксат берилбейт, ошондой эле көтөрүлүп турган жүктүн строповка элементтеринин түзүлүшүнүн абалын оңдоого, жүктүн аркандары ийри абалда болгон учурда жүктү тартууга уруксат берилбейт.

8.2.21 Жүктөр жылдырылып жаткан полдор жана платформалар түз болуп, тешиктери, чуңкурлары, толтурулган планкалар, чыгып турган мыктар жок болуш керек.

Жүктөрдү ташуучу өткөөлдөр мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык болууга тийиш.

8.2.22 Кооптуу жүктөр менен жүктөп-түшүрүү иштери бүткөндөн кийин иш өндүрүлгөн жерлер, көтөрүүчү-транспорттук жабдуулар, жүк иличүү куралдар жана жеке коргонуучу каражаттар жүктүн сапаттарына жараша санитардык тазалоодон өткөрүлүүгө тийиш.

8.2.23 Баллондорду атайын замбилдерде же арабаларда, кислота же башка кооптуу суюктук куюлган бөтөлкөлөрдү токулган себеттерге салып ташуу керек. Мындай жүктөрдү жогору көтөрүүдө атайын контейнерлер пайдаланылат, кол менен ташууга тыюу салынат.

8.2.24 Кысылган газдуу баллондорду, кальций карбиди менен барабандарды, ошондой эле айнек тарадагы материалдарды жылдырууда силкинүүлөрдөн жана соккулардан сактоочу чараларды көрүү зарыл.

Кислороду бар баллондорду майлар жана суу майлар менен, ошондой эле күйүүчү жана жалбырт этип күйүүчү суюктуктар менен чогуу жөө жана транспорт

менен ташууга тыюу салынат.

8.2.25 Оор дааналаган материалдарды, ошондой эле жүктөрү бар жашиктерди атайын куралдардын жардамы менен ташуу керек.

8.2.26 Тоголонуп кетүүчү (кабелдүү барабан ж.б.) жүктөр менен жүктөп-түшүрүү операцияларын механизацияланган ыкма менен аткаруу керек; өзгөчө учурларда мындай жүктөрдү жантайыш аянттардын же жүктөрдү каршы жагынан аркан менен кармап туруучу лагалардын жардамы менен жылдырууга уруксат берилет. Мындай учурларда жумушчулар жылдырылып жаткан жүктүн каптал жагында турушу керек.

8.3 Ишканаларда жүктөрдү ташуу коопсуздугунун талаптары

8.3.1 Жүк ташууга арналган цехтер аралык жана цехтер ичиндеги транспортко адамдарды салып ташууга тыюу салынат.

8.3.2 Дааналанган жүктөр арабалардын жүк аянттарынын габаритинде жыйылышы керек. Майда дааналанган жүктөр тараларда жана контейнерлерде ташылууга тийиш.

Жүктүн массасы транспорттук каражаттын жүк көтөрүүчү чегинен ашпоого тийиш.

8.3.3 Кран жүктү көтөрүп-түшүрүп жаткан учурда айдоочунун өз транспорттук каражатында болуусуна тыюу салынат.

8.3.4 Авто- жана электр жүктөгүчтөрүнүн айры кармоочуларына жүктү жыюуда жүктү илүүдө, көтөрүүдө, транспортировкалоодо жана түшүрүүдө жүк түшүп кетпей тургандай кылып жыюу керек.

8.3.5 Авто- жана электр жүктөгүчтөрү иштеп жаткан учурда төмөнкүлөргө тыюу салынат:

- күүлөнүп келип, айры менен жүктү жиреп кармоого;
- айрыдагы жүгү бар алкакты өзүнө эңкейип турган учурда көтөрүүгө;
- ордунан жылдырууда жүктү көтөрүүгө, түшүрүүгө жана эңкеюу бурчун өзгөртүүгө;
- айрылар өзүнө эңкейип турганда түбүнө төшөлүүчү тактайлардын үстүндө жаткан жүктү кармоого;
- пневматикалык шиналуу дөңгөлөктүү жүктөгүчтөргө 0,5 метрден жогору бийиктикке көтөрүлгөн жүктөрдү ташууга, жүк ташуучу шиналуу жүктөгүчтөргө 0,25 метрден жогору бийиктикке көтөрүлгөн жүктөрдү ташууга;
- тоңуп калган, массасы белгисиз, авто- жана электр жүктөгүчтөрү ташыбай турган (лист металлы, желдетүүчү кутучалар ж.б.) жүктү көтөрүүгө аракет кылууга.

Өтүүгө кыйын болгон жерлерде жана артка айдап жатканда автожүктөгүчтөрдүн кыймылынын ылдамдыгы саатына 3 кмден көп болбошу керек.

8.3.6 Транспорт жүрүп бара жатканда жүктүн жылып же түшүп калбашы үчүн жүк жүктүн ушул түрүн жүктөө жана бекитүүнүн техникалык шарттарына ылайык транспорттук каражатка жайгаштырылышы жана бекитилиши керек.

8.3.7 Транспорт каражаттарын жүктөөдө ташылуучу жүктүн жана транспорт каражатынын габариттерин көпүрөнүн, өткөөлдөрдүн алдынан, тоннелдин ичинен өтүү шарттарын эске алып камсыздоо керек.

КР КЧ 12-01:2018

8.3.8 Вагондорго, пакгауздарга жана кампаларга жашиктеги жүктөрдү жүктөөдө туруктуу штабель кылып жыюу керек. Кол менен жүктөөдө штабелдин бийиктиги 3 метрден ашпоого тийиш, механизмдерди колдонууда 6 метрден ашпоого тийиш.

Жабык кампаларда жашик жана киптерди жыюуда башкы өткөөлдүн туурасы 3 метрден кем эмес болууга тийиш.

8.3.9 Жүктөрдү ташууда, өзгөчө айнек идиштеги жүктөрдү ташууда, соккулардан жана силкинүүлөрдөн сактоочу чараларды көрүү зарыл.

8.3.10 Баллондорду атайын замбилдерде же арабаларда, кислота же башка кооптуу суюктук куюлган бөтөлкөлөрдү токулган себеттерге салып ташуу керек. Мындай жүктөрдү жогору көтөрүүдө атайын контейнерлер пайдаланылат, кол менен ташууга тыюу салынат.

8.3.11 Кысылган газдуу баллондорду, кальций карбиди бар барабандарды, ошондой эле айнек идиштеги материалдарды жылдырууда силкинүүлөрдөн жана соккулардан сактоочу чараларды көрүү зарыл.

Кислороду бар баллондорду майлар жана суу майлар менен, ошондой эле күйүүчү жана жалбырт этип күймө суюктуктар менен чогуу жөө жана транспорт менен ташууга тыюу салынат.

8.3.12 Оор дааналанган материалдарды, ошондой эле жүктөлгөн жашиктерди жылдырууда атайын лом ж.б. куралдарды колдонуу керек.

8.3.13 Тоголонуп кетүүчү (кабелдүү барабан ж.б.) жүктөр менен жүктөп-түшүрүү операцияларын механизацияланган ыкма менен аткаруу керек; өзгөчө учурларда мындай жүктөрдү жантайыш аянттардын же жүктөрдү каршы жагынан аркан менен кармап туруучу лагалардын жардамы менен жылдырууга уруксат берилет. Мындай учурларда жумушчулар жылдырылып жаткан жүктүн каптал жагында турушу керек.

8.3.14 Эгерде кампанын полу темир жолдун кыймылдуу составынын же автомобилдин кузовунун полу менен бир деңгээлде болсо, бочкаларды, барабандарды жана түрүлмөлөрдү кол менен тоголотуу жолу менен жүктөөгө уруксат берилет.

8.4 Тынымсыз аракеттеги машиналарды колдонуудагы коопсуздук талаптары

8.4.1 Ирети менен орнотулган жана бир убакытта иштеген бир нече тынымсыз транспорт каражаттарынын технологиялык линиясы (конвейер, транспортерлор ж.б.):

а) бардык башкаруу посттору бар эки тараптуу сигнализация менен;

б) технологиялык линиянын токтотулган же токтоп калган агрегатынын жүктөлүшүн ишке ашырган бөлүгүн автоматтуу түрдө өчүрүүнү камсыздаган жабдыктын приводдорун блоктоп коюучу жабдык менен жабдылууга тийиш.

8.4.2 Тынымсыз аракеттеги машиналарды колдонуп жүктөп-түшүрүүчү иштерди жүргүзгөн учурда төмөндөгү талаптар аткарылууга тийиш:

- жүктөр жумушчу органга тегиз коюлуп, туруктуу абалда болууга тийиш;

- машинанын жумушчу органына жүктү коюу жана андан түшүрүү атайын берүүчү-алуучу түзүлүштөрдүн жардамы менен жүргүзүлүшү керек.

8.4.3 Тасма конвейер иштеп жаткан учурда төмөндөгүлөргө тыюу салынат:

- барабандагы тасманын буксалап калуусун тасма менен барабандын ортосуна кум, топурак, битум, канифоль ж.б. материалдарды ыргытып токтотууга;

- тирөөч роликтерди, кыймылга келтирүүчү, керип кийгизме жана аяккы станциялардын барабандарын тазалоого, конвейердин алдына төгүлгөндөрдү алууга;
- тирөөч роликтердин ордун алмаштыруу, конвейердин тасмасын кол менен керүүгө жана түздөөгө.

Сактагычтар түшүрүлүп, «Күйгүзбөгүлө! Адамдар иштеп жатат!» деген коопсуздук жазуулары илинген аракетке келтирүүчү (пуск) түзүлүш жабылганда, конвейер тармактан өчүрүлүп, толук токтогондо гана көрсөтүлгөн иштерди аткарууга уруксат берилет.

8.4.4 Өткөөлдөрдө ыпыр-сыпыр болуп, үймөктөп толтурулган болсо, ошондой эле:

- кыймылга келтирүүчү, керип кийгизме жана аяккы барбандардын тосмолору;
- трос өчүрүүчү;
- электр жабдыктарынын, кабелдердин бронясынын же алкагынын жердетилиши жок же бузулган абалда болсо, тасма конвейерди иштетүүгө тыюу салынат.

8.4.5 Жүктү кол менен иштеп чыгууда конвейердин тасмасынын ылдамдыгы иштетилип жаткан жүктүн массасы 5кгга чейин болсо, секундасына 0,5 метрден ашпоого тийиш, ал эми андан чоң массада болсо, секундасына 0,3 метрден ашпоого тийиш.

8.4.6 Өндүрүш бөлмөлөрүндө чаң пайда болбошу үчүн жана ташылып жаткан сырьё төгүлбөшү үчүн винттүү конвейерлердин капкактары жана тешиктери тыгыздалышы керек.

8.4.7 Тыюу салынат:

- конвейерлер толугу менен токтомоюнча, конвейердин өзүнөн өзү аракетке келип кетпешине чаралар көрүлмөйүнчө бурамалуу конвейерлердин капкактарын ачууга жана ушул жабдыктын капкактарынын үстүнөн жүрүүгө;
- ташылып жаткан материалды же конвейерге кокустан түшүп калган буюмдарды түртүүгө, бурамалуу конвейер иштеп жаткан учурда лабораториялык анализге проба алууга;
- эгер бурама капкактын дубалдарына тийсе, капкактар, тызыгдамалар бузук болсо, бурамалуу конвейерди иштетүүгө.

8.4.8. Түртүүчү конвейерлердин асма арабалары иштеп жаткан учурда ташылып жаткан материалдардын жана буюмдардын түшүп кетүүсүн жоюу боюнча чаралар көрүлүүгө тийиш.

Конвейерлер, конвейердеги жүктүн салмагы ашып кеткен учурда, приводду өчүрүүчү түзүлүштөр менен жабдылууга тийиш.

8.4.9 Жаңы ремонттолгон же капиталдык ремонттон чыккан конвейерлерди аракетке келтирүүдөн (пуск) мурун тартуучу органдар жана асма кармоочулар эки эсе көп жумушчу жүк менен 15 мүнөт сыналууга тийиш.

8.4.10 Асма конвейерлердин серече түзүлүштөрү транспорттолуучу жүктөрдүн жайгаштырылышына жана алып ташталуусуна ыңгайлуу болууну камсыздашы керек.

8.4.11 Люлкалуу конвейерлердин приводдуу жана тегеренме жылдызчалары, тиштүү дөңгөлөктөр жана бириктирүүчү муфталар текши металл же тор тосмолор менен тосулууга тийиш.

8.4.12 Адамдар жана транспорт каражаттары тынбай өтүп турган жерлерде конвейердин трассасы астында конвейерден түшкөн нерселерди тосуп калуу үчүн металл торлор менен тосулуш керек.

Торлордун жердин үстүнөн орнотулган бийиктиги транспорт каражаттарынын габариттерине ылайык болуп, адамдардын кенен өтүп-жүрүшүн камсыз кылууга тийиш.

8.5 Автотранспорттун иштөөсү учурунда коопсуздук талаптары

8.5.1 Курулушта, курулуш материалдар өндүрүшүндө, курулуш индустриясында жүктөрдү автомобиль транспорту менен ташууда ушул ченемдер жана эрежелер менен бирге, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2009-ж. 3-февралындагы №136 токтом менен бекитилген Жол кыймылынын эрежелеринин, ошондой эле Эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык жана тармактык эрежелердин талаптары аткарылышы керек.

8.5.2 Өндүрүштүк аймакта автотранспорттун кыймылын уюштуруу үчүн транспорт каражаттарынын кыймылынын схемасы жана жумушчулар үчүн негизги кыймыл маршруттары иштелип чыгып, көрүнө жерлерге орнотулушу керек.

8.5.3 Автомобиль транспортунда иштеп жаткан учурда төмөндөгүлөрдү сактоо керек:

- от жана жогорку температура булактары менен иштөөдө этияттык чараларын тутуу зарыл;

- газдуу аба чөйрөсүнүн көрсөткүчтөрүн алардын жеткен чегине чейин жеткирбей контролдоо ж.б.;

- суюк отундун төгүлүшүнө жана тамчылашына, суюк отундун ачык буулануусуна жол бербөө.

8.5.4 Ичинен күймө кыймылдаткыч иштеп жаткан бөлмөлөрдө автотранспорттун турушуна тыюу салынат.

8.5.5 Кыймылдаткычты жана азыктандыруу тутумун жылытуу үчүн, муздарды жана тыгынды алуу үчүн бир гана ысык абаны, ысык сууну же ысык бууну колдонууга уруксат берилет.

Машинанын, транспорт каражатынын түйүндөрүн ысытыш үчүн ачык отту колдонууга тыюу салынат, ошондой эле от жана май тутумдарында тешик болгон учурда машиналарды иштетүүгө тыюу салынат.

8.5.6 Айдоочу линияга чыгардан мурун жетекчи ага линияда иштөөнүн шарттары туурасында жана ташылып жаткан жүктүн өзгөчөлүктөрү туурасында маалымат берүүгө милдеттүү.

8.5.7 Дарыялардын жана көлмөлөрдүн үстүндөгү муздарда транспорт каражаттарынын кыймылы атайын белгиленген, муздан ашырууда жүк көтөрүүнүн уруксат берилген максималдуу чеги жөнүндө көрсөткүчтөрү бар маршруттар боюнча гана жана жүргүзүлүшү керек.

Кыймыл учурунда айдоочунун кабинасынын эшиги ачык болууга тийиш. Мындай учурда транспорт каражатында айдоочудан башка адамдар болбошу керек. Муз аркылуу өтүү кыймылынын ачылыш жана жабылыш датасын ушул өткөргүч тиешелүү болгон уюмдун жетекчиси аныктайт. Муздуу жолдо төмөндөгүлөргө тыюу салынат:

- жол бузулушунан сактоо үчүн автомобилдерди суюк отун жана майлоочу каражаттар менен толтурууга;

- муздатуу тутумундагы ысык сууну музга төгүүгө;
- кыймыл маршрутун өз каалоосу боюнча өзгөртүүгө.

8.5.8 Адамдарды транспортко түшүрүп жана чыгаруу жерлери атайын аянттар менен жабдылышы керек же адамдардын коопсуздугун камсыздаган башка түзүлүштөр болууга тийиш.

Транспорт каражаты жүрөрдө айдоочу, адамдардын баары туура жана толук отурушкандыгын текшерүүгө милдеттүү жана аларды транспорттун жүрө тургандыгы жөнүндө кабарландырышы керек.

8.5.9 Кайсы бир иштер жүрүп жаткан зонада автомобилди аркасынан айдоону ушул иштерде алек болгон жумушчулардын биринин командасы боюнча гана жүргүзүш керек.

8.5.10 Автомобиль транспорту менен ири габариттеги жана оор салмактагы жүктөрдү жалпы колдонууга ачык болгон жолдордо ташуу автомобиль транспорту менен ири габариттеги жана оор салмактагы жүктөрдү ташуу боюнча нускамага ылайык болуп, аныкталган тартипте жол кыймылы органдары менен макулдашылууга тийиш.

8.5.11 Автомобилдин платформасынын туурасынан өлчөмү кең болгон жүктөрдү ташууда ашыкча көлөмү эки тараптан тең бирдей салаңдап турушу керек.

8.5.12 Автомобилге үйүлгөн же дааналаган жүктү жүктөөдө төмөнкү талаптарды билүү керек:

- үйүлгөн жүк автомобилдин кузовунун аянтына текши жайгаштырылыш керек;
- борттон чыгып турган дааналанган жүк бекемделиши керек;
- жашик, бочка ж.б. дааналанган жүк автомобилдин кузовунун таманына жылып кетпей тургандай кылып жыйылып, бекемделиши керек.

8.5.13 Узун жүктөрдү ташууга арналган прицептер, жарым прицептер жана автомобилдин платформалары төмөндөгүлөр менен жабдылууга тийиш:

- а) кабина менен жүктүн ортосунда орнотулуучу чечип алынуучу же ачылуучу түркүктөр жана калкандар менен;
- б) тегеренүүчү айлана менен.

Жүгү жана стопору жок кезде прицеп аркага берген учурда бурулуп кетпеши үчүн тегеренүүчү айланаларда аларды бекемдөөчү куралдар болууга тийиш.

Прицептер аларды тягач менен чиркештирүүдө прицептин колдоосун талап кылбаган түзүлүшкө ээ болуш керек.

8.5.14 Автотранспорт менен кооптуу жүктөрдү ташуу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-ж. 11-апрелиндеги №198 токтому менен бекитилген Автомобиль транспорту менен кооптуу жүктөрдү ташуунун эрежелеринин талаптарына ылайык аткарылышы керек.

8.5.15 Кооптуу жүктөрдү ташууда айдоочунун колунда же жүктү коштоп жүрүүчүдө транспорттук каражаттын кооптуу жүктөрдүн конкреттүү классын жана аталышын ташууга уруксаты жөнүндө жол кыймылынын коопсуздугун камсыздоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан берилген күбөлүк болууга тийиш.

КР КЧ 12-01:2018

8.5.16 Кысылган газ баллондорду ташыган автомобилдер баллондордун диаметри боюнча оюктары бар, кийиз менен капталган атайын стеллаждар менен жабдылууга тийиш.

Жылдын ысык мезгилинде баллондорду майлуу тактарсыз брезент менен жабыш керек.

8.5.17 Жарылуучу, радиоактивдүү, уулуу, жалбырт этип күйүмө ж.б. кооптуу жүктөрдү, ошондой эле ошол жүктөрдөн бошоп, зыянсыздандырылбаган тараларды ташуу көзөмөлдөө органдары менен аныкталган тартипте макулдашылган нускамаларга ылайык жүргүзүлүүгө тийиш.

8.5.18 Кислоталары, щелочтору жана суюк күйүүчү эмес химикаттар бар идиштерди ташууда автомобилдин кузовуна тикесинен коюп, катуу бекемдөө керек.

8.5.19 Бензинди тыгыз буралуучу тыгындалары бар атайын цистерналарда же металл тараларда гана ташууга уруксат берилет. Бензин ташуучу машиналар жердетилүүчү чынжырлар менен жабдылыш керек, ал эми бензин сактоочу идиштер – жердетилиши керек.

8.5.20 Этилдешкен бензинди башка жүктөр менен чогуу ташууга жана бул учурда кузовдо адамдардын болуусуна тыюу салынат.

9 Электр ширетүү жана газжалын иштерин аткаруудагы коопсуздук талаптары

9.1 Жалпы талаптар

9.1.1 Электр ширетүү жана газжалын иштерин өндүрүүдө ушул главанын талаптарын, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-ж. 8-февралындагы №33 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Турак фонду жана ишканалар, уюмдар, мекемелер үчүн өрткө каршы коопсуздук эрежелеринин талаптарын, ошондой эле мамлекеттик стандарттарды аткаруу зарыл.

9.1.2 Бийиктикте ширетүү иштерин жүргүзүүдө ушул ченемдердин 4.10 жана 4.14 пункттарын аткарууну камсыздоо керек. Электр ширетүүчүлөр электр коопсуздугу боюнча экинчиден төмөн эмес уруксат тобуна ээ болууга тийиш.

9.1.3 Электр ширетүү жана газжалын иштерин өндүрүү жерлери иш жүрүп жаткан, ошондой эле төмөн жайгашкан катарлар (күйбөс коргоочу төшөлмө же күйбөс материал менен корголгон төшөлмө жок болгон учурда) 5 метрден кем эмес радиуста күйүүчү материалдардан тазаланышы керек, ал эми жарылуучу материалдардан жана жабдыктардан (газ генератор, газ баллондор ж.б) 10 метрден кем эмес радиуста тазаланышы керек.

9.1.4 Конструкциянын элементтерин кесүүдө кесилген элементтердин кокустан түшүп кетүүсүнө каршы чаралар көрүлүүгө тийиш.

9.1.5 Эксплуатациялоочу уюм менен коопсуздукту камсыздоо боюнча иш-чараларды макулдашмайынча жана уруксат-наряды жок кысылган суюктуктар же газдар бар, күйүүчү же зыяндуу заттар менен толтурулган же электр техникалык түзүлүштөргө тиешелүү аппараттарды, идиштерди жана түтүкөткөргүчтөрдү ачык жалын менен ширетүүгө, кесүүгө жана ысытууга уруксат берилбейт.

9.1.6 Күйүүчү жана жалбырт этип күймө суюктуктардан бошогон идиштерди тийиштүү тазалоодон өткөрмөйүнчө, жана ушул суюктуктардан толугу менен тазаланмайынча, жана алардагы абанын абалын контролдомоюнча кандоого, ширетүүгө тыюу салынат.

Ушундай тараларды кандоодо жана ширетүүдө аларды нейтралдуу газ менен толтуруп туруу керек жана тыгынды, капкактары сөзсүз ачык абалда болууга тийиш.

Электр ширетүүчүлөр электр коопсуздугу боюнча экинчиден төмөн эмес уруксат тобуна ээ болууга тийиш.

9.2 Технологиялык процесстерге жана электр ширетүү жана газжалын иштерин аткаруучу жерлерге коопсуздук талаптары

9.2.1 Газ өткөрүүчү жеңдерди горелканын ниппелдерине, резактарга жана редукторлорго бириктирүүнү, ошондой эле жеңдердин бириктирилген жерлериндеги бекитүүнү куушура тартып байлоочу каамайт менен бекитүү керек.

9.2.2 Догоолуу (дуговой) ширетүү үчүн ширетүүнүн узактык циклин эсепке алып, максималдуу электр жүктөмүндө (нагрузкада) ишенимдүү иштөөгө ылайыкталган обочолонгон ийилме кабелдерди колдонуу керек.

9.2.3 Ширетүүчү кабелдерди бириктирүүнү пресстөө, ширетүү же кандоо жолу менен жүргүзүш керек. Андан кийин бириктирилген жерлерди обочолонтуп коюу керек.

9.2.4 Кабелдерди ширетүүчү жабдыктарга пресстелген же кандоолонгон кабель учуна сайгычтардын жардамы аркылуу кошуу керек.

9.2.5 Ширетүүчү сымдарды төшөөдө же ташууда алардын обочолонушунун бузулуп калышына жана сууга, майга, болот аркандарына жана ысык түтүкөткөргүчтөргө тийип калуусуна каршы чараларды көрүү керек. Ширетүүчү сымдардын ысык түтүктөрдөн, кычкылтек баллондорунан алыстыгы 0,5 метрден кем эмес, ал эми күйүүчү газдан 1 метрден кем эмес болууга тийиш.

9.2.6 Бөлмөдө ачык догоолуу ширетүүнү жүргүзүүдө жумушчу орундар башка чектеш жумушчу орундардан жана өткөөлдөрдөн бийиктиги 1,8 метрден төмөн эмес күйбөс экрандар (тосмо, калкан ж.б.) менен бөлүнүшү керек.

Ачык абада бир убакытта бир нече ширетүүчү бири биринен алыс эмес аралыкта ширетүү иштерин жүргүзүп жаткан учурда жана адамдар тынымсыз жүрүп турган тилкелерде тосмолор коюлушу керек.

9.2.7 Ачык абада жамгыр, кар жаап жаткан учурда ширетүү иштерин токтотуу керек.

9.2.8 Ар дайым ширетүүчү посттордон тышкары ширетүү иштерин өндүрүүчү жерлер өрт коопсуздугуна жооптуу адистин же жетекчинин жазуу түрүндөгү уруксаты менен аныкталууга тийиш.

Ширетүү иштери аткарылган жерлер өрт өчүрүүчү каражаттар менен жабдылууга тийиш.

9.2.9 Ири идиштердин ичтеринде же конструкциялардын көңдөйлөрүндө электр ширетүү жана газжалын иштерин аткарууда жумушчу орундар сордуруучу желдеткичтер менен жабдылышы керек.

КР КЧ 12-01:2018

Ири идиштердин ичтеринде (көндөйдө) абанын кыймылынын ылдамдыгы секундасына 0,3-1,5 метр болууга тийиш.

Суюлтулган газ (пропан, бутан, аргон) жана көмүркычкылы менен ширетүүчү иштерди аткарууда сордуруучу желдеткичтин төмөндөн сордургучу болушу керек.

9.2.10 Ири идиштердин ичтеринде бир убакытта электр ширетүү жана газжалын иштерин өндүрүүгө уруксат берилбейт.

Тар көлөмдөгү начар желденген бөлмөлөрдө, жабык ири идиштердин ичтеринде, кудуктарда ж.б.у.с. жерлерде ширетүү иштерин өндүрүүдө көздөрдү жана дем алуу органдарын коргоочу жеке коргонуучу каражаттарды колдонуу зарыл.

9.2.11 Резервуарларда, кудуктарда ж.б. жабык ири идиштердин ичтеринде газжалын иштерин жүргүзүүдө бензорезди колдонууга тыюу салынат.

9.2.12 Ири металл идиштердин ичинде ширетүү иштери жүрүп жатканда жарыктандырууну сыртта орноштурулган чырактардын жардамы аркылуу бериш керек же 12 Вольттон көп эмес чыңалуудагы көтөрмө чырактардын жардамы менен жарык бериш керек.

9.2.13 Ширетүүчү трансформатор, ацетилен генератору, суюлтулган же кысылган газдуу баллондор ширетүү иштери жүргүзүлүп жаткан идиштердин сыртында болууга тийиш.

9.3 Кол менен ширетүүдөгү коопсуздук талаптары

9.3.1 Электр ширетүүчү аппараттарда жана аларды ток менен камсыздоочу булактарда чыңалып турган элементтер тосмо түзүлүштөр менен жабылууга тийиш.

9.3.2 Металл электроддор менен кол догоолуу электр ширетүү иштерин жүргүзүүдө колдонулуучу электр кармагычтары ушул буюмдарга карата Мамстандарттын талаптарына ылайык болууга тийиш.

9.3.3 Электр ширетүүчү орнотуу (кайта кубултуучу, ширетүүчү трансформатор ж.б.у.с.) ток берүүчү булакка рубильник жана сактагыч же автоматтуу өчүргүч аркылуу бириктирилиши керек, ал эми кур бекер жүрүүнүн 70 Вольттон жогору чыңалуусунда ширетүүчү трансформаторду автоматтуу түрдө өчүрүү колдонулушу керек.

9.3.4 Электр ширетүүчү жабдыктын чыңалуусу жок металл бөлүктөрү, ошондой эле ширетилүүчү буюмдар жана конструкциялар ширетип бүткөнчө жердетилиши керек, ал эми ширетүүчү трансформатордун, мындан тышкары, корпусунун жердетилиген болту кайта келүүчү зым кошулуп байланышкан экинчи жолу түрүлгөн баскычка бириктирилиши керек.

9.3.5 Эгерде болот шиналардын жана конструкциялардын кесилиши жылытуунун шарттары боюнча ширетүүчү токтун жүрүшүн коопсуз камсыз кылса, кайта келүүчү зым же анын элементтери катары болот шиналарды жана конструкцияларды пайдаланууга болот.

Кайта келүүчү зым катары колдонулган айрым элементтерди бири бири менен бириктирүү бекем болуп, болт, баскыч менен же ширетүү жолу менен бириктирилиши керек.

9.3.6 Жердетүү тармактарынын сымдарын, санитардык-техникалык тармактардын түтүктөрүн (суу түтүктөрүн, газ өткөргүчтөрүн ж.б.), имараттардын

металл конструкцияларын, технологиялык жабдыктарды электр ширетүүнүн кайта келүүчү сымы катары колдонууга тыюу салынат.

9.4 Газ баллондорду колдонуудагы жана сактоодогу коопсуздук талаптары

9.4.1 Газ баллондорду кысым менен иштеген идиштердин түзүлүшү жана аларды коопсуз эксплуатациялоо талаптарынын эрежелерине ылайык сактоо жана колдонуу керек.

9.4.2 Баллондорду ачык аянттарда сактоодо, жаан-чачындардан жана күндүн тике нурларынан сактоочу серелер күйбөгөн материалдардан болууга тийиш.

9.4.3 Чокою бар күйүүчү газ баллондор атайын торлордо, уяларда ж.б. кулап кетүүдөн сактаган түзүлүштөрдө тике абалда сакталууга тийиш.

Чокою жок баллондор алкактарда же стеллаждарда горизонталдуу түрдө сакталыш керек. Мындай учурда стеллаждардын бийиктиги 1,5 метрден бийик болбошу керек, клапандары сактоочу калпактар менен жабылып, бир тарапка каратылышы керек.

9.4.4 Бош баллондорду толтурулган баллондордон бөлүп сактоо керек.

9.4.5 Газ баллондорду ташууга, сактоого, берүүгө жана алууга газды колдонуу боюнча окутуудан өткөн жана тиешелүү күбөлүгү бар адамдарга гана уруксат берилет.

9.4.6 Газ баллондорду алардын туруктуу абалын сактаган атайын арабаларда, контейнерлерде ж.б. түзүлүштөрдө гана ташуу керек.

9.4.7 Транспорт жана адамдардын өткөөлдөрүндө, адамдар массалык түрдө жүргөн жерлерде, ошондой эле компрессорлор же желдеткичтер абаны сордурган жерлердин жанында ацетилен генераторлорун жайгаштырууга уруксат берилбейт.

9.4.8 Кычкылтек баллондорун иштетүүдө, сактоодо жана ташууда алардын жумушчулардын май тагы бар кийимине, майланышкан сүртмө материалдарга жана май болгон материалдарга тийип кетүүсүнөн сактаган чаралар көрүлүүгө тийиш.

9.4.9 Газбаллондор соккулардан жана күндүн тике нурларынан сакталууга тийиш. Жылытуучу куралдардан 1 метрден кем эмес аралыкта жайгаштырылышы керек.

9.4.10 Тыныгуу учурунда, жумушчу сменанын аягында ширетүүчү аппаратура өчүрүлүшү керек. Шлангдар ажыратылып, кандоочу чырактардагы басым толугу менен алыныш керек.

9.4.11 Жумуш бүткөндө газ баллондор атайын бөлүнгөн чоочун адамдар кире албай турган, баллондорду сактоочу жерлерде жайгаштырылышы керек.

10 Имараттарды жана курулмаларды ажыратуудагы жана реконструкция же бузуу учурундагы коопсуздук талаптары

10.1 Ишти уюштуруу

10.1.1 Имараттарды жана курулмаларды ажыратууда (мындан ары – курулмаларды ажыратуу) жана аларды реконструкциялоодо же бузууда иштин мүнөзүнө байланыштуу болгон төмөндөгү кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлорунун таасирин алдын алуу боюнча чараларды көрүү зарыл:

КР КЧ 12-01:2018

- курулмалардын конструкцияларынын элементтеринин өзүнөн өзү урап кетүүсү жана жогору жайгашкан бекитилбеген конструкциялардын, материалдардын, жабдыктардын түшүп кетүүсү;

- курулуш машиналарынын кыймылда болгон бөлүктөрү, алар жылдырып жаткан буюмдар;

- учтуу кромкалар, бурчтар, чыгып турган штырлар;

- жумушчу зонанын абасында чаңдын жана зыяндуу заттардын өлчөмү ченемден жогору болушу;

- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу.

10.1.2 Курулмаларды ажыратуу боюнча иштерди баштаганга чейин ал жерде жашаган тургундарды көчүрүү же ал жерде жайгашкан уюмдардын көчүүсүн уюштуруу менен байланышкан даярдык көрүү иш-чараларын жүргүзүү керек, ошондой эле тармактардан сууну, жылуулукту, газды, жана электр камсыздоолорду, канализацияны, технологиялык өнүмдөрдү өткөргүчтөрдү өчүрүү керек жана алардын бузулуп калбашы үчүн чараларды көрүү керек.

Даярдоо иш-чараларын жүргүзүү боюнча бардык зарыл болгон макулдашуулар КУДду (ПОС) иштеп чыгуу учурунда жасалышы керек.

10.1.3 Имараттарды ажыратууну уюштуруу-технологиялык документтерде (Курулушту уюштуруу долбоорлору (КУД), иш өндүрүү долбоорлору (ИӨД) каралган чечимдердин негизинде ишке ашыруу керек. Аталган чечимдер имараттын (курулманын), пайдубалдын, дубалдардын, колонналардын, чатырдын жана башка конструкциялардын жалпы абалын текшерүүдөн өткөргөндөн кийин иштелип чыгышы керек. Текшерүүлөрдүн жыйынтыктары боюнча акт түзүлөт, анын негизинде төмөндөгү суроолор чечилет:

- ажыратуу жүргүзүүнүн методун тандоо;

- иштин аткарылышынын ырааттуулугун түзүү;

- кооптуу зоналарды аныктоо жана зарыл болгон учурда тосмолорду колдонуу;

- конструкциялардын кокустан урап түшүүсүн болтурбоо үчүн ажыратылып жаткан имараттын конструкцияларын бекемдөө же убактылуу же туруктуу бекитүү;

- чаңды басуу боюнча чараларды көрүү;

- бийиктикте иштөөдөгү коопсуздук чараларын көрүү;

- конструкцияларды жана жабдыктарды демонтаждоодо стропповка кылуунун схемасы.

10.1.4 Иш башталганга чейин жумушчуларды иш өндүрүү долбоорунда (ИӨДдө) каралган чечимдер менен тааныштырып чыгуу керек жана иштин коопсуз методдору жөнүндө нускама берүү зарыл.

Имараттын туруксуз конструкцияларын бузуу учурунда ошол жерде иш жетекчиси болууга тийиш.

10.1.5 Курулмаларды ажыратууда ушул ишке тиешеси жок чоочун адамдардын жүрүүсүнө тыюу салынат. Имаратты ажыратууда иш тилкесинин тегерек-чекесин тосуп коюу керек.

Ажыратуу учурунда бөлмөлөргө кирүүчү жерлер адамдар үчүн жабык болууга тийиш.

10.1.6 Курулмаларды мехнизациялашкан жол менен ажыратууда адамдар үчүн кооптуу зоналарды аныктап алуу керек, ал эми машиналарды (механизмдерди) конструкциялардын уроо зоналарынан тышкары коюу керек.

Машинисттин кабинасы сынган бөлүктөрдүн кокустан түшүп тийүүсүнөн корголушу керек, ал эми жумушчулар коргоочу көз айнектер менен жабдылууга тийиш.

10.1.7 Курулмаларды ажыратууда, калдыктарды, таштандыларды жыйноодо чаңды азайтыш үчүн чаралар көрүлүшү керек.

Чаң көп чыккан жерлерде иштегендер абадагы чаңдан жана микроорганизмдерден (көк дат, грибоктор жана алардын споралары) дем алуу органдарын коргоо үчүн дем алуу органдарын коргоочу каражаттары менен камсыздалышы керек.

10.1.8 Газдын же зыяндуу заттардын пайда болушу мүмкүн болгон жерлерде иштөөгө жумушчуларга уруксат берүүгө чейин ал жерди желдетүү керек.

Күтүүсүздөн газ пайда болгон учурда ишти токтотуп, жумушчуларды кооптуу зонадан алып чыгуу керек.

Газдын пайда болушу мүмкүн болгон жерлерде жумушчулар коргонуучу каражаттар (противогаз) менен камсыздалышы керек.

10.1.9 Иш өндүрүүдө жумуш берүүчү тастыкталган жеке коргонуучу каражаттарын иштин кооптуу жана зыяндуу факторлоруна жараша сөзсүз түрдө камсыздап, аларды колдондурууга тийиш.

10.2 Иш өндүрүү тартиби

10.2.1 Курулмаларды ажыратууда (конструкцияларды демонтаждоодо) ишти жогорудан төмөн карай жасоо керек.

Курулмалардын бир вертикалында жайгашкан бир нече катарларында бир убакытта ажыратуу иштерин жүргүзүүгө тыюу салынат.

10.2.2 Курулмаларды ажыратууда жумушчу орундарга өткөөлдөрдү калтыруу керек.

Чатырды жана тышкы дубалдарды ажыратууда жумушчулар сактоочу белдемчини колдонушу керек.

10.2.3 Имараттын карниздерин жана салаңдап турган бөлүктөрүн ажыратууда дубалда болууга тыюу салынат.

Көк жылгаяк, жумуш болуп жаткан чекте көрүүгө тоскоол болгон туман жана жамгыр болуп жаткан учурда, чагылгандуу жаан жана ылдамдыгы секундасына 15 метрден ашкан шамалда иштерди жасоого уруксат берилбейт.

10.2.4 Курулмаларды ажыратууда конструкциялардын өзүнөн өзү урап же түшүп кетүүсүн болтурбоо керек.

Жумуш аткарылып жаткан зонадагы туруксуз конструкцияларды алып таштоо же бекемдөө керек, же ИӨДгө ылайык бекемделиши керек.

Түтүн түтүктөрүн, таш устундарды жана эки терезе же эки эшиктин аралыгындагы дубалды (простенок) кол менен түбүнөн уратууга, ошондой эле аларды шыптын (перекрытиянин) үстүнө уратууга тыюу салынат.

КР КЧ 12-01:2018

10.2.5 Курулмаларды «жыгуу» ыкмасы менен ажыратууда бекитилген тросстордун (аркандардын) узундугу имараттын бийиктигинен 3 эсе чоң болууга тийиш.

10.2.6 Курулмаларды жардыруу ыкмасы менен ажыратууда КР Мамлекеттик техникалык көзөмөлүнүн 2000-ж. 29-мартындагы №2/4 токтому менен бекитилген Жардыруу иштеринде коопсуздуктун бирдиктүү эрежелеринин талаптарын сактоо керек.

10.2.7 Жүк көтөрүүчү крандардын жардамы менен конструкцияларды жана жабдыктарды демонтаждоодо ушул ченемдердин жана эрежелердин 14-бөлүгүнүн талаптарын тутуу талап кылынат.

Бузулуп жаткан конструкцияларды бошотуу ыкмалары жана строповка схемалары ИӨДдө каралгандарга дал келүүгө тийиш.

10.2.8 Курулмаларды ажыратуудан чыккан материалдарды, ошондой эле курулуш таштандыларды жабык кобулчалардын же жабык жашиктердин же контейнерлердин ичинде жүк көтөрүүчү крандардын жардамы менен түшүрүү керек. Кобулчанын төмөн жагы жерден 1 метрден бийик эмес болуш керек же бункерге кирип турушу керек.

Таштандыларды кобулчаларсыз же башка куралдарсыз жерге түшүрүүгө 3 метрден бийик эмес жерлерден гана уруксат берилет. Мындай жерлердин кооптуу зоналарын тосмолоп коюу зарыл. Кооптуу зоналардын өлчөмдөрү Г-тиркемеге ылайык аныкталат.

10.2.9 Имараттарды ажыратуудан чыккан материалдарды атайын бөлүнгөн аянттарда чогултуу керек.

11 Жер иштери

11.1 Ишти уюштуруу

11.1.1 Жер же чуңкур жана траншеяларда жүргүзүлүүчү башка иштерди аткарууда иштин мүнөзүнө байланышкан төмөндөгү кооптуу жана зыяндуу факторлордун жумушчуларга тийгизген таасирин алдын алуучу иш-чараларды кароо зарыл:

- урап түшүүчү тоо тектери (кыртыштар);
- түшүүчү нерселер (тектердин кесектери);
- кыймылда болгон машиналар жана алардын жумушчу органдары, ошондой эле алар жылдырып жаткан нерселер;
- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу.
- адамдын денеси аркылуу замыкание болуп кетүүчү электр чынжырындагы жогорку чыңалуу;
- химиялуу кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору.

11.1.2 Кооптуу жана зыяндуу өндүрүш 11.1.1 п. көрсөтүлгөн факторлору болгон учурда жер иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтердеги (КУД, ИӨД) эмгек коопсуздугу боюнча төмөндөгү чечимдердин аткарылышынын негизинде камсыздалууга тийиш:

- котловандардын, траншеялардын (мындан ары –чуңкурлар) бекитилбеген боорлорунун коопсуз тик ылдыйлыгын машиналардын жана топурактын жүгүн эске алып, аныктоо;

- котловандардын жана траншеялардын дубалдарын тиреп бекитүүчү конструкцияларын аныктоо;

- топуракты иштетүү үчүн машиналардын түрүн жана аларды орнотуу жерлерин тандоо;

- мезгилдүү өзгөрүүлөргө байланыштуу боорлордун туруктуулугун камсыздоо жана контролдоо боюнча кошумча иш-чаралар;

- котловандарды жана траншеяларды тосуу жерлерин жана тосмолордун түрүн, ошондой эле жумушчуларды жумуш орундарына түшүрүү үчүн шатыларды аныктоо.

11.1.3 Жер иштери өндүрүлүп жаткан жерлерде топуракты суу жеп кетүүсүн болтурбоо үчүн, жер көчкү пайда болбошу үчүн, чуңкурлардын дубалдары урабаш үчүн иш башталганга чейин жер үстүндөгү жана жер астындагы сууларды буруу камсыздалышы керек.

Иш өндүрүлүүчү жерлер тоо таштарынан, дарактардан, курулуш таштандыларынан тазаланышы керек.

11.1.4 Жогорку чыңалуудагы кабелдердин, иштеп жаткан газөткөргүчтөрдүн, башка коммуникациялардын коргоочу зонасында, ошондой эле жер кыртышынын патогендүү (акыр-чикир таштандылар жаткан жер, мал көрү, көрүстөн ж.б) жугуштуу болушу мүмкүн болгон тилкелерде жер иштерин өндүрүүнү ушул коммуникацияларды иштетүүчү уюмдан же санитардык көзөмөл органынан уруксатты алгандан кийин уруксат-наряды боюнча жүргүзүү керек.

Мындай шарттарда ишти өндүрүүнү ишти жетектөөчүнүн тике байкоосунда жүргүзүү керек, ал эми жогорку чыңалуудагы кабелдердин, иштеп жаткан газпроводдордун коргоочу зонасында, мындан тышкары, ушул коммуникацияларды иштетүүчү уюмдардын жумушчуларынын байкоосу астында жүргүзүү зарыл.

11.1.5 Жер астындагы иштеп жаткан коммуникациялардын чукул жанында топуракты иштетүүнү согуучу аспаптарды колдонбой, күрөк менен гана жүргүзүүгө уруксат берилет.

Механикалык бузуулардан корголбогон иштеп жаткан коммуникациялар менен чуңкурлардын кесилишкен жеринде жер казуучу машиналарды колдонууга уруксат коммуникациялардын ээси деп эсептелген уюмдар менен макулдашуу боюнча гана берилет.

11.1.6 Жер иштерин өндүрүүдө долбоордо көрсөтүлбөгөн коммуникациялар, жер алдындагы курулмалар же жарылуучу материалдар табылган учурда тийиштүү органдардан уруксат алынмайынча, жер иштери токтотулушу керек.

11.1.7 Иш өндүрүүдө жумуш берүүчү тастыкталган жеке коргонуу каражаттарын иштин кооптуу жана зыяндуу факторлоруна жараша сөзсүз түрдө камсыздап, аларды колдондурууга тийиш.

11.2 Жумушчу орундарын уюштуруу

11.2.1 Чуңкурларда жумушчу орундарын жайгаштырууда, чуңкурлардын долбоордо белгиленген өлчөмү конструкцияларды, жабдыктарды, жабдууларды

КР КЧ 12-01:2018

жайгаштырууну, ошондой эле жумушчу орундардагы жана жумушчу орундарга келүүчү туурасы 0,6 метрден кем эмес өткөөлдөрдү, ал эми жумушчу орундарда иш зонасында зарыл болгон мейкинди камсыздоого тийиш.

11.2.2 Көчөлөрдө, унаа жүрүүчү жолдордо, калктуу пункттардын короолорунда, ошондой эле адамдар болгон жерлерде чуңкурлар иштетилип жаткан учурда, чуңкурлар мамлекеттик стандарттарга ылайык коргоочу тосмо менен тосулууга тийиш. Тосмолордо эскертүүчү жазуулар орнотулушу керек, ал эми түнкү убакытта – белги берүүчү жарык орнотулууга тийиш.

11.2.3 Адамдардын чуңкурлардан өтүүсү үчүн ушул ченемдердин 6.2.9 п. талаптарына ылайык өткөөл көпүрөчөлөр тургузулушу керек.

Жумушчу орундарга жетүү үчүн чуңкурларга туурасы 0,6 метрден кем эмес, капталдарында тосмолору бар траптарды же марш шатыларды же тиреп коюучу шатыларды (жыгачтан жасалган, узундугу 5 метрден узун эмес) орнотуу керек.

11.2.4 Дубалдары вертикалдуу болуп, тиреп бекитүүсү жок кумдак, чаңдуу-топурактуу жана топурак сууларынан жогору турган эриген топуракты жана жанында жер астындагы курулмалар жок болгон чуңкурларда ишти өндүрүүдө жумушчулар иштей турган тереңдик төмөндөгү көрсөтүлгөндөрдөн төмөн болбошу керек:

- үйүп жасалган бирикпеген жана табигый биригип калган кумдак топурактарда-1,0;

- супестерде – 1,25;

- саздактуу топурактарда жана топурактарда -1,5.

11.2.5 Абанын орто суткалык температурасы 2 С төмөн болгон учурда, чубурма тоңгон топурактардан тышкары, 11.2.4 п. аныкталган топурактын тоңушунун тереңдигинин көлөмүнө салыштырмалуу тоңгон топурактардагы чуңкурлардын вертикалдуу дубалдарынын эң чоң тереңдигин чоңойтууга уруксат берилет, бирок 2 метрден көп эмес.

11.2.6 Боорлорунда тиреп бекитүүсү жок үйүп жасалган, кумдак, чаңдуу-топурактуу жана топурак сууларынан жогору турган (капиллярдуу көтөрүүнү эске алып) топурактуу же сууну жасалма жол менен төмөндөтүп кургатылган топурактуу чуңкурларда ишти өндүрүүдө жумушчулар иштей турган тереңдик жана боорлордун тик болушу 3-таблицада көрсөткөндөгүдөй болууга тийиш.

3- т а б л и ц а

№ п. п.	Топурактын түрлөрү	Боордун жантайышы (анын бийиктигинин салынууга карата катнашы) чуңкурдун тереңдиги көрсөтүлгөндөрдөн чоң болбогон учурда		
		1,5	3,0	5,0
1	Үйүп жасалган бирикпеген	1:0,67	1:1	1:1,25
2	Кумдак, гравийлүү	1:0,5	1:1	1:1
3	Супесь	1:0,25	1:0,67	1:0,85
4	Саздактуу топурак	1:0	1:0,5	1:0,75
5	Топурак	1:0	1:0,25	1:0,5
6	Көпшөктүү (лёссовый)	1:0	1:0,5	1:0,5

Э с к е р т ү ү л ө р

1 Ар түрдүү топурактын катмарлануусу болгон учурда боорлордун жантайышы боордон уроого эң туруксуз түрүнө жараша аныктайт.

2 Үйүп жасалган бирикпеген кумдак топурактарга эскилиги 2 жылга чейинкилер кирет; ал эми чаңдак-топурактуу кыртыштарга 5 жылга чейинкилер кирет.

11.2.7 Бардык учурларда тереңдиги 5 метрден көп болгон жана 11.2.12 п. каралбаган гидрологиялык шарттардагы жана топурактардын түрлөрүндөгү 5 метрден кем болгон чуңкурлардын боорлорунун, ошондой эле ным болууга дуушар болгон боорлордун тик болушу долбоордо аныкталышы керек.

11.2.8 Табигый нымдуулуктагы топурактардагы 3 метрге чейинки тереңдиктеги чуңкурлардын вертикалдуу дубалдарынын тиреп бекитүү конструкциялары, адатта, типтүү долбоорлордо көрсөтүлгөндөй болууга тийиш. Андан чоң тереңдиктерде, ошондой эле татаал гидрогеологиялык шарттарда тиреп бекитүү жеке долбоор боюнча жасалышы керек.

11.2.9 Тиреп бекитүүнү орнотууда алардын баш жагы чуңкурдун кашынан 15 сантиметрден кем эмес бийиктикке чыгып турууга тийиш.

11.2.10 Жумушчуларга 1,3 метрден төмөн болгон чуңкурларга түшүүгө уруксат берерден мурун жооптуу адам тарабынан боорлордун абалы, ошондой эле чуңкурдун дубалдарынын тиреп бекитүүлөрүнүн бекемдиги текшерилиши керек.

Боорлордо табылган тоо таштар жана таштар, ошондой эле топурактын катмарлары алынып ташталууга тийиш.

11.2.11 Жумушчуларга боору ным болгон чуңкурларда иштөөгө уруксат, ишти өндүрүүдө коопсуздукту камсыз кылууга жооптуу адам тарабынан боорлордун топурагынын абалы, «kozyрек» же жарака (катмарлануу) кеткен жерлер табылган жерлерде туруксуз топурактын урашы текшерилгенден кийин гана берилүүгө тийиш.

11.2.12 Кыш мезгилинде иштетилген чуңкурлар жылуу мезгил келгенде текшерилүүгө тийиш, текшерүүнүн жыйынтыктары боюнча боорлордун жана тиреп бекитүүлөрдүн туруктуулугун камсыздоочу чаралар көрүлүүгө тийиш.

11.2.13 Бириккен (саздак топурактуу жана кыртыштуу) топурактарда тиреп бекитүүлөрү жок вертикалдуу дубалдуу чуңкурду ротор жана траншея экскаваторлору менен казууда 3 метрден көп эмес тереңдикке чейин гана уруксат берилет. Жумушчулар иштей турган жерлерде тиреп бекитүүлөр орнотулушу керек же боорлор иштетилиши керек.

Чуңкурлардан топурактарды бадейлердин жардамы менен алып чыгууда чуңкурда иштеп жаткан жумушчуларды коргоо үчүн сактоочу сере-калканчтарды орнотуу зарыл.

11.3 Иш өндүрүүнүн тартиби

11.3.1 Тиреп бекитүүлөрдү жогорудан төмөн карай, чуңкурдун 0,5 метрден көп эмес казылышына жараша орнотуу керек.

11.3.2 Чуңкурдагы топуракты жер астынан казуу жолу менен казууга уруксат берилбейт.

Чуңкурдан чыккан топуракты ушул чуңкурдун кашынан 0,5 метрден кем эмес аралыкка төгүү керек.

11.3.3 Чуңкурдун топурагын бир калактуу экскаватор менен иштетүүдө забойдун бийиктиги ИӨДдө иш учурунда топуракта «kozyректор» пайда болбогондой эсептелип, аныкталууга тийиш.

КР КЧ 12-01:2018

11.3.4 Экскаватор иштеп жаткан учурда забой тараптан башка иштерди кылууга уруксат берилбейт жана экскаватордун иштеп жаткан радиусуна 5 метр кошкон аралыкта жумушчулардын жүрүшүнө тыюу салынат.

11.3.5 ИӨДдө башкалар каралбаса, чуңкурдагы тиреп бекитүүлөрдү ажыратууну төмөндөн жогору карай чуңкурду кайра толтурууга жараша жүргүзүү керек.

11.3.6 Топуракты механикалык сокку жолу менен жумшартууда жумушчулардын жумшартып жаткан жерден 5 метрден жакын аралыкта болушуна тыюу салынат.

11.3.7 Тирөөч дубалдарды жана пайдубалдарды орнотууда көңдөйлөрдү бир тараптуу көмүүгө уруксат ИӨДгө ылайык, кабыл алынган шарттарда, ыкмаларда жана көмүү иретинде конструкциялардын туруктуулугун камсыздаган иш-чаралар көрүлгөндөн кийин гана берилет.

11.3.8 Топуракты биринин аркасынан бири жүрүп бараткан эки же андан көп өз алдынча жүрүүчү же прицептүү машиналар (скреперлер, грейдерлер, каткалар, бульдозерлер) менен иштетүүдө, транспорттоодо, түшүрүүдө, мерчемдөөдө жана таптоодо алардын ортосундагы аралык 10 метрден кем болбошу керек.

11.3.9 Өзү түшүрүүчү-автомобилдерди үйүп жасалган жерлерде жүк түшүрүүдө, ошондой эле чуңкурларды толтурууда табигый боорлордун кашынан 1 метрден жакын эмес аралыкта токтотуу керек; коргоочу (уратма) брустары жок эстакадалардан жүк түшүрүүгө тыюу салынат.

Автотранспорттун жүгүн түшүрө турган жерлер жөнгө салуучу тарабынан аныкталышы керек.

11.3.10 Бульдозерлер жана скреперлер жогору чыгып же машинанын паспортунда көрсөтүлгөн эңкейиш бурчунан жогору болгон эңкейишке түшүп бара жатканда топуракты иштетүүгө тыюу салынат.

11.3.11 Топуракты таптоо иштери жүрүп жаткан тилкелерде топуракты таптоо иштери эркин кулоочу таптагычтар менен аткарылып жаткан учурда негизги машинадан 20 метрден жакын аралыкта жумушчулардын ж.б. адамдардын болушуна уруксат берилбейт.

11.4 Иш өндүрүүнүн атайын методдору

11.4.1 Карьерлерди иштетүүдө аткаруу бийлигинин экологиялык жана техникалык коопсуздук маселелери боюнча көзөмөлдөө жана контролдоо боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын ченемдик документтеринин талаптарын тутуу керек.

11.4.2 Аскалуу, тоңгон жер топурактарын жардыруу жолу менен иштетүүдө КР Мамлекеттик шаардык техникалык көзөмөлүнүн 2000-жылдын 29-мартындагы №2/4 токтому менен бекитилген «Жардыруу иштериндеги бирдиктүү коопсуздук эрежелеринин» талаптарын тутуу керек.

11.4.3 Татаал шарттарда (эңкейиште топуракты кесүү, урандыларды тазалоо ж.б.) машиналарды колдонуу зарыл болгон учурларда ушундай шарттарда пайда болуучу кооптуу өндүрүш факторлорунун (нерселердин түшүүсү жана көңтөрүлүүсү) жумушчуларга тийгизген таасирин алдын алуучу коргоочу каражаттар менен жабдылган машиналарды колдонуу зарыл.

11.4.4 Кыртышты электр менен жылытууда ток менен камсыздоочу булактын чыңалуусу 380 Ваттан жогору болбошу керек. Жылытылып жаткан топурактын тилкеси тосмолонуп, тосмолорго коопсуздук белгилери коюлуп, кечиндеси жарык берилиш керек. Жылытылып жаткан тилкенин контуру менен тосмонун ортосундагы аралык 3 метрден кем болбошу керек. Жылытылып жаткан тилкеде жумушчулардын ж.б. адамдардын болуусуна тыюу салынат.

11.4.5 Жылытылып жаткан топурактын тилкелерине тартылган электр камсыздоо чубалгылары обочолонгон сымдардан болушу керек, электр жабдууларды ар бир жылдырган сайын жана электрпроводкалардын ордун которгон сайын обочолонуунун каршылыгын мегаомметр менен өлчөп туруу зарыл.

11.4.6 Топуракты гидромеханизация жолу менен иштетүүдө мамлекеттик стандарттардын талаптарын аткаруу керек.

12 Жасалма негиздин түзүлүшү жана бургулоо иштери

12.1 Ишти уюштуруу

12.1.1 Жасалма негизди түзүүдө жана бургулоо иштерин аткарууда иштин мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлорунун жумушчуларга терс таасирин тийгизүүсүн алдын алуучу иш-чараларды көрүү керек:

- урап түшүүчү тоо тектери (кыртыштар);
- кыймылдап жаткан машиналар жана алардын жумушчу органдары, ошондой эле алар жылдырып жаткан конструкциялар жана нерселер;
- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- машиналардын көңтөрүлүп кетүүсү, жер түркүктөрдүн жана алардын бөлүктөрүнүн кулап кетүүсү;
- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу.

12.1.2 12.1.1п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору болгон учурда, жасалма негиздердин түзүлүшүнүн жана бургулоо иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгек коопсуздугу боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- иштерди жүргүзүү үчүн жолдорду аныктоо жана механизация каражаттарын тандоо;
- иштерди аткаруунун ырааттуулугун аныктоо;
- жабдыктарды монтаждоо жана демонтаждоонун, ошондой эле анын аянтта орун которуусунун схемаларын иштеп чыгуу;
- машиналардын конструкцияларында колдонууга жана жумушчу орундарды уюштурууда керек болгон жамааттык коргонуучу каражаттардын керектелүүчү санын жана номенклатураларын аныктоо.

12.1.3 Бургулоо иштерин жана жасалма негиздерди түзүү боюнча иштерди өндүрүүдө ушул ченемдердин 11-бөлүмүн тутуу зарыл.

12.1.4 Жер түркүк кагуучу жана бургулоочу машиналар бургулоо аспабынын көтөрүү бийиктигин чектегичтер менен же жүк кармоочу курал менен жана үндүү белги менен жабдылууга тийиш.

КР КЧ 12-01:2018

12.1.5 Аркандарга өндүрүүчү заводдун тастыктамасы же алардын сыноодон өткөндүгү тууралуу акт болушу керек; жүк кармоочу каражаттар сыноодон өтүп, сыноо датасы жазылган жана алардын жүк көтөрүмдүүлүгүн тастыктаган биркалар же клеймолор болууга тийиш.

12.1.6 Копёр үчүн балканын жана жер түркүктүн жеткен массасы машинанын паспортуна ылайык анын фермасында же алкагында көрсөтүлүшү керек.

12.1.7 Орнотулган жер түркүк кагуучу же бургулоо машиналары менен алардын жанында жайгашкан курулмалардын ортосундагы аралык ИӨДдөрдө аныкталат. Аталган машиналар иштеп жаткан учурда скважинанын чыгыш тешигинен же жер түркүктү кагып киргизип жаткан жерден 15 метрден кем эмес аралыкта кооптуу зонаны аныктап алуу керек.

12.1.8 Жер түркүк кагуучу жана бургулоо машиналардын конструкциялары транспорт абалында болгон учурда аларды алдын ала мерчемделген горизонталдуу жол менен ордунан жылдыруу абзел.

12.1.9 Жер түркүктү калкып жүрмө копра менен кагып киргизип жаткан учурда анын жээкке же суунун түбүнө бекитилген якорлорго ишенимдүү келип токтоосун камсыздоо керек, ошондой эле кезекчи кемелердин жардамы менен же жүргүнчүлөр үчүн көпүрө аркылуу жээк менен байланышты камсыздоо зарыл.

Калкып жүрүүчү копёр куткаруучу айлана жана кайык менен жабдылууга тийиш.

2 баллдан жогору толкун болуп турган учурда дарыяларда жана сууларда жер түркүк иштерин жүргүзүүгө уруксат берилбейт.

12.1.10 ИӨДдө муздун бекемдигин камсыздаган атайын иш-чаралар каралган болсо, музда туруп жер түркүктү кагып киргизүүгө уруксат берилет.

12.1.11 Иштер токтогондо бургуланган скважиналар калкандар менен жабылып же тосулушу керек. Калкандарда жана тосмолордо эскертүүчү коопсуздук белгилери орнотулууга жана белги берүүчү жарыктандыруу болууга тийиш.

12.1.12 Дирилдетме чөгөрүүчүнүн наголовнигин кыртышка бириктирүү иштерин аткарган жумушчуларды жайгаштыруу үчүн дирилдетме чөгөрүүчүлөр асма инвентардык аянтчалар менен камсыздальшы керек. Аянттын төшөлмөсүнүн туурасы 0,8 метрден кем эмес болуш керек. Аянттын төшөлмөсү 6.2 п. талаптарына ылайык тосулууга тийиш.

12.1.13 Түшүрүлмө кудуктун дубалдары ичинен экиден кем эмес ишенимдүү (катуу) бекемделген асма шатылар менен жабдылууга тийиш.

12.1.14 Түшүрүлмө кудуктун ички периметри боюнча коргоочу козыректорду орнотуу керек. Козыректордун өлчөмү, бекемдиги жана аларды орнотуу тартиби ИӨДдө аныкталышы керек.

12.1.15 Топуракты химиялык жол менен бекемдөө үчүн эритмелер даярдалган бөлмөлөр желдетмелер менен жабдылыш керек жана материалдарды сактоого тиешелүү идиштер менен камсыздалууга тийиш.

12.1.16 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдонуууга милдеттүү.

12.2 Иш өндүрүү тартиби

12.2.1 Жер түркүк кагуучу жана бургулоочу машиналарды монтаждоо, демонтаждоо жана алардын ордун которуу иштери ушундай иштердин коопсуз аткарылышына жооптуу адамдардын тике жетекчилиги астында жүргүзүлүшү керек.

Секундасына 15 метр жана андан ылдам шамал болуп жатканда же чагылгандуу жаанда жер түркүк бой жана бургулоочу машиналарды монтаждоо, демонтаждоо жана алардын ордун которуу иштерин жүргүзүүгө уруксат берилбейт.

12.2.2 Жер түркүк кагуучу жана бургулоочу машиналардын техникалык абалы (түйүндөрдүн бекитилишинин ишенимдүүлүгү, байланыштын жана жумушчу төшөлмөлөрдүн оң абалда болушу) ар бир смена башталганга чейин текшерилүүгө тийиш.

12.2.3 Жер түркүк кагуучу же бургулоочу машиналардын конструкцияларын көтөрүүдөн мурун алардын элементтери ишенимдүү бекемделүүгө тийиш, ал эми бекемделбеген аспаптар жана буюмдар алынып ташталышы керек. Горизонталдуу абалда чогултулган конструкцияны көтөрүүдө конструкциянын узундугуна 5 метр кошулган радиустун тегерегиндеги башка иштердин бардыгы токтотулушу керек.

12.2.4 Жер түркүк кагуучу же бургулоочу машиналар иштеп жаткан учурда ушул иштерге тике катышпаган адамдардын баарына машиналарга 15 метрден жакын аралыкка келүүгө уруксат берилбейт.

12.2.5 Жер түркүк кагуучу же бургулоочу машиналар иштегенге чейин төмөндөгүлөр тешкерилиши керек:

- жүктү кармоочу органдын бийиктигин чектөөчү үн жана жарык белги берүүчү түзүлүштөрдүн оң абалда экендиги;
- механизмдерди көтөрүүчү аркандардын, ошондой эле жүктү кармоочу түзүлүштөрдүн абалы;
- бардык механизмдердин жана металл конструкциялардын оң абалда болушу.

12.2.6 Бургулоочу машиналардын же копердун абалын текшерүүгө, аларды майлоого, тазалоого же алардын кандайдыр бир бузуктарын оңдоого чейин бургулоочу курал же жер түркүк кагуучу механизм жерге түшүрүлүп, туруктуу абалга келтирилиши керек, кыймылдаткыч болсо, токтотулуп, өчүрүлүшү керек.

12.2.7 Бургулоочу куралды же жер түркүк кагуучу механизмди алдын ала эскертүүчү белги берилгенден кийин гана жерге түшүрүүгө жана көтөрүүгө болот.

Бургулоочу куралды жерге түшүрүү жана көтөрүү учурунда коперде жана бургулоочу машиналарда ушул процесстерге тиешеси жок иштерди жүргүзүүгө тыюу салынат.

12.2.8 Жер түркүктү (шпунтту) жана жер түркүк кагуучу балканы көтөрүүдө өз-өзүнчө илмектерди колдонуу керек. Эгерде копердо жер түркүктү орнотууга бир эле илмек болсо, жер түркүк кагуучу балка илмектен алынып, бекем стопордук бурамага (болтко) орнотулушу керек.

Көтөрүп жатканда жер түркүк чайкалып жана катуу чыйралып калбаш үчүн расчалканын жардамы менен кармалып турушу керек.

Жер түркүк кагуучу балка менен жер түркүктү бир убакытта көтөрүүгө уруксат берилбейт.

КР КЧ 12-01:2018

12.2.9 Жер түркүктү копердун машинисти көрө турган түз сызыкта копердун түбүнө бекемделген буруп кетүүчү блок аркылуу гана тартып жакындатууга уруксат берилет.

Эгерде жер түркүктөр узунунан кеткен огуна бир жакка кыйшайып турса жана 10 метрден көп аралыкта болсо, копер менен жер түркүктөрдү тартып жакындатууга тыюу салынат.

12.2.10 Топуракка кагып киргизилген жер түркүктөрдү кесүүдө алынып жаткан бөлүктөр кокустан түшүп кетпес үчүн чаралар көрүлүшү керек.

12.2.11 Жер түркүктөрдү жана аны кагуучу жабдыктарды орнотуу алардын толук бекемделишине чейин тынымсыз жүрүшү керек.

Аларды асылган абалда калтырууга болбойт.

12.2.12 Дирилдетме чөгөрүүчүнүн жардамы менен жер түркүктөрдү чөгөрүүдө дирилдетме чөгөрүүчүнүн жер түркүктүн баш жагы (наголовниги) менен тыгыз жана бекем байланышын, ошондой эле дирилдетме чөгөрүүчүнү кармап туруучу аркандардын бош абалын камсыздоо керек.

12.2.13 Дирилдетме чөгөрүүчү жер түркүккө бекитилгенден кийин жана кармап туруучу полиспастторлор бошотулгандан кийин гана дирилдетме чөгөрүүчүнү иштетүүгө болот. Дирилдетме иштеп бүткүчө, полиспастторлор бошотулгандан абалда болушу керек. Ар бир тыныгууда дирилдетмени өчүрүп туруу керек.

12.2.14 Кап-жер түркүктөрдү чөгөрүүдө дирилдетме чөгөрүүчүнүн башы чөгөрүлүп жаткан кап- жер түркүктөрдү же кап- жер түркүктөрдөн кийинки секцияларына бириктирүү үчүн жумушчудардын асма аянтчаларына баруусуна уруксат кран менен берилип жаткан конструкция чөгөрүлүп жаткан кап- жер түркүктүн чокусунан 30 сантиметрден жогору эмес аралыкта болгондо гана берилет.

12.2.15 Түшүрүлүүчү кудуктун бычагынын кромкасынын алдындагы топуракты иштетүүнүн ырааттуулугу анын туруктуулугун камсыз кылуусу керек. Бычактын кромкасынан топуракты иштетүүнүн тереңдиги ИӨДгө ылайык аныкталат. Кудуктун бычагынын кромкасынан 1 метрден төмөн болгон топуракты иштетүүгө уруксат берилбейт.

12.2.16 Суу тартылуусу бар кыймылдап туруучу топуракты иштетүүдө же кудуктун бычагынын кромкасынан жогору турган ушундай топуракттардын катмарлары бар болгон чурларда, топуракты суу кокустан жиреп кетип, кудукту суу каптап калбаш үчүн адамдарды тез эвакуациялоо боюнча чаралар алдын ала каралышы керек.

12.2.17 Кыртыштарды тоңдуруу боюнча иштерди аткарууга арналган жабдыктар жана түтүкөткөргүчтөр төмөндөгүлөр боюнча сыноодон өтүүгө тийиш:

- монтаж бүткөндөн кийин тоңдуруучу станциянын аппараттары – паспортто көрсөтүлгөн пневматикалык жана гидравликалык басым менен, бирок синдирүүчү тарап үчүн 1,2 МПдан кем эмес, шыкап толтуруучу тарапка 1,8 МПдан кем эмес басым менен;

-тоңдуруучу колонкалар скважинага түшкөнгө чейин – 2,5 МПдан кем эмес гидравликалык басым менен.

12.2.18 Кыртышты жол менен бекемдөө зонасында курулуш иштерин өндүрүүгө уруксат муз кыртыштуу тосмо долбоордогу калыңдыкка жеткенден кийин гана берилет. Ишти өндүрүүгө уруксат акт менен таризделиши керек.

12.2.19 Муз кыртыштуу тосмосу бар котловандан топуракты чыгарууга уруксат тоңдурулган дубалдын жаандан жана күндүн нурунан коргоочу тосмолору бар болгон учурда гана берилет. Иш учурунда муз кыртыштуу тосмону механикалык бузуулардан коргоочу чараларды көрүү керек.

12.2.20 Тоңдуруу жана эритүү учурунда муз кыртыштуу тосмонун өлчөмүн жана температурасын контролдоо тартиби долбоордо аныкталууга тийиш.

12.2.21 Топурактарды химиялык жол менен бекемдөөдөгү (силикаттоо ж.б.) инъекциялык иштерде колдонулган түтүкөткөргүчтөргө, шлангдарга жана инъекторлорго гидравликалык сыноолорду жумушчу басымдын бир жарымдыгына барабар болгон, бирок 0,5 МПадан төмөн болбогон басым менен жүргүзүү керек.

12.2.22 Эксплуатация учурунда басымда болуп турган автоклавдык типтеги силикат кайнатуучу жана башка түзүлүштөр ар дайым техникалык текшерүүлөрдөн өтүп турууга тийиш жана мезгил мезгили менен экологиялык жана техникалык коопсуздук маселелерин көзөмөлдөө жана контролдоо боюнча аткаруу бийлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын талаптарына ылайык гидравликалык сыноолордон өтүп турушу керек.

13 Бетон иштери

13.1 Ишти уюштуруу

13.1.1 Бетонду даярдоодо, берүүдө жана коюуда жана бетонду кароодо, арматураны даярдоодо жана орнотууда, ошондой эле опалубканы орнотуп, ажыратууда (мындан ары бетон иштерин жүргүзүүдө) жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлорунун таасирин алдын алуу боюнча чаралар көрүлүүгө тийиш:

- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- кыймылда болгон машиналар жана алар жылдырып жаткан нерселер;
- конструкциялардын элементтеринин урашы;
- чуулдоо жана дирилдөө;
- адамдын денеси аркылуу замыкание болуп кетүүчү электр чынжырындагы жогорку чыңалуу.

13.1.2 Кооптуу жана зыяндуу өндүрүш 13.1.1п. көрсөтүлгөн факторлору бар болгон учурда бетон иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтеринде (ИӨДдө, КУДда) камтылгандарды жана эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдерди аткаруунун негизинде камсыздалууга тийиш:

- бетонду даярдоо, транспортировкалоо, берүү жана коюу үчүн механизация каражаттарын аныктоо;
- опалубканын көтөрүү жөндөмдүүлүгүн жана долбоорун иштеп чыгуу, ошондой эле аны орнотуу жана ажыратуу ирети;
- бийиктиктеги жумушчу орундардын коопсуздугун камсыздоо боюнча иш-чараларды жана каражаттарды иштеп чыгуу;
- жылдын жылуу жана суук мезгилдеринде бетонду кароо боюнча иш-чараларды жана каражаттарды иштеп чыгуу.

КР КЧ 12-01:2018

13.1.3 Опалубканы монтаждоодо, ошондой эле арматура каркастарын орнотууда ушул ченемдердин 14 - «Монтаждык иштер» бөлүмүндөгү талаптарды жетекчиликке алуу керек.

13.1.4 Цементти силостордо, бункерлерде, кутучаларда ж.б. жабык идиштерде сактоо керек жана жүктөп-түшүрүп жатканда чаңдабаш үчүн чаралар көрүлүүгө тийиш. Жүктөөчү тешиктер коргоочу торлор менен тосулуп, коргоочу торлордун люктары кулптанышы керек.

13.1.5 Бункерлерде ж.б. идиштердеги инерттүү материалдарды жылытуу үчүн бууну колдонгон учурда, буунун жумушчу бөлмөлөргө кирип кетүүсүнө жол бербөөчү чаралар көрүлүүгө тийиш.

Буу менен жылытылуучу камераларга жумушчуларды түшүрүүгө уруксат бууну берүү токтотулгандан кийин, ошондой эле камеранын жана андагы материалдардын жана буюмдардын температурасы 40°C чейин муздатылганда гана берилет.

13.1.6 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

13.2 Жумушчу орундарды уюштуруу

13.2.1 Опалубкаларда ИӨДдө каралбаган жабдыктардын жана материалдардын, ошондой эле опалубканын орнотулган конструкцияларында иш өндүрүүгө тике катышпаган адамдардын болуусуна уруксат берилбейт.

13.2.2 Жумушчулар бир жумушчу орундан экинчи жумушчу орунга өтүшү үчүн 7.2 бөлүмдөгү талаптарга ылайык келген шатыларды, өтмө көпүрөлөрдү жана траптарды колдонушу керек.

13.2.3 Дубалдардын, ригелдердин жана своддордун курама опалубкаларын орнотууда тосмосу бар, туурасы 0,8 метрден кем эмес жумушчу төшөмөлөр болушу керек.

13.2.4 Жабуулардын (шып (перекрытиелердин) опалубкасы бүт периметринде тосулушу керек. Опалубканын жумушчу полундагы бардык тешиктер жабылышы керек. Эгер тешиктердин ачык болушу зарыл болсо, анда аларды сым торлор менен тартып коюш керек.

13.2.5 Жылбышкан опалубканын жана асма шатылардын бир бөлүгү кесилгенден кийин туурасынан кеткен жактар тосулууга тийиш.

13.2.6 Асма шатылардан түшкөн нерселерден жумушчуларды коргоо үчүн жылбышкан жана орун которуучу опалубкалардын тышкы периметри боюнча шатылардын туурасынан кем эмес козыректорду орнотуу керек.

13.2.7 Тизилген арматуралардын үстүнөн басууга уруксат арматура каркастарына төшөлгөн 0,6 метрден кем эмес атайын төшөмөлөрдүн үстүнөн жүрүүгө гана берилет.

13.2.8 Жүк көтөрүүчү крандар менен бетон аралашмаларын берүүчү чечилме жүк кармоочу куралдар, стропалар жана таралар аныкталган тартипте даярдалып, текшерүүдөн өткөрүлүшү керек.

13.2.9 Адамдар өткөн жерлердин арматура тартылган тилкелеринде 1,8 метрден төмөн эмес бийиктиктеги коргоочу тосмолор орнотулушу керек.

Арматураны тартуучу түзүлүштөр тартуучу түзүлүштөрдүн приводун иштеткенде аракетке келүүчү сигнализация менен жабдылууга тийиш.

Электр тогу менен жылытылып жаткан арматура стержендеринен 1 метрден жакын аралыкта адамдардын болуусуна тыюу салынат.

13.2.10 Химиялык кошулмалары бар бетон аралашмалары менен иштөөдө сактоочу кол кап жана көз айнек кийүү зарыл.

13.2.11 20° градустан жогору эңкейиш болгон жерге бетон аралашмаларын төшөп жаткан жумушчулар сактоочу белдемчилерди колдонушу керек.

13.2.12 Бетон аралашмаларын автосамосвалдар менен берүүгө арналган эстакада уратма брустар менен жабдылууга тийиш. Уратма брустар менен тосмолордун ортосунда туурасы 0,6 метрден кем эмес өткөөлдөр каралышы керек. Туюк эстакадаларда туурасынан кеткен уратма брустар орнотулууга тийиш.

Автосамосвалдардын кузовдорун бетон аралашмасынын калдыктарынан тазалоодо жумушчуларга транспорттук каражаттын ичинде болууга тыюу салынат.

13.2.13 Арматураны даярдоо жана аны ирилештирип чогултуу иштери мындай иштерге атайын бөлүнгөн жерлерде жасалышы керек.

13.2.14 Бетонду электр тогу менен жылытуу зонасы мамлекеттик стандарттарга жооп берген коргоочу тосмо менен тосулуп, жарык белги (сигнализация) жана коопсуздук белгилери болууга тийиш.

13.3 Иш өндүрүү тартиби

13.3.1 Аралаштыргыч машиналардын иштөөсүндө төмөнкү талаптарды тутуу керек:

- жүктөөчү ковштор үчүн приямкаларды тазалоону ковш көтөрүлгөн абалда бекем бекитилгенден кийин гана жүргүзүш керек;

- аралаштыргыч машиналардын барабандарын жана корыталарын тазалоону машина токтотулуп, чыңалуу алынгандан кийин гана жүргүзүш керек.

13.3.2 Арматураны даярдоо иштерин аткарууда төмөнкүлөрдү жасоо зарыл:

- арматуранын оромосун кайта чубоо жана аны түздөө үчүн арналган жумушчу орундарда коргоочу тосмолор орнотулушу керек;

- арматураны станок менен 0,3 метрден аз узундукта кесүүдө алар ар жакка учуп кетпеш үчүн атайын куралдарды пайдалануу керек;

- верстактын габаритинен чыгып (ашып) турган арматуранын стержендерин иштетүүдө жумушчу орундарды коргоочу тосмолор орнотулушу керек, ал эми эки тараптуу верстактарда, мындан тышкары, верстактын ортосунан туурасынан кеткен, бийиктиги 1 метрден төмөн эмес металл тор тосмо орнотулушу керек;

- даярдалган арматуралар атайын бөлүнгөн жерлерде чогултулуп, жыйылышы керек;

- жалпы өткөөл жерлерде арматура стерженинин туурасынан таарылып кесилген бөлүгүн эни 1 метрден кем эмес коргоочу калкан менен жабуу керек.

13.3.3 Арматуранын каркастарынын элементтерин, аларды көтөрүү, жыюу жана монтаждоо жерлерине транспорттоо шарттарын эске алып, пакетке салуу керек.

КР КЧ 12-01:2018

13.3.4 Бетон аралашмалары үчүн бункерлер (бадьялар) мамлекеттик стандарттардын талаптарына ылайык болушу керек. Жүк салынган же бош бункерлерди ордунан жылдырууга затвор жабык болгондо гана уруксат берилет.

13.3.5 Эгерде ИӨДдө башка аралыктар каралбаса, бетонду бункерден алып төшөөдө бункердин төмөнкү кромкасы менен мурун төшөлгөн бетондун же бетон төшөлүп жаткан жердин ортосундагы аралык 1 метрден ашпашы керек.

13.3.6 Бетонду опалубкага куюудан мурун күн сайын таранын, опалубканын жана секиче аянт каражаттарынын абалын текшерүү керек. Табылган кемчиликтерди кечиктирбей жоюу зарыл.

Бетон аралашмасын дирилдетме хобот менен куюп баштоодон мурун анын бардык звенолорунун оң абалда экендигин, өз ара жана сактоочу арканга бекем бекитилгендигин текшериш керек.

13.3.7 Бетонсوردургучтун жардамы менен бетонду берүүдө төмөндөгүлөрдү тутуу зарыл:

- бетоноводдорду монтаждоо, демонтаждоо жана ремонттоо, ошондой эле алардан тыгынды алуу басым атмосфералык басымга чейин төмөндөтүлгөндөн кийин гана жүргүзүлүшү керек;

- бетоноводду үйлөп тазалоодо бардык жумушчуларды бетоноводдон 10 метр аралыкка алыстатуу керек;

- арматура каркасына жана опалубкага бетонду берүүдө динамикалык жүктүн тийгизген таасирин төмөндөтүү үчүн бетоноводдорду төшөлмөлөргө жаткыруу керек.

13.3.8 Бетоноводдогу тыгынды кысылган аба менен тазалоого уруксат төмөндөгү шарттарда гана берилет:

- бетоноводдун чыгуучу тешигинин коргоочу калканы болгон учурда;

- жумушчулар бетоноводдун чыгуучу тешигинен 10 метрден жакын эмес аралыкта болгон учурда;

- бетоноводго аба тегиз, уруксат берилген басым жогорулатылбай берилген учурда.

Тыгынды алуу мүмкүн болбой калган учурда бетоноводдогу басымды алып, ургулап, бетоноводдогу тыгынды таап, бетоноводдун ошол кыналышкан жерин ажыратып, тыгынды алып же тыгын туруп калган жерди алмаштыруу керек.

13.3.9 Опалубканын элементтерин 3 метрден бийик болгон бир нече катарга орнотууда кадимки телескопикалык түркүктөрдөгү секиче аянт каражаттардын конструкциясын колдонууга тыюу салынат, мындай учурларда иш өндүрүү долбоорунда аныкталган жана долбоорлоо уюм менен макулдашылган атайын секиче аянттарысыз конструкцияларды колдонуу керек.

13.3.10 Бетон белгиленген бекемдикке жеткенден кийин опалубкаларды ажыратууга болот.

Жүктөлгөн конструкцияларды опалубкалардан ажыратканда бетондун минималдуу бекемдиги, анын ичинде, бетондун өзүнүн жүгүнөн болгон минималдуу бекемдик, ИӨД менен аныкталат жана долбоорлоочу уюм менен макулдашылат.

13.3.11 Опалубканы ажыратууда опалубканын элементтеринин кокустан түшүп кетүүсүнө, колдоп туруучу шатылардын жана конструкциялардын урашына каршы чаралар көрүлүүгө тийиш.

13.3.12 Жылдырма опалубкалардын жана жылдырма шатылардын секцияларын жылдырууда жумушчулардын коопсуздугун камсыздаган чараларды көрүү керек. Ушул операцияларга катышпаган адамдарга опалубканын жана шатылардын секцияларында болууга тыюу салынат.

13.3.13 Бетон аралашмаларын электр дирилдеткичтер менен тыгыздаган учурда дирилдеткичти ток жүргүзүүчү кабелдерден ары жылдырууга уруксат берилбейт, ал эми иште тыныгуу болгондо жана бир орундан экинчи орунга жылганда электр дирилдеткичтерди өчүрүп коюу зарыл.

13.3.14 Алмаз шакекче бургу менен бетон жана темир бетон конструкцияларында түтүкөткөргүчтөрдү өткөрүү үчүн технологиялык тешиктерди жасоодо керн түшө турган болжолдуу жердеги кооптуу зонаны тосуп коюу керек.

13.3.15 Бетонду электр менен жылытууну жана электр жабдыктарын ток алып жүрүүчү тармакка кошууну электр коопсуздугу боюнча квалификациялык тобу III төмөн эмес электромонтерлор гана аткарышы керек.

13.3.16 Электр менен жылытып жаткан зонада обочолонгон ийкемдүү кабелдерди же коргоочу шлангдагы сымдарды колдонуу керек. Сымдарды, ошондой эле обочолонушу бузулган сымдарды топурактын же таарындынын катмарынын үстүнө төшөөгө уруксат берилбейт.

13.3.17 Бетонду электр менен жылытуу зонасы күнү-түнү электр тармагын монтаждаган электромонтерлордун байкоосунда болууга тийиш. Ушундай тилкелерде электр орнотууларды эксплуатациялоодо эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелерге ылайык уруксат-наряды боюнча аткарылып жаткан иштерден тышкары, жумушчулардын болуусуна жана иштердин аткарылышына уруксат берилбейт.

13.3.18 Темир бетон конструкциялардын ачык (бетондолбогон) электр менен жылытылып жаткан тилке менен байланышкан арматурасы жердетилиши (нөлдөтүлүшү) керек.

13.3.19 Бетонду жылытууда колдонулган электр жабдыктарын жаңы орунга ар бир жылдырууда обочолонтуунун каршылыгын мегаомметр менен өлчөп туруу керек.

14 Монтаждоо иштери

14.1 Ишти уюштуруу

14.1.1 Конструкциялардын, түтүкөткөргүчтөрдүн жана жабдыктардын (мындан ары – монтаждоо иштерин аткаруу) темир бетон жана болот элементтерин монтаждоодо жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- жылып туруучу конструкциялар жана жүктөр;
- имараттардын жана курулмалардын конструкцияларынын бекитилбеген элементтеринин урашы;
- жогору жайгашкан материалдардын жана аспаптардын түшүп кетиши;
- машиналардын көңтөрүлүп кетүүсү, алардын бөлүктөрүнүн түшүп кетиши;
- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу.

КР КЧ 12-01:2018

14.1.2 Кооптуу жана зыяндуу өндүрүш 14.1.1п. көрсөтүлгөн факторлору болгон учурда монтаждоо иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгек коопсуздугу боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- крандын маркасын, ал орнотула турган жерди, ал иштеп жаткан учурда кооптуу зоналарды аныктоо;

- бийиктиктеги жумушчу орундардын коопсуздугун камсыздоо;

- конструкцияны орнотуунун ырааттуулугун аныктоо;

- чогултуу учурунда конструкциялардын жана имараттардын бөлүктөрүнүн туруктуулугун камсыздоо;

- конструкциянын элементтерин ирилештирип чогултуунун схемасын жана ыкмаларын аныктоо.

14.1.3 Монтаждоо иштери жүрүп жаткан тилкелерде (захваткада) башка иштердин аткарылышына жана чоочун адамдардын болушуна уруксат берилбейт.

14.1.4 Имараттарды жана курулмаларды тургузууда үстүндө чогултма конструкциялардын жана жабдыктардын элементтерин убактылуу бекитүү жана орнотуу, аларды жылдыруу иштери жүрүп жаткан бир захваткада (тилкеде), кабаттарда (катарларда) адамдардын болушу менен байланышкан иштерди аткарууга тыюу салынат.

Эгерде имараттарды жана курулмаларды айрым тилкелерге (захваткаларга) бөлүү мүмкүн болбосо, монтаждоо жана башка курулуш иштерин ар кандай кабаттарда (катарларда) жүргүзүүгө уруксат ИӨДдө каралган алардын ортосунда бекем (чоң жүктөрдүн таасирине ылайык эсептелип негизделген) кабаттар аралык шыптар (перекрытиелер) болгон учурларда гана берилет.

14.1.5 Орнотулган конструкцияларды аларга жүк полиспасттарды, буруп кетүүчү блокторду ж.б. монтаждоо куралдарды бекитүү үчүн колдонууга уруксат конструкциялардын жумушчу чиймелерин аткарган долбоорлоо уюмдун макулдугу менен гана берилет.

14.1.6 Имараттардын (курулмалардын) конструкцияларын монтаждоону, адатта, мейкиндеги туруктуу бөлүгүнөн: байланыштыруучу ячейкадан, катуулук өзөктөрүнөн (ядролорунан) ж.б.у.с. башташ керек.

14.1.7 Көп кабаттуу имараттын ар бир жогору жаткан кабаттарынын (катарлардын) конструкцияларын монтаждоону долбоор боюнча орнотулган бардык монтаждоо элементтер бекитилгенден кийин жана көтөрүп туруучу конструкциялардын бетону (эритмеси) ИӨДдө көрсөтүлгөн бекемдикке жеткенден кийин гана жүргүзүү керек.

14.1.8 Эгерде курулуш аянтында конструкцияларды жана жабдыктарды коррозияга каршы коргоо жана бое иштери жүргүзүлсө, анда алар долбоордогу белгиге көтөрүлгөнгө чейин жүргүзүлүшү керек. Көтөрүлгөндөн кийин коррозияга каршы коргоо жана бое иштерин конструкциялардын бириккен жана кыналышкан жерлеринде гана жүргүзүү керек.

14.1.9 Монтаждала турган жабдыктын таңгагын чечүүдө жана бузууда ИӨДдө көрсөтүлгөн ылайыктуу зоналарда жана бийиктиги 100 миллиметрден төмөн эмес атайын стеллаждарда же төшөлмөлөрдө жүргүзүлүшү керек.

Жабдыктын таңгагын бузууда жалбырт этип күйүп кетүүчү жана жарылуучу сапаттарга ээ материалдарды колдонууга уруксат берилбейт.

14.1.10 Каркастуу имараттарды монтаждоодо кийинки катарларды тургузуу андан мурунку катарларда убактылуу тосмолорду жана тосмо конструкцияларын орноткондон кийин гана жүргүзүлүшү керек.

14.1.11 Тепкич марштарды жана имараттардын (курулмалардын) аянттарын, ошондой эле жүк жана жүргүнчүлөрдү ташуучу курулуш лифттерди монтаждоо иштери имараттын конструкцияларын монтаждоо менен бир убакытта жүргүзүлүшү керек. Монтаждалган тепкич марштарында тосмолор кечиктирилбей коюлушу керек.

14.1.12 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

14.2 Жумушчу орундарын уюштуруу

14.2.1 Имараттардын жана курулмалардын конструкцияларын монтаждоодо монтаждоочулар мурун орнотулган жана ишенимдүү бекемделген конструкцияларда же секиче аянт каражаттарында болууга тийиш.

Конструкциялардын жана жабдыктардын элементтерин жылдырып жана көтөрүп жаткан учурда ал жерлерде адамдардын болуусуна тыюу салынат.

14.2.2 Монтаждоочулардын бийиктикте иштөөсүнө керек болгон асма монтаждоо аянттары, шатылар ж.б. куралдар монтаждала турган конструкцияларга аларды көтөргөнгө чейин орнотулушу керек.

14.2.3 Монтаждоочулар бир конструкциядан экинчиге өтүүдө тосмосу бар шатыларды, өтмө көпүрөлөрдү жана траптарды пайдаланышы керек.

14.2.4 Монтаждоочуларга тосмолору орнотулуп, бирок талап кылынган кендиктеги өтмөктү камсыздоого мүмкүн болбой орнотулган конструкциялардын жана алардын элементтеринин үстүнөн атайын сактоочу куралдарысыз (ферманы же ригельди бойлото тартылган сактоочу белдемчинин карабинин бекитүүчү аркан) өтүүгө тыюу салынат.

Арканды бекитүү орду жана ыкмасы жана анын узундугу ИӨДдө көрсөтүлүүгө тийиш.

14.2.5 Тосмо панелдерди монтаждоодо сактоочу белдемчини сактоочу курал менен кошо колдонуу керек. Типтүү чечим ИӨДдө көрсөтүлүшү керек.

14.2.6 Монтаждалып жаткан конструкциялардын жана жабдыктардын элементтери долбоордогу абалга келтирилип орнотулмайынча, алардын алдында адамдардын болуусуна уруксат берилбейт.

Жумушчулар монтаждалып жаткан жабдыктын (конструкциянын) алдында иштеш керек болгон учурда, жумушчулардын коопсуздугун камсыздаган атайын иш-чаралар аткарылышы керек.

14.2.7 Бийиктиги 5 метрден жогору болгон асма металл шатылар 7- бөлүмдүн талаптарына жооп бериши керек же вертикалдуу байланыштары бар металл догоолор менен тосулуп, конструкцияга же жабдыкка ишенимдүү бекитилиши керек.

КР КЧ 12-01:2018

Эгерде шатылар ар бир 10 метр бийиктиктен кем эмес аралыкта эс алуу аянтчалары менен жабдылса, анда жумушчуларды асма шатылар менен 10 метрден жогору бийиктикке көтөрүүгө уруксат берилет.

14.2.8 Монтаждалып жаткан конструкцияларды убактылуу бекитүү үчүн кармагычтар бекем тирөөчтөргө кадалышы керек. Расчалкалардын саны, алардын материалы жана кесилүүсү, керүү ыкмалары жана бекемдөө орду иш өндүрүү долбоорунда аныкталат.

Кармагычтар транспорттун жана курулуш машиналарынын кыймыл габаритинин чегинен тышкары жайгаштырылышы керек. Расчалкалар башка конструкциялардын учтуу бурчтарына тийбеши керек.

Кармагычтардын күчүнүн таасиринен конструкциялардын элементтеринин бекемдиги жана туруктуулугу текшерилгенден кийин гана башка конструкциялардын элементтери менен тийишип кеткен жерлерде расчалкалардын бүгүлүүсүнө уруксат берилет.

14.2.9 Монтаждалып жаткан конструкциялардын же жабдыктардын элементтери орун которууда чайкалуудан жана ийкемдүү согуп созуудан тегеренип кетүүдөн кармалып турууга тийиш.

14.2.10 Конструкциялардын жана жабдыктардын строповкасын 7-бөлүмдүн талаптарына жооп берген жана жүк кармоочу каражаттын замогуна чейин бийиктик 2 метрден жогору болгон учурда жумушчу горизонттон аралыктан бошотууну камсыздаган каражаттар менен өндүрүү керек.

14.3 Иш өндүрүү тартиби

14.3.1 Монтаждоо иштери башталганга чейин монтажды жетектеген адам менен машинисттин ортосунда белги берүүнүн иретин аныктап алуу керек.

Кооптуу жагдайды байкаган ар бир жумушчу «Токто» белгисин бере берсе болот, калган бардык белгилерди бир гана адам (бригадир, звеночу, такелаждоочу-стропалдоочу) бере алат.

Өтө жооптуу иштер жүрүп жаткан учурда (татаал такелажды, бурулуу методун колдонуп, конструкцияны көтөрүүдө, ири габариттеги жана оор конструкцияларды жылдырууда, түшүрүүдө, аларды бир же бир нече механизмдер менен көтөрүүдө ж.б.) жетекчи гана белги берүүгө тийиш.

14.3.2 Монтаждалып жаткан элементтердин строповкасын жумушчу чиймелерде көрсөтүлгөн жерлерде жасоо керек жана аларды орнотулуучу жерлерге көтөрүү жана берүү долбоордо көрсөтүлгөнгө жакын абалда болушун камсыздоо керек.

Курулуш конструкциялардын элементтеринин туура строповкаланышын жана монтаждалуусун камсыздаган монтаж илмеги, тешиктери же маркировка жана белгилери жок болсо, аларды көтөрүүгө тыюу салынат.

14.3.3 Монтаждала турган конструкциянын элементтерин көтөргөнгө чейин ылайдан жана тоңуп калган муздардан тазалаш керек.

14.3.4 Монтаждалып жаткан элементтерди жай салмак менен, булкунтпай, чайкалтпай жана тегерентпей көтөрүү керек.

Конструкцияларды эки ыкма менен көтөрүү керек: башында 20-30 сантиметрге, андан кийин строповканын бекемдигин текшергенден соң андан ары көтөрө берет.

14.3.5 Конструкцияларды же жабдыктарды жылдырууда алардын жана монтаждаланган жабдыктын же башка конструкциянын чыгып турган бөлүктөрүнүн ортосундагы аралык узатасынан 1 метрден аз эмес, тикесинен 0,5 метрден аз эмес болуш керек.

14.3.6 Иштеги тыныгуу учурунда көтөрүлгөн конструкциялардын жана жабдыктардын элементтерин асылган бойдон калтырууга уруксат берилбейт.

14.3.7 Конструкциялардын же жабдыктардын элементтери долбоордогу абалда орнотулганда, алардын туруктуулугу жана геометрикалык формасынын өзгөрбөстүгү камсыздалып, бекитилиши керек.

Долбоордогу абалда орнотулган конструкциялардын же жабдыктардын элементтерин илгичтен чыгарууну аларды долбоорго ылайык туруктуу же убактылуу бекиткенден кийин жүргүзүү керек.

ИӨДдө каралган монтаждоо жабдууларды колдонгон учурлардан тышкары учурларда, орнотулган конструкциялардын же жабдыктардын элементтерин аларды илгичтен чыгаргандан кийин жылдырууга уруксат берилбейт.

14.3.8 Эгерде ИӨДдө каралбаса, анда элементтерди текшерип, дурустугун билгенге чейин жана орнотулган элементтердин ишенимдүү бекитилишине чейин аларга жогору жакта жайгашкан конструкцияларды тирөөгө уруксат берилбейт.

14.3.9 Бийиктикте жана ачык жерлерде ылдамдыгы секундасына 15 метр жана андан ылдам болгон шамалда, көк жылгаякта, иш фронтунун чегинде көрүүгө мүмкүн болбогон чагылгандуу жаанда же туманда монтаждоо иштерин аткарууга тыюу салынат.

Тикесинен жайгашкан панелдерди жана ушул сыяктуу парустугу чоң болгон конструкцияларды жылдырууда жана орнотууда ылдамдыгы секундасына 10 метр жана андан ылдам шамал болсо, ишти токтуу керек.

14.3.10 Эгерде долбоордо башка талаптар каралбаса, конструкцияларды жана жабдыктарды лебедка менен жылдырууда тормоз берүүчү лебедкалардын жана полиспасттардын жүк көтөргүчтүгү тартуучу күчтөрдүн жүк көтөргүчтүгүнө барабар болушу керек.

14.3.11 Рулондоп даярдалган конструкцияларды монтаждоодо рулондун өзүнөн өзү түрүлүп калуусуна каршы чаралар көрүлүшү керек.

14.3.12 Айрым царгалардан турган горизонталдуу цилиндр идиштерди чогултууда царгалар өзүнөн өзү түрүлүп калбаш үчүн шынаалуу төшөлмөнү же башка түрүлтпөй турган куралдарды колдонуу керек.

14.3.13 Монтаждала турган конструкцияларды жана жабдыктарды ирилештирип чогултуу жана даярдыкка жеткирүү иштери ушундай иштерди аткаруу үчүн атайын жерлерде жүргүзүлүшү керек.

14.3.14 Конструкцияларды жана жабдыктарды бир нече көтөрүүчү же тартуучу каражаттар менен жылдырууну ИӨДгө ылайык жүргүзүү керек. Мында, иш кран менен коопсуз иш өндүрүүгө жооптуу адамдардын тике жетекчилиги астында жүргүзүлүшү керек жана ар бирине келген жүк крандын жүк көтөрүмдүүлүгүнөн жогору болбоого тийиш.

15 Таш иштери

15.1 Ишти уюштуруу

15.1.1 Таш иштерин аткарууда жумушчуларга төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу өндүрүш факторлорунун таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;

- жогору жайгашкан материалдардын, конструкциялардын жана аспаптардын урашы;

- конструкциялардын элементтеринин өзүнөн өзү урашы;

- машиналардын кыймылда болгон бөлүктөрү жана ал жылдырып жаткан конструкциялар жана материалдар.

15.1.2 Кооптуу жана зыяндуу өндүрүш, 15.1.1 п. көрсөтүлгөн факторлору болгон учурда таш иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- керек болгон секиче аянт каражаттарын, жүк кармоочу түзүлүштөрдү, контейнердештирүү каражаттарды жана тараларды орнотуу жерлерин жана конструкциясын көрсөтүп, жумушчу орундарды уюштуруу;

- иштердин тургузулуп жаткан конструкциялардын туруктуулугун камсыздоону эсепке алган ырааттуулугу;

- бийиктиктен адамдын кулашынан жана буюмдардын имараттын жанына түшүүсүнөн коргоочу каражаттардын конструкциясын жана аларды орнотуу турган жерди аныктоо;

- жылдын суук мезгилинде таш кыноонун (каменная кладка) туруктуулугун камсыздоо боюнча кошумча коопсуздук чаралары.

15.1.3 Көп кабаттуу имараттын ар бир жогору жайгашкан кабатынын дубалын кабаттар ортосундагы жабууларды көтөрүп туруучу конструкцияларын, ошондой эле тепкич торлорундагы аянттарды жана маршруттарды орноткондон кийин гана кыноого болот.

Кабаттар ортосундагы жабууларды же акыркы жабууну төшөбөй туруп жайгашкан кабаттан жогору таш дубалдарды тургузуу зарыл болгон учурда, ушул дубалдардын убактылуу тиреп бекитүүлөрүн колдонуу керек.

15.1.4 Кабаттар ортосундагы жабууларды ж.б. конструкцияларды монтаждоодо ушул ченемдердин 14-бөлүмүнүн талаптарын аткаруу зарыл.

15.1.5 Бийиктиги 7 метрден жогору имараттардын тышкы дубалдарын ички подмостиленден кыноодо имараттын бардык периметри боюнча төмөндөгү талаптарга жооп берген тышкы коргоочу козыректорду орнотуу зарыл:

- коргоочу козыректордун туурасы 1,5 метрден аз болбошу керек, жана алардын дубалга эңкейиши имараттын төмөндөгү дубалы менен козыректун үстүнүн ортосундагы бурч 110° түзүп, имараттын дубалы менен козыректун төшөмөсүнүн ортосундагы жылчык 50 миллиметрден ашпаш керек;

- коргоочу козыректор ушул климаттык районго белгиленген бир текши төшөлгөн кар жүгүн жана пролеттун ортосуна коюлган топтолгон 1600 Н (160 кгс) кем эмес жүктү көтөрө алышы керек;

- коргоочу козыректун биринчи катарынын жерден 6 метрден жогору болбогон бийиктиктеги коргоочу төшөмөсү болуш керек жана ал дубалдарды толугу менен кынап бүткөнгө чейин сакталып турууга тийиш, ал эми экинчи катар 50x50 миллиметрден чоң эмес ячейкалуу тор материалдан же текши бүтүн материалдан жасалып, биринчи катардын үстүнөн 6-7 метр бийиктикте орнотулат, кыноонун жүрүшүндө ар бир 6-7- метр сайын анын орду алмаштырылып турат.

15.1.6 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

15.2 Жумушчу орундарды уюштуруу

15.2.1 Кыноону кабаттардын ортосундагы перекрытиелерден же секиче аянт каражаттарынан коюу керек. Дубалдын ар бир катарынын (ярус) бийиктиги мындай эсеп менен алынышы керек: ар бир аралаштыргандан кийин кыноонун деңгээли жаңы жумушчу төшөлмөдөн эки катардан кем эмес бийиктикте турушу керек.

15.2.2 Кыноодо колдонулган секиче аянт каражаттары 7.4 п. талаптарына жооп бериши керек. Подмостилендин конструкциясы жана уруксат берилген жүктөр ИӨДдө каралгандарга ылайык келүүгө тийиш.

Кокустан даярдалган секиче аянт каражаттарынан жана дубалга туруп алып кыноого тыюу салынат.

15.2.3 Дубалдан 30 сантиметрден көп чыгып турган карниздерди жумушчу төшөлмөсүнүн туурасы 60 сантиметрден кем эмес тышкы шатылардан же асма подмостиленден кыноо керек. Материалдарды дубалдын ички тарабынан орнотулган секиче аянт каражаттарына коюу керек.

15.2.4 Имараттын дубалдарын жумушчу төшөмөдөн 0,7 метрге чейинки бийиктикке жана кыноонун тышкы тарабындагы деңгээлинен жерге (перекрытиеге) чейинки аралык 1,3 метрден жогору бийиктикте кыноодо тосмолорду (тосуп алуучу каражаттарды) орнотуу керек, аларды колдонуу мүмкүн болбогон учурда – сактоочу белдемчи тагынуу зарыл.

15.2.5 Жүк көтөрүүчү кран менен жумушчу орундарга кышты, керамика таштарын, майда блокторду ташууда жана берүүдө ИӨДдө каралган, тиешелүү тартипте даярдалып, жүк көтөрүүдө жүктүн түшүп калуусуна жол бербеген куралдарга ээ поддондорду, контейнерлерди жана жүк алуучу түзүлүштөрдү колдонуу керек.

15.2.6 Коргоочу козыректорду орнотууга, тазалоого же ажыратууга катышкан жумушчулар сактоочу белдемчи тагынып иштеши керек.

Козыректордун үстүнөн жүрүүгө, аларды подмости катары колдонууга, ошондой эле алардын үстүнө материалдарды коюуга тыюу салынат.

15.2.7 Табигый таштарды иштеп чыгууну курулуш аянтынын чегинде, ушул ишке катышпаган чоочун кишилердин болуусуна уруксат берилбеген, атайын бөлүнгөн жерлерде жүргүзүү керек.

Бири биринен 3 метрден жакын аралыкта жайгашкан жумушчу орундар коргоочу экрандар менен тосулуш керек.

15.3 Иш өндүрүү тартиби

15.3.1 Курама темир бетон плиталарынан орнотулган дубалдарды перекрытиенин деңгээлинде жана андан төмөн деңгээлде кыноо төмөн жайгашкан кабаттын подмостиленеринен жүргүзүлүшү керек.

Төшөлүп жаткан плиталардан эки катарга жогору болгон алдын ала кыштан коюлган бортик жок болсо, шып (перекрытие) плиталарын монтаждоого уруксат берилбейт.

15.3.2 Ар бир катарды койгондон кийин кыноонун тышкы тигүүлөрүн шып (перекрытиелерден) же подмостиленерден жасаш керек. Ушул операцияны жасап жаткан учурда жумушчулардын дубалда болуусуна тыюу салынат.

15.3.3 Карнизди тиреп бекитүүнү, беттелүүчү плиталарды, ошондой эле кыш перемычкаларынын опалубкаларын орнотуу жумушчу документацияга ылайык аткарылышы керек. Карниз элементтеринин убактылуу тиреп бекитүүлөрүн, кыш перемычкаларынын опалубкаларын эритмелер ИӨДдө көрсөтүлөн бекемдикке жеткенден кийин гана алууга болот.

15.3.4 Дубалдарды ири бетон плиталары менен каптоодо төмөндөгү эрежелерди сактоо керек:

- каптоону кабаттардын ортосундагы шыптын (перекрытиенин) деңгээлиндеги тирөөчү Г түрүндөгү беттелүүчү плиталардын катарын бүтөп кыноодон башташ керек, андан соң катардагы жалпак плиталарды дубалга бекитип орнотуш керек;

- беттелүүчү плитканын калыңдыгы 40 миллиметрден калың болгон учурда капталуучу катар кыноодон мурун каптоонун катарынын бийиктигинде коюлуш керек;

- беттелүүчү плитанын калыңдыгы кандай болбосун, дубалдын кыналышынан жогору плиталардын эки катарынан көп болуусуна уруксат берилбейт.

15.3.5 Көп кабаттуу имараттардын тышкы дубалдарын кыноодо же беттөөдө иш фронтунун чегинде көрүүгө мүмкүн болбогон чагылгандуу жаанда, кар жааганда, туманда, ылдамдыгы секундасына 15 метр жана андан ылдам болгон шамалда иш өндүрүүгө тыюу салынат.

15.3.6 Тоңдуруу ыкмада кадимки эритмелер менен 4 кабаттан көп эмес жана бийиктиги 15 метрден жогору эмес имараттарды тургузууга уруксат берилет.

15.3.7 Тоңдуруу ыкмасы менен жасалган таш конструкциялары үчүн ИӨДдө конструкцияларды эритүү ыкмалары (табигый же жасалма) жана эритүү, эритмени бекемдигине жеткизүү учурунда конструкциянын туруктуулугун жана геометриялык өзгөрбөстүгүн камсыздаган иш-чаралар аныкталышы керек.

15.3.8 Тоңдуруу жолу менен жасалган таш конструкцияларды табигый жол менен эритүүдө жана таш конструкцияларында эритме катып жатканда, ага үзгүлтүксүз байкоо жүргүзүү зарыл. Аталган конструкциялардын туруктуулугун камсыздоочу иш-чараларга катышпаган адамдарды имараттарга жана курулмаларга киргизүүгө тыюу салынат.

16 Жасалгалоо иштери

16.1 Ишти уюштуруу

16.1.1 Жасалгалоо (шыбоо, малярдык, беттөө, айнек) иштерин аткарууда жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- жумушчу зонадагы абанын чаңдоосу жана газдалуусу жогору болушу;
- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;

- жасалгалоочу материалдардын жана конструкциялардын үстүндөгү учтуу кромкалар, чамынды кабырчыктар жана бодурдуктар;

- жумушчу зонанын начар жарыктандырылышы.

16.1.2 16.1.1 п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда жасалгалоо иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- жумушчу орундарга материалдарды берүүдө колдонулган ыкмалар жана каражаттар;

- жумушчу орундарды уюштуруу, иш өндүрүүгө керек болгон тиешелүү секиче аянт каражаттары ж.б. кичи механизация каражаттары менен камсыздоо;

- курамында зыяндуу жана өрт чыгып кетүү коркунучу бар заттары бар курамаларды колдонууда абаны желдетүү жана өрт коопсуздугун камсыздоо боюнча чечимдер болууга тийиш.

16.1.3 Жасалгалоо иштерин аткарууда ушул ченемдердин жана эрежелердин талаптарын тутуу зарыл, сырдап-боё иштерин жүргүзүүдө эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелерди сактоо керек.

16.1.4 Жасалгалоо курамаларды жана мастикаларды, адаттагыдай, борборлоштуруп жасоо керек. Буларды курулуш аянтында жасоодо жумушчу зонадагы абада зыяндуу заттардын чогулуусун жеткен чектен ашырбай турган атайын желдетип туруучу жабдык менен жабдылган бөлмөлөрдү пайдалануу керек. Мындай бөлмөлөр зыянсыз жуучу каражаттар менен жана жылуу суу менен камсыздалууга тийиш.

Сырдоочу курамаларды даярдоо үчүн жүрүүчү (мобилдүү) малярдык станцияларды атайындап желдетүү каражаттарысыз иштетүүгө уруксат берилбейт.

16.1.5 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдонуурууга милдеттүү.

16.1.6 Тышкы жасалгалоо иштерин аткарууда жумуш берүүчү курулуш объектисин коргоочу тосмо менен тосууга милдеттүү.

16.2 Жумушчу орундарын уюштуруу

16.2.1 Бийиктикте жасалгалоо иштерин аткаруу үчүн жумушчу орундар 7.4. п. талаптарына ылайык аларга чыгып иштөө үчүн секиче аянт каражаттары менен жана тепкич-шатычалар менен жабдылууга тийиш.

КР КЧ 12-01:2018

Алдында башка иштер жүрүп жаткан же өткөөл бар жерде шыбоо же малярдык иштер үчүн колдонулуучу секиче аянт каржаттарынын төшөмөлөрүндө жылчыктар болбошу керек.

16.2.2 Зыяндуу же тез от алуучу жана жарылып кетүүчү материалдар менен иштөөдө бөлмөлөрдү тынымсыз желдетип туруу зарыл, ошондой эле иш бүткөндөн кийин 1 саат табигый же жасалма желдетүүнү колдонуу керек.

16.2.3 Үстүндө айнек же беттелүүчү иштер жүрүп жаткан жерлерди тосуп коюу керек.

Бир вертикалдагы бир нече катарларда айнектөө же беттелүүчү иштерди жасоого тыюу салынат.

16.2.4 Жарылып кетүүчү бууларды пайда кылган сырдоочу курамаларды колдонуучу жерлерде электрпроводкалардын жана электр жабдыктардын тогу өчүрүлүшү керек же жарылбай турган кылып жасоо керек. Мындай жерлерде от пайдаланылган иштерди жасоого тыюу салынат.

16.2.5 Имараттардын жана курулмалардын бөлмөлөрүн кургатуу үчүн аба жылыткычтарын (электр же суюк отун менен иштегендерди) колдонууда Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 8-февралында №33 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Ишканалары, уюмдары, мекемелери жана турак фонду үчүн өрт коопсуздугу эрежелеринин» талаптарын аткаруу зарыл.

Курулмаларда же күйгөндө бөлүп чыгаруучу заттары бар түзүлүштөрдү колдонуп, бөлмөлөрдү жылытууга жана кургатууга тыюу салынат.

16.2.6 Химиялык кошулмалары бар эритмелер менен иштөөдө колдонуп жаткан курамды өндүрүүчү-автоматтун нускамасына ылайык жеке коргонуучу каражаттарын (желим кол каптарды, сактоочу майларды, коргоочу көз айнектерди) колдонуу зарыл.

16.2.7 Түздүктүн беттерин кургак тазалоо же башка чаң жана газдар бөлүнүп чыга турган иштерде, ошондой эле механизациялашкан шпатлевкаларда жана сырдоодо респираторлорду жана коргоочу көз айнектерди колдонуу керек.

16.2.8 Түздүктүн беттерин кычкылдын (кислота) жардамы менен же каустика содасы менен тазалоодо коргоочу көз айнектерди тагынып, кол кап кийип жана кычкылга туруктуу көкүрөккө чейин жапкан алжапкычты тагынуу зарыл.

16.2.9 Эритмени шыпка же вертикалдуу нерсеге шыбоодо коргоочу көз айнектерди тагынуу керек.

16.3 Иш өндүрүү тартиби

16.3.1 Боёочу курамаларды, алардын ичинде импорттук боекторду, даярдоо жана сырдоо боюнча бардык иштерди аткарууда өндүрүүчү-автоматтун эмгек коопсуздугу боюнча нускамасынын талаптарын тутуу керек.

Келип түшкөн бардык баштапкы компоненттер жана лак боёк курамалар зыяндуу заттары көрсөтүлгөн, өрт жана жарылып кетүүчү параметрлери мүнөздөлгөн, мөөнөттөрү жана сактоо шарттары көрсөтүлгөн, боё ыкмалары сунушталган, жеке жана жамааттык коргонуучу каражаттарды колдонуу зарылдыгы көрсөтүлгөн гигиеналык тастыктамага ээ болушу керек.

16.3.2 Бензолдун, хлорлонгон көмүр суутектердин, метанолдун негизиндеги эритмелерди колдонууга уруксат берилбейт.

16.3.3 Сырдоочу пневматикалык агрегаттарды колдонуп, боё иштерин аткарууда төмөндөгүлөрдү аткаруу зарыл:

- иш башталганга чейин жабдыктардын, сактоочу жердетилиштин, сигнализациянын оң абалда экендигин текшерүү;
- иштерди аткарууда кыймылда болгон болот аркандарга шлангдардын тийип кетүүсүнө, шлангдардын ийилип калуусуна жол бербеш керек;
- иштеги тыныгуу учурунда же агрегат механизмдеги бузулууларды тапканда аба берүүнү токтотуп, аба вентилди жабуу керек.

Тоңуп калган шлангдарды жылуу бөлмөлөрдө эритүү керек. Шлангдарды ачык от менен же буу менен эритүүгө уруксат берилбейт.

16.3.4 Тез жарылуучу (лак, нитробоёктор ж.б.) материалдар бар тараны тыныгуу учурунда тыгындыр же капкактар менен жаап, учкун жаратпаган аспаптар менен ачуу керек.

16.3.5 Эритме сордургуч менен иштөө учурунда төмөндөгүлөрдү тутуу зарыл:

- эритме сордургучтагы басым паспортто көрсөтүлгөн уруксат берилген ченемден жогору болуп кетпешин байкап туруу керек;
- эритме сордургучту тармактан өчүрүп, басымын түшүргөндөн кийин эритменин тыгынын алууга, ремонттоо иштерин жүргүзүүгө болот;
- эритме сордургучту үйлөтүүнү адамдар жок жерден 10 метр жана андан жакын аралыктагы зонада жүргүзүш керек;
- эритмени чачууда форсунканы шыбалып жаткан жерге чоң эмес бурчта жана андан анча алыс эмес аралыкта кармоо керек.

16.3.6 Айнекти орното турган жерге көтөрүп чыгууда жана жеткирүүдө атайын куралдарды колдонуш керек же атайын тараларга салыш керек.

16.3.7 Айнекти бычууну атайын столдордун үстүндө горизонталдуу абалда жана жылуу температурада аткаруу керек.

17 Жыгач конструкцияларды даярдоо жана чогултуу

17.1 Жыгач конструкцияларды даярдоодо жана чогултууда (монтаждоодо) жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- өндүрүш жабдыктардын кыймылдоочу бөлүктөрү;
- жылып туруучу бумдар, заготовкалар, материалдар;
- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- жасалгалоочу материалдардын жана конструкциялардын үстүндөгү учтуу кромкалар, чамынды кабырчыктар жана бодурдуктар;
- уулуу, химиялык, кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору.

17.2 17.1 п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда, жыгач конструкцияларды чогултуу иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- бийиктиктеги жумушчу орундардын коопсуздугун камсыздоо;
- конструкцияларды орнотуунун ырааттуулугун аныктоо;

КР КЧ 12-01:2018

- чогултуу учурунда имараттын бөлүктөрүнүн жана конструкциялардын туруктуулугун камсыздоо;

- конструкциялардын элементтерин ирилештирип чогултуунун ыкмаларын жана схемаларын аныктоо;

- жыгачты септикага жана өрткө каршы иштеп чыгуу учурунда коопсуздук чаралары көрүлүшү керек.

17.3 Жыгач конструкцияларды чогултууда (монтаждоодо), ушул бөлүмдүн талаптарынан тышкары, ушул ченемдердин 14- «Монтаждоо иштери» бөлүмүнүн талаптарын да жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 8-февралында №33 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Ишканалары, уюмдары, мекемелери жана турак фонду үчүн өрт коопсуздугу эрежелеринин» талаптарын аткаруу зарыл.

Механизациялашкан аспапты колдонууда ушул ченемдерди жетекчиликке алуу керек, жыгачты иштетүүдө жана аны септикага жана өрткө каршы иштеп чыгууда тармактар аралык эмгекти коргоо боюнча эрежелерди жетекчиликке алуу керек.

17.4 Кабаттардын ортосундагы төрт кырдуу устундарды коюуну жана чердактын акыркы жабуусун жабууну, шыпты подшивкалоону, ошондой эле накаттарды коюуну подмостиленден жасаш керек. Аталган иштерди тиреп коюучу шатылардан жасоого тыюу салынат.

17.5 Жыгач конструкцияларды монтаждоо үчүн жана башка иштерди өндүрүүгө кабаттардын ортосундагы төрт кырдуу устундардын жана чердактын шыбынын (перекрытисинин) үстүнө убактылуу төшөмө салуу керек.

Убактылуу төшөмөлөрдүн калкандары же тактайлары бири бирине тыгыз бириктирилип, алардын бириккен жерлерин төрт кырдуу устундардын окторунда жайгаштыруу керек.

17.6 Чогултуучу жерлерге конструкциялардын элементтерин даяр түрдө алып келүү керек. Конструкциялардын заготовкаларын подмостиленде жана курулган конструкцияларда (деталдарды жерге ылайыктап эбине келтирүүдөн тышкары) даярдоого тыюу салынат.

17.7 Үстүндө жыгач конструкциялар монтаждалып жаткан подмостиленди аларды аягына чейин бекитип бүтмөйүнчө, ушул конструкцияларга бириктирүүгө же аларга тиреп коюуга уруксат берилбейт.

17.8 Септикке каршы жана өрттөн коргоочу курамаларды даярдоодо атайын желдетүүчү жабдыктар бар бөлмөлөр колдонулушу керек.

Ушундай эритмелерди даярдап жаткан жерлерге чоочун адамдарга кирүүгө тыюу салынат.

17.9 Иш учурунда чектеш бөлмөлөрдө же бир бөлмөдө жакын иштер жүрүп жатканда конструкцияларды септикке каршы иштеп чыгууга уруксат берилбейт.

18 Обочолонтуу иштери

18.1 Ишти уюштуруу

18.1.1 Обочолонтуу иштерин аткарууда (гидро обочолонтуу, жылуулукту обочолонтуу, коррозияга каршы) жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен

байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- жумушчу зонадагы абанын өтө чаңдалуусу жана газдалуусу;
- жабдыктардын, материалдардын жана жумушчу зонанын абасынын жогору же төмөн температурада болушу;
- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- жасалгалоочу материалдардын жана конструкциялардын үстүндөгү учтуу кромкалар, чамынды кабырчыктар жана бодурдуктар.

18.1.2 18.1.1п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда обочолонтуу иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- жумушчу орундарды желдетүүнү, өрт өчүрүүнү, термикалык күйүп калуудан сактоону, жарыктандырууну, бийиктиктеги иштерди аткарууну камсыздоо үчүн методдорду жана каражаттарды көрсөтүп, уюштуруу;
- жабык бөлмөлөрдө, аппараттарда жана ёмкосттордо ишти аткарууда өзгөчө коопсуздук чараларын көрүү;
- ысык мастикаларды жана материалдарды даярдоодо жана транспортировкалоодо коопсуздук чараларын көрүү.

18.1.3 Зыяндуу жана өрттөнүп кетүүчү заттарды бөлүп чыгаруу менен коштолгон обочолонтуу иштери жүргүзүлүп жаткан иш тилкелеринде, бөлмөлөрдө башка иштерди жасоого жана чоочун адамдардын болуусуна урксат берилбейт.

18.1.4 Технологиялык жабдыктарда жана түтүкөткөргүчтөргө обочолонтуу иштерди жүргүзүү аларды орнотконго чейин же долбоорго ылайык алардын туруктуу бекитилишинен кийин жүргүзүлүшү керек.

18.1.5 Коррозияга каршы иштерди өндүрүүдө ушул ченемдердин жана эрежелердин талаптарынан тышкары, мамлекеттик стандарттардын талаптарын да аткаруу зарыл. Асбесттен жана курамында асбест бар материалдардан жасалган буюмдарды пайдаланып, жылуулукту өткөрбөө иштерин өндүрүүдө атайын талаптарды тутуу керек.

18.1.6 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

18.2 Жумушчу орундарды уюштуруу

18.2.1 Ысык мастикаларды даярдоодо, өрттөнүп кетүүчү заттарды бөлүп чыгаруу менен коштолгон обочолонтуу иштери жүргүзүлүп жаткан учурда жумушчу орундары Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 8-февралында №33 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Ишканалары, уюмдары, мекемелери жана турак фонду үчүн өрт коопсуздугу эрежелеринин» талаптарына ылайык алгачкы өрт өчүрүүчү каражаттар менен жабдылышы керек.

18.2.2 Аппараттардын ичинде же жабык бөлмөлөрдүн ичинде обочолонтуу иштери жүргүзүлүп жаткан учурда, жумушчу орундары желдетип туруучу түзүлүштөр

КР КЧ 12-01:2018

менен жабдылышы керек жана 12 Вольттон жогору болбогон чыңалуудагы жарылбай тургандай болуп жасалган арматуралуу электр тармагынан жарыктандырылышы керек.

18.2.3 Бийиктикте обочолонтуу иштерин жүргүзү үчүн жумушчу орундар 7.4 п. талаптарына ылайык чыгуу үчүн тосмосу бар секиче аянт каржаттары менен жана тепкич-шатылар менен жабдылууга тийиш.

18.2.4 Аппараттардын ичинде же жабык ёмкосттордун ичинде обочолонтуу иштерин жүргүзүүнү баштаганга чейин бардык электр кыймылдаткычтары өчүрүлүшү керек, ал эми тартылып келген технологиялык түтүкөткөргүчтөрдө туюктагычтарды коюп, тиешелүү жерлерде аппараттардын ичинде иштер жүргүзүлүп жаткандыгы туурасында плакаттарды (жазууларды) илип коюу керек.

18.2.5 Ысык битумду пайдаланып обочолонтуу иштерин жүргүзүүдө жумушчулар атайын шымы бар кийимдерди кийиши керек. Шымдары өтүктөрүнөн чыгарылып кийилүүгө тийиш.

18.2.6 Эреже боюнча, жумушчу орундарга битум мастикасын битум өткөргүч аркылуу же ёмкосттордо жүк көтөрүүчү крандын жардамы менен жеткирүү абзел.

Жумушчу орундарда ысык битумду кол менен жылдырууда кесилген конус формасындагы, кең жагы төмөн караган, капкактары жана кулпулоочу түзүлүштөрү бекем жабылган металл бачокторду пайдаланыш керек.

18.2.7 Ысык битумду котлованга түшүрүүдө же аны подмостиге же шыпка (перекрытиеге) көтөрүүдө бардык жагы жабылган кутучанын ичине капкактары жабык бачокторду салып ташуу керек.

Ысык битуму бар бачокторду тиреп коюучу шатылар менен көтөрүп чыгууга же алып түшүүгө тыюу салынат.

18.3 Иш өндүрүү тартиби

18.3.1 Битум мастикаларын кайнатууга жана жылытууга арналган казандар мастиктердин температурасын өлчөөчү куралдар менен жана жылчыгы жок жабылган капкактар менен жабдылышы керек.

Битум мастикаларын кайнатууда жана жылытууда температураны 180 °С дан жогорулатууга уруксат берилбейт.

18.3.2 Битум казанын анын сыйдыргычтыгынын $\frac{3}{4}$ бөлүгүнөн көп толтурууга уруксат берилбейт. Казанга салынган нерсе кургак болуш керек. Казанга муз же кар салынып калбоого тийиш.

18.3.3 Битум мастикаларын бөлмөлөрдүн ичинде жылытууда ачык отторду пайдаланууга тыюу салынат.

18.3.4 Эритмеден жана битумдан турган грунттовканы (праймерди) даярдоодо эритмеге битумду куюп жатканда жыгач аралаштыргычтар менен аралаштырып туруш керек. Грунттовканы даярдап жаткан учурда битумдун температурасын 70 °Сдан ашырбоо керек.

Эриген битумга эритмени куюуга, ошондой эле грунттовканы этилденген бензин жана бензол менен жасоого тыюу салынат.

18.3.5 Бир нече жумушчу звено ысык битумду колдонуп, иштерди аткарып жаткан учурда, алардын аралыгы 10 метрден кем эмес болууга тийиш.

18.3.6 Көбүк полиуретанды даярдоодо жана куюуда төмөндөгү талаптар аткарылышы керек:

- көбүк полиуретандын компоненттерин жылытууда жабык жылытуучу жабдыктарды колдонуш керек жана ачык отту колдонууга уруксат берилбейт;
- технологиялык операцияларды аткарууда жумушчулардын терисине компоненттердин тийүүсүнө жол бербеш керек;
- жумушчу курамды даярдоодо жана куюуда 25 метр радиуста тамеки чегүүгө, ширетүү иштерин жүргүзүүгө жана от жагууга тыюу салынат.

18.3.7 Айнек кебезди жана шлак кебезди жумушчу орундарга контейнерлерде же пакеттерде, чачылтпай турган шарттарды эске алып, жеткирүү керек.

18.3.8 Курулуш конструкциялардын үстүнө шыбакка торлорду бекитүү үчүн токуучу сымдарды пайдалануу керек.

18.3.9 Шыбала турган обочолонтууга даярдоо максатында токуучу сым менен бекитилген жылуулукту обочолонтуучу материалдар менен жабылган конструкциялардын жана жабдыктардын үстүндө сымдын чыгып турган учтары болбошу керек.

18.3.10 Жылуулукту обочолонтуу иштерин өндүрүүдө обочолонуучу жер менен шатылардын жумушчу төшөлмөсүнүн ортосундагы жылчык обочолонуунун эки эсе калыңдыгы +50 миллиметрден ашпоого тийиш.

19 Тунуке иштери

19.1 Ишти уюштуруу

19.1.1 Жумшак чатырды рулон материалдардан жана металл же асбес цемент тунукеден орнотуу иштерин аткарууда жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- жумушчу зонадагы абанын өтө газдалуусу;
- жабдыктардын, материалдардын жана жумушчу зонанын абасынын жогору же төмөн температурада болушу;
- жасалгалоочу материалдардын жана конструкциялардын үстүндөгү учтуу кромкалар, чамынды кабырчыктар (заусеница) жана бодурдуктар.
- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу;
- колдонулуп жаткан рулон жана мастикалык материалдардын, эритмелердин, суюлтуучулардын, клейлердин өрттөнүп кетүү коопсуздугу жана жарылып кетүү коопсуздугу;
- жумушчу зонанын начар жарыктандырылышы;
- ыңгайсыз жумушчу абал.

19.1.2 19.1.1 п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда тунуке иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

КР КЧ 12-01:2018

- бийиктикте жумушчу орундарды уюштуруу, жумушчулардын жумушчу орундарга өтүү жолдору, эңкейиш чатырларда иштөөдө өзгөчө коопсуздук чараларды көрүү;

- ысык мастикаларды жана материалдарды даярдоодо жана транспортировкалоодо коопсуздук чараларын көрүү;

- тунукеге материалдарды жана аспаптарды көтөрүп чыгуу ыкмалары жана каражаттары, аларды жыюунун ирети, ишти аткаруунун ырааттуулугу.

19.1.3 Сактоочу тосмолорусуз бийиктикте аткарылган тунуке иштери кармоочу, позицияланган, сактоочу тутумдарды жана (же) уруксат-нарядына ылайык аркан менен жетүүчү тутумдарды колдонуп аткарылууга тийиш.

19.1.4 Газжалын ыкмасы менен тунуке иштерин өндүрүү коопсуздук чараларын алдын ала караган уруксат-наряды боюнча жүргүзүлүшү керек.

19.1.5 Чатырлардын конструкцияларында күйүүчү жана оор күйүүчү жылуулоочуларды колдонууда рулондонгон битум материалдарын газжалын ыкмасы менен жабыштырууга уруксат аларда цементтүү-кумдуу же асфальттуу стяжка болгон учурда гана берилет.

19.1.6 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

19.2 Жумуш орундарын уюштуруу

19.2.1 Газжалын ыкмасы менен тунуке иштери өндүрүлүп жаткан жерлер Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 8-февралында №33 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын ишканалары, уюмдары, мекемелери жана турак фонду үчүн өрт коопсуздугу эрежелеринин» талаптарына ылайык экиден кем эмес эвакуациялык чыгыштар (тепкичтер) менен, алгачкы өрт өчүрүүчү каражаттар менен камсыздалышы керек.

Тунукеге көтөрүлүүдө жана андан түшүүдө тепкич маршруттарын жана чатырга чыгуу үчүн жабдылган шатырларды гана пайдалануу керек.

Бул максаттарга өрт шатырларын колдонууга тыюу салынат.

19.2.2 Туруктуу тосмосу жок жалпак чатырларда иш өндүрүүдө жумушчу орундарды 6.2 п. талаптарына ылайык тосуу керек.

19.2.3 Эңкейиши 20° градустан көп болгон чатырларда иштеп жаткан жумушчулардын өтүүсү үчүн, ошондой эле жумушчулардын салмагына ылайыкталбаган жабуу менен жабылган чатырларда туурасы 0,3 метрден кем эмес, бутту таёго туурасын кеткен тирөөчтөрү бар траптарды колдонуу керек. Иш учурунда траптар бекитилиши керек.

19.2.4 Эңкейиши 20° градустан көп болгон чатырларда иштеп жаткан учурда жумушчулар МАСТ 12.4.184 ылайык сактоочу белдемчилерди колдонуу керек.

19.2.5 Тунукелерди орнотууда материалдарды көтөрүп берүүчү аз салмактагы жүк көтөрүүчү крандар өндүрүүчү-автоматтун нускамаларына ылайык орнотулуп, эксплуатацияланышы керек. Жүктү контейнерлерде же тараларда көтөрүш керек.

19.2.6 Жүк көтөрүлүп жаткан жана тунуке иштери жүргүзүлүп жаткан имаратка жакын жерлердин кооптуу зонасынын чегин Г-тиркемеге ылайык белгилеп коюу зарыл.

19.2.7 ИӨДдө каралган чатырдагы жерлерге гана материалдарды коюуга уруксат берилет, алардын түшүп кетпеши үчүн жана шамалга каршы чаралар көрүлүүгө тийиш. Материалдардын запасы сменанын керектөөсүнөн ашпашы керек.

Иштеги тыныгуу учурунда технологиялык куралдар, материалдар жана аспаптар бекитилип же чатырдан алынып ташталышы керек.

19.3 Иш өндүрүү тартиби

19.3.1 Ысык мастикаларды колдонуп иш өндүрүүнүн тартиби ушул ченемдердин жана эрежелердин 18-бөлүмү менен аныкталат.

19.3.2 Иш фронтунун чегинде көрүүгө мүмкүн болбогон чагылгандуу жаанда, кар жааганда, туманда, ылдамдыгы секундасына 15 метр жана андан ылдам болгон шамалда тунуке иштерин өндүрүүгө тыюу салынат.

19.3.3 Тунукенин элементтерин жана деталдарын, алардын ичинде тигилиштеги компенсаторлорду, сактоочу алжапкычтарды, суу акма түтүктөрдүн звенелорун, аккычтарды, свестерди жумушчу орундарга даяр түрдө берүү керек.

Аталган элементтердин жана деталдардын заготовкаларын чатырда жасоого уруксат берилбейт.

19.3.4 Даяр суу акма кобулчаларды, воронкаларды, түтүктөрдү, ошондой эле түтүн жана желдеткич түтүктөрдүн калпактарын жана чатырларын орнотуу (илүү) боюнча тунуке иштерин аткарууда жана парпеттерди, сандриктерди жабууда, свестерди жасалгалоодо подмостилерди колдонуу керек.

Аталган иштерди жасоодо тиреп коюучу шатырларды колдонууга тыюу салынат.

19.3.5 Газжалын ыкмасы менен тунуке иштерин жасап жаткан учурда төмөндөгү коопсуздук талаптарын аткаруу керек:

- баллондор тикесинен коюлуп, атайын түркүктөргө бекитилиши керек;
- газ баллондору бар түркүк-арабаларды эңкейиши 25 %га чейин түзгөн чатырдын үстүнө орнотууга уруксат берилет. Эңкейиши чукул болгон чатырларда иш жасоодо баллондору бар түркүктөр үчүн атайын аянттар орнотулушу керек;
- иш учурунда күйгүчтөрдөн (горизонталдуу абалда) газдалган баллондордун тобуна чейинки аралык 10 метрден жакын болбошу керек, газ өткөргүчтөр менен желим ткандуу жеңдерге чейин – 3 метр, айрым баллондорго чейин – 5 метр болушу керек.

Күйгүчтү колдонуп иш өндүрүлүп жаткан жерлерге жакын аралыкта жалбырт этип күймө жана тез өрттөнүүчү материалдарды коюуга тыюу салынат.

20 Имараттардын жана курулмалардын инженердик жабдыктарын монтаждоо

20.1 Ишти уюштуруу

20.1.1 Имараттардын жана курулмалардын инженердик жабдыктарын монтаждоо иштерин (түтүкөткөргүчтөрдү төшөөдө, сантехникалык, жылытуучу, желдетүүчү жана газ жабдыктарын монтаждоодо) аткарууда жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлерин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

КР КЧ 12-01:2018

- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;

- жумушчу зонадагы абанын өтө газдалуусу;

- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу;

- конструкциялардын, материалдардын, буюмдардын, топурактын жана тоо тектеринин (породаларынын) урашы.

20.1.2 20.1.1п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда имраттардын жана курулмалардын инженердик жабдыктарын монтаждоо коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- жумушчу орундарды желдетүүнү, өрт өчүрүүнү, бийиктиктеги иштерди аткарууну камсыздоо үчүн методдорду жана каражаттарды көрсөтүп уюштуруу;

- жабдыктарды монтаждоо жана жеткирүү методдору жана каражаттары;

- траншеяларда жана кудуктарда иштерди аткарууда көрүлгөн коопсуздук чаралары;

- түтүктөргүчтөрдү ойдурууда жана майсыздандырууда көрүлгөн өзгөчө чаралар.

20.1.3 Түтүктөрдү заготовка кылуу жана эбине келтирүү иштери заготовка кылуучу мастерскойлордо аткарылышы керек. Мындай иштерди түтүктөргүчтөрдү монтаждоого арналган подмостилерде аткарууга тыюу салынат.

20.1.4 Жабдыктарды жана түтүктөргүчтөрдү жүк көтөрүүчү крандар менен монтаждоодо ушул ченемдердин 14-бөлүмүнүн талаптарын жетекчиликке алуу керек.

20.1.5 Сыноодон өткөн монтаждалган жабдыктардагы конструкциялык кемчилдиктерди жоюу жана бүтпөй калгандарды бүтүрүү боюнча бардык иштерди тапшырык берүүчү жана генералдык подрядчик иштеп жаткан субподряддык уюмдар менен биргеликте эмгек коопсуздугу боюнча иш-чараларды иштеп чыгып, бекиткенден кийин гана жасаш керек.

20.1.6 Генералдык подрядчынын жана тапшырык берүүчүнүн жазуу түрүндөгү уруксатысыз монтаждалган жана иштеп жаткан жабдыктардын ортосундагы байланыштарды (перемычкаларды) орнотуу жана алуу, ошондой эле убактылуу орнотууларды иштеп жаткан тутумдарга (электр, буу, техникалык ж.б.) туташтырууга уруксат берилбейт.

20.1.7 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдонурууга милдеттүү.

20.2 Жумуш орундарын уюштуруу

20.2.1 Эстакададагы түтүкөткөргүчтөрдү жана аба өткөргүчтөрдү монтаждоону жумушчулардын көтөрүлүп-түшүүсү үчүн тепкичтер менен жабдылган инвентардык подмостиерден жүргүзөт. Эстакаданын конструкциялары менен көтөрүлүп-түшүүгө уруксат берилбейт.

20.2.2 Орнотулган жабдыктардын, жабдыктардын жана түтүкөткөргүчтөрдүн монтаждык түйүндөрүнүн алдында, алар аягына чейин бекитилгенге чейин, адамдардын болуусуна тыюу салынат.

20.2.3 Бекемделген траншеяга түтүктөрдү түшүрүүдө траншеянын бекемдөөлөрүнүн бузулушуна каршы чараларды көрүү керек.

Түтүктөрдү траншеяга ломдун жана вагдын жардамы менен түшүрүүгө, ошондой эле траншеянын бекемдөөлөрүнүн кергичтерин колдонууга уруксат берилбейт.

20.2.4 Майсыздандырып жаткан бөлмөдө ачык отту пайдаланууга жана учкунду пайда кылууга тыюу салынат.

Аталган бөлмөлөрдө электр орнотуулары жарылып кетпей тургандай болуп жасалууга тийиш.

20.2.5 Түтүкөткөргүчтөрдү майсыздандыруу боюнча иштер абаны алып келүүчү жана аны сордуруучу желдеткич менен жабдылган бөлмөлөрдө аткарылышы керек. Ачык абада иштерди аткарууда жумушчулар шамал жагындагы тарапта болушу керек.

20.2.6 Майсыздандыруу жүргүзүлүп жаткан жер тосулуп, коопсуздук белгилери илиниши керек.

20.2.7 Түтүкөткөргүчтөрдү майсыздандыруу боюнча иштерге катышкан жумушчулар газга каршы тиешелүү каражаттар менен (противогаз), атайын кийим менен, кол кап жана желим кол каптар менен камсыздандырылышы керек.

20.3 Иш өндүрүү тартиби

20.3.1 Жабдыктарды, түтүкөткөргүчтөрдү жана аба электрсымдардын жанында монтаждоо (монтаждылып жаткан түйүндүн же түтүкөткөргүчтөрдүн звеносунун эң эле узун болгон узундугуна барабар болгон аралыктын чегинде) чыңалуу алынгандан кийин же электр өткөргүчтөрүн диэлектрикалык коробдор менен механикалык бузулуудан сактоодо жүргүзүлөт.

Чыңалууну алып таштоо мүмкүн болбогон учурда иштерди тиешелүү тартипте аныкталган уруксат-наряды боюнча жүргүзүү керек.

20.3.2 Түтүктөрдү кысылган аба менен үйлөткөндө кулпу, вентили, крандары ж.б. бар камераларда жана кудуктарда болууга тыюу салынат.

20.3.3 Түтүкөткөргүчтөрдү үйлөткөндө көздөрдү кум, ширендилерден сакташ үчүн түтүктөрдүн аягына калкандарды орнотуу керек.

Үйлөтүлүп жаткан аягы тосулбаган түтүктөрдүн жанында же тушунда болууга тыюу салынат.

20.3.4 Түтүкөткөргүчтөрдү жана жабдыктарды чогултуу операцияларын жасоо учурунда монтаждылып жаткан деталдардын тешиктерин айкалыштыруу жана алардын дал келүүсүн атайын аспапты колдонуп (конус алкак, чогултулуучу тыгын ж.б.) жүргүзүү керек.

Монтаждалып жаткан деталдардын тешиктеринин дал келүүсүн колдун манжалары менен текшерүүгө уруксат берилбейт.

20.3.5 Жабдыкты монтаждап жаткан учурда анын өзүнөн өзү же кокустан аракетке келүү мүмкүндүгү жокко чыгарылышы керек.

20.3.6 Домкраттарды пайдаланып жабдыкты монтаждоодо домкраттардын кыйшайып же оодарылып кетүүсүнө каршы чаралар көрүлүшү керек.

21 Түтүкөткөргүчтөрдү жана жабдыктарды сыноодон өткөрүү

21.1 Ишти уюштуруу

21.1.1 Жабдыктарды жана түтүкөткөргүчтөрдү пневматикалык жана гидравликалык сыноодон өткөрүүдө жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлердин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- бузулуп бара жаткан конструкциялар;
- жумушчу зонадагы абанын өтө газдалуусу;
- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу;
- урап жаткан тоо тектери (породалары).

21.1.2 21.1.1п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда түтүкөткөргүчтөрдү жана жабдыктарды сыноодон өткөрүү коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- сыноону өткөрүү программасын аныктоо;
- траншеяларда, кудуктарда жана бийиктиктерде иш аткарууда коопсуздук чараларын көрүү;
- жабдыктарды жана түтүкөткөргүчтөрдү пневматикалык сыноодон өткөрүүдө, ошондой эле жабдыкты жүк менен сынап көрүүдө көрүлгөн өзгөчө чаралар.

21.1.3 Монтаждалган жабдыктардын сыноосун ушул ченемдердин жана эрежелердин талаптарына, ошондой эле аткаруу бийилигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын экологиялык жана техникалык коопсуздук маселелери боюнча көзөмөлдөө жана контролдоо эрежелерине ылайык жүргүзүү керек.

21.1.4 Жабдыктарды жана түтүкөткөргүчтөрдү сыноодон өткөрүүнү монтаждоочу уюмдун адистеринин ичинен атайын бөлүнгөн адистин тике жетекчилиги астында жүргүзүү керек.

21.1.5 Жабдыктарды сыноодон өткөрүүдөн мурун төмөндөгүлөрдү аткаруу зарыл:

- жетекчи сыноого катышкан персоналды ишти алпаруу тартиби менен жана аларды аткарууда коопсуздук иш-чаралары туурасында тааныштырышы керек;
- чектеш тилкелердеги жумушчуларды сыноолорду өткөрүү убактысы жөнүндө кабарландыруу;
- карап көрүп, зарыл болгон учурда куралдардын жардамы менен жабдыктын тиреп бекитүүлөрүн, обочолонуусунун жана жердетүүчү электр бөлүгүнүн абалын, арматуранын, пуск жана тормоз түзүлүштөрүнүн, контролдоо-өлчөө куралдарынын жана заглушкалардын бар жана оң абалда экендигин текшерип көрүү;

- сыноо зоналарын тосуп, тиешелүү белгилерди тагуу;
- зарыл болгон учурда авария сигнализациясын орнотуу;
- сыноодон өтүп жаткан жабдыктын авариялык өчүп калуусун камсыздоо;
- жабдыктын ичинде жана тышында тиешеси жок буюмдардын жок экендигин текшерүү;
- убактылуу заглушкаларды, люктарды жана фланц бириктирүүлөрдү эскертүүчү белгилер менен белгилөө;
- кооптуу зона жөнүндө эскертүү үчүн бири биринен ар бир 200метрден аз эмес аралыкта, бир пост экинчисине көрүнө турган эсеп менен, постторду орнотуу;
- сыноого катышкан адамдардын коопсуз жерлерде жана шарттарда болуусун аныктоо;
- өрт өчүрүүчү каражаттарды жана өрт өчүрүүгө катышкан персоналды даярдыкка келтирүү;
- жумушчу орундарды 50 лкдан кем эмес жарык менен камсыздандыруу;
- сыноо программасында каралган коопсуздукту камсыздоо боюнча иш-чараларга жооптуу адамдарды аныктоо.

21.1.6 Сыноо учурунда жабдыктарда табылган бүтпөй калгандарды жабдыкты толугу менен өчүрүп, токтоткондон кийин гана бүтүрүш керек.

21.1.7 Эгер тирөөч конструкциялар же эстакадалар тиешелүү жүктөргө эсептелген болсо, анда бир тирөөч конструкцияда же эстакадада монтаждалган бир нече түтүкөткөргүчтөрдү бир убакытта гидравликалык сыноодон өткөрүүгө уруксат берилет.

21.1.8 Түтүкөткөргүчтөр турак жайлардын же эксплуатацияланып жаткан коомдук же өнөр жай имараттарынын жанында жайгашкан учурда алардын пневматикалык сыноолорун 21.2.8 п. ылайык аныкталган кооптуу зонанын чегинде жайгашкан ушул имараттардын терезе жана эшик тешиктери коргоочу тосмо (торлор, калкандар) менен жабылган шартта жүргүзүүгө болот.

Иштеп жаткан цехтерде, иштеп жаткан түтүкөткөргүчтөр жыйылган эстакадаларда, арыктарда жана лотоктордо түтүкөткөргүчтөрдү пневматикалык сыноодон өткөрүүгө тыюу салынат.

21.1.9 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдонурууга милдеттүү.

21.2 Иш өндүрүү тартиби

21.2.1 Сыноо өткөрүлүп жаткан учурда сыноо басымы жумушчу басымга чейин төмөндөтүлгөндөн кийин гана жабдыкты карап чыгууга уруксат берилет.

21.2.2 Жабдыктарды жана түтүкөткөргүчтөрдү сыноодон өткөргөндөн кийин үйлөтүүдө ачык люктардын жана штуцерлердин алдына коргоочу тосмолорду (экрандарды) орнотуу керек.

21.2.3 Жабдыктарды жана түтүкөткөргүчтөрдү бош абалда (куру абалда) сыноодон өткөргөндөн кийин гана жүк менен сыноодон өткөрүүгө болот.

21.2.4 Жетекчинин уруксатынан кийин жана айланадагы адамдарды өз убагында эскерткенден кийин гана жабдыктарды сыноодон өткөрүүнү баштоого болот.

КР КЧ 12-01:2018

Жабдыктарды сыноодон өткөрүү учурунда төмөндөгүлөргө уруксат берилбейт:

- коргоочу тосмолорду алууга;
- жабдыктын люктарын, тосмолорун ачууга, аны тазалоого жана майлоого, кыймылдап жаткан бөлүктөрүнө тийүүгө;
- электр чынжырларын, электр жабдыктарын жана автоматика куралдарын текшерүүгө жана оңдоого.

21.2.5 Түтүкөткөргүчтөрдү пневматикалык сыноодон өткөрүүдө сактоочу клапандар тиешелүү басымга ылайыкталып жөнгө салынышы керек.

21.2.6 Түтүкөткөргүчтөрдү жана жабдыктарды сыноо учурунда ширетилген тигиштерди ургулап көрүүгө уруксат берилбейт.

21.2.7 Сыноодон өтүп жаткан түтүкөткөргүчкө компрессордон абаны алып келген линияларды бириктирүүгө же ажыратууга уруксат басымды атмосфералык деңгээлге чейин төмөндөткөндөн кийин жана абаны берүүнү токтоткондон кийин гана берилет.

21.2.8 Траншеяда жайгашкан түтүкөткөргүчтөрдү пневматикалык сыноодон өткөрүп жаткан учурларда 4-таблицада көрсөтүлгөн чоңдуктагы кооптуу зона аныкталышы керек.

4 - т а б л и ц а

Түтүктөрдүн материалы	Сыноо басымы (алдын ала же кабыл алуучу), МПа	Түтүкөткөргүчтүн диаметри, мм	Түтүкөткөргүчтөрдүн траншеясынын жана туурасынан кесилген жеринин кашынан кооптуу зонага чейинки аралык, м
Болот	0,6-1,6	300чейин 300-1000 1000 ашык	7,0 10,0 20,0
Чоюн	0,15 0,6 0,15 0,6	500 чейин «500 500 ашык «500	10,0 15,0 20,0 25,0
Асбест цемент	0,15 0,6 0,15 0,6	500 чейин «500 500 ашык «500	15,0 20,0 20,0 25,0
Төмөн басымдуу полиэтилен (ТБП), типтери: Т С СЛ Л	1,0 0,6 0,4 0,35	63-120	6,0
Жогорку басымдуу полиэтилен (ЖБП), типтери: Т С СЛ Л	1,0 0,6 0,4 0,25	63-160	4,0
(ПВХ, ПП, ТБП, ЖБП)*	0,06	110-1200	1,0

4-таблицанын аягы

Түтүктөрдүн материалы	Сыноо басымы (алдын ала же кабыл алуучу), МПа	Түтүктөргүчтүн диаметри, мм	Түтүктөргүчтөрдүн траншеясынын жана туурасынан кесилген жеринин кашынан коопту зонага чейинки аралык, м
Пластмассалар: пластифицирленбеген поливинилхлорид ПВХ, типтери: ОТ Т С СЛ	1,6 1,0 0,6 0,4	63-315	10,0
Полипропилен ПП, типтери: Т СЛ Л	0,1 0,6 0,25	63-315	8,0
* Канализациянын өзүнөн өзү аккан тармактарында.			

Кооптуу зонанын чеги белги тосмолор менен же коопсуздук белгилери менен белгилениши керек. Түтүктөргүчтөргө абаны кысып жатканда жана анын бекемдигин басым менен сыноодо кооптуу зонада адамдардын болушуна тыюу салынат.

21.2.9 Басым төмөндөгөндөн кийин гана түтүктөргүчтөрдү карап чыгууга уруксат берилет:

- болот жана пластмасса түтүктөргүчтөрдө - 0,3МПа га чейин;
- чоюн, темир бетон жана асбестцемент түтүктөргүчтөрдө - 0,1МПа га чейин.

Түтүктөргүчтөрдүн кемтиктерин басымды атмосфералык деңгээлге төмөндөткөндөн кийин гана жоюуга уруксат берилет.

22 Электр монтаждык жана оңдоо иштери

22.1 Ишти уюштуруу

22.1.1 Электр монтаждык жана оңдоо иштерин (бөлүштүрүүчү орнотууларды монтаждоо жана оңдоо; электр машиналарын жана трансформаторлорду монтаждоо жана оңдоо; аккумулятордук батареяларды монтаждоо; электр кыймылга келтирүүчүлөрдү (приводдорду) жана кран жабдыктарын монтаждоо жана оңдоо; күч жана жарыктандыруу тармактарды, электрберүү аба чубалгыларын, кабель чубалгыларын монтаждоону) аткарууда жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлердин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу;
- жумушчу орундун бийиктиги 1,8 метр жана андан жогору жерге жакын жайгашуусу;
- зыяндуу заттар;
- жарылып кетүү коркунучу бар заттар;
- өрттөнүп кетүү коркунучу бар заттар;

КР КЧ 12-01:2018

- заготовкaлардын үстүндөгү учтуу кромкалар, чамынды кабырчыктар жана бодурдуктар;

- аспаптын жана жабдыктын кыймылдуу бөлүктөрү;

- кыймылдап жаткан машиналар жана алардын кыймылдап жаткан бөлүктөрү.

22.1.2 22.1.1п. көрсөтүлгөн кооптуу жана зыяндуу өндүрүш факторлору бар болгон учурда электр монтаждык жана оңдоо иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД ж.б.) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- иштеп жаткан электр орнотууларда иш аткарууда кошумча коргоочу иш-чараларды көрүү;

- пуск оңдоо иштерин аткарууда коопсуздук чараларды көрүү;

- бийиктикте иштөөдө коопсуздукту камсыздоо;

- зыяндуу заттар менен иштөөдө коопсуздук чараларын көрүү;

- өрт коопсуздугу чараларын көрүү.

22.1.3 Электр монтаждык жана оңдоо иштерин жүргүзүүдө ушул бөлүмдүн жана тармактар аралык эмгекти коргоо эрежелеринин талаптарын аткаруу зарыл.

22.1.4 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

22.2 Жумуш орундарын уюштуруу

22.2.1 Аккумулятордук батареяларды монтаждоо жүрүп жаткан бөлмөлөрдө пластинаны кандоого (пайка) чейин жана банкаларга электролиттерди куйганга чейин жасалгалоо иштери бүтүп, желдетүү, жылытуу жана жарыктандыруу тутуму сыноодон өткөрүлүп, ал эми жеткен жерлерде кислота менен щелочторду нейтралдаштыруу үчүн эритмелер куюлган идиштер (ёмкосттор) орнотулушу керек.

22.2.2 Кислота электролитин коргошундалган же болот гуммиленген ёмкостордо даярдоо керек, электролитти эритүү үчүн айнек жана эмалданган идиштерди колдонууга тыюу салынат.

22.2.3 Крандын электрорнотууларын монтаждоодон мурун тосмолору бар туруктуу төшөмөлөр монтаждалышы керек.

Көтөрүлгөн жабдыкты убактылуу жайгаштырууга тосмолор жана борт элементтери менен жабдылган атайын бөлүнүп берилген жерлерде гана уруксат берилет.

22.2.4 Иштеп жаткан цехте электрорнотууларын монтаждоодо кранды ремонттоочу туюк жерге коюп, анын троллейлерин өчүрүп, жердетиш керек.

22.2.5 Лебедканын ж.б. куралдардын жардамы менен сымдарды, катанкаларды жана металл тасмаларын атайын тосулган аянттарда чыңалууда болгон ачык электр орнотуулары жана чубалгылары жок жерлерде түздөө керек.

22.2.6 Трос өткөрүүлөрүн монтаждоодо аралыктагы тирөөчтөрдү орноткондон кийин гана акыркы керүү иштерин жүргүзүү керек.

Тросту кергенде аны кармоого жана керүү зонасында болууга тыюу салынат.

22.2.7 Дубалдардагы тешиктерден кабелди алып өтүүдө жумушчулар дубалдын эки тарабында тең болушу керек.

Дубалдан жумушчунун колунун учунун аралыгы 1 метрден кем эмес болууга тийиш.

22.2.8 Горелкаларды, кандагыч лампаларды күйгүзүүдө, кабелдик массаны жана эритилген кандооч болуучу металлды жылытууда кабель кудугунан 2 метрден жакын эмес аралыкта болуш керек.

Эритилген кандооч болуучу металлды жана жылытылган кабелдик массаны түшүрүүдө атайын чөмүчтөрдү же жабык бачокторду колдонуш керек жана коргоочу көз айнектерди тагынуу зарыл.

22.2.9 Жабык бөлмөлөрдө кабель муфталарына жана воронкаларына куюу үчүн кабелдик массаны жылытууда желдетүү камсыздалышы керек. Жылытууга колдонулган ёмкосттор өрт коопсуздугунун талаптарына жооп бериши керек.

22.2.10 Трансформатордун корпусунда ширетүү иштерин жүргүзүүгө ага ширетүүчү жерден 200 - 250 мм чейин бийик деңгээлде май куюлгандан кийин гана уруксат берилет.

22.2.11 Электр машиналарын жана трансформаторлорду электр тогу менен кургатууну баштоодон мурун алардын корпустары жердетилиши керек.

Өзүнүн багында же атайын металл бакта жайгашкан трансформаторду индукциялык жоготуулар методу аркылуу кургатууда магниттелген оромго тийгизбөөчү чаралар көрүлүшү керек.

22.2.12 Аба өчүрүүчүлөрдү (выключатель) сыноодо сыноо өтүп жаткан жерге 50 метрден жакын аралыкта иш өндүрүүгө жана болууга уруксат берилбейт. Аба жыйнагычтагы сактоочу клапан жөнгө салынып, жумушчу басымдан 10 %дан жогору болбогон басымда сыноодон өтүүгө тийиш.

Жумушчулар аба жыйнагычтын ичинде иш өндүргөн учурда аба жыйнагычка аба берүүчү түтүкөткөргүчтөрдөгү вентилдер кулпу салынып кулптанышы керек жана эскертүүчү плакаттар илинет. Агыза турган вентилдер ачык болуп, плакаттар же жазуулар менен белгилениши керек.

22.2.13 Чыңалуу трансформаторлордун жана оңдоо иштери жүрүп жаткан күч трансформаторлордун чынжырындагы сактагычтар (предохранитель) түшүрүлүшү керек. Сактагычтар түшүрүлгөн жерге «Аракетке келтирүүгө болбойт. Адамдар иштеп жатат» деген тыюу салган плакаттар илиниши керек.

22.3 Иш өндүрүү тартиби

22.3.1 Монтаждалган чынжырларды жана электр орнотууларды оңдоо үчүн оперативдүү токту берүү зарыл болгон учурда аларга эскертүүчү плакаттарды (белгилерди) илүү керек.

Оңдоо иштерине тиешеси жок иштер токтотулуп, адамдар ал жерден чыгарылышы керек.

22.3.2 Аракетке келтирүүчү оңдоо (пусконаладочный) иштерин баштоого чейин бөлүштүрүүчү түзүлүштөрдө бардык ток алуучу жана башка көмөк чордондорго кеткен чубалгылар жабдыктан ажыратылып, жердетилиши керек.

22.3.3 Монтаждалган электр чынжырларын жана электр жабдыктарын иштеп жаткан электр тармактарына кошууну ушул тармактарды эксплуатациялаган кызмат актарышы керек.

Аныкталган тартипте кабыл алынбаган электр тармактарын, бөлүштүрүүчү түзүлүштөрдү, калкандарды, панелдерди убактылуу электр тармактары жана электр орнотуулары катары колдонууга жана туташтырууга, ошондой эле монтаждалган жана оңдоого берилген электр орнотууларында оңдоочу уюмдун уруксатысыз электр монтаждоо иштерин өндүрүүгө уруксат берилбейт.

22.3.4 Электр орнотууда эксплуатациялык режимди киргизгенден кийин жана аракетке келтирүүчү оңдоо (пусконаладочный) иштеринин жетекчисинин жазуу түрүндөгү заявкасы болгон учурда гана эксплуатациялык персонал жаңы монтаждалган электр орнотууларында аракетке келтирүүчү оңдоо иштерин аткаруу учурунда ага жумушчу чыңалууну бере алат.

Эксплуатациялык режим киргизилген калкандарга, башкаруу чордондоруна жана күч блокторуна туруктуу схема боюнча аракетке келтирүүчү оңдоо иштерин жүргүзүү үчүн 1000 В чейин чыңалууну убактылуу берүүгө уруксат берилет, бирок мындай учурларда берилген чыңалууда эмгектин коопсуз шарттарын камсыздоочу иш-чараларды аткаруу боюнча милдет аракетке келтирүүчү оңдоо (пусконаладочный) иштеринин жетекчисине жазуу түрүндө жүктөлөт.

22.3.5 Ажыратуучуларды ж.б кыюу тибиндеги аппараттарды көтөрүү, жылдыруу жана орнотуу «Туташтырылган» «Жандырылган» (Включено) абалында жүргүзүлөт, кайтма пружиналар менен же бири биринен эркин ажыроо механизми менен жабдылган аппараттарда «Ажыратылган» абалында жүргүзүлөт.

22.3.6 Приводдор менен кошулган өчүрүүчүлөрдү (выключателдерди) жана ажыратуучуларды жөнгө салууда алардын өз алдынча же кокустан аракетке келип кетүүсүн алдын алган чаралар көрүлүш керек.

22.3.7 Монтаждалып жаткан аппараттын чынжырларынын сактагычы монтаждоо иштери бүткөнгө чейин алынып ташталышы керек.

22.3.8 Коммутациялык аппараттарда аракетке келтирүүчү оңдоо (пусконаладочный) иштери башталганга чейин төмөнкүлөрдү аткаруу керек:

- коммутациялык аппараттардын пружина жана жүк приводдорун жумушчу эмес абалга келтирүү;
- оперативдүү чынжырларды, сигнализация чынжырларын, приводдун күч чынжырларын жана жылытуу чынжырларын өчүрүү;
- өчүргүчтүн багына жана пневматикалык приводдорго аба берүүчү түтүкөткөргүчтөрдөгү кулпуларды жаап, кулптоо, болгон абаны чыгаруу;
- аралыктан башкаруунун ачкычтарына жана кнопкаларына «Аракетке келтирүүгө болбойт. Адамдар иштеп жатат» деген тыюу салган плакаттар илиниш керек.

22.3.9 Приводдордо жана коммутациялык аппараттарда бир убакытта иштөөгө тыюу салынат.

22.3.10 Ток трансформаторлорунда иштөөдө аларга туташтырылып жаткан чынжырларды толугу менен монтаждап бүтмөйүнчө экинчи оромдун выводдору трансформатордун баскычтарында кыска кошулуп, жердетилиши керек. Монтаждоо учурунда чыңалуу трансформаторлорунун бардык выводдору жердетилиши керек.

22.3.11 Электр тогу менен кургатуу учурунда обочолонтуунун каршылыгын өлчөөдө магниттөөчү жана жумушчу оролмолордун ток алуусу токтотулушу керек.

22.3.12 Чыңалууну берүү менен байланышкан текшерүүлөр жана өлчөөлөр учурунда күч трансформаторунун капкагында болууга тыюу салынат.

22.3.13 Аккумулятордук бөлмөлөрдө электроддорду кандоого уруксат аккумулятор батареялары заряддалып бүткөндөн кийин 2 сааттан эрте эмес убакытта берилет.

22.3.14 Электролиттин чыңалуусун жана жыштыгын желим кол каптарды кийип, респираторлорду тагынып, обочолонтуучу желим килемчелеринде туруп өлчөө керек.

22.3.15 Аккумуляторлордун полюстарынын баскычтарынын абалын текшерүүдө диэлектрикалык кол каптарды кийүү керек. Аккумуляторлорду бири бирине кошуучу бурамаларды бек тартууда ачкычтын аккумуляторлордун ар кайсы полюсундагы пластиналарына тийип кетүүсүнө каршы чаралар көрүлүшү керек.

22.3.16 Чыңалуудагы сымдар салынган созулган коробкалар, жашиктер, түтүктөр, блоктор аркылуу сымдарды керүү, ошондой эле ИӨД боюнча бекитилбеген түтүктөрдө, лотоктордо жана коробкаларда сымдарды төшөөгө уруксат берилбейт.

22.3.17 Сымдардын жана кабелдердин обочолонтуусунун каршылыгын мегаомметр менен өлчөөнү электр коопсуздугу боюнча III квалификациялуу топтон төмөн эмес топко ээ персонал жүргүзүш керек. Сыноо учурунда чыңалууда болуп калышы ыктымал болгон сымдардын жана кабелдердин аягын обочолонтуу жана (же) тосуп коюу зарыл.

22.3.18 Электр передачаларынын аба чубалгыларын монтаждоодо төмөндөгүлөрдү тутуу зарыл:

- электр передачаларынын монтаждалган чубалгыларынын тилкелерин 3 километрден узак эмес аралыкта жердетип туруу;

- сымдарды же көтөрүүчү тросторду 4,5 метрден төмөн эмес бийиктикте, ал эми транспорт өткөн жерде 6 метрден төмөн эмес бийиктикте жайгаштыруу.

Сымды керүүдө адамдардын ички бурч жагында болуусуна уруксат берилбейт.

22.3.19 Барабандан кабелди кайта чубоодо кабель анын үстү жагынан чубалышы керек. Барабандан кабелди кайта чубоого уруксат тормоз куралы болгон учурда гана берилет.

22.3.20 Кабелди электр тогу менен жылытууда 380 Вольттон жогору чыңалууну колдонууга уруксат берибейт. Жылытуу үчүн колдонулган электр машиналардын корпустары, ошондой эле кабелдин металл кабыгы 50 Вольттон жогору чыңалууда жердетилиши керек, жылытылып жаткан тилкелерде өрт өчүрүүчү каражаттар жайгаштырылып, кезекчилик уюштурулушу керек.

22.3.21 Башкаруу пультундагы, башкаруу калканындагы жана механизмдердеги персоналдардын ортосунда байланышты түзгөндөн кийин гана электр куралдарын сыноодон өткөрүүгө уруксат берилет.

22.3.22 Жол жана аяккы өчүргүчтөрдү, датчикти ж.б. автоматика каражаттарын түзөтүүдө (настройка) күч чынжырларында чыңалуу алынып ташталышы керек.

22.4 Иштеп жаткан электр орнотууларда иштөө

22.4.1 Иштеп жаткан орнотууларда иштөөнү эмгекти коргоо боюнча тармактар аралык эрежелердин талаптарына ылайык жүргүзүү керек.

22.4.2 Иштеп жаткан электр орнотууларда электрмонтаждоо жана оңдоо иштерин, адатта, иш өндүрүү зонасында жайгашкан бардык ток алып жүрүүчү бөлүктөрдөн чыңалууну алып таштагандан кийин, аларды электр орнотуунун иштеп жаткан бөлүгүнөн ажыраткандан кийин, электр чынжырынын үзүлүшүнүн көрүнүп туруусун жана ажыратылган ток алып жүрүүчү бөлүктөрдүн жердетилишин камсыздагандан кийин жүргүзүү абзел. Иш өндүрүү зонасы, монтаждоочу персонал ушул бөлүккө өтүп кетпеши үчүн, электр орнотуунун иштеп жаткан бөлүгүнөн текши же тор тосмо менен бөлүнүп турууга тийиш.

22.4.3 Иш өндүрүүнүн тосулган зонасына монтаждоо уюмунун персоналы же механизми үчүн өтмөктөр, адатта, иштеп жаткан орнотуулар жайгашкан бөлмөлөрдү жана аймактарды кесип өтпөшү керек.

22.4.4 Монтаждоо уюмуна иш өндүрүү зонасын бөлүп берүү, ага чыңалуунун жаңылыш берилүүсүн болтурбоо боюнча чараларды кабыл алуу жана иштеп жаткан бөлүктөн персоналдын жана механизмдердин өтө турган жерлерин көрсөтүп тосуу уруксат-акты менен таризделиши керек, ал эми монтаждоо уюмунун персоналы уруксат-наряды боюнча иш аткарат. Алардын таризделиши В жана Д-тиркемелерине ылайык ишке ашырылышы керек.

22.4.5 Иштеп жаткан ачык же жабык бөлүштүрүүчү түзүлүштөрдө 22.4.2п. баяндалган талаптарды тутуп, монтаждоо иштери аткарылыш керек болгон учурда, жана ошол эле учурда 22.4.3п. талаптарын аткаруу мүмкүн болбогон учурда Д-тиркемеге ылайык таризде берилген уруксат-наряды боюнча иш өндүрүү керек.

Мындай учурларда ишке уруксатты эксплуатациялоочу уюмдун персоналы бериш керек. Бөлүштүрүүчү түзүлүштөрдүн иштеп жаткан бөлүгүнүн аймагынан персоналдын жана механизмдердин иш өндүрүүнүн тосулган зонасына өтүүсүнө уруксат эксплуатациялоочу уюмдун ушуга ыйгарым укуктуу өкүлүнүн коштоосу болгон учурда гана берилет.

22.4.6 Өзгөчө учурларда, 22.4.2 жана 22.4.3 п. талаптарын аткарууга мүмкүн болбогондо, ишти Д-тиркемедеги таризге ылайык берилген уруксат-наряд боюнча аткарышат. Уруксат-нарядда башка талаптар менен катар, ушул тилкеде иштерди эксплуатациялоочу байкоочу-уюмдун өкүлүнүн катышуусунда гана аткарууга уруксат берилери жөнүндө айтылышы керек.

Байкоочу жумушчу орундардын тосмолору бузулбагандыгын, эскертүүчү плакаттардын ордунда илингенин жана өчүрүлгөн ток алып жүрүүчү бөлүктөргө жумушчу чыңалуунун берилишин болтурбоону, монтаждоо бригадасынын мүчөлөрү тарабынан чыңалууда калган ток алып жүрүүчү бөлүктөрдөн коопсуз аралыкта болуусун контролдоого милдеттүү.

22.4.7 Электр монтаждоо уюмунун персоналы иштеп жаткан электр орнотууларда иштөөгө уруксат алардан мурун ишке уруксат берүүчү адам тарабынан жумушчу орунда электр коопсуздугу боюнча нускама менен тааныштырылышы керек.

22.4.8 Жаңы монтаждалган электр орнотууларга жумушчу чыңалуу жумушчу комиссиянын чечими боюнча берилет. Табылган бүтпөй калган иштерди бүтүрүү зарыл болгон учурларда, электр орнотуулар өчүрүлүп, шлейфтерди, шиналарды демонтаждоо жолу менен, жабдууларга түшүрүү же кабелдерди ажыратуу аркылуу иштебей тургандардын разрядына өткөрүлүшү керек. Өчүрүлбөгөн ток алып жүрүүчү бөлүктөр бүтпөй калган иштерди бүтүргөнгө чейин кыскартылып, жердетилиши керек.

23 Тоо өндүрүшүнүн өткөөлү боюнча иштер

23.1 Ишти уюштуруу

23.1.1 Тоо өндүрүшүнүн өткөөлү (мындан ары – өткөөл иштери) боюнча ж.б. жумушчуларды жер алдындагы өндүрүштө жайгаштыруу менен байланышкан иштерди аткарууда жумушчуларга жумуштун мүнөзү менен байланышкан ӨЖЭКПМКнын 2018-ж.10.03. №01-7/171 буйругу менен бекитилген «Пайдалуу кендерди казууга байланыштуу эмес объекттерди, ошондой эле пайдалуу кендерди жер алдынан казып чыгуучу объекттерди куруу жана эксплуатациялоо өндүрүш процесстеринин коопсуздук эрежелерине» жана ӨЖЭКПМКнын 2018-ж. 24.04. №01-7/203 буйругу менен бекитилген «Пайдалуу кендерди ачык ыкма менен казуу өндүрүш процессинин коопсуздук эрежелерине» ылайык төмөндөгү зыяндуу жана кооптуу таасирлердин алдын алуу боюнча иш-чаралар каралышы керек:

- урап жаткан тоо тектери (породалары);
- кыймылда болгон машиналар жана алардын жумушчу органдары, ошондой эле алар жылдырып жаткан транспорт каражаттары;
- жумушчу зонадагы абанын курамында чаңдын жана зыяндуу заттардын өтө көп болуусу;
- адамдын денеси аркылуу замыкание боло турган электр чынжырындагы жогорку чыңалуу.

23.1.2 Өткөөл иштеринин коопсуздугу уюштуруу-технологиялык документтерде (КУД, ИӨД) камтылган эмгекти коргоо боюнча төмөндөгү чечимдердин негизинде камсыздалышы керек:

- текти иштетүүнүн иретин, ошондой эле өндүрүүнүн убактылуу жана туруктуу тиреп бекитүүлөрүн иш тилкелеринин геологиялык жана гидрогеологиялык шарттарын эске алып аныктоо;
- текти иштетүү жана жүктөө үчүн, текти (породаны) жана материалдарды (конструкцияларды) транспорттоо үчүн, туруктуу бекемдөөлөрдү тургузуу үчүн механизация каражаттарын тандоо;
- жер алдындагы өндүрүштү желдетүүнүн схемасы жана долбоору;
- сууну сордуруп алуу схемасы жана долбоору;
- аварияларды алдын алуу жана жоюу боюнча иш-чаралар;
- жер үстүндөгү жана жер алдындагы коммуникациялардын, имараттардын жана курулмалардын бүтүндүгүн жана сакталуусун камсыздоо.

23.1.3 Жер алдындагы курулмаларды курууда тийиштүү Жер алдындагы курулмаларды куруудагы коопсуздук эрежелерин жетекчиликке алуу керек.

23.1.4 Тоо өндүрүшүнүн өткөөл иштерин баштоодон мурун жумушчулар тил кат жазып, иш тилкесинин геологиялык жана гидрогеологиялык шарттары менен таанышып чыгууга милдеттүү.

Иштердин геологиялык жана гидрогеологиялык шарттары авариялардын болушуна мүмкүн болуп өзгөргөн учурда жер алдындагы иштерди токтотуп, авария кырдаалын алдын алуу жана жоюу боюнча иш-чаралар көрүлүш керек.

КР КЧ 12-01:2018

23.1.5 Жер алдындагы курулуштун ар бир объектиси үчүн аварияны жоюу боюнча мерчем бекитилиши керек, ал эми иштеп жаткандар авария болгон учурда өздөрүн алып жүрүү эрежелерине окутулушу керек.

Ар бир тилке аварияны жоюуга зарыл болгон аспаптардын, материалдардын, өрт өчүрүүчү ж.б. каражаттардын запасы менен, ошондой эле аларды колдонуу боюнча көрсөтмөлөр менен камсыздальшы керек.

23.1.6 Тоо өндүрүшүнүн өткөөл иштерин баштоодон мурун жер үстүндөгү жана жер алдындагы коммуникациялардын, имараттардын жана курулмалардын бүтүндүгүн жана сакталуусун камсыздоо боюнча иш-чаралар аткарылышы керек.

23.1.7 Жетекчи жумуш өндүрүүдө иштин зыяндуу жана кооптуу факторлоруна жараша тастыктамасы бар жеке коргонуучу каражаттар менен сөзсүз түрдө камсыздоого жана аларды колдондурууга милдеттүү.

23.2 Жумушчу орундарды уюштуруу

23.2.1 Жарыкта бекитүүлөр эске алынган өндүрүштөрдүн туурасынан кеткен кесилишинин өлчөмү 6-бөлүмдүн талаптарына ылайык, колдонулуучу механизация менен транспорттун габариттерин эске алып, өткөөлдөрдүн габариттерин сактап калууну камсыз кылышы керек.

23.2.2 Иштетилген текти (породаны), материалдардын калдыктарын, ажыратылган бекитүүлөрдү жана пайдаланылбай калган жабдыктарды өткөөл иштеринде дароо эле алып таштоо керек.

Жер алдындагы иш өндүрүүдө өткөөлдөрдү жана рельс жолдорду үймөктөп толтурууга тыюу салынат.

23.2.3 Шахта стволдорунда жана тоннелдерде өткөөл иштерин жүргүзүүдө бургулоо-жардыруу жана ширетүү иштерин өндүргөн тилкелерди абаны ордунан сордуруучу жасалма желдетүү менен камсыздоо керек.

23.2.4 Тиешелүү коопсуздук каражаттарын колдонуп, кооптуулуктарды жоюу боюнча иштерди аткаруудан тышкары, абалы жумушчуларга кооптуу жагдайды түзгөн тоо өндүрүштөрү адамдардын кирүүсүнө жабык болушу керек.

23.2.5 Жер алдындагы өндүрүштөрдөгү жумушчу жана авария электр жарыктандыруунун ток алуусун ар кайсы булактардан камсыздоо керек.

23.2.6 Жер алдыдагы өндүрүштөрдө колдонулуучу электр орнотуулар жарылып кетүү кооптуулугу бар шарттарда жарылып кетпей тургандай кылып жасалышы керек.

23.2.7 Шахтанын стволунун чыгыш тешигинин тиреп бекитүүсү мерчемделген аянттын деңгээлинен 0,5 метрден төмөн эмес бийиктикке көтөрүлүш керек.

Чыгыш тешик текши төшөмө менен жабылат, анын үстүнө текти (породаны) жана материалдарды коюуга болбойт. Чыгыш тешиктин тегерегинде туурасы 1 метрден кем эмес бош өткөөл калтырылат.

23.2.8 Шахта стволдорунда өткөөл иштерин жүргүзүүдө забойдо жүргөн жумушчулар төбөдөн түшүүчү нерселерден сактоочу төшөмө менен корголушу керек, андай төшөмө иштетилип жаткан топурактын деңгээлинен 4 метрден бийик эмес деңгээлде орнотулушу керек.

23.2.9 20 метрге чейинки тереңдикте бүтөлгөн (заложенный) вертикалдуу стволдо адамдарды жер алдындагы өндүрүшкө түшүрүү үчүн бөлүм жасалышы керек.

Ал перилалары бар шаты менен жабдылып, жүк бөлүмүнөн текши капталып бөлүнүүгө тийиш.

Вертикалдуу стволдун тереңдиги 20 метрден төмөн болгон учурда адамдарды көтөрүп-түшүрүүгө механизацияланган каражаттарды орнотуу керек.

23.3 Иш өндүрүү тартиби

23.3.1 Тоо өндүрүшүнүн убактылуу тиреп бекитүүлөрүн ИӨДдө бекитилгендерге жана убактылуу тиреп бекитүүлөрдүн паспортторуна ылайык орнотуу керек.

Геологиялык жана гидрогеологиялык шарттар өзгөргөн учурда убактылуу тиреп бекитүүлөрдүн паспорттору кайрадан каралып чыгууга тийиш.

23.3.2 Жер алдындагы өндүрүү забойунан жасоонун (обделка) (туруктуу бекитүүлөрдүн) артта калуусунун чоңдугу долбоордо максималдуу уруксат берилгенден ашпоого тийиш. Забой менен жасоонун ортосундагы өндүрүү тилкеси убактылуу бекитүүлөр менен бекемделиши керек же өткөөл калкан конструкциялары менен корголушу керек.

Убактылуу бекитүүлөрдүн контуру боюнча шынаалар кагылып чыгышы керек. Бекитүүлөр менен өндүрүүнүн үстүнүн ортосундагы боштуктарга таш төшөлүшү керек.

23.3.3 Тоо иштеринин аягына чейин өндүрүштүн убактылуу тиреп бекитүүлөрүнүн абалына, иш тилкелеринде геологиялык жана гидрогеологиялык шарттар ИӨДдө көрсөтүлгөндөргө ылайык келерине көзөмөл жүргүзүлүшү керек.

23.3.4 Өткөөл иштерин жүргүзүүдө жарылуучу материалдарды колдонууну, ошондой эле тоо иштерин өндүрүүнү Кыргыз Республикасынын 2016 – жылы 30 сентябрда № 521 токтому менен бекитилген “Жардыруу иштерин жүргүзүүдө бирдиктүү коопсуздук эрежелеринин” талаптарына ылайык ишке ашыруу керек.

23.3.5 Өткөөл иштерин өндүрүүдө текти (породаны) иштетүү забойдун жогорку бөлүгүнөн баштап, бардык учурларда текши забой менен же тепкич менен жүргүзүлүшү керек. Механизациялашкан комплексттерди колдонуп иштеп жаткан забойлорго бул эреженин тиешеси жок.

23.3.6 Көңтөрө салма вагонеткаларды колдонууда аларды өзүнөн өзү көнтөрүлүп кетүүсүнө каршы бекиткич менен жабдуу керек. Вагонеткаларды бортторунан ашыра жүктөөгө жана кыймыл учурунда коштоосуз калтырууга тыюу салынат.

23.3.7 Горизонталдуу өндүрүштөрдө жүрүп турма составдын максималдуу ылдамдыгы төмөндөгүлөрдөн ашпоого тийиш:

- кол менен откатка кылууда–саатына 4 км;
- түгөнбөс аркан менен откатка кылууда–саатына 3,6 км;
- аяккы аркан менен откатка кылууда–саатына 5,4 км;
- электровоз менен откатка кылууда–саатына 10 км.

23.3.8 Бир эле өндүрүштө вагонтекаларды кол менен да, механизациялаштырылган откатка кылууга уруксат берилбейт.

Кол менен откатка кылууда вагонетканын алдыңкы дубалында жарык белгиси орнотулушу керек.

23.4 Иш өндүрүүнүн атайын методдору

23.4.1 Калкандуу тоннелдерде өткөөл иштерин өндүрүүдө:

- монтаждалган калканды, анын механизмдерин жана куралдарын эксплуатацияга киргизүүгө уруксат акт менен кабыл алгандан кийин гана берилет;

- топуракты калкандын козырегунун чегинде гана иштетүү керек;

- туруксуз жана начар топурактарда забойдун маңдайын убактылуу бекитүү менен бекемдеш керек, ал эми чубурма топурактарда, адатта, горизонталдуу аянттары бар калкандарды пайдалануу керек. Алардын саны аянтта топурактын туруктуулугун камсыздашына жараша болот;

- калканды сменанын мастеринин же иш өндүрүүчүнүн көзүнчө жылдыруу керек, тиреп бекитүүлөргө байкоо жүргүзгөндөрдөн тышкары, жылдыруу учурунда забойдун жанында жумушчулар болбошу керек.

23.4.2 Тоңгон топуракты тоо өндүрүшүнүн өткөөл иштеринде:

- тоңгон топурактын долбоордогу калыңдыктагы туюк контуру пайда болгондо жана топурактын температурасы долбоордогу температурага жеткенден кийин гана иш өндүрүүгө уруксат берилет;

- өткөөл иштеринде тоңгон породаалардын температурасын контролдоо уюштурулушу керек, нымдуу тактар пайда болгон учурда, ошондой эле контролдонуп жаткан скважиналарда породаалардын температурасы жогорулаган учурда иштин коопсуздугун камсыздоочу чаралар көрүлүүгө тийиш;

- тоңгон топурактарда убактылуу бекитүүлөр забойдун маңдайынан артта калган учурларда тоо өндүрүшүнүн өткөөл иштерин жүргүзүүгө уруксат берилбейт.

23.4.3 Түтүктөрдү горизонталдуу абалда түшүрүүдө түтүктүн диаметри 1200 миллиметрден кууш эмес жана узундугу 40 метрден узун эмес болгон учурда, ошондой эле забойго зыяндуу газдардын, жер алдындагы суулардын жана пльвундардын кириши жокко чыгарылган учурларда анда жумушчулардын болуусуна уруксат берилет.

Жумушчунун түтүкөткөргүчтөрдүн ичинде тынымсыз болуусу 1 сааттан ашпоого тийиш, ал эми циклдердин ортосундагы аралык 30 минуттан кем эмес болууга тийиш.

Узундугу 10 метр жана андан узун болгон түтүкөткөргүчтөргө саатына 10 куб метр таза аба берип туруучу жасалма желдеткичтер менен камсыздоо керек.

23.4.4 Тешип өтүүчү түтүкөткөргүчтөрдүн башынын кескич бөлүгүнөн тышкары забойду иштетүүгө уруксат берилбейт.

Топурактын бийиктиги түтүктүн диаметринин жарымынан чоң болбогон арабаларда транспорттоо керек.

Забойдун жанында топуракты чогултууга жана түтүктүн ичинде кол менен ыргытууга тыюу салынат.

**А-тиркемеси
(маалымдама)**

**Ушул ченемдерде жана эрежелерде шилтемелер жасалган ченемдик укуктук
акттардын тизмеси:**

- 1 1986-ж. «Асбестти колдонууда эмгекти коргоо жөнүндө» 162-Эл аралык эмгекти коргоо конвенциясы;
- 2 Евразия экономикалык комиссиянын 2017-ж.23-июнунда №40 чечими менен кабыл алынган Евразия экономикалык биримдигинин «Өрт өчүрүүчү жана өрт коопсуздугун камсыздоочу каражаттарына талаптар жөнүндө» техникалык регламент. (043/2017 ЕАЭБТР);
- 3 Бажы биримдигинин комиссиясынын чечими менен 2011-ж. 9-декабрында бекитилген № Бажы биримдигинин «Жеке коргонуу каражаттарынын коопсуздугу жөнүндө» техникалык регламенти (019/2011ББ ТР);
- 4 Бажы биримдигинин комиссиясынын чечими менен 2011-ж. 9-декабрында бекитилген № 87 Бажы биримдигинин «Дөңгөлөктүү транспорт каражаттарынын коопсуздугу жөнүндө» техникалык регламенти (018/2011 ББ ТР);
- 5 Бажы биримдигинин 2011-ж.18-октябрындагы №823 «Машиналардын жана жабдыктардын коопсуздугу жөнүндө» техникалык регламенти (010/2011ББ ТР);
- 6 КР Өкмөтүнүн 2008-ж. 29-декабрындагы №280 токтому менен бекитилген «Машиналарды жана жабдыктарды коопсуз эксплуатациялоо жана утилизацияга чыгаруу жөнүндө» техникалык регламенти;
- 7 КР Өкмөтүнүн 2011-ж. 23-сентябрындагы №587 токтому менен бекитилген «Көтөрүүчү-транспорт жабдыгынын жана аны эксплуатациялоо процессинин коопсуздугу» техникалык регламенти;
- 8 2004-ж. 4-августунда кабыл алынган №106 КР «Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси» мыйзамы;
- 9 2003-ж. 1-августунда кабыл алынган №167, 2004-ж. 5-апрелинде кабыл алынган № 225 КР «Эмгекти коргоо жөнүндө» мыйзамы;
- 10 1998-ж. 16-октябрында кабыл алынган №130 КР «Кесиптик бирдиктер жөнүндө» мыйзамы;
- 11 2004-ж. 21-августунда кабыл алынган №164 КР «Жамааттык келишимдер жөнүндө» мыйзамы;
- 12 КР 2016-ж.7-июнундагы №78 «Өрт коопсуздугун камсыздоо жөнүндө» мыйзамы;
- 13 КР 1998-ж. 20-апрелиндеги №52 «Кыргыз Республикасында жол кыймылы жөнүндө» мыйзамы;
- 14 КР 1996-ж.17-июнундагы № 22 «Өрт коопсуздугу жөнүндө» мыйзамы;
- 15 2005-ж. 2-декабрындагы КР Өкмөтүнүн №548 «18 жашка чейинки аялдар жана жумушчулар жүктөрдү кол менен көтөрүүдө жана жылдырууда уруксат берилген чектеги жүк ченемдерин бекитүү жөнүндө» токтому;
- 16 2000-ж. 24-мартында КР Өкмөтүнүн №158 токтому менен бекитилген «Аялдардын эмгегин колдонууга тыюу салган зыяндуу жана кооптуу эмгек шарттары бар өндүрүштүн, иштердин, кесиптердин жана кызматтардын тизмеси»;

КР КЧ 12-01:2018

А-тиркемесинин уландысы

17 КР Өкмөтүнүн 2001-ж. 2-июлундагы №314 «Аялдардын эмгегин колдонууга тыюу салган зыяндуу жана кооптуу эмгек шарттары бар өндүрүштүн, иштердин, кесиптердин жана кызматтардын тизмеси жөнүндө» токтому;

18 КР Өкмөтүнүн 2011-ж. 16-майындагы № 225 «Кыргыз Республикасынын коомдук саламаттыкты сактоо чөйрөсүндө ченемдик укуктук акттарды бекитүү жөнүндө» токтому:

- алар менен иштөөдө жумушчулардын милдеттүү түрдө алдын ала жана мезгил-мезгили менен медициналык кароодон өтүп туруусун талап кылган зыяндуу заттардын жана жагымсыз өндүрүш факторлорунун тизмеси;

- алар менен иштөөдө жумушчулардын милдеттүү түрдө алдын ала жана мезгил-мезгили менен медициналык кароодон өтүп туруусун талап кылган иштердин тизмеси;

- автотранспорт жана жеке транспорт каражаттарын башкаруу иштерине уруксат берүүгө медициналык каршы көрсөтмөлөрдүн тизмеси;

- жумушка кирүүдө милдеттүү түрдө жана жана мезгил-мезгили менен медициналык кароодон өтүп туруучу декреттелген контингенттин тизмеси;

- зыяндуу заттар жана жагымсыз өндүрүш факторлор менен байланышкан ишке уруксат берүүгө жалпы медициналык каршы көрсөтмөлөрдүн тизмеси;

- жумушчуларды жумушка кирүүдө милдеттүү түрдө жана жана мезгил-мезгили менен медициналык кароодон өткөрүү боюнча нускама;

- кесиптик оорулардын тизмесин колдонуу боюнча нускама;

- кесиптик ооруларды иликтөө жана эсепке алуу жөнүндө жобо.

19 КР Өкмөтүнүн 1996-ж. 1-июлундагы №298 «Жеңилдетилген пенсиондук камсыздандырууга укук берген өндүрүштүн, иштердин, кесиптердин жана кызматтардын тизмесин бекитүү жөнүндө» токтому;

20 КР Өкмөтүнүн 1997-ж. 25-июнундагы №374 токтому менен бекитилген «Зыяндуу эмгек шарттарында эмгектенгендерге сүт жана ага барабар азык-түлүктөрдү акысыз берүү жөнүндө эрежеси» жана «Самын, жуунуучу жана дезинфекциялоочу каражаттарды берүү жөнүндө» жобосу;

21 КР Өкмөтүнүн 2001-ж. 27-февралында №64 токтому менен бекитилген «Өндүрүштөгү кырсыктарды иликтөө жана эсепке алуу жөнүндө» жобо;

22 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 8-февралында №33 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Ишканалары, уюмдары, мекемелери жана турак фонду үчүн өрт коопсуздугу» эрежелери;

23 КР Өкмөтүнүн 1999-ж. 4-августунда №421 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын жол кыймылынын эрежелери» токтому;

24 КР Өкмөтүнүн 2013-ж. 3-майындагы №239 токтому менен бекитилген «Транспорт каражаттарын техникалык кароодон өткөрүүнүн тартиби жөнүндө» жобо;

25 КР Өкмөтүнүн 2016-ж. 11-апрелиндеги №198 токтому менен бекитилген «Автомобиль транспорту менен кооптуу жүктөрдү ташуу эрежелери»;

26 2000-ж. 24-мартында КР Өкмөтүнүн №158 токтому менен бекитилген «Эмгекти коргоо боюнча кызмат жана ишти уюштуруу жөнүндө» типтүү жобо;

А-тиркемесинин уландысы

27 2004-ж. 5-апрелинде КР Өкмөтүнүн №225 токтому менен бекитилген «Эмгекти коргоо боюнча кызмат жана ишти уюштуруу жөнүндө» типтүү жобону жана «Уюмдардын кызматкерлерин эмгекти коргоого окутуу тартиби жана алардын эмгекти коргоонун талаптарын билүүсүн текшерүү жөнүндө» жобо;

28 КР Мамкурулушунун 2011-ж.30-декабрындагы №135 буйругу менен бекитилген, №СК1 каталогуна киргизилген «Асбест менен жана курамында асбести бар материалдар менен иштөө» 2.2.3.0013-03 санитардык эрежелер жана ченемдер;

29 Жаратылыш газын жеткирүү жана пайдалануу эрежелери. КР Энергетика жана Өнөр жай министрлигинин 2015 – жылдын 17 – октябрындагы № 152 буйругу менен бекитилген.

30 КР Мамлекеттик техникалык көзөмөлүнүн, КР Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин, Жарандык коргоонун, КР Тышкы соода жана өнөр жай министрлигинин, КР Ички иштер министрлигинин 2000-ж. 29-мартында №2\4 токтому менен бекитилген «Жардыруу иштериндеги бирдиктүү коопсуздук эрежелери»;

31 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августундагы №516 токтому менен бекитилген “Кооптуу өндүрүштүк объекттердин өнөр жай коопсуздугу жаатында иш жүргүзгөн уюмдар тарабынан өндүрүштүк контролду уюштуруунун жана ишке ашыруунун тартиби жөнүндө” жобо;

32 Кыргыз Республикасынын өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу мамлекеттик комитетинин 2018-жылдын 24-апрелиндеги № 01-7/202 буйругу менен бекитилген «Кооптуу өндүрүштүк объекттерде аварияларга жана кокустуктарга техникалык изилдөө жүргүзүү жөнүндө» жобо;

33 Кыргыз Республикасынын өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу мамлекеттик комитетинин 2018-жылдын 12-майындагы № 01-7/239 буйругу менен бекитилген:

«Кооптуу өндүрүш чөйрөсүндө мекемелердин адистерин даярдоо жана аттестациялоо иштерин уюштуруу жөнүндө » жобо;

«Кооптуу өндүрүш чөйрөсүндө мекемелердин жумушчуларынын билимин текшерүү жана окутууну уюштуруу жөнүндө » жобо

34 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин 2018-жылдын 11-июнунда №13-нпа буйругу менен бекитилген «Курулуштагы ченемдик документтердин тутуму жөнүндө» жобо;

35 КР КЧ 12-02:2018 “Курулуш өндүрүшүн уюштуруу”.

Ченемдик документтер:

Ушул Курулуш ченемдеринде төмөндөгү ченемдик документтер пайдаланылды:
«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Чуулдоо. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.1.003-83;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Өрт коопсуздугу. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.1.004-91;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жумушчу зонанын абасына жалпы санитардык-гигиеналык талаптар» МАСТ 12.1.005-88;

КР КЧ 12-01:2018

А-тиркемесинин уландысы

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Радио жыштыгынын электр магнит талаалары. Жумушчу орундардагы уруксат берилген деңгээлдер жана контролдоону жүргүзүүгө талаптар» МАСТ 12.1.006-84;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Зыяндуу заттар. Коопсуздуктун классификацияланышы жана жалпы талаптары» МАСТ 12.1.007-76;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жарылып кетүү коопсуздугу. Жалпы талаптар» МАСТ 12.1.010-76;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Дирилдөө коопсуздугу. Жалпы талаптар» МАСТ 12.1.012-90;

«Электр статикалык талаалар. Жумушчу орундардагы уруксат берилген деңгээлдер жана контролдоону жүргүзүүгө талаптар» МАСТ 12.1.045-84;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жумушчу орундардагы чуулдоону өлчөө методдору» МАСТ 12.1.050-86;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Өндүрүш жабдыктары. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.2.003-91 Мамстандарт;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Электр техникалык буюмдар. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.2.007.0-75 Мамстандарт;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Металлды иштетүүчү станоктор. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.2.009-99;

«Айнек өнөр жайы үчүн машиналар жана жабдыктар. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.2.015-93;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Компрессордук жабдыктар. Стационардуу компрессордук станциялардын жана орнотуулардын чуулдоо мүнөздөмөсүн аныктоо методу» МАСТ 12.2.016.4-91;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Кузнечнопрессжабдыктары. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.2.017-93;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Конвейерлер. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.2.022-80;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жалпы колдонуучу желдеткичтер. Чуулдоо мүнөздөмөсүн аныктоо методу» МАСТ 12.2.028-84;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Ишти отуруп жасоодогу жумушчу орун. Жалпы эргономикалык талаптар» МАСТ 12.2.032-78;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Ишти туруп жасоодогу жумушчу орун. Жалпы эргономикалык талаптар» МАСТ 12.2.033-78;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Эритүү өндүрүшү үчүн технологиялык жабдыктар. Коопсуздук талаптары» МАСТ 12.2.046.0-2004;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Өндүрүш жабдыктары. Сактоочу тосмолор» МАСТ 12.2.062-81;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Өндүрүш процесстери. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.3.002-2014;

А-тиркемесинин аягы

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Электр ширетүү иштери. Коопсуздук талаптары» МАСТ 12.3.003-86;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Сырдап-боё иштери. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.3.005-75;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Металл жана металл эмес, органикалык эмес жабууларды өндүрүү. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.3.008-75;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жүктөө-түшүрүү иштери. Коопсуздуктун жалпы талаптары» МАСТ 12.3.009-76;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Металлдарды кесип иштеп чыгуу. Коопсуздук талаптары» МАСТ 12.3.025-80;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Металлдарды газ-жалын менен иштеп чыгуу. Коопсуздук талаптары» МАСТ 12.3.036-84;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жеке коргонуу каражаттары. Атайын кол каптар. Техникалык талаптар» МАСТ 12.4.010-75 Мамстандарт;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Дирилдөө. Жумушчу орундарда дирилдөөнү өлчөө жана контролдоо каражаттары. Техникалык талаптар» МАСТ 12.4.012-83;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Сактоочу көз айнектер. Жалпы техникалык шарттар» МАСТ 12.4.013-97;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Бетти сактоочу калканчалар. Жалпы техникалык талаптар жана контролдоо методдору» МАСТ 12.4.023-84;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Белги берүүчү (сигнал) түстөр жана коопсуздук белгилери» МАСТ 12.4.026-2015;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жогорку температурадан сактоочу аялдар үчүн костюмдар. Техникалык шарттар» МАСТ 12.4.044-87;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Жогорку температурадан сактоочу эркектер үчүн костюмдар. Техникалык шарттар» МАСТ 12.4.045-87;

«Жогорку температурадан сактоочу атайын бут кийим. Техникалык шарттар» МАСТ 12.4.050-78;

«Эмгек коопсуздугунун стандарттарынын тутуму. Курулуш. Инвентардык сактоочу тосмолор. Жалпы техникалык шарттар» МАСТ 12.4.059-89;

«Сактоочу белдемчилер» МАСТ 12.4.184-95;

КМС 1.5-2017 Кыргыз Республикасынын улуттук стандартташтыруу тутуму. Улуттук стандарттар. Баяндоо, тариздөө жана белгилөө эрежелери.

Э с к е р т ү ү - Ушул курулуш ченемдерин пайдаланууда келтирилген ченемдик документтердин иштешин Кыргыз Республикасынын аймагында иштеп жаткан Архитектура жана курулуш чөйрөсүндө техникалык ченемдик документтердин тизмеси боюнча жана үстүдөгү жылдын 1-январында түзүлгөн каталог боюнча ошондой эле үстүдөгү жылда жарыяланган тиешелүү Кыргызстандарт жана Мамкурулуштун маалыматтык көрсөткүчтөр боюнча текшерүү максаттуу болот.

**Б-тиркемеси
(милдеттүү)**

Терминдер жана алардын аныктамалары

Термин	Аныктамасы
1 Өндүрүш жабдыктарынын коопсуздугу	Өндүрүш жабдыктарынын ченемдик-техникалык документтерде аныкталган шарттарда монтаждоодо (демонтаждоодо) жана эксплуатациялоодо эмгек коопсуздугунун талаптарына ылайык келүүсүн сактоо касиети.
2 Коопсуз аралык	Адам менен кооптуу өндүрүш фактору булагынын ортосундагы адам кооптуу зонадан тышкары болгон эң жакын аралык.
3 Эмгектин коопсуз шарттары	Жумушчуларга зыяндуу жана кооптуу өндүрүш факторлорунун таасиринин тийүүсү жокко чыгарылган же алардын таасиринин деңгээли аныкталган ченемдерден ашпаган эмгек шарттары.
4 Курулуштагы эмгектин коопсуздугу	Өндүрүш (курулуш) ишмердүүлүгүндө эмгектин коопсуз шарттарын камсыздоо.
5 Бийиктикке чыгуу иштери	Жерден, шып (перекрытиеден) же жумушчу төшөмөлөрдөн 5 метр бийиктикте, алардын үстүндө жалаң конструкцияларды же жабдыктарды монтаждоодо же ремонттоодо аткарылган иштер. Мындай иштерди аткарууда жумушчуларды бийиктиктен кулап кетүүдөн сактаган негизги каражат болуп, сактоочу белдемчи эсептелет.
4 Дирилдөө	Адамдын денесине катуу заттардан өткөн жана ден соолукка зыяндуу же башка жактан кооптуу болгон дирилдөөнүн бардык түрлөрү.
5 Зыяндуу өндүрүш фактору (зыяндуу фактор)	Таасири белгилүү бир шарттарда иштеп жаткан адамдын ооруп калуусуна же иш өндүрүмдүүлүгүнүн төмөндөшүнө алып келген жана (же) кийинки муундун ден соолугуна терс таасирин тийгизген өндүрүш фактору.
6 Генералдык подрядчы	Өзүнүн айрым бир милдеттенмелерин аткаруу үчүн башка жактарды субподряд келишими боюнча жумушка тарткан подрядчы.
7 Абанын булганышы	Физикалык абалына карабастан, ден соолукка зыяндуу же башка жактан кооптуу болгон заттар менен абанын булганышы.
8 Курулуш ишмердүүлүгүндө тапшырык берүүчү (тапшырык берүүчү)	Курулуш ишмердүүлүгүнө инвестициялык долбоорду жана (же) курулуш ишмердүүлүгүнүн алкагында түзүлгөн келишимдин негизинде башка иштерди аткаруу үчүн подрядчыны жумушка тарткан инвестор же анын ыйгарым укуктуу жагы.

Б-тиркемесинин уландысы

Термин	Аныктамасы
9 Туюк мейкиндик	Туюк мейкиндик деп өлчөмү ал аркылуу жумушчулардын тез жана эркин өтүшүнө тоскоол болгон жана табигый аба алмашууну татаалдаткан люгу бар жабык ёмкость (бөлмө) аталат.
10 Захватка	Имараттын, курулманын ушул жана андан кийинки башка тилкелеринде иштин курамы жана көлөмү кайталанган курулуш-монтаждоо иштерин поток менен аткаруу үчүн арналган тилкеси
11 Коопсуздук белгилери	Адамды мүмкүн болгон кооптуулук, тыюу салуу же белгилүү бир аракеттерге предписание жөнүндө эскертүү берген, ошондой эле аларды пайдалануу кооптуу жана (же) зыяндуу өндүрүш факторлорунун таасиринин кесепеттеринин төмөндөшү же жокко чыгарылышы менен байланышкан объектилердин жайгашуусу жөнүндө маалымат берген белгилер.
12 Жалдоочу	Жумушчу менен эмгек келишимин түзүүгө жана токтотууга мыйзам менен укук берилген юридикалык жана жеке жак.
13 Өндүрүштөгү кырсык	Өзүнүн эмгек милдеттерин же иштин жетекчиси берген тапшырманы аткарууда жумушчуга кооптуу өндүрүш факторунун таасиринин натыйжасында болгон кырсык.
14 От иштери	Ачык отту, учкунду пайда кылган (электр менен ширетүү, газ менен ширетүү, бензин менен кесүү, кандоо лампаларын колдонуп иштөө, битумду кайнатуу, ж.б. учкун чыгаруучу иштер) иштер.
15 Кооптуу өндүрүш фактору	Жумушчуга тийгизген таасири жумушчунун жаракат алуусуна алып келген өндүрүш фактору.
16 Кооптуу зона	Жумушчуга зыяндуу жана кооптуу өндүрүш факторлорунун таасири тийген мейкиндик.
17 Сактоочу зона	Жайгаштырылган объекттерди атайын сактоо режими түзүлгөн зона.
18 Эмгекти коргоо	Эмгек ишмердүүлүгү процессинде жумушчулардын өмүрүн жана ден соолугун сактоо тутуму. Тутум өзүнө укуктук, социалдык-экономикалык, уюштуруу-техникалык, санитардык-гигиеналык, дарылоо-алдын алуучу, калыбына келтирүүчү жана башка иш-чараларды жана каражаттарды камтыйт.

Б-тиркемесинин уландысы

Термин	Аныктамасы
19 Подмости	Иштин фронту боюнча жумушчу орундарды жылдырууну талап кылган иштерди аткарууга арналган бир катарлуу конструкция.
20 Курулуш ишмердүүлүгүндөгү подрядчы (подрядчы)	Архитектуралык, шаар куруу жана курулуш ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө укуктуу жана (же) ушул ишмердүүлүктү ишке ашыруу үчүн тапшырык берүүчү жана куруп берүүчү менен келишим түзгөн жеке же юридикалык жак.
21 Жумушчулардын өкүлчүлүгү	Кесиптик союздар жана алардын бирикмелери, КР Эмгек Кодексинде каралган учурда жумушчулар шайлаган башка өкүлдөрү.
22 Иш өндүрүү долбоору (ИӨД)	Технологияны, аткаруу мөөнөтүн жана курулуш-монтаждоо иштерин ресурстар менен камсыздоо графигин аныктаган долбоор.
23 Курулушту уюштуруу долбоору (КУД)	Курулуштун жалпы узактыгын жана аралыктагы мөөнөттөрдү, капиталдык салымдарды жана курулуш-монтаждоо иштеринин көлөмүнүн бөлүштүрүлүшүн, материалдык-техникалык, эмгек ресурстарын жана аларды жабуу булактарын, курулуш-монтаждоо иштерин аткаруунун негизги методдорун аныктаган долбоорлоо документинин негизги бөлүгү.
24 Өндүрүш ишмердүүлүгү	Адамдардын эмгек куралдарын колдонуп, ресурстарды даяр продукцияларга айландыруусуна керек болгон аракеттердин жыйындысы. Алар өзүнө сырьёнун ар кандай түрлөрүн өндүрүүнү жана кайра иштеп чыгууну, курулушту жана ар кандай кызматтарды көрсөтүүнү камтыйт.
25 Өндүрүш санитариясы	Иштеп жаткандарга уруксат берилбеген тобокелдиктин таасирин төмөндөтүүчү же болтурбоочу уюштуруучу, санитардык-гигиеналык иш-чаралардын, техникалык каражаттардын жана методдордун тутуму.
26 Курулуш материалдарынын өнөр жайы	Имараттардын жана курулмалардын курулуш конструкцияларын жасоо үчүн жана курулуш буюмдарын даярдоо үчүн арналган материалдарды (алардын ичинде дааналаган) өнөр жай шарттарында өндүрүү.
27 Жумушчу орун	Жумушчу анын жумушуна байланыштуу келиши керек болгон же ал жерде болууга тийиш болгон жана ал жер жумуш берүүчүнүн тике же кыйыр контролунда болгон жер.
28 Жумуш берүүчү	Жумушчу аны менен эмгек мамиледе болгон жана анын атынан жетекчиси (администрациясы) же жеке жак чыккан уюм (юридикалык жак)

Б-тиркемесинин уландысы

Термин	Аныктамасы
29 Жумушчу	Эмгек келишимдин (контракттын) негизинде уюмда иштеген, жеке ишкердик ишмердүүлүк менен алектенген, билим берүүчү мекеменин башталгыч, орто же жогорку кесиптик окуусунда билим алган жеке жак.
30 Жумушчу зона	Жумушчулардын туруктуу же убактылуу жүргөн жерлери жайгашкан полдун же аянттын деңгээлинен 2 метрге чейин бийиктиктеги мейкиндик.
31 Жумушчу аянт	Иш өндүрүү зонасынын өзүндө жумушчу орун үчүн арналган сере_конструкциясы.
32 Шайкеш келүү тастыктамасы	Тастыкталган өнүмдүн (продукциянын) аныкталган талаптарга ылайык келгендигин ырастоо үчүн тастыктоо тутумунун эрежелери боюнча берилген документ.
33 Курулуш шатылары	Ар кандай горизонттордо жумушчу орундарды уюштуруу үчүн арналган көп катарлуу конструкция.
34 Секиче аянт каражаттары	Курулуш-монтаждоо иштерин бийиктикте же жердин же шыптын (перекрытиенин) деңгээлинен 1,3 метрден жогору же төмөн деңгээлде өндүрүүдө жумушчу орундарды уюштурууга арналган түзүлүштөр.
35 (жумушчунун) Коргоочу каражаттар	Уруксат берилген деңгээлге чейин жумушчуга тобокелдиктердин таасирин төмөндөтүүгө же аны болтурбоого арналган каражат.
36 (жумушчунун) Жеке коргонуучу каражат	Адамдын денесине же анын бир бөлүгүнө кийгизиле турган же ал колдоно турган коргонуу каражаты.
37 (жумушчулардын) Жамааттык коргонуучу каражат	Өндүрүш жабдыктары, өндүрүш процесси, өндүрүш бөлмөлөрү (имараттары) менен же өндүрүш аянттары менен конструкциясы жана (же) функциясы жагынан байланышкан каражат.
38 Курулуш индустриясы	Имараттардын жана курулмалардын курулуш конструкцияларынын элементтери катары өнөр жай шарттарында буюмдарды өндүрүү.
39 Курулуш аянты	Тургузулуп жаткан объекти, имараттарды жана курулмаларды тургузууда пайдаланылган машиналарды, материалдарды, конструкцияларды, өндүрүш жана санитардык-тиричилик бөлмөлөрүн жана коммуникацияларды жайгаштыруу үчүн аныкталган тартипте бөлүнгөн аймак.

КР КЧ 12-01:2018

Б- тиркемесинин аягы

Термин	Аныктамасы
40 Технологиялык карта	Курулуш-монтаждоо иштеринин улам-улам кайталанып туруучу түрүн өндүрүүнүн технологиялык жана рационалдуулук жактан туруктуу технологиясын аныктаган жана иш өндүрүү долбоорунун ордуна же ага кошумча катары колдонулган документ.
41 Эмгек коопсуздугунун талаптары (коопсуздук талаптары)	Мыйзам акттары, ченемдик жана долбоордук документтер менен, эрежелер жана нускамалар менен аныкталган талаптар. Алардын аткарылышы эмгектин коопсуз шарттарын камсыздап, жумушчулардын жүрүм-турумун жөнгө салат.
42 Жетүүгө кыйын болгон мейкиндик	Өлчөмү чакан жана табигый аба алмашуусу жетишсиз болгондугуна байланыштуу иш аткаруу кыйынчылыктарды туудурган мейкиндик (бөлмө).
43 Эмгек шарттары	Жумушчунун ден соолугуна жана иш өндүрүмүнө таасир эткен өндүрүш чөйрөсүнүн жана эмгек процессинин факторлорунун жыйындысы.
44 Чуулдоо	Кулактын укпай калышына алып келген же ден соолукка зыяндуу же башка мааниде кооптуу болгон бардык дабыштар.
45 Электр орнотуулар	Электр энергиясын өндүрүүгө, кайра жаратууга, трансформациялоого, берүүгө, бөлүштүрүүгө жана аны энергиянын башка түрүнө айландырууга арналган машиналардын, аппараттардын, чубалгылардын жана жардамчы жабдыктардын (алар орнотулган курулмалар жана бөлмөлөр менен чогуу) жыйындысы.

**В-тиркемеси
(милдеттүү)**

Тариз

Уюмдун аймагында курулуш-монтаждоо иштерин өндүрүүгө

уруксат- акты

..... шаары _____ «__» _____ 20__ -ж.

(иштеп жаткан ишкананын же курулуп жаткан объекттин, уюмдун аталышы)

Биз, _____ төмөндө _____ кол _____ койгондор, _____ уюмдун өкүлү _____

(аты-жөнү, кызматы)

генералдык подрядчынын (субподрядчынын)

өкүлү _____

(аты-жөнү, кызматы)

төмөндөгүлөр жөнүндө ушул актты түздүк.

Техникалык персоналдын-генералдык подрядчынын (субподрядчынын)

өкүлүнүн жетекчилиги астында төмөндөгү мөөнөткө:

башталышы «__» _____, аягы «__» _____

уюм (генподрядчы)

(октордун, белгилердин аталышы жана чийменин номери)

_____ (иштердин аталышы)

координаттары менен чектелген тилкени (аймакты) өндүрүүгө көрсөтөт.

Иштер башталганга чейин иш өндүрүшүнүн коопсуздугун камсыздаган төмөндөгү иш-чараларды аткаруу зарыл

Иш-чаранын аталышы	Аткаруу мөөнөтү	Аткаруучу

Уюмдун өкүлү (генподрядчынын) _____
(колу)

Генералдык подрядчынын төрагасы (субподрядчынын) _____
(колу)

Эскертүүлөр

1 Иш-чараларда курулуш аянтында коопсуз эмгек шарттарын камсыздоо боюнча тараптардын өз ара жоопкерчиликтери каралат.

2 Ушул уруксат-акттын иштөө мөөнөтү бүткөндөн кийин зарыл болгон учурда жаңы мөөнөткө уруксат-акт түзүү керек.

**Г-тиркемеси
(милдеттүү)**

Кооптуу факторлордун таасири боюнча кооптуу зоналардын чектери

Г.1 Көтөрүүчү крандар менен үстүнөн жүктөрдү жылдырып жаткан жердин, ошондой эле курулуп жаткан имараттын жанындагы кооптуу зоналарынын чектери жылдырылып жаткан жүктүн же имараттын дубалынын сырткы эң кичине габаритинин горизонталдуу проекциясынын четки чекитинен, жылдырылып жаткан жүктүн эң чоң габаритин жана Г.1 таблицасына ылайык жүк кулап түшкөндө анын учуп түшүүсүнүн минималдуу аралыгын кошуу менен кабыл алынат.

Г.1 Т а б л и ц а с ы.

Жүктүн (нерсенин) ыктымал болгон кулап түшүүсүнүн бийиктиги, м	Жүктүн (нерсенин) учуп түшүүсүнүн минималдуу аралыгы, м	
	Кран менен жылдырылууда	Кулап жаткан имараттын
10 чейин	4	3,5
» 20	7	5
» 70	10	7
» 120	15	10
» 200	20	15
» 300	25	20
» 450	30	25

Э с к е р т ү ү - Жүктүн (нерсенин) ыктымал болгон кулап түшүүсүнүн бийиктигинин аралыктагы маанисинде алардын учуп түшүүсүнүн минималдуу аралыгын интерполяция методу менен аныктоого уруксат берилет.

Г.2 Электр тогу урушу мүмкүн болгон кооптуу зонанын чектери Г.2. таблицасына ылайык аныкталат.

Г.2 Т а б л и ц а с ы

Чыңалуу, кВ		Адамдардан, алар колдонуп жаткан аспаптардан, куралдардан жана убактылуу тосмолордон алыстык (аралык), м	Жумушчу жана транспорт абалындагы механизмдерден жана жүк көтөрүүчү машиналардан, строптордон, жүк кармоочу куралдардан жана жүктөрдөн алыстык (аралык), м
1че-йин	ВЛга	0,6	1,0
	Башка электр орнотууларда	Ченеп белгиленбейт (тийбейт)	1,0
	1-35	0,6	1,0
	60, 110	1,0	1,5
	150	1,5	2,0
	220	2,0	2,5
	330	2,5	3,5
	400, 500	3,5	4,5
	750	5,0	6,0
	800*	3,5	4,5
	1150	8,0	10,0

*туруктуу ток

Г.3 Зыяндуу заттардын таасири тийиши мүмкүн болгон кооптуу зоналардын чектери 12.1.005. Мамстандарт боюнча аныкталган зыяндуу заттардын уруксат берилген концентрациясынан ашып кетүүсү боюнча өлчөөлөр менен аныкталат.

Г.4 Эгерде паспортто же өндүрүүчү-аводдун нускамасында башка катуу талаптар коюлбаса, машиналардын жана жабдыктардын кыймылдап жаткан бөлүктөрүнүн жанындагы кооптуу зоналардын чектери 5 метрге чейинки аралыкта аныкталат.

Д-тиркемеси
(милдеттүү)

Тариз

Кооптуу же зыяндуу факторлордун таасири болгон жерлерде
иш өндүрүүгө уруксат-наряды

Берилди: «__» _____ 20__-ж.

Иштөө мөөнөтү «__» _____ 20__-ж.

1 Иштин жетекчиси _____
(аты-жөнү, кызматы)

2 _____ иштерди
аткарууга
(иштердин аталышы, орду, аткаруу шарттары)

3 Ишти өндүрүп жатканда аткарылып жаткан ишке карабастан таасир эткен же пайда болушу ыктымал болгон өндүрүш факторлору:

4 Иш өндүрүүгө чейин төмөндөгү иш-чараларды аткаруу зарыл:

№ п/п	Иш-чаранын аталышы	Аткаруу мөөнөтү	Жооптуу аткаруучу
1	2	3	4

Иштин башталышы саат ____ мин.(өткөндө) 20__-ж.

Иштин аягы саат ____ мин. (өткөндө) 20__-ж..

5 Иш өндүрүүдө төмөндөгү иш-чараларды аткаруу зарыл:

№ п/п	Иш-чаранын аталышы	Аткаруу мөөнөтү	Жооптуу аткаруучу
1	2	3	4

6 Ишти аткаруучулардын курамы

Аты-жөнү	Квалификациясы, ЭК боюнча тобу	Иштин шарттары менен тааныштырдым, нускаманы өтүм	Иштин шарттары менен тааныштым
1	2	3	4
1			
2			
3			
ж.б.			

Д-тиркемесинин аягы

7 Уруксат-нарядды берди _____
(уюмдун жетекчисинин буйругу менен ыйгарым укукка

_____ ээ болгон адам, аты-жөнү, кызматы, колу)

Уруксат-нарядды кабыл алды _____
(аты-жөнү, кызматы, колу)

8 Иштеп жаткан ишкананын (эксплуатациялап жаткан уюмдун) иш өндүрүүгө жазуу түрүндөгү уруксаты бар.

Курулуш өндүрүшүнүн коопсуздугу боюнча иш-чаралар макулдашылды

_____ (иштеп жаткан ишкананын же эксплуатациялоочу уюмдун жетекчисинин буйругу менен ыйгарым укукка ээ болгон адам, аты-жөнү, кызматы, колу)

9. Жумушчу орун жана эмгек шарттары текшерилди. Уруксат-нарядында көрсөтүлгөн өндүрүштүн коопсуздугу боюнча иш-чаралар аткарылды.

Аткарууга киришүүгө уруксат берем _____
(аты-жөнү, кызматы, колу, датасы)

10 Уруксат-наряды _____ чейин узартылды

_____ (уруксат-нарядды берген адамдын колу, дата)

11 Жумуш толугу менен аткарылды. Материалдар, аспаптар, куралдар жыйналды. Адамдар чыгарылды. Уруксат-наряды жабылды.

Иштин жетекчиси _____
(дата, колу)

Уруксат-нарядын берген адамдар _____
(дата, колу)

Э с к е р т ү ү - Уруксат-наряды эки нускада таризделет (биринчиси наряд берген адамда калат, экинчиси иштин жооптуу жетекчисинде калат); иштеп жаткан уюмдун аймагында иштер жүрүп жаткан учурда уруксат-наряды үч нускада таризделет (үчүнчү нускасы иштеп жаткан уюмдун жооптуу адамына берилет)

**Е-тиркемеси
(сунушталуучу)**

**Аткарууга уруксат-нарядын берүү керек болгон өндүрүш орундарынын
(шарттарынын) жана жумуштун түрлөрүнүн болжолдуу тизмеси**

Е.1 Электр передачаларынын аба чубалгыларынын, газ-мунай продуктыларын өткөргүчтөрүнүн, жалбырт этип күймө же күйүүчү суюктуктардын кампаларынын, күйүүчү жана суюлтулган газдардын корголуучу зоналарында жүк көтөрүүчү крандарды ж.б. курулуш машиналарын колдонуп иштерди аткаруу.

Е.2 Кудуктарда, шурфтарда, туюк жана жетүүгө татаал мейкиндиктерде иштердин бардык түрлөрүн аткаруу.

Е.3 Жер кыртышынын патогендүү бузулушу болгон тилкелерде (акыр-чикир жаткан жер, мал көмүлгөн жер ж.б.у.с.), жер алдындагы электр тармактары, газопровод ж.б. кооптуу жер алдындагы коммуникациялар жайгашкан сактоочу зоналарда жер иштерин жүргүзүү.

Е.4 Жабдыктын күнүмдүк демонтаждоо ремонтун жүргүзүү, ошондой эле иштеп жаткан ишкананын кооптуу факторлору бар болгон учурда кандайдыр бир курулуш-монтаждоо же ремонттоо иштерин өндүрүү.

Е.5 Чектеш иш тилкелеринде кооптуу жагдай пайда болушу мүмкүн же бар болгон тилкелерде иш аткаруу.

Е.6 Эксплуатацияланып жаткан автомобиль жана темир жолдордун транспорт өтүүчү бөлүгүнө жакын жерлерде иштерди аткаруу (тиешелүү министрликтердин жана ведомстволордун эмгек коопсуздугу боюнча иштеп жаткан ченемдик документтери эске алынып, аныкталат).

Е.7 Газ колдонулган кооптуу иштерди аткаруу.

**Ж-тиркемеси
(сунушталуучу)**

Курулуштагы уюштуруучу-технологиялык документтердеги эмгек коопсуздугу боюнча негизги долбоорлоо чечимдердин курамы жана мазмуну

Ж.1 Уюштуруучу-технологиялык документтер (ИӨД, КУД) эмгек коопсуздугу боюнча техникалык каражаттарды жана иш методдорун аныктаган, эмгек коопсуздугунун ченемдик талаптарын аткарууну камсыздаган конкреттүү долбоорлоо чечимдерди камтууга тийиш.

Тиешелүү чечимдерди иштеп чыгуу үчүн негиз катары көрсөтүүгө сунушталган эмгек коопсуздугунун ченемдери жана эрежелери менен долбоорлоо чечимдерин алмаштырууга уруксат берилбейт.

Ж.2 Эмгек коопсуздугу боюнча долбоорлоо чечимдерин иштеп чыгууга негиз болуучу маалыматтар:

эмгек коопсуздугу боюнча ченемдик документтердин жана стандарттардын талаптары;

эмгек коопсуздугунун талаптарын аткарууну камсыздоочу типтүү чечимдер, маалымат берүүчү пособиелер жана жумушчуларды коргоочу каражаттарынын каталогу;

курулуш материалдарын, буюмдарын жана конструкцияларын өндүрүүчү-заводдордун аларды колдонууда эмгек коопсуздугун камсыздоо боюнча нускамалары;

өндүрүүчү-заводдун машиналарды жана жабдыктарды иш процессинде колдонуу нускамалары.

Ж.3 Курулуш жана өндүрүш аянттарды, иш тилкелерин уюштуруу боюнча долбоорлоо чечимдерин иштеп чыгууда технология жана иш өндүрүү шарттары менен байланышкан кооптуу өндүрүш факторлорун таап, уюштуруу-технологиялык документтерде алардын таасир эткен зонасын аныктап, көрсөтүү керек. Мында, жүк көтөрүүчү машиналарды колдонуу менен байланышкан кооптуу зоналар долбоорлоо-сметалык документтерде (курулушту уюштуруу долбоорлордо) аныкталат, ал эми калгандары – өндүрүш документтеринде (иш өндүрүү долбоорлорунда) аныкталат.

Ж.4 Санитардык-тиричилик жана өндүрүш бөлмөлөрүн жана жумушчулардын эс алуусу үчүн аянттарды, ошондой эле автомобилдик жана жөө жүргүнчүлөр үчүн жолдорду кооптуу зоналардын чегинен тышкары жайгаштыруу керек.

Ж.5 Эгерде имараттарды жана курулмаларды курууда (реконструкциялоодо) крандар менен жүктөрдү жылдырып жаткан жана курулуп жаткан имараттардын жанындагы кооптуу зоналарга эксплуатацияланып жаткан жарандык же өндүрүш имараттары жана курулмалары, транспорт жана жөө жүргүнчүлөр үчүн жолдор ж.б. адамдардын жүрүшү мүмкүн болгон жерлер кирип калса, ал жерлерде кооптуу зоналардын пайда болушун алдын алган тиешелүү чечимдерди карап чыгуу керек, алардын ичинде:

а) кран менен жүктү жылдырып жаткан жерге жакын жерлерде:

мунара крандарын алардын иш зонасын чектөөчү кошумча каражаттар менен жабдуу сунушталат, ал каражаттардын жардамы менен крандын иш зонасы адамдар жүргөн жерлерде кооптуу зонанын пайда болушуна алып келбей тургандай кылып чектелиши керек;

жылдырылып жаткан жүк менен жумушчу зонанын чегине чейин 7 метрден жакын эмес аралыкта крандын жебесинин жумушчу зонанын чегине бурулуу ылдамдыгы минималдуу ылдамдыкка чейин чектелиши керек;

Ж-тиркемесинин уландысы

кооптуу зонага 7 метрден жакын аралыкта жайгашкан тилкелерде жүктөрдү жылдырууну жүктүн түшүп кетүүсүн болтурбоочу сактоочу же коргоочу түзүлүштөрдү колдонуу менен аткарыш керек;

б) курулуп жаткан (реконструкцияланып жаткан) имараттын жанындагы тилкелерде имараттын периметри боюнча жүк көтөрүүчү кран жылдыра турган жүктүн бою менен тең же андан бийик коргоочу экран орнотуу керек, крандын иш зонасы имараттын коргоочу экран орнотулган жердеги чегинен жылдырылып жаткан жүк чыкпай тургандай болуп чектелиши керек.

Ж.6 Имараттарды бузууда (уратууда) эмгек коопсуздугун камсыздоочу долбоордук чечимдер төмөндөгүлөрдү аныктого тийиш:

кабыл алынган бузуу же уратуу методундагы кооптуу зоналардын өлчөмдөрү;
конструкциялардын өзүнөн өзү урап кетүүсүн жокко чыгаруучу иштерди аткаруунун ырааттуулугу;

конструкцияларды бузууда жана аларды жүктөөдө чанды басуу боюнча иш-чаралар.

Ж.7 Жумушчулардын бийиктиктен кулап кетүүсүн алдын алуу үчүн долбоордук чечимдерде төмөндөгүлөр каралышы керек:

конвейер же ирилештирүүчү чогултуу иштерин, ири блокутуу же монтаждоонун крансыз методун колдонуу аркылуу бийиктиктеги иштердин көлөмүн кыскартуу;

туруктуу тосмо конструкцияларды (дубалдарды, панелдерди, балкондордун тосмолорун жана тешиктерди) артыкчылыктуу биринчи кезекте орнотуу;

тургузулуп жаткан имараттын конструкциялык жана көлөмдүү-мерчемдөө чечимдерине ылайык келген жана эмгек коопсуздугунун талаптарына жооп берген тосмо орнотмолорду колдонуу;

сактоочу белдемчинин бекитилүүчү жерин жана бекитүү кымаларын аныктоо.

Мындан тышкары, чечимдерде төмөндөгүлөр аныкталышы керек:

ушул иштин түрүн же айрым бир операцияларды аткаруу үчүн секиче аянт каражаттары;

жумушчу орундарга жумушчуларды көтөрүү жолдору жана каражаттары;

зарыл болгон учурларда – узун өлчөмдүү курулуш конструкцияларын аралыктан бошотууга мүмкүн болгон жүк алуучу куралдар.

Ж.8 Кран көтөрүп жаткан курулуш конструкцияларынын, буюмдардын, материалдардын бийиктиктен түшүп кетүүсүн, ошондой эле монтаждоодо же кампага коюуда алардын туруктуулугун жоготпошун алдын алуу максатында, долбоорлоо чечимдеринде төмөндөгүлөр көрсөтүлүшү керек:

ташылып жаткан жүктүн мүнөзүн жана жүк көтөрүүсүн, жумушчу орунга берүүдөгү ыңгайлуулукту эске алып, дааналаган же чубурма материалдарды, ошондой эле бетонду же эритмелерди ташуу үчүн контейнер каражаттары же таралар;

ташылып жаткан жүктүн массасына жана габаритине, строповкалоо жана монтаждоо шарттарына ылайык келген жүк кармоочу куралдар (жүк стропалары, траверстер, монтаждоо кармоочулар);

конструкциялардын элементтерин кампага коюуда жана монтаждоодо долбоордогуга жакын же ылайык келген абалда берүүнү камсыздаган строповка ыкмалары;

курулуш конструкцияларынын элементтеринин туруктуу сакталышы үчүн куралдар (пирамидалар, кассеталар);

курулуш конструкцияларын, буюмдарды, материалдарды жана жабдыктарды кампага жыюунун ирети жана ыкмалары;

конструкцияларды убактылуу жана акыркы бекитүүнүн ыкмалары;

Ж-тиркемесинин аягы

курулуш материалдардын таштандыларын жана акыр-чикирлерди жок кылуу ыкмалары;

майда буюмдардын же нерселердин түшүшү мүмкүн болгон жерлерде адамдардын жүрүшү зарыл болгон учурларда коргоочу перекрытиелердин же козыректордун конструкциялары орнотула турган жерлер.

Ж.9 Машиналарды, механизмдерди же жабдыктарды колдонуп иш аткарууда төмөндөгүлөр алдын ала каралышы керек:

иш технологиясында жана иш өндүрүү шарттарында каралган параметрлерге ылайык машиналардын тиби, алар орнотулуучу жерлер жана алардын иш режими;

адамдар жүргөн жерлерде кооптуу зонанын пайда болушун алдын алуу үчүн машиналардын аракеттенүүсү зонасын чектөөчү иш-чараларды, ошондой эле машиналар иштеген зонада тосмолорду колдонуу;

топурак урай турган зонада, үйүп жасалган топуракта же кыяда машиналарды орнотуунун өзгөчө шарттары.

Ж.10 Траншеяларды жана котловандарды иштетүү жана ал жерде адамдардын болушу зарыл болгон уруда курулуш-монтаждоо иштерин өндүрүү үчүн төмөндөгүлөр аныкталышы керек:

- долбоорлоо-сметалык документтерде (КУДда) – курулуш машиналардын жана материалдардын салмагынан болгон жүктү эске алып, чуңкурдун бекитүүлөрүсүз жантайыштарынын коопсуз тик ылдыйы, же тиреп бекитүүлөрдү колдонуу чечими;

- өндүрүш документтеринде (КУДда), мындан тышкары – мезгилдик өзгөрүүлөргө байланыштуу жантайыштардын туруктуулугун контролдоо жана камсыздоо боюнча кошумча иш-чаралар;

- тиреп бекитүүлөрдүн тиби жана аларды орнотуу технологиясы, ошондой эле адамдарды түшүрүп-көтөрүү үчүн шатылардын орнотулуучу орундары.

Ж.11 Жумушчулардын электр тогуна урунбашын алдын алуу үчүн төмөндөгүлөр каралышы керек:

Убактылуу электр орнотуулардын түзүлүштөрү боюнча, трассаны тандоо жана убактылуу күч жана жарык берүүчү электр тармактарынын чыңалуусун аныктоо боюнча көрсөтмөлөр, ток алып жүрүүчү бөлүктөрдү тосуу үчүн түзүлүштөр жана киришүү-бөлүштүрүүчү тутумдардын жана куралдардын орун жайгашуусу;

электр орнотуулардын металл бөлүктөрүн жердетүү ыкмалары;

адамдарды көтөрүү;

жогорку жана өтө кооптуу бөлмөлөрдө, ошондой эле ушу сыяктуу шарттардагы иштерди бөлмөлөрдөн тышкары аткарганда иш өндүрүүдөгү кошумча коргоочу иш-чаралар;

электрпередача чубалгыларынын корголуучу зоналарындагы иштерди коопсуз аткаруу боюнча иш-чаралар.

Ж.12 Жумушчуларга зыяндуу өндүрүш факторлорунун (чуулдоонун, дирилдөөнүн, жумушчу зонанын абасындагы чаңдын жана зыяндуу заттардын жагымсыз микроклиматы) таасирин алдын алуу үчүн төмөндөгүлөрдү аткаруу керек:

технология жана ишти аткаруунун шарттары менен шартталган зыяндуу өндүрүш факторлору пайда болушу мүмкүн болгон иш тилкелерин аныктоо;

жумушчуларды коргоочу каражаттарды аныктоо;

зарыл болгон учурда кооптуу жана зыяндуу заттарды сактоо боюнча атайын чараларды көрүү.

Ж.13 Радиоактивдүү изотоптору бар жана иондоштурулган шоолануунун булагы болгон приборлорду колдонууда, ошондой эле лазерлерди пайдаланууда зарыл болгон сактануучу чараларды кароо.

**И-тиркемеси
(милдеттүү)**

Тариз

**Жумушчу орунда эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы боюнча
киришүү нускамасын өтүүнү каттоо журналынын таризи**

Журналдын мукабасы

(уюмдун же ишкананын аталышы)

**Жумушчу орунда эмгекти коргоо боюнча нускама өтүүнү каттоо
журналы**

(тилке, цех, лабораториянын аталышы)

Башталды _____ 20__ -ж.

Бүткөрүлдү _____ 20__ -ж.

Журналдын кийинки барактары

Дата	Нускама өтүлүп жаткан адамдын аты-жөнү	Туулган жылы	Нускама өтүлүп жаткан адамдын кесиби, кызматы	Нускама өтүлүп жаткан адам жөнөтүлүп жаткан өндүрүш түзүмүнүн аталышы	Нускама өтүп жаткан адамдын аты-жөнү, кызматы	Колу	
						Нускама өтүлүп жаткан адамдын	Нускама өтүп жаткан адамдын
1	2	3	4	5	6	7	8

К- тиркемеси
(милдеттүү)

Тариз

Аянттан тышкары жана аянт ичиндеги аткарылган даярдык иштердин эмгек коопсуздугунун талаптарына ылайык келүүсү жана _____ объекттин 20__ -ж. «__» _____ курулуштун башталышына даярдыгы жөнүндө
АКТ

Төмөндөгү курамдагы комиссия:
курулуп жаткан ишкананын (тапшырык-берүүчүнүн техникалык көзөмөлүнүн) жетекчиси (директору)

(аты-жөнү, кызматы)

генералдык подряддык курулуш уюмунун өкүлү

(уюмдун аталышы, аты-жөнү, кызматы)

даярдык көрүү мезгилинде иштерди аткарган субподряддык адистештирилген уюмдун өкүлү

(уюмдун аталышы, аты-жөнү, кызматы)

генералдык подряддык курулуш уюмунун жумушчуларынын өкүлү

(аты-жөнү)

20__-ж. «__» _____ абалы боюнча аянттан тышкары жана аянт ичиндеги аткарылган даярдык иштеринин, алардын ичинде жумушчуларды санитардык-тиричилик жактан тейлөөнү камсыздоо боюнча иштердин эмгек коопсуздугунун талаптарына ылайык келүүсүн текшерүүдөн өткөрдү жана төмөндөгүлөр жөнүндө ушул

АКТты түзүштү:

1 Текшерүүгө төмөндөгү иштер көрсөтүлдү: _____

(аянттан тышкары жана аянт ичиндеги аткарылган даярдык иштеринин аталыштары,

алардын ичинде, жумушчуларды санитардык-тиричилик жактан тейлөөнү камсыздоо боюнча иштер)

К-тиркемесинин аягы

2 Иштер уюштуруу-технологиялык (курулуш уюштуруу долбоору жана иш өндүрүү долбоору) документтерде белгиленген көлөмдө аткарылган.

(уюмдардын аталышы, КУД, ИӨДдү иштеп чыккандардын аталышы,
чиймелердин N жана алардын чийилген датасы)

3 Көрсөтүлгөн иштерде эмгек коопсуздугунун ченемдеринен, эрежелеринен жана стандарттарынан четке чыгуулар жок (же бар)

(четке чыгуулар болгон учурда кайсы ченемдик документтин талаптары
бузулгандыгы көрсөтүлүшү керек)

Комиссиянын чечими:

Иштер долбоордо каралган көлөмдөрдө жана эмгек коопсуздугунун ченемдеринин жана эрежелеринин талаптарына ылайык аткарылган.

Айтылгандардын негизинде, объектте негизги курулуш, монтаждык жана атайын курулуш иштерин өндүрүүгө уруксат берилет.

Курулуп жаткан ишкананын (тапшырык-берүүчүнүн техникалык көзөмөлүнүн) жетекчиси (директору) _____

(колу)

Генералдык подряддык курулуш уюмунун өкүлү _____

(колу)

Субподряддык адистештирилген уюмдун өкүлү _____

(колу)

Генералдык подряддык курулуш уюмунун жумушчуларынын өкүлү _____

(колу)

Э с к е р т ү ү - Генералдык подряддык уюмдун жетекчиси күн мурун эмгек инспекциясынын өкүлүнө комиссиянын ишинин орду жана датасы туурасында маалымат берет. Зарыл болгон учурда, комиссиянын ишине мамлекеттик көзөмөл органдары же адистештирилген уюмдар тартылышат.

Система нормативных документов в строительстве
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БЕЗОПАСНОСТЬ ТРУДА В СТРОИТЕЛЬСТВЕ
СН КР 12-01:2018

Издание официальное

ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНТСТВО АРХИТЕКТУРЫ, СТРОИТЕЛЬСТВА И
ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА
ПРИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БИШКЕК
2018

Предисловие

1 РАЗРАБОТАНЫ и подготовлены к изданию Государственным институтом сейсмостойкого строительства и инженерного проектирования Государственного агентства архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики (доктор технических наук Жекишева С.Ж., кандидаты технических наук Азыгалиев У.Ш., Кенжетаев К.И., Шаимбетов Дж.А., Косивцов Г.В.).

2 ВНЕСЕНЫ Государственным институтом сейсмостойкого строительства и инженерного проектирования Государственного агентства архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики

3 УТВЕРЖДЕНЫ И ВВЕДЕНЫ В ДЕЙСТВИЕ приказом Государственного агентства архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики от 23 июля 2018 г. №15-нпа на основе делегированных полномочий в соответствии постановлением Правительства КР от 15 сентября 2015 г. №530.

4 ЗАРЕГИСТРИРОВАННЫ Министерством юстиции Кыргызской Республики в Государственном реестре нормативных правовых актов 27 июля 2018 г. № 130

5 ВЗАМЕН СНиП 12-03-2001 и СНиП 12-01-99

Настоящие строительные нормы и правила не могут быть полностью или частично воспроизведены, тиражированы и распространены в качестве официального издания без разрешения Государственного агентства архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики.

© Госстрой Кыргызской Республики, 2018

Содержание

1 Область применения	1
2 Нормативные ссылки	1
3 Термины и определения.....	1
4 Общие положения	1
5 Организация работы по обеспечению охраны труда	6
6 Организация производственных территорий, участков работ и рабочих мест.....	10
6.1 Общие требования	10
6.2 Требования безопасности к обустройству и содержанию производственных территорий,участков работ и рабочих мест	11
6.3 Требования безопасности при складировании материалов и конструкций.....	14
6.4 Обеспечение электробезопасности	15
6.5 Обеспечение пожаробезопасности	16
6.6 Обеспечение защиты работников от воздействия вредных производственных факторов	17
7 Эксплуатация строительных машин, транспортных средств, производственного оборудования, средств механизации, приспособлений, оснастки, ручных машин и инструмента	20
7.1 Общие требования.....	20
7.2 Требования безопасности при эксплуатации мобильных машин и транспортных средств.....	22
7.3 Требования безопасности при эксплуатации стационарных машин	24
7.4 Требования безопасности при эксплуатации средств механизации, средств и подмащивания, оснастки, ручных машин и инструмента	27
8 Транспортные и погрузочно-разгрузочные работы	33
8.1 Общие требования.....	33
8.2 Требования безопасности к процессам производства погрузочно- разгрузочных работ	34
8.3 Требования безопасности к перемещению грузов на предприятиях.....	37
8.4 Требования безопасности при применении машин непрерывного действия.....	38
8.5 Требования безопасности при работе автотранспорта.....	40
9 Требования безопасности при выполнении электросварочных и газопламенных работ..	42
9.1 Общие требования.....	42
9.2 Требования безопасности к технологическим процессам и местам производства сварочных и газопламенных работ	43
9.3 Требования безопасности при ручной сварке.....	44
9.4 Требования безопасности при хранении и применении газовых баллонов.....	45
10 Требования безопасности при разборке зданий и сооружений при их реконструкции или сносе	46
10.1 Организация работ.....	46
10.2 Порядок производства работ	47
11 Земляные работы	48
11.1 Организация работ.....	48
11.2 Организация рабочих мест.....	49
11.3 Порядок производства работ	51
11.4 Специальные методы производства работ	52

СН КР 12-01:2018

12 Устройство искусственных оснований и буровые работы.....	53
12.1 Организация работ.....	53
12.2 Порядок производства работ	54
13 Бетонные работы	57
13.1 Организация работ.....	57
13.2 Организация рабочих мест.....	58
13.3 Порядок производства работ	59
14 Монтажные работы	61
14.1 Организация работ.....	61
14.2 Организация рабочих мест.....	62
14.3 Порядок производства работ	64
15 Каменные работы	65
15.1 Организация работ.....	65
15.2 Организация рабочих мест.....	66
15.3 Порядок производства работ	67
16 Отделочные работы.....	68
16.1 Организация работ.....	68
16.2 Организация рабочих мест.....	69
16.3 Порядок производства работ	70
17 Заготовка и сборка деревянных конструкций	71
18 Изоляционные работы.....	72
18.1 Организация работ.....	72
18.2 Организация рабочих мест.....	73
18.3 Порядок производства работ	73
19 Кровельные работы	74
19.1 Организация работ.....	74
19.2 Организация рабочих мест.....	75
19.3 Порядок производства работ	76
20 Монтаж инженерного оборудования зданий и сооружений	77
20.1 Организация работ.....	77
20.2 Организация рабочих мест.....	78
20.3 Порядок производства работ	78
21 Испытание оборудования и трубопроводов	79
21.1 Организация работ.....	79
21.2 Порядок производства работ	80
22 Электромонтажные и наладочные работы.....	83
22.1 Организация работ.....	83
22.2 Организация рабочих мест.....	83
22.3 Порядок производства работ	85
22.4 Работа в действующих электроустановках	87
23 Работы по проходке горных выработок	88
23.1 Организация работ.....	88
23.2 Организация рабочих мест.....	89
23.3 Порядок производства работ	90
23.4 Специальные методы производства работ	91

Приложение А (справочное) Перечень нормативных правовых актов, на которые имеются ссылки в настоящих нормах	93
Приложение Б (обязательное) Термины и их определения	98
Приложение В (обязательное) Акт-допуск. Для производства строительного- монтажных работ на территории (организации).....	102
Приложение Г (обязательное) Границы опасных зон по действию опасных факторов....	103
Приложение Д (обязательное) Наряд-допуск на производство работ в местах действия опасных или вредных факторов.....	104
Приложение Е (рекомендуемое) Примерный перечень мест (условий) производства и видов работ, на выполнение которых необходимо выдавать наряд-допуск	106
Приложение Ж (рекомендуемое) Состав и содержание основных проектных решений по безопасности труда в организационно-технологической документации в строительстве.....	107
Приложение И (обязательное) Форма акта о соответствии выполненных внеплощадных и внутриплощадочных подготовительных работ требованиям безопасности труда и готовности объекта к началу строительства	110
Приложение К (обязательное) Форма журнала регистрации вводного инструктажа по охране труда и техники безопасности на рабочем месте.....	111

Введение

Настоящие строительные нормы Кыргызской Республики СН КР 12-01:2018 устанавливают единые нормативные требования по управлению охраной труда в организациях, организационно-технологической подготовке безопасности производства, обеспечению безопасности при производстве межотраслевых видов работ, являющихся общими для строительства, строительной индустрии и промышленности строительных материалов и разработана с целью создания совершенствования строительных норм по безопасности труда и приведения их в соответствие с нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.

Данные СН распространяются на производство общестроительных и специальных строительных работ, выполняемых при новом строительстве, расширении, реконструкции, сносе, техническом перевооружении, капитальном ремонте зданий и сооружений, производство строительных материалов, а также на изготовление строительных конструкций и изделий, независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности организаций, выполняющих эти работы.

СН КР 12-01:2018 «Безопасность труда в строительстве» подготовлены Государственным институтом сейсмостойкого строительства и инженерного проектирования Государственного агентства архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики при участии ОсОО «Консалтинговой компании «Экспертиза и технический надзор» в соответствии с требованиями Положения о системе нормативных документов в строительстве, принятого приказом Госстроя от 11 июня 2018 года № 13-нпа .

СН КР 12-01:2018 «Безопасность труда в строительстве» на государственном языке подготовлены непосредственно с участием М.Э. Зариповой.

СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**Система нормативных документов в строительстве****КУРУЛУШТАГЫ ЭМГЕК КООПСУЗДУГУ****БЕЗОПАСНОСТЬ ТРУДА В СТРОИТЕЛЬСТВЕ****SAFETY IN CONSTRUCTION****Дата введения – 2018-08-10****1 Область применения**

Настоящие строительные нормы распространяются на производство общестроительных и специальных строительных работ, выполняемых при новом строительстве, расширении, реконструкции, техническом перевооружении, капитальном ремонте зданий и сооружений (далее - строительное производство), производство строительных материалов (далее-промышленность строительных материалов), а также на изготовление строительных конструкций и изделий (далее-строительная индустрия) независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности организаций, выполняющих эти работы.

2 Нормативные ссылки

В настоящих нормах использованы ссылки на нормативные правовые акты, приведенные в приложении А.

3 Термины и определения

В настоящем нормативном документе применены термины и определения, в соответствии с приложением Б, в том числе установленные законодательством Кыргызской Республики об охране труда, санитарно-эпидемиологических правилах и нормативах, а также гигиенических нормативах, санитарных правилах и нормах.

4 Общие положения

Организация и выполнение работ в строительном производстве, промышленности строительных материалов и строительной индустрии должны осуществляться при соблюдении законодательства Кыргызской Республики об охране труда (далее - законодательства), а также иных нормативных правовых актов, установленных Перечнем видов нормативных правовых актов (далее-НПА), приведенных в приложении А.

4.1 Работодатель (лицо, осуществляющее строительство) должен обеспечить

СН КР 12-01:2018

безопасность строительного производства и безопасную эксплуатацию технологического оборудования, используемого в строительном производстве, соответствие строительного производства требованиям законодательства Кыргызской Республики об охране труда и иных НПА в сфере охраны труда, а также контроль за соблюдением требований настоящих норм.

4.2 В соответствии с требованиями настоящих норм работодателем в установленном порядке должна быть организована разработка инструкций по охране труда по профессиям и видам выполняемых работ, которые утверждаются локальными нормативными актами работодателя с учетом мнения соответствующего профсоюзного органа либо иного уполномоченного работниками, участвующими в строительном производстве, (далее-работники) представительного органа.

4.3 В случае применения технологий и методов работ, материалов, технологической оснастки, инструмента, инвентаря, оборудования и транспортных средств, требования охраны труда к которым не регламентированы нормами, работодателем совместно с застройщиком должны быть разработаны и утверждены специальные мероприятия по охране труда в соответствии с требованиями НПА, содержащих государственные нормативные требования охраны труда (далее – требования охраны труда).

4.4 Перед началом выполнения строительного-монтажных работ на территории организации заказчик и генеральный подрядчик с участием субподрядчиков и администрации действующей организации, обязаны оформить акт - допуск по форме, в соответствии с приложением В. Ответственность за выполнение мероприятий, предусмотренных актом-допуском, несут руководители строительных организаций и действующей организации.

4.5 Генеральный подрядчик или арендодатель обязаны при выполнении работ на строительных площадках с привлечением субподрядчиков или арендаторов:

- разработать совместно с ними мероприятия по обеспечивающие безопасные условия работы, обязательные для всех организаций и лиц, участвующих в строительстве;

- обеспечить выполнение запланированных мероприятий и координацию действий субподрядчиков и арендаторов в части выполнения мероприятий по безопасности труда на закрепленных за ними участках работ;

- заключить договора подряда, предусматривающие взаимную ответственность сторон за выполнение мероприятий по обеспечению безопасных условий труда на территории строительной площадки и участках работ.

4.6 При проведении строительного производства на работников, занятых в строительном производстве, возможно воздействие следующих вредных и (или) опасных производственных факторов:

- движущиеся машины и механизмы, подвижные части технологического оборудования, передвигающихся заготовок и строительных материалов;

- падающие предметы и материалы, самопроизвольно обрушающиеся конструкции зданий и сооружений, оборудования, горных пород и грунтов;

- расположение рабочих мест вблизи перепада по высоте 1,8 м и более на

расстоянии ближе 2 м от границы перепада по высоте в условиях отсутствия защитных ограждений либо при высоте защитных ограждений менее 1,1 м, а также при выполнении работ на высоте более 1,8 м при нахождении непосредственно на элементах конструкции или оборудования;

- повышенная загазованность и запыленность, влажность воздуха рабочей зоны;
- повышенная или пониженная температура воздуха рабочей зоны;
- повышенные уровни шума и вибрации на рабочих местах;
- повышенные уровни статического электричества;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека;
- токсичные и раздражающие химические вещества, проникающие в организм человека через органы дыхания, желудочно-кишечный тракт, кожные покровы и слизистые оболочки;
- физические и нервно-психические перегрузки

К зонам потенциально действующих опасных производственных факторов следует относить:

- участки территории вблизи строящегося здания (сооружения);
- этажи (ярусы) зданий и сооружений в одной захватке, над которыми происходит монтаж (демонтаж) конструкций или оборудования;

При строительстве объектов должны быть приняты меры по их исключению или снижению до допустимого уровня воздействия на работников опасных и вредных производственных факторов путем внедрения решений, содержащихся в организационно- технологической документации (ПОС, ППР и др.). Границы указанных опасных зон устанавливаются в соответствии с приложением Г.

4.7 Производство работ на строительном объекте следует вести в технологической последовательности согласно содержащемуся в ПОС календарному плану (графику) работ.

При необходимости совмещения работ должны проводиться дополнительные мероприятия по обеспечению безопасности выполнения совмещенных работ.

4.8 Мероприятия принимаются на основе решений, разработанных в ПОС и ППР, и включают:

- установление границы территории, выделяемой подрядчику для производства работ;
- определение порядка допуска работников подрядной организации на территорию организации;
- проведение необходимых подготовительных работ на выделенной территории;
- определение зоны совмещенных работ и порядка выполнения работ.

4.9 При совместной деятельности на строительной площадке нескольких подрядных организаций, включая граждан, занимающихся индивидуальной трудовой деятельностью, генеральный подрядчик осуществляет контроль за состоянием условий труда на строительном объекте.

В случае возникновения на объекте опасных условий, вызывающих реальную угрозу жизни и здоровья работников, генподрядная организация должна оповестить об

СН КР 12-01:2018

этом всех участников строительства и предпринять необходимые меры для вывода людей из опасной зоны. Возобновление работ разрешается генподрядной организацией после устранения причин возникновения опасности.

4.10 К работам связанных с опасными, вредными и неблагоприятными условиями труда, допускать лиц прошедших предварительный и периодический медицинский осмотр.

4.11 Обеспечение технически исправного состояния строительных машин, инструмента, технологической оснастки, средств коллективной защиты работающих осуществляется организациями, на балансе которых они находятся.

4.12 Места временного или постоянного нахождения работников должны располагаться за пределами опасных зон.

На границах зон, постоянно действующих опасных производственных факторов должны быть установлены защитные ограждения, а зон потенциально опасных производственных факторов – сигнальные ограждения и знаки безопасности в соответствии с ГОСТ 12.4.026.

4.13 На выполнение работ в зонах действия опасных производственных факторов, возникновение которых не связано с характером выполняемых работ, должен быть выдан наряд-допуск по форме в соответствии с приложением Д.

4.13.1 Перечень мест производства и видов работ, где допускается выполнять работы только по наряду-допуску, должен быть составлен в организации с учетом ее профиля на основе перечня приведенный в приложения Е и утвержден руководителем организации.

4.13.2 Наряд-допуск выдается непосредственному руководителю работ (прорабу, мастеру, менеджеру и т.п.) лицом, уполномоченным приказом руководителя организации. Перед началом работ руководитель работы обязан ознакомить работников с мероприятиями по безопасности производства работ и оформить инструктаж с записью в наряде-допуске.

4.13.3 При выполнении работ в охранных зонах сооружений или коммуникаций наряд-допуск может быть выдан при наличии письменного разрешения организации - владельца этого сооружения или коммуникации.

4.13.4 Наряд-допуск выдается на срок, необходимый для выполнения заданного объема работ. В случае возникновения в процессе производства работ опасных или вредных производственных факторов, не предусмотренных нарядом-допуском, работы следует прекратить, наряд-допуск аннулировать и возобновить работы только после выдачи нового наряда-допуска.

Лицо, выдавшее наряд-допуск, обязано осуществлять контроль за выполнением предусмотренных в нем мероприятий по обеспечению безопасности производства работ.

4.14 К работникам, выполняющим работы в условиях действия опасных производственных факторов, связанных с характером работы, в соответствии с законодательством предъявляются дополнительные требования безопасности. Перечень таких профессий и видов работ должен быть утвержден в организации с учетом требований законодательства.

К выполнению работ, к которым предъявляются дополнительные требования по безопасности труда, согласно законодательству допускаются лица, не имеющие противопоказаний по возрасту и полу, прошедшие медицинский осмотр и признанные годными к выполнению данных работ, прошедшие обучение безопасным методам и приемам работ, инструктаж по охране труда, стажировку на рабочем месте, проверку знаний требований охраны труда.

4.15 К самостоятельным верхолазным работам допускаются лица (рабочие и инженерно-технические работники) не моложе 18 лет, прошедшие медицинский осмотр и признанные годными, имеющие стаж верхолазных работ не менее одного года и тарифный разряд не ниже 3-го.

Рабочие, впервые допускаемые к верхолазным работам, в течение одного года должны работать под непосредственным надзором опытных рабочих, назначенных приказом руководителя организации.

4.16 При организации труда женщин следует соблюдать установленные для них нормы предельно допустимых норм нагрузок при подъеме и перемещении тяжестей вручную, утвержденные постановлением Правительства Кыргызской Республики от 2 декабря 2005 года № 548, а также ограничения по применению их труда согласно Перечню производства, работ, профессий и должностей с вредными или опасными условиями труда, на которых запрещается применение труда женщин, утвержденному постановлением Правительства Кыргызской Республики от 24 марта 2000 года, №158.

4.17 При организации труда подростков следует соблюдать предельно допустимые нагрузки при подъеме и перемещении тяжестей вручную, установленные для них ограничения по применению их труда согласно Перечню производства профессий и работ с тяжелыми и вредными условиями труда, на которых запрещается применение труда лиц моложе восемнадцати лет, утвержденному постановлением Правительства Кыргызской Республики от 2 июля 2001 года № 314.

При прохождении производственной практики (производственного обучения) в производствах, профессиях и на работах, предусмотренных указанным выше Перечнем, учащиеся среднего, начального профессионального образования и образовательных учреждений основного общего образования могут находиться на рабочих местах не более 4 ч в день с учетом соответствующих санитарных правил и норм, а также постановления Правительства КР «Об утверждении Типового положения о службе и об организации работы по охране труда и Положения о порядке обучения охране труда и проверки знаний требованиям охраны труда работников организаций» от 5 апреля 2004 года № 225.

4.18 Работники, занятые работами в условиях действия опасных и (или) вредных производственных факторов, должны проходить обязательные предварительные при поступлении на работу и периодические медицинские осмотры в соответствии с законодательством в порядке, установленном государственным органом по вопросам здравоохранения Кыргызской Республики.

4.19 Начальники цехов, смен, мастера, прорабы, старшие прорабы и другие специалисты, по утвержденному нанимателем списку должностей, обязаны периодически, не реже 1 раза в 3 года, а рабочие допущенные к специальным работам 1

СН КР 12-01:2018

раз в год должны проходить проверку знаний требований безопасности нормативных правовых актов, локальных нормативных правовых актов, соблюдение требований которых входит в квалификационные (должностные) обязанности работников.

4.20 Организации, разрабатывающие и утверждающие проекты организации строительства (ПОС), проекты производства работ (ППР), должны предусматривать в них решения по безопасности труда, по составу и содержанию соответствующие требованиям, приведенным в приложении Ж.

Осуществление работ без ПОС и ППР, содержащих указанные решения, не допускается.

4.21 При работе электротехнического и электро-технологического персонала должны выполняться требования правил эксплуатации электроустановок потребителей согласно раздела 6.4.

4.22 Работа с асбестом и асбестосодержащими материалами должна выполняться с учетом положений Конвенции 162 МОТ 1986 года «Об охране труда при использовании асбеста», и требований СанПиН 2.2.3.0013 «Работа с асбестом и асбестосодержащими материалами».

4.23 При производстве работ с использованием химических веществ следует выполнять требования соответствующих межотраслевых правил по охране труда.

5 Организация работы по обеспечению охраны труда

5.1 В соответствии с действующим законодательством обязанности по обеспечению безопасных условий охраны труда в организации возлагаются на работодателя.

5.2 Приказом по организации должны быть назначены лица, ответственные за обеспечение безопасных условий и охраны труда на производственных территориях в пределах должностных обязанностей порученных им участков работ.

5.3 Работники организаций выполняют обязанности по охране труда, определяемые с учетом специальности, квалификации и (или) занимаемой должности в объеме должностных инструкций или инструкций по охране труда, которые должны быть утверждены работодателем. Должностные инструкции и инструкции по охране труда должны быть доведены до работника (за подписью) при приеме на работу или назначении на должность, переводе на другую работу.

5.4 Представители работодателей и работников организаций в соответствии с законодательством принимают мероприятия по улучшению условий и охраны труда, которые должны определяться при заключении коллективных договоров и соглашений по охране труда в соответствии с законодательством.

5.5 В целях обеспечения соблюдения требований охраны труда и производственной санитарии, осуществления контроля за их выполнением в каждой организации, осуществляющей производственную деятельность,—вводится должность специалиста по охране труда, имеющего соответствующую подготовку или опыт работы в этой области или создается служба охраны труда.

Структура службы охраны труда в организации и численность работников службы охраны труда определяются работодателем в зависимости от численности

работающих, степени опасности, вредности производства и других факторов в соответствии с законодательством.

5.6 В организации должно быть организовано проведение проверок, контроля и оценки состояния охраны и условий безопасности труда, включающих следующие уровни и формы проведения контроля:

- постоянный контроль работниками исправности оборудования, приспособлений, инструмента, проверка наличия и целостности ограждений, защитного заземления и других средств защиты до начала работ и в процессе работы на рабочих местах согласно инструкциям по охране труда;

- периодический оперативный контроль, проводимый руководителями работ и подразделений предприятия согласно их должностным обязанностям;

- выборочный контроль состояния условий и охраны труда в подразделениях предприятия, проводимый службой охраны труда согласно утвержденным планам.

При обнаружении нарушений норм и правил охраны труда работники должны принять меры к их устранению собственными силами, а в случае невозможности этого прекратить работы и информировать должностное лицо.

В случае возникновения угрозы безопасности и здоровью работников ответственные лица обязаны прекратить работы и принять меры по устранению опасности, а при необходимости обеспечить эвакуацию людей в безопасное место.

5.7 В организациях должны в установленном порядке разрабатываться, соответствующим образом оформляться, тиражироваться и храниться следующие виды производственно-отраслевых нормативных документов по охране и безопасности труда:

- стандарты предприятий (организаций) по безопасности труда, разрабатываемые на основе рекомендаций Госстроя Кыргызской Республики;

- инструкции по охране труда для работников организаций, разработанные на основе типовых отраслевых инструкций по охране труда для работников строительства, промышленности строительных материалов и жилищно-коммунального хозяйства.

5.8 Работодатели обязаны перед допуском работников к работе, а в дальнейшем периодически в установленные сроки и в установленном порядке проводить обучение и проверку знаний правил охраны и безопасности труда с учетом их должностных инструкций или инструкций по охране труда в порядке, определяемом Правительством Кыргызской Республики. Обучение и проверка знаний по вопросам охраны труда рабочих проводится при подготовке, переподготовке, получении второй профессии, повышения квалификации.

В организации должны быть созданы условия для изучения работниками правил и инструкций по охране труда, требования которых распространяются на данный вид производственной деятельности. Комплект документов по охране и безопасности труда, издаваемых Госстроем Кыргызской Республики, должен быть в каждом производственном подразделении организации и предоставляться работникам для самоподготовки.

5.9 Персонал организации (лица), производящей обслуживание машин, оборудования, установок и работы, подконтрольной уполномоченного

СН КР 12-01:2018

государственного органа исполнительной власти, осуществляющим государственный надзор и контроль по вопросам экологической и технической безопасности, допускается к работе в соответствии с требованиями этого органа.

5.10 Перед допуском работников к временной работе и командированных работников необходимо провести вводный инструктаж и первичный на рабочем месте с оформлением журнала в соответствии с приложением И.

5.11 При работе учащихся среднего, начального профессионального образования и образовательных учреждений основного общего образования, а также студентов вузов во время прохождения ими производственной практики или проведения работ по договору руководитель организации обязан:

обучить указанные лица до их направления на рабочие места безопасным методам и приемам труда по типовым программам для работников, указанных в приказе о зачислении на работу, и обеспечить инструктаж по охране труда согласно действующим правилам;

допускать указанных лиц к работе с соблюдением требований п.4.17;

обеспечить санитарно-бытовое обслуживание указанных лиц и выдачу им бесплатной спецодежды, спец обуви и других средств индивидуальной защиты установленных норм;

не допускать использования труда указанных лиц на работах, не предусмотренных условиями договора.

5.12 В соответствии с законодательством на работах с вредными и (или) опасными условиями труда, а также на работах, связанных с загрязнением, работодатель обязан бесплатно обеспечить выдачу сертифицированных средств индивидуальной защиты согласно действующим Типовым отраслевым нормам бесплатной выдачи работникам спецодежды, спец обуви и других средств индивидуальной защиты в порядке, предусмотренном Правилами обеспечения работников специальной одеждой, специальной обувью и другими средствами индивидуальной защиты, или выше этих норм в соответствии с заключенным коллективным договором или тарифным соглашением.

Работодатель обязан бесплатно обеспечить работников, занятых с вредными условиями труда молоком и другими равноценными пищевыми продуктами, мыло-моющими и дезинфицирующими средствами согласно «Правилам о бесплатной выдаче молока и других равноценных пищевых продуктов, работающим во вредных условиях труда» и «Положению о бесплатной выдаче мыла, моющих и дезинфицирующих средств», утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 25.06. 1997 года № 374.

Все лица, находящиеся на строительной площадке, обязаны носить защитные каски. Работники и инженерно-технические работники без защитных касок и других необходимых средств индивидуальной защиты к выполнению работ не допускаются.

Работодатель должен при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

Работодатель должен обеспечить работников, занятых в строительстве, промышленности строительных материалов и стройиндустрии санитарно-бытовыми помещениями (гардеробными, сушилками для одежды и обуви, душевыми, помещениями для приема пищи, отдыха и обогрева и проч.) согласно соответствующим строительным нормам и правилам и коллективному договору или тарифному соглашению.

Подготовка к эксплуатации санитарно-бытовых помещений и устройств должна быть закончена до начала производства работ.

В санитарно-бытовых помещениях должна быть аптечка с медикаментами, носилки, фиксирующие шины и другие средства оказания пострадавшим первой медицинской помощи.

5.13 В соответствии с законодательством работодатель обязан организовать проведение расследования несчастных случаев на производстве в порядке, установленном Положением о расследовании и учете несчастных случаев на производстве, утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 27.02.2001 года № 64.

По результатам расследования должны быть разработаны и выполнены профилактические мероприятия по предупреждению производственного травматизма и профзаболеваний.

5.14 Работодатель обязан представлять управлению охраны труда и трудовых отношений Государственной инспекции по экологической и технической безопасности при Правительстве Кыргызской Республики и другим уполномоченным в соответствии с законодательством Кыргызской Республики органам государственного надзора и общественного контроля за соблюдением требований охраны труда запрашиваемую ими документацию, относящуюся к охране труда, обеспечивать беспрепятственный допуск представителей этих органов на производственные территории, в производственные и санитарно-бытовые помещения и на рабочие места.

5.15 В целях разработки мероприятия по улучшению условий труда, подтверждения особых условий труда, установления размеров доплат за работу во вредных и тяжелых условиях труда работодатель должен организовать аттестации рабочих мест по условиям труда в соответствии законодательными и нормативными правовыми актами.

5.16 В организациях в качестве центров пропаганды охраны и безопасности труда организуются уголки или кабинеты охраны труда.

5.17 При производстве работ на опасных производственных объектах следует руководствоваться:

- Положением о порядке организации и осуществления производственного контроля организациями, осуществляющими деятельность в области промышленной безопасности на опасных производственных объектах, утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 18.08.2017 г. №516;

- Положением о проведении технического расследования аварии и инцидентов на опасных производственных объектах, утвержденным приказом Государственного

СН КР 12-01:2018

комитета промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики (далее-ГКПЭН) от 24.04.2018 г. № 01-7/202);

- Положением об организации работы по подготовке и аттестации специалистов организаций в области промышленно безопасности» и «Положением об организации обучения и проверки знаний рабочих организаций в области промышленной безопасности» утвержденными приказом ГКПЭН от 12.05.2018 г. № 01-7/239).

6 Организация производственных территорий, участков работ и рабочих мест

6.1 Общие требования

6.1.1 Производственные территории (площадки строительных и промышленных предприятий с находящимися на них объектами строительства, производственными и санитарно-бытовыми зданиями и сооружениями), участки работ и рабочие места должны быть подготовлены для обеспечения безопасного производства работ.

Подготовительные мероприятия должны быть закончены до начала производства работ. Соответствие требованиям охраны и безопасности труда производственных территорий, зданий и сооружений, участков работ и рабочих мест вновь построенных или реконструируемых промышленных объектов, определяется при приемке их в эксплуатацию.

Окончание подготовительных работ на строительной площадке должно быть принято по акту о выполнении мероприятий по безопасности труда, оформленного в соответствии с приложением К.

6.1.2 Производственное оборудование, приспособления и инструмент, применяемые для организации рабочего места, должны отвечать требованиям безопасности труда.

6.1.3 Производственные территории, участки работ и рабочие места должны быть обеспечены необходимыми средствами коллективной или индивидуальной защиты работающих, первичными средствами пожаротушения, а также средствами связи, сигнализации и другими техническими средствами обеспечения безопасных условий труда в соответствии с требованиями действующих нормативных документов, коллективных договоров и условиями соглашений.

6.1.4 При размещении на производственной территории санитарно-бытовых и производственных помещений, мест отдыха, проходов для людей, рабочих мест необходимо выполнять требования п.4.12.

6.1.5 При строительстве объектов с применением грузоподъемных кранов, когда в опасные зоны, расположенные вблизи строящихся зданий, а также мест перемещения грузов кранами, границы которых определяются в соответствии с приложением Г настоящих норм, попадают транспортные или пешеходные пути, санитарно-бытовые или производственные здания и сооружения, другие места постоянного или временного нахождения людей на территории строительной площадки или вблизи ее, работы следует выполнять в соответствии с ПОС и ППР, содержащими решение следующих вопросов, приведенных в приложении Ж, для обеспечения безопасности людей:

- применение средств для искусственного ограничения зоны работы башенных кранов;

- применение защитных сооружений-укрытий и защитных экранов.

6.1.6 Проезды, проходы на производственных территориях, а также проходы к рабочим местам и на рабочих местах должны содержаться в чистоте и порядке, очищаться от мусора и снега, не загромождаться складываемыми материалами и конструкциями.

6.1.7 Допуск на производственную территорию посторонних лиц, а также работников в нетрезвом состоянии или не занятых на работах на данной территории запрещается.

Находясь на территории строительной или производственной площадки, в производственных и бытовых помещениях, на участках работ и рабочих местах, работники, а также представители других организаций и индивидуальные предприниматели обязаны выполнять правила внутреннего трудового распорядка, принятые в данной организации.

6.1.8 Территориально обособленные помещения, площадки, участки работ, рабочие места должны быть обеспечены телефонной связью или радиосвязью.

6.2 Требования безопасности к обустройству и содержанию производственных территорий, участков работ и рабочих мест

6.2.1 Устройство производственных территорий, их техническая эксплуатация должны соответствовать требованиям строительных норм и правил, государственных стандартов, санитарных, противопожарных, экологических и других действующих нормативных документов.

6.2.2 Производственные территории и участки работ в населенных пунктах или на территории организации во избежание доступа посторонних лиц должны быть ограждены.

Конструкция защитных ограждений должна удовлетворять следующим требованиям:

- высота ограждения производственных территорий должна быть не менее 1,6 м, а участков работ - не менее 1,2;

- ограждения, примыкающие к местам массового прохода людей, должны иметь высоту не менее 2 м и оборудованы сплошным защитным козырьком;

- козырек должен выдерживать действие снеговой нагрузки, а также нагрузки от падения одиночных мелких предметов;

- ограждения не должны иметь проемов, кроме ворот и калиток, контролируемых в течение рабочего времени и запираемых после его окончания.

6.2.3 Места прохода людей в пределах опасных зон должны иметь защитные ограждения. Входы в строящиеся здания (сооружения) должны быть защищены сверху козырьком шириной не менее 2 м от стены здания. Угол, образуемый между козырьком и вышерасположенной стеной над входом, должен быть 70-75°.

СН КР 12-01:2018

6.2.4 При производстве работ в закрытых помещениях, на высоте, под землей должны быть предусмотрены мероприятия, позволяющие осуществлять эвакуацию людей в случае возникновения пожара или аварии.

6.2.5 У въезда на производственную территорию необходимо устанавливать схему внутривозвездных дорог и проездов с указанием мест складирования материалов и конструкций, мест разворота транспортных средств, объектов пожарного водоснабжения и пр.

6.2.6 Внутренние автомобильные дороги производственных территорий должны соответствовать строительным нормам и оборудованы соответствующими дорожными знаками, регламентирующими порядок движения транспортных средств и строительных машин в соответствии с Правилами дорожного движения Кыргызской Республики, утвержденными постановлением Правительства Кыргызской Республики от 3 марта 2009 года № 136.

6.2.7 Эксплуатация инвентарных санитарно-бытовых зданий и сооружений должна осуществляться в соответствии с инструкциями заводов-изготовителей.

6.2.8 Строительство и эксплуатация производственных зданий осуществляется согласно строительным нормам.

6.2.9 При производстве земляных работ на территории населенных пунктов или на производственных территориях котлованы, ямы, траншеи и канавы в местах, где происходит движение людей и транспорта, должны быть ограждены в соответствии с требованиями п. 6.2.2.

В местах перехода через траншеи, ямы, канавы должны быть установлены переходные мостки шириной не менее 1 м, огражденные с обеих сторон перилами высотой не менее 1,1 м, со сплошной обшивкой внизу на высоту 0,15 м и с дополнительной ограждающей планкой на высоте 0,5 м от настила.

6.2.10 На производственных территориях, участках работ и рабочих местах работники должны быть обеспечены питьевой водой, качество которой должно соответствовать санитарным требованиям.

6.2.11 Строительные площадки, участки работ и рабочие места, проезды и подходы к ним в темное время суток должны быть освещены в соответствии с требованиями государственных стандартов. Освещение закрытых помещений должно соответствовать требованиям строительных норм и правил.

Освещенность должна быть равномерной, без слепящего действия осветительных приспособлений на работающих. Производство работ в неосвещенных местах не допускается.

6.2.12 Для работающих на открытом воздухе должны быть предусмотрены навесы для укрытия от атмосферных осадков.

6.2.13 При температуре воздуха на рабочих местах ниже 10°C работающие на открытом воздухе или в неотапливаемых помещениях должны быть обеспечены помещениями для обогрева.

6.2.14 Колодцы, шурфы и другие выемки должны быть закрыты крышками, щитами или ограждены. В темное время суток указанные ограждения должны быть освещены электрическими сигнальными лампочками напряжением не выше 42 В.

6.2.15 При выполнении работ на воде или под водой должна быть организована спасательная станция. Все участники работ на воде должны уметь плавать и быть обеспечены спасательными средствами.

6.2.16 Рабочие места и проходы к ним, расположенные на перекрытиях, покрытиях на высоте более 1,8 м и на расстоянии менее 2 м от границы перепада по высоте, должны быть ограждены защитными или страховочными ограждениями, а при расстоянии более 2 м - сигнальными ограждениями, соответствующими требованиям государственных стандартов.

6.2.17 Проемы в стенах при одностороннем примыкании к ним настила (перекрытия) должны ограждаться, если расстояние от уровня настила до нижнего проема менее 0,7 м.

6.2.18 При невозможности или экономической нецелесообразности применения защитных ограждений согласно п. 6.2.16 допускается производство работ с применением предохранительного пояса для строителей, соответствующего государственным стандартам, и оформлением наряда-допуска.

6.2.19 Проходы на рабочих местах и к рабочим местам должны отвечать следующим требованиям:

- ширина одиночных проходов к рабочим местам и на рабочих местах должна быть не менее 0,6 м, а высота таких проходов в свету - не менее 1,8 м;

- лестницы или скобы, применяемые для подъема или спуска работников на рабочие места, расположенные на высоте более 5 м, должны быть оборудованы устройствами для закрепления фала предохранительного пояса (канатами с ловителями и др.).

6.2.20 При расположении рабочих мест на перекрытиях воздействие нагрузок на перекрытие от размещенных материалов, оборудования, оснастки и людей не должно превышать расчетные нагрузки на перекрытие, предусмотренные проектом, с учетом фактического состояния несущих строительных конструкций.

6.2.21 При выполнении работ на высоте, внизу, под местом работ необходимо выделить опасные зоны. При совмещении работ по одной вертикали (кроме случаев, указанных в п.4.15) нижерасположенные места должны быть оборудованы соответствующими защитными устройствами (настилами, сетками, козырьками), установленными на расстоянии не более 6 м по вертикали от нижерасположенного рабочего места.

6.2.22 Для прохода рабочих, выполняющих работы на крыше с уклоном более 20°, а также на крыше с покрытием, не рассчитанным на нагрузки от веса работающих, необходимо устраивать трапы шириной не менее 0,3 м с поперечными планками для упора ног. Трапы на время работы должны быть закреплены.

6.2.23 Рабочие места с применением оборудования, пуск которого осуществляется извне, должны иметь сигнализацию, предупреждающую о пуске, а в необходимых случаях - связь с оператором.

СН КР 12-01:2018

6.3 Требования безопасности при складировании материалов и конструкций

6.3.1 Складирование материалов, прокладка транспортных путей, установка опор воздушных линий электропередачи и связи должны производиться за пределами призмы обрушения грунта незакрепленных выемок (котлованов, траншей), а их размещение в пределах призмы обрушения грунта у выемок с креплением допускается при условии предварительной проверки устойчивости закрепленного откоса по паспорту крепления или расчетом с учетом динамической нагрузки.

6.3.2 Материалы (конструкции) следует размещать в соответствии с требованиями настоящих норм и правил и межотраслевых правил по охране труда на выровненных площадках, принимая меры против самопроизвольного смещения, просадки, осыпания и раскатывания складироваемых материалов.

Складские площадки должны быть защищены от поверхностных вод. Запрещается осуществлять складирование материалов, изделий на насыпных неуплотненных грунтах.

6.3.3 Материалы, изделия, конструкции и оборудование при складировании на строительной площадке и рабочих местах должны укладываться следующим образом:

- кирпич в пакетах на поддонах - не более чем в два яруса, в контейнерах - в один ярус, без контейнеров - высотой не более 1,7 м;

- фундаментные блоки и блоки стен подвалов - в штабель высотой не более 2,6 м на подкладках и с прокладками;

- стеновые панели - в кассеты или пирамиды (панели перегородок - в кассеты вертикально);

- стеновые блоки - в штабель в два яруса на подкладках и с прокладками;

- плиты перекрытий - в штабель высотой не более 2,5 м на подкладках и с прокладками;

- ригели и колонны - в штабель высотой до 2 м на подкладках и с прокладками;

- круглый лес - в штабель высотой не более 1,5 м с прокладками между рядами и установкой упоров против раскатывания, ширина штабеля менее его высоты не допускается;

- пиломатериалы - в штабель, высота которого при рядовой укладке составляет не более половины ширины штабеля, а при укладке в клетки - не более ширины штабеля;

- мелкосортный металл - в стеллаж высотой не более 1,5 м;

- санитарно-технические и вентиляционные блоки - в штабель высотой не более 2 м на подкладках и с прокладками;

- крупногабаритное и тяжеловесное оборудование и его части - в один ярус на подкладках;

- стекло в ящиках и рулонные материалы - вертикально в 1 ряд на подкладках;

- черные прокатные металлы (листовая сталь, швеллеры, двутавровые балки, сортовая сталь) - в штабель высотой до 1,5 м на подкладках и с прокладками;

- трубы диаметром до 300 мм - в штабель высотой до 3 м на подкладках и с прокладками с концевыми упорами, трубы диаметром более 300 мм - в штабель высотой до 3 м в седло без прокладок с концевыми упорами.

Складирование других материалов, конструкций и изделий следует осуществлять согласно требованиям стандартов и технических условий на них.

6.3.4 Между штабелями (стеллажами) на складах должны быть предусмотрены проходы шириной не менее 1 м и проезды, ширина которых зависит от габаритов транспортных средств и погрузочно-разгрузочных механизмов, обслуживающих склад.

Прислонять (опирать) материалы и изделия к заборам, деревьям и элементам временных и капитальных сооружений не допускается.

6.4 Обеспечение электробезопасности

6.4.1 Устройство и эксплуатация электроустановок должны осуществляться в соответствии с требованиями правил устройства электроустановок, межотраслевых правил охраны труда при эксплуатации электроустановок потребителей, правил эксплуатации электроустановок потребителей.

6.4.2 Устройство и техническое обслуживание временных и постоянных электрических сетей на производственной территории следует осуществлять силами электротехнического персонала, имеющего соответствующую квалификационную группу по электробезопасности.

6.4.3 Разводка временных электросетей напряжением до 1000 В, используемых при электроснабжении объектов строительства, должна быть выполнена изолированными проводами или кабелями на опорах или конструкциях, рассчитанных на механическую прочность при прокладке по ним проводов и кабелей, на высоте над уровнем земли, настила не менее, м:

3,5 - над проходами;

6,0 - над проездами;

2,5 - над рабочими местами.

6.4.4 Светильники общего освещения напряжением 127 и 220 В должны устанавливаться на высоте не менее 2,5 м от уровня земли, пола, настила.

При высоте подвески менее 2,5 м необходимо применять светильники специальной конструкции или использовать напряжение не выше 42 В. Питание светильников напряжением до 42 В должно осуществляться от понижающих трансформаторов, машинных преобразователей, аккумуляторных батарей.

Применять для указанных целей автотрансформаторы, дроссели и реостаты запрещается. Корпуса понижающих трансформаторов и их вторичные обмотки должны быть заземлены.

Применять стационарные светильники в качестве ручных запрещается. Следует пользоваться ручными светильниками только промышленного изготовления.

6.4.5 Выключатели, рубильники и другие коммутационные электрические аппараты, применяемые на открытом воздухе или во влажных цехах, должны быть в защищенном исполнении в соответствии с требованиями государственных стандартов.

СН КР 12-01:2018

6.4.6 Все электропусковые устройства должны быть размещены так, чтобы исключалась возможность пуска машин, механизмов и оборудования посторонними лицами. Запрещается включение нескольких токоприемников одним пусковым устройством.

Распределительные щиты и рубильники должны иметь запирающие устройства.

6.4.7 Штепсельные розетки на номинальные токи до 20 А, расположенные вне помещений, а также аналогичные штепсельные розетки, расположенные внутри помещений, но предназначенные для питания переносного электрооборудования и ручного инструмента, применяемого вне помещений, должны быть защищены устройствами защитного отключения (УЗО) с током срабатывания не более 30 мА, либо каждая розетка должна быть запитана от индивидуального разделительного трансформатора с напряжением вторичной обмотки не более 42 В.

6.4.8 Штепсельные розетки и вилки, применяемые в сетях напряжением до 42 В, должны иметь конструкцию, отличную от конструкции розеток и вилок напряжением более 42 В.

6.4.9 Металлические строительные леса, металлические ограждения места работ, полки и лотки для прокладки кабелей и проводов, рельсовые пути грузоподъемных кранов и транспортных средств с электрическим приводом, корпуса оборудования, машин и механизмов с электроприводом должны быть заземлены (занулены) согласно действующим нормам сразу после их установки на место, до начала каких-либо работ.

6.4.10 Токоведущие части электроустановок должны быть изолированы, ограждены или размещены в местах, недоступных для случайного прикосновения к ним.

6.4.11 Защиту электрических сетей и электроустановок на производственной территории от сверхтоков следует обеспечить посредством предохранителей с калиброванными плавкими вставками или автоматических выключателей согласно правилам устройства электроустановок.

6.4.12 Допуск персонала строительного-монтажных организаций к работам в действующих установках и охранной линии электропередачи должен осуществляться в соответствии с межотраслевыми правилами по охране труда при эксплуатации электроустановок потребителей.

Подготовка рабочего места и допуск к работе командированного персонала осуществляются во всех случаях электротехническим персоналом эксплуатирующей организации.

6.5 Обеспечение пожаробезопасности

6.5.1 Производственные территории должны быть оборудованы средствами пожаротушения согласно Правилам пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики, утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 года № 33 и зарегистрированным техническими подвижными средствами пожаротушения.

6.5.2 В местах, содержащих горючие или легковоспламеняющиеся материалы, курение должно быть запрещено, а пользование открытым огнем допускается только в радиусе более 50 м.

6.5.3 Не разрешается накапливать на площадках горючие вещества (жирные масляные тряпки, опилки или стружки и отходы пластмасс), их следует хранить в закрытых металлических контейнерах в безопасном месте.

6.5.4 Противопожарное оборудование должно содержаться в исправном, работоспособном состоянии. Проходы к противопожарному оборудованию должны быть всегда свободны и обозначены соответствующими знаками.

6.5.5 На рабочих местах, где применяются или готовятся клеи, мастики, краски и другие материалы, выделяющие взрывоопасные или вредные вещества, не допускаются действия с использованием огня или вызывающие искрообразование. Эти рабочие места должны проветриваться. Электроустановки в таких помещениях (зонах) должны быть во взрывобезопасном исполнении. Кроме того, должны быть приняты меры, предотвращающие возникновение и накопление зарядов статического электричества.

6.5.6 Рабочие места, опасные во взрыво- или пожарном отношении, должны быть укомплектованы первичными средствами пожаротушения и средствами контроля и оперативного оповещения об угрожающей ситуации.

6.6 Обеспечение защиты работников от воздействия вредных производственных факторов

6.6.1 Предельно допустимые концентрации вредных веществ в воздухе рабочей зоны, а также уровни шума и вибрации на рабочих местах не должны превышать установленных соответствующими государственными стандартами.

6.6.2 При выполнении строительно-монтажных работ на территории организации или в производственных цехах помимо контроля за вредными производственными факторами, обусловленными строительным производством, необходимо организовать контроль за соблюдением санитарно-гигиенических норм в установленном порядке.

6.6.3 Перед началом выполнения работ в местах, где возможно появление вредного газа, в том числе в закрытых емкостях, колодцах, траншеях и шурфах, необходимо провести анализ воздушной среды в соответствии с требованиями п.6.6.1. Периодически не реже 0,5 часа производить замеры воздушной среды.

6.6.4 При появлении вредных газов производство работ в данном месте следует приостановить и продолжить их только после обеспечения рабочих мест вентиляцией (проветриванием) или применения работающими необходимых средств индивидуальной защиты.

Работающие в местах с возможным появлением газа должны быть обеспечены защитными средствами (противогазами, самоспасателями).

6.6.5 Работы в колодцах, шурфах или закрытых емкостях следует выполнять, применяя шланговые противогазы, при этом двое рабочих, находясь вне колодца,

СН КР 12-01:2018

шурфа или емкости, должны страховать непосредственных исполнителей работ с помощью канатов, прикрепленных к их предохранительным поясам.

6.6.6 При выполнении работ в коллекторах должны быть открыты два ближайших люка или двери с таким расчетом, чтобы работающие находились между ними.

6.6.7 Оборудование, при работе которого возможны выделения вредных газов, паров и пыли, должно поставляться комплектно со всеми необходимыми укрытиями и устройствами, обеспечивающими надежную герметизацию источников выделения вредностей. Укрытия должны иметь устройства для подключения к аспирационным системам (стланцы, патрубки и т.д.) для механизированного удаления отходов производства.

6.6.8 Полимерные материалы и изделия должны применяться в соответствии с перечнем, утвержденным в установленном порядке. При использовании таких материалов и изделий необходимо руководствоваться также паспортами на них, знаками и надписями на таре, в которой они находились.

Импортированные полимерные материалы и изделия допускается применять только при наличии на них санитарно-эпидемиологического заключения о соответствии санитарным правилам и инструкции по их применению, утвержденной в установленном порядке.

6.6.9 Запрещается использование полимерных материалов и изделий с взрывоопасными и токсичными свойствами без ознакомления с инструкциями по их применению, утвержденными в установленном порядке.

6.6.10 Лакокрасочные, изоляционные, отделочные и другие материалы, выделяющие взрывоопасные или вредные вещества, разрешается хранить на рабочих местах в количествах, не превышающих сменной потребности.

6.6.11 Материалы, содержащие вредные или взрывоопасные растворители, необходимо хранить в герметически закрытой таре.

6.6.12 Машины и агрегаты, создающие шум при работе, должны эксплуатироваться таким образом, чтобы уровни звукового давления и уровни звука на постоянных рабочих местах в помещениях и на территории организации не превышали допустимых величин, указанных в государственных стандартах.

6.6.13 При эксплуатации машин, производственных зданий и сооружений, а также при организации рабочих мест для устранения вредного воздействия на работающих повышенного уровня шума должны применяться:

- технические средства (уменьшение шума машин в источнике его образования; применение технологических процессов, при которых уровни звукового давления на рабочих местах не превышают допустимые, и т.д.);
- строительно-акустические мероприятия в соответствии со строительными нормами и правилами;
- дистанционное управление шумными машинами; средства индивидуальной защиты;

- организационные мероприятия (выбор рационального режима труда и отдыха, сокращение времени нахождения в шумных условиях, лечебно-профилактические и другие мероприятия).

6.6.14 Зоны с уровнем звука свыше 80 дБ должны быть обозначены знаками безопасности. Работа в этих зонах без использования средств индивидуальной защиты запрещается.

6.6.15 Запрещается даже кратковременное пребывание в зонах с октавными уровнями звукового давления выше 130 дБ в любой октавной полосе.

6.6.16 Производственное оборудование, генерирующее вибрацию, должно соответствовать требованиям государственных стандартов.

6.6.17 Для устранения вредного воздействия вибрации на работающих должны применяться следующие мероприятия:

- снижение вибрации в источнике ее образования конструктивными или технологическими мерами;
- уменьшение вибрации на пути ее распространения средствами виброизоляции и вибропоглощения;
- дистанционное управление, исключающее передачу вибрации на рабочие места;
- средства индивидуальной защиты.

6.6.18 Производственные помещения, в которых происходит выделение пыли, должны иметь гладкую поверхность стен, потолков, полов и регулярно очищаться от пыли.

Уборка пыли в производственных помещениях и на рабочих местах должна производиться в сроки, определенные приказом по организации, с использованием систем централизованной пылеуборки или передвижных пылеуборочных машин, а также другими способами, при которых исключено вторичное пылеобразование.

6.6.19 В организации должен быть организован контроль за отложениями производственной пыли на кровлях зданий и сооружений и своевременным безопасным их удалением.

6.6.20 Параметры микроклимата в производственных помещениях должны соответствовать требованиям соответствующих санитарных правил.

6.6.21 Помещения, в которых проводятся работы с пылевидными материалами, а также рабочие места у машин для дробления, размола и просеивания этих материалов должны быть обеспечены аспирационными или вентиляционными системами (проветриванием).

Управление затворами, питателями и механизмами на установках для переработки извести, цемента, гипса и других пылевых материалов следует осуществлять с выносных пультов.

6.6.22 Полы в помещениях должны быть устойчивы к допускаемым в процессе производства работ механическим, тепловым или химическим воздействиям.

6.6.23 В помещениях при периодическом или постоянном стоке жидкостей по поверхности пола (воды, кислот, щелочей, органических растворителей, минеральных масел, эмульсий, нейтральных, щелочных или кислотных растворов и др.) полы

СН КР 12-01:2018

должны быть непроницаемы для этих жидкостей и иметь уклоны для стока жидкостей к лоткам, трапам или каналам.

Уклоны полов, сточных лотков или каналов должны быть, %:

2-4 - при покрытиях из брусчатки, кирпича и бетонов всех видов;

1,2 - при покрытиях из плит;

3-5 - при смыве твердых отходов производства струей воды под напором.

Трапы и каналы для стока жидкостей на уровне поверхности пола должны быть закрыты крышками или решетками. Сточные лотки должны быть расположены в стороне от проходов и проездов и не пересекать их.

Устройства для стока поверхностных вод (лотки, кюветы, каналы, трапы и их решетки) необходимо своевременно очищать и ремонтировать.

П р и м е ч а н и е - Требования данного пункта распространяются также на помещения, в которых уборка производится с поливом пола водой.

6.6.24 Элементы конструкции полов не должны накапливать или поглощать попадающие на пол в процессе производства работ вредные вещества. Покрытия полов должны обеспечивать легкость очистки от вредных веществ, производственных загрязнений и пыли.

7 Эксплуатация строительных машин, транспортных средств, производственного оборудования, средств механизации, приспособлений, оснастки, ручных машин и инструмента

7.1. Общие требования

7.1.1 Строительные машины, транспортные средства, производственное оборудование (машины мобильные и стационарные), средства механизации, приспособления, оснастка (машины для штукатурных и малярных работ, люльки, передвижные леса, домкраты, грузовые лебедки и электротали и др.), ручные машины и инструмент (электродрели, электропилы, рубильные и клепальные пневматические молотки, кувалды, ножовки и т.д.) должны соответствовать требованиям государственных стандартов по безопасности труда, а вновь приобретаемые, как правило, иметь сертификат на соответствие требованиям безопасности труда.

Запрещается эксплуатация указанных выше средств механизации без предусмотренных их конструкцией ограждающих устройств, блокировок, систем сигнализации и других средств коллективной защиты работающих.

7.1.2 Эксплуатация строительных машин должна осуществляться в соответствии с требованиями соответствующих нормативных документов.

Эксплуатация грузоподъемных машин и других средств механизации, подконтрольных уполномоченному государственному органу исполнительной власти, осуществляющим государственный надзор и контроль по вопросам экологической и технической безопасности, должна производиться с учетом требований нормативных документов, утвержденных этим органом.

7.1.3 Средства механизации, вновь приобретенные, арендованные или после капитального ремонта, неподконтрольные органам государственного надзора,

допускаются к эксплуатации после их освидетельствования и опробования лицом, ответственным за их эксплуатацию.

7.1.4 Машины, транспортные средства, производственное оборудование и другие средства механизации должны использоваться по назначению и применяться в условиях, установленных заводом-изготовителем.

7.1.5 Лица, ответственные за содержание машин в рабочем состоянии, обязаны обеспечивать проведение их технического обслуживания и ремонта в соответствии с требованиями эксплуатационных документов изготовителей.

Руководители организаций, производящей строительно-монтажные работы с применением машин, обязаны назначать специалистов, ответственных за безопасное производство этих работ, из числа лиц, прошедших проверку знаний НПА, локальных НПА, регламентирующих безопасное производства работ с применением данных машин.

Перечень неисправностей, при которых запрещается эксплуатация средств механизации, определяется согласно документации завода - изготовителя этих средств.

7.1.6 Техническое обслуживание и ремонт транспортных средств, машин и других средств механизации следует осуществлять только после остановки и выключения двигателя (привода) при исключении возможности случайного пуска двигателя, самопроизвольного движения машины и ее частей, снятия давления в гидро- и пневмосистемах, кроме случаев, которые допускаются эксплуатационной и ремонтной документацией.

7.1.7 При техническом обслуживании и ремонте сборочные единицы машины, транспортного средства, имеющие возможность перемещаться под воздействием собственной массы, должны быть заблокированы механическим способом или опущены на опору с исключением возможности их самопроизвольного перемещения.

7.1.8 При техническом обслуживании машин с электроприводом должны быть приняты меры, не допускающие случайной подачи напряжения в соответствии с межотраслевыми правилами по охране труда при эксплуатации электроустановок потребителей.

7.1.9 Рабочие места при техническом обслуживании и текущем ремонте машин, транспортных средств, производственного оборудования и других средств механизации должны быть оборудованы комплектом исправного инструмента, приспособлений, инвентаря, грузоподъемных приспособлений и средств пожаротушения.

7.1.10 Не допускается оставлять без надзора машины, транспортные средства и другие средства механизации с работающим (включенным) двигателем.

7.1.11 Включение, запуск и работа транспортных средств, машин, производственного оборудования и других средств механизации должны производиться лицом, за которым они закреплены и имеющим соответствующий документ на право управления этим средством.

7.1.12 При использовании машин, транспортных средств в условиях, установленных эксплуатационной документацией, уровни шума, вибрации, запыленности, загазованности на рабочем месте машиниста (водителя), а также в зоне

СН КР 12-01:2018

работы машин не должны превышать действующие нормы, а освещенность не должна быть ниже предельных значений, установленных действующими нормами.

7.1.13 Монтаж (демонтаж) средств механизации должен производиться в соответствии с инструкциями завода-изготовителя и под руководством лица, ответственного за исправное состояние машин, или лица, которому подчинены монтажники.

7.1.14 Зона монтажа должна быть ограждена или обозначена знаками безопасности и предупредительными надписями.

Не допускается выполнять работы по монтажу (демонтажу) машин, устанавливаемых на открытом воздухе в гололедицу, туман, снегопад, грозу, при температуре воздуха ниже или при скорости ветра выше пределов, предусмотренных в паспорте машины.

7.2 Требования безопасности при эксплуатации мобильных машин и транспортных средств

7.2.1 При размещении мобильных машин на производственной территории руководитель работ должен до начала работы определить рабочую зону машины и границы создаваемой ею опасной зоны. При этом должна быть обеспечена обзорность рабочей зоны, а также рабочих зон с рабочего места машиниста. В случаях, когда машинист, управляющий машиной, не имеет достаточного обзора, ему должен быть выделен сигнальщик.

Со значением сигналов, подаваемых в процессе работы и передвижения машины, должны быть ознакомлены все лица, связанные с ее работой. Опасные зоны, которые возникают или могут возникнуть во время работы машины, должны быть обозначены знаками безопасности и (или) предупредительными надписями.

7.2.2 Техническое состояние и оборудование автомобилей всех типов, марок и назначений, находящихся в эксплуатации, должны соответствовать правилам по охране труда на автомобильном транспорте.

Они должны проходить технические осмотры в соответствии с Правилами проведения государственного технического осмотра транспортных средств Государственной автоинспекцией.

7.2.3 При размещении и эксплуатации машин, транспортных средств должны быть приняты меры, предупреждающие их опрокидывание или самопроизвольное перемещение под действием ветра, при уклоне местности или просадке грунта.

7.2.4 Перемещение, установка и работа машины, транспортного средства вблизи выемок (котлованов, траншей, канав и т.п.) с неукрепленными откосами разрешаются только за пределами призмы обрушения грунта на расстоянии, установленном организационно-технологической документацией.

При отсутствии соответствующих указаний в проекте производства работ минимальное расстояние по горизонтали от основания откоса выемки до ближайших опор машины допускается принимать по таблице 1.

Т а б л и ц а 1

Глубина выемки, м	Грунт ненасыпной			
	песчаный	супесчаный	суглинистый	глинистый
	Расстояние по горизонтали от основания откоса выемки до ближайшей опоры машины, м			
1,0	1,5	1,25	1,00	1,00
2,0	3,0	2,40	2,00	1,50
3,0	4,0	3,60	3,25	1,75
4,0	5,0	4,40	4,00	3,00
5,0	6,0	5,30	4,75	3,50

7.2.5 Строительно-монтажные работы с применением машин в охранной зоне действующей линии электропередачи следует производить под непосредственным руководством лица, ответственного за безопасность производства работ, при наличии письменного разрешения организации - владельца линии и наряда-допуска, определяющего безопасные условия работ и выдаваемого в соответствии с требованиями п.4.17 при выполнении следующих мер безопасности:

7.2.5.1 При установке строительных машин и применении транспортных средств с поднимаемым кузовом в охранной зоне воздушной линии электропередачи необходимо снять напряжение с воздушной линии электропередачи.

7.2.5.2 При обоснованной невозможности снятия напряжения с воздушной линии электропередачи работу строительных машин в охранной зоне линии электропередачи разрешается производить при условии выполнения следующих требований:

а) расстояние от подъемной или выдвижной части строительной машины в любом ее положении до находящейся под напряжением воздушной линии электропередачи должно быть не менее указанного в таблице 2.

б) корпуса машин, за исключением машин на гусеничном ходу, при их установке непосредственно на грунте, должны быть заземлены при помощи инвентарного переносного заземления.

Т а б л и ц а 2

Напряжение воздушной линии электропередачи, кВ	Расстояние, м	
	минимальное	минимально измеряемое техническими средствами
До 20	2,0	2,0
Св. 20 до 35	2,0	2,0
» 35 » 110	3,0	4,0
» 110 » 220	4,0	5,0
» 220 » 400	5,0	7,0
» 400 » 750	9,0	10,0
» 750 » 1150	10,0	11,0

СН КР 12-01:2018

7.2.5.3 Установка стрелового самоходного крана в охранной зоне линии электропередачи на выносные опоры и отцепление стропов перед подъемом стрелы должны осуществляться непосредственно машинистом крана без привлечения стропальщиков.

7.2.6 Для технического обслуживания и ремонта мобильные машины должны быть выведены из рабочей зоны.

7.2.7 При необходимости использования машин в экстремальных условиях (срезка грунта на уклоне, расчистка завалов вблизи ЛЭП или эксплуатируемых зданий и сооружений) следует применять машины, оборудованные дополнительными средствами коллективной защиты, предупреждающими воздействие на работников и других лиц опасных производственных факторов, возникающих при работе машин в указанных условиях.

7.2.8 При перемещении машины, транспортного средства своим ходом, на буксире или на транспортных средствах по дорогам общего назначения должны соблюдаться правила дорожного движения.

Транспортирование машин, транспортных средств через естественные препятствия или искусственные сооружения, а также через неохраняемые железнодорожные переезды допускается только после обследования состояния пути движения.

При необходимости путь движения машины, транспортного средства должен быть спланирован и укреплен с учетом требований, указанных в эксплуатационной документации машины, транспортного средства.

7.2.9 При эксплуатации машин, имеющих подвижные рабочие органы, необходимо предупредить доступ людей в опасную зону работы, граница которой находится на расстоянии не менее 5 м от предельного положения рабочего органа, если в инструкции завода-изготовителя отсутствуют иные повышенные требования.

7.2.10 Не разрешается эксплуатация электротележки при неисправности токоприемника, контроллера, тормозов и сигналов, а также при отсутствии средств защиты от воздействия электрического тока (диэлектрического коврика, диэлектрических перчаток).

7.3 Требования безопасности при эксплуатации стационарных машин

7.3.1 Ввод в эксплуатацию производственного оборудования (стационарных машин), смонтированного при строительстве, реконструкции, техническом перевооружении и расширении производственных объектов, производится в составе приемки объекта в установленном порядке.

Ввод в эксплуатацию стационарных машин, установленных на строительных площадках (бетонных или растворных заводов, строительных подъемников, компрессорных станций и т.п.), производится совместным решением лиц, ответственных за безопасность труда на данной площадке и при эксплуатации данного вида оборудования с привлечением, в случае необходимости, соответствующих органов государственного надзора.

7.3.2 Размещение стационарных машин на производственных территориях должно осуществляться по проекту, при этом ширина проходов в цехах не должна быть менее, м:

для магистральных проходов.....	1,5
для проходов между оборудованием.....	1,2
для проходов между стенами производственных зданий и оборудованием.....	1,0
для проходов к оборудованию, предназначенных для его обслуживания и ремонта.....	0,7.

Ширина проходов у рабочих мест должна быть увеличена не менее чем на 0,75 м при одностороннем расположении рабочих мест от проходов и проездов и не менее чем на 1,5 м при расположении рабочих мест по обе стороны проходов и проездов.

7.3.3 Стационарные машины, при работе которых выделяется пыль (дробильное, размольные, смесительное и др.), должны быть оборудованы средствами пылеподавления или пылеулавливания.

7.3.4 Движущиеся части стационарных машин, являющиеся источниками опасности, должны быть ограждены сетчатыми или сплошными металлическими ограждениями.

7.3.5 Применение съемных защитных ограждений и ограждающих устройств допускается в том случае, если по конструктивным или технологическим причинам не представляется возможным установить стационарные.

7.3.6 Съемные, откидные и раздвижные ограждения, а также открывающиеся дверцы, крышки, люки, щитки в этих ограждениях или в корпусе оборудования должны быть снабжены устройствами (блокировками), исключающими их случайное снятие или открывание.

7.3.7 Для защиты от поражения электрическим током при эксплуатации машин должны применяться следующие меры безопасности:

- токоведущие части производственного оборудования, являющиеся источниками опасности, должны быть надежно изолированы, ограждены или расположены в недоступных для людей местах;
- токоведущие части электрооборудования должны быть размещены внутри корпусов (шкафов, блоков) с запирающимися дверями или закрыты защитными кожухами при расположении в доступных для людей местах;
- металлические части производственного оборудования, которые вследствие повреждения изоляции могут оказаться под напряжением опасной величины, должны быть заземлены (занулены).

В схеме электрических цепей производственного оборудования должно быть предусмотрено устройство, централизованно отключающее от питающей сети все электрические цепи.

7.3.8 Машины, объединенные в единый технологический процесс с числом работающих более одного, должны снабжаться системами сигнализации, предупреждающими рабочих о пуске. Дистанционный пуск должен производиться

СН КР 12-01:2018

после подачи предупредительного звукового или светового сигнала и получения ответного сигнала с мест обслуживания оборудования о возможности пуска.

7.3.9 Сигнальные элементы (звонки, сирены, лампы) должны быть защищены от механических повреждений и расположены так, чтобы обеспечивались надежная слышимость и видимость сигнала в зоне обслуживающего персонала.

7.3.10 В цехах и на рабочих местах должны быть вывешены таблицы сигналов и инструкции о порядке пуска и остановки оборудования.

7.3.11 Конструкция и размещение конвейеров в производственных зданиях, галереях и на эстакадах должны соответствовать требованиям безопасности соответствующих государственных стандартов.

7.3.12 Элеваторы, скребковые и винтовые конвейеры, транспортирующие пылящие материалы, по всей длине должны быть закрыты сплошными кожухами, исключаяющими пылевыделение.

7.3.13 Бункеры-накопители должны быть оборудованы площадками для обслуживания, которые должны иметь, м:

высоту от настила до конструктивных элементов помещения	не менее 2,0;
ширины	не менее 1,0;
ограждения по периметру высотой	не менее 1,1

7.3.14 Люки бункеров должны иметь открывающиеся крышки, оборудованные запирающими устройствами с блокировкой, ключи от которых должны храниться у руководителя работ.

На бункерах должны применяться устройства, предупреждающие сводообразование и зависание материалов (электровибраторы, пароэлектрообогреватели, пневмошуровки, ворошители и др.). Бункера должны быть закрыты решеткой с ячейками не более 20х20 см. Очистка бункеров производится под надзором ответственного лица.

Не допускается разбивать негабаритные куски материалов на решетках бункеров ручным инструментом.

Извлечение из камер кусков материалов при работающей дробилке запрещается.

7.3.15 Шаровые мельницы и другое дробильное оборудование должны быть оборудованы системами звуковой и световой сигнализации, обеспечивающей двухстороннюю сигнальную связь площадок для обслуживания приемных и транспортирующих устройств с пультом управления дробилок.

7.3.16 Барабаны шаровых мельниц со стороны прохода людей должны иметь сетчатые ограждения, выполненные из отдельных секций. Дверцы в ограждениях должны быть заблокированы с приводами мельниц так, чтобы при их открывании приводы автоматически отключались.

7.3.17 Приемные отверстия должны иметь металлические съемные ограждения.

7.3.18 Персонал, обслуживающий дробильные машины, должен быть обеспечен специальными приспособлениями (крючками, клещами и т.п.) для извлечения из камеры дробилки кусков материалов или случайно попавших не дробимых предметов и защитными очками.

7.3.19 При эксплуатации подъемников на площадках, с которых производится загрузка или разгрузка кабины (платформы), должны быть вывешены правила пользования подъемником, определяющие способ загрузки, способ сигнализации, порядок обслуживания дверей дежурными работниками, запрещение выхода людей на платформу грузовых строительных подъемников и прочие указания по обслуживанию подъемника. У всех мест загрузки или разгрузки кабины или платформы строительного подъемника должны быть сделаны надписи, указывающие вес предельного груза, допускаемого к подъему или спуску.

7.3.20 Над местом загрузки подъемника с открытой платформой на высоте 2,5-5 м должен быть установлен защитный двойной настил из досок толщиной не менее 40 мм.

7.3.21 Устройство, установка, ремонт и безопасная эксплуатация сосудов, работающих под давлением более 0,07 МПа, и водогрейных котлов с температурой воды более 115°C должны соответствовать требованиям правил устройства и безопасной эксплуатации паровых и водогрейных котлов.

7.3.22 Устройство, установка, ремонт и эксплуатация паровых котлов, работающих под давлением не более 0,07 МПа, водогрейных котлов и водоподогревателей с температурой нагрева воды не более 115°C должны соответствовать требованиям правил устройства и безопасной эксплуатации паровых котлов с давлением пара не более 0,07 МПа, водогрейных котлов и водоподогревателей с температурой нагрева воды не более 115°C.

7.3.23 В организации, эксплуатирующей оборудование, указанное в пп.7.3.21 и 7.3.22 настоящих правил, должно быть назначено лицо, ответственное по надзору за техническим состоянием и эксплуатацией сосудов, а также лицо, ответственное за исправное состояние и безопасное действие оборудования, из числа специалистов предприятия, прошедших проверку знаний в установленном порядке.

7.3.24 Устройство и эксплуатация наземных рельсовых крановых путей должны соответствовать требованиям соответствующих государственных стандартов.

7.4 Требования безопасности при эксплуатации средств механизации и подмащивания, оснастки, ручных машин и инструмента

7.4.1 Персонал, эксплуатирующий средства механизации, оснастку, приспособления и ручные машины, до начала работ должен быть обучен безопасным методам и приемам работ с их применением согласно требованиям инструкций завода-изготовителя и инструкции по охране труда.

7.4.2 Лебедки, применяемые для перемещения подъемных подмостей и устанавливаемые на земле, должны быть загружены балластом, вес которого должен не менее чем в два раза превышать тяговое усилие лебедки.

Балласт должен быть закреплен на раме лебедки. Количество витков каната на барабане лебедки при нижнем положении груза должно быть не менее двух.

7.4.3 Домкраты для подъема грузов должны быть испытаны перед началом эксплуатации, а также через каждые 12 мес. и после каждого ремонта.

СН КР 12-01:2018

Испытания следует проводить статической нагрузкой, превышающей грузоподъемность на 25%. При испытании домкратов их винты (рейки, штоки) должны быть выдвинуты в крайнее верхнее положение, соответствующее подъему груза на максимальную высоту по эксплуатационной документации.

7.4.4 Съёмные грузозахватные приспособления и тара в процессе эксплуатации должны подвергаться техническому осмотру лицом, ответственным за их исправное состояние, в сроки, установленные требованиями.

Результаты осмотра необходимо регистрировать в журнале работ.

Съёмные грузозахватные приспособления и тара, не прошедшие технического осмотра, не должны находиться в местах производства работ.

7.4.5 Грузовые крюки грузозахватных средств (стропы, траверсы), применяемых в строительстве, промышленности строительных материалов и строительной индустрии, должны быть снабжены предохранительными замыкающими устройствами, предотвращающими самопроизвольное выпадение груза.

7.4.6 Поверхность грунта, на которую устанавливаются средства подмащивания, должна быть спланирована (выровнена и утрамбована) с обеспечением отвода с нее поверхностных вод. В тех случаях, когда невозможно выполнить эти требования, средства подмащивания должны быть оборудованы регулируемыми опорами (домкратами) для обеспечения горизонтальности установки или установлены временные опорные сооружения, обеспечивающие горизонтальность установки средств подмащивания.

7.4.7 Средства подмащивания - леса, не обладающие собственной расчетной устойчивостью, должны быть прикреплены к зданию способами, указанными в технической документации завода-изготовителя (на инвентарные леса) или в организационно-технологической документации на производство работ. Неинвентарные деревянные леса и подмости изготавливаются в соответствии с проектной документацией. Все основные элементы лесов и подмостей рассчитываются на прочность, а леса и подмости – на устойчивость.

Места крепления указываются в организационно-технологической документации. При отсутствии особых указаний в проекте или инструкции завода-изготовителя крепление лесов к стенам зданий должно осуществляться не менее чем через один ярус для крайних стоек, через два пролета для верхнего яруса и одного крепления на каждые 50 м² проекции поверхности лесов на фасад здания.

Не допускается крепить средства подмащивания к парапетам, карнизам, балконам и другим выступающим частям зданий и сооружений.

7.4.8 Средства подмащивания, расположенные вблизи проездов транспортных средств, должны быть ограждены отбойными брусами с таким расчетом, чтобы они находились на расстоянии не ближе 0,6 м от габарита транспортных средств.

7.4.9 Воздействие нагрузок на средства подмащивания в процессе производства работ не должно превышать расчетных по проекту или техническим условиям. В случае необходимости передачи на леса и подмости дополнительных нагрузок (от машин для подъема материалов, грузоподъемных площадок и т.п.) их конструкция должна быть проверена на эти нагрузки.

7.4.10 В местах подъема людей на леса и подмости должны быть размещены плакаты с указанием схемы размещения и величин допускаемых нагрузок, а также схемы эвакуации работников в случае возникновения аварийной ситуации.

Для подъема и спуска людей средства подмащивания должны быть оборудованы лестницами.

7.4.11 Средства подмащивания должны иметь ровные рабочие настилы с зазором между досками не более 5 мм, а при расположении настила на высоте 1,3 м и более - ограждения и бортовые элементы.

Высота ограждения должна быть не менее 1,1 м, бортового элемента - не менее 0,15 м, расстояние между горизонтальными элементами ограждения - не более 0,5 м.

7.4.12 Средства подмащивания, применяемые при штукатурных или малярных работах, в местах, под которыми ведутся другие работы или есть проход, должны иметь настил без зазоров.

7.4.13 Соединение щитов настилов внахлестку допускается только по их длине, причем концы стыкуемых элементов должны быть расположены на опоре и перекрывать ее не менее чем на 0,2 м в каждую сторону.

7.4.14 Леса и подмости высотой до 4 м допускаются в эксплуатацию только после их приемки производителем работ или мастером и регистрации в журнале работ, а выше 4 м - после приемки комиссией, назначенной лицом, ответственным за обеспечение охраны труда в организации и оформления актом. Акт приемки лесов утверждается главным инженером (техническим директором) организации, принимающей леса в эксплуатацию. Не допускается выполнение работ с лесов до утверждения акта.

При приемке лесов и подмостей должны быть проверены: наличие связей и креплений, обеспечивающих устойчивость, узлы крепления отдельных элементов, рабочие настилы и ограждения, вертикальность стоек, надежность опорных площадок и заземление (для металлических лесов).

7.4.15 При выполнении работ с лесов высотой 6 м и более должно быть не менее двух настилов: рабочий (верхний) и защитный (нижний), а каждое рабочее место на лесах, примыкающих к зданию или сооружению, должно быть, кроме того, защищено сверху настилом, расположенным на расстоянии по высоте не более 2 м от рабочего настила.

В случаях когда выполнение работ, движение людей или транспорта под лесами и вблизи от них не предусматривается, устройство защитного (нижнего) настила обязательно.

7.4.16 При организации массового прохода людей в непосредственной близости от средств подмащивания места прохода людей должны быть оборудованы сплошным защитным навесом, а фасад лесов закрыт защитной сеткой с ячейей размером не более 5x5 мм.

7.4.17 Средства подмащивания в процессе эксплуатации должны осматриваться прорабом или мастером не реже чем через каждые 10 дней с записью в журнале работ.

СН КР 12-01:2018

Средства подмащивания, с которых в течение месяца и более работа не производилась, перед возобновлением работ следует принимать в порядке, предусмотренном п.7.4.14.

Дополнительному осмотру подлежат средства подмащивания после дождя, ветра, оттепели, землетрясения, которые могут повлиять на несущую способность основания под ними, а также на деформацию несущих ее элементов. При обнаружении нарушений, касающихся несущей способности основания или деформации средств подмащивания, эти нарушения должны быть ликвидированы и средства подмащивания приняты повторно в порядке, установленном п.7.4.14.

7.4.18 Во время разборки лесов, примыкающих к зданию, все дверные проемы первого этажа и выходы на балконы всех этажей (в пределах разбираемого участка) должны быть закрыты.

7.4.19 При эксплуатации передвижных средств подмащивания необходимо выполнять следующие требования:

- уклон поверхности, по которой осуществляется перемещение средств подмащивания в поперечном и продольном направлениях, не должен превышать величин, указанных в паспорте и инструкции завода-изготовителя по эксплуатации конкретного типа средств подмащивания;

- передвижение средств подмащивания при ветре скоростью более 10 м/с не допускается;

- перед передвижением средства подмащивания должны быть освобождены от материалов и тары и на них не должно быть людей;

- двери в ограждении средств подмащивания должны открываться внутрь и иметь фиксирующее устройство двойного действия, предохраняющее их от самопроизвольного открывания.

7.4.20 Подвесные леса и подмости после их монтажа могут быть допущены к эксплуатации только после того, как они выдержат испытания в течение 1 ч статической нагрузкой, превышающей нормативную на 20%.

Подъемные подмости, кроме того, должны быть испытаны на динамическую нагрузку, превышающую нормативную на 10%.

Результаты испытаний подвесных лесов и подмостей должны быть отражены в акте их приемки или в общем журнале работ.

В случаях повторного использования подвесных лесов или подмостей они могут быть допущены к эксплуатации после их освидетельствования без испытания при условии, что конструкция, на которую подвешиваются леса (подмости), проверена на нагрузку, превышающую расчетную не менее чем в два раза, а закрепление лесов осуществлено типовыми узлами (устройствами), выдержавшими необходимые испытания.

7.4.21 Подвесные лестницы и площадки, применяемые для работы на конструкциях, должны быть снабжены специальными захватами-крюками, обеспечивающими их прочное закрепление за конструкцию. Устанавливать и закреплять их на монтируемые конструкции следует до подъема последних.

7.4.22 Конструкция подъемных подмостей (люлек), применяемых при выполнении строительно-монтажных работ, должна соответствовать требованиям соответствующих государственных стандартов.

7.4.23 Подъемные подмости на время перерывов в работе должны быть опущены на землю. Переход с подъемных подмостей в здание или сооружение и обратно не допускается.

7.4.24 Неинвентарные средства подмащивания (лестницы, стремянки, трапы и мостики) должны изготавливаться из металла или пиломатериалов, хвойных пород 1 и 2-го сортов.

7.4.25 Длина приставных деревянных лестниц должна быть не более 5 м. Конструкция приставных лестниц должна соответствовать требованиям соответствующих государственных стандартов.

7.4.26 Уклон лестниц при подъеме людей на леса не должен превышать 60°.

7.4.27 Перед эксплуатацией лестницы должны быть испытаны статической нагрузкой 1200 Н (120 кгс), приложенной к одной из ступеней в середине пролета лестницы, находящейся в эксплуатационном положении.

В процессе эксплуатации деревянные лестницы необходимо испытывать каждые полгода, а металлические - один раз в год. Дата и результаты испытаний лестниц и стремянок фиксируются в журнале учета и испытания лестниц.

7.4.28 Приставные лестницы без рабочих площадок допускается применять только для перехода между отдельными ярусами строящегося здания и для выполнения работ, не требующих от исполнителя упора в строительные конструкции здания.

Приставные лестницы и стремянки должны быть снабжены устройствами, предотвращающими возможность их сдвига и опрокидывания при работе. На нижних концах приставных лестниц и стремянок должны быть оковки с острыми наконечниками для установки на грунте, а при использовании лестниц на гладких поверхностях (паркете, металле, плитке, бетоне и др.) на них должны быть башмаки из нескользящего материала.

7.4.29 Размеры приставной лестницы должны обеспечивать рабочему возможность производить работу в положении стоя на ступени, находящейся на расстоянии не менее 1 м от верхнего конца лестницы.

При работе с приставной лестницы на высоте более 1,3 м следует применять предохранительный пояс, прикрепленный к конструкции сооружения или к лестнице при условии ее закрепления к строительной конструкции.

7.4.30 Места установки приставных лестниц на участках движения транспортных средств или людей надлежит на время производства работ ограждать или охранять.

7.4.31 Не допускается выполнять работы:

- на переносных лестницах и стремянках около и над вращающимися работающими машинами, транспортерами;
- с использованием ручных машин и порохового инструмента;
- газо- и электросварочные;
- натяжение проводов и поддержание на высоте тяжелых деталей.

СН КР 12-01:2018

Для выполнения таких работ следует применять леса, подмости и лестницы с площадками, огражденными перилами.

7.4.32 Установку и снятие средств коллективной защиты следует выполнять с применением предохранительного пояса, закрепленного к страховочному устройству или к надежно установленным конструкциям здания, в технологической последовательности, обеспечивающей безопасность работающих.

Установку и снятие ограждений должны выполнять работники из состава бригады, специально обученные в соответствии с эксплуатационной документацией завода-изготовителя.

7.4.33 Эксплуатация ручных машин должна осуществляться при выполнении следующих требований:

- проверка комплектности и надежности крепления деталей, исправности защитного кожуха, кабеля (рукава) должна осуществляться при каждой выдаче машины в работу;

- до начала работы следует проверять исправность выключателя и машины на холостом ходу;

- при перерывах в работе, по окончании работы, а также при смазке, очистке, смене рабочего инструмента и т.п. ручные машины должны быть выключены и отсоединены от электрической или воздухопроводящей сети;

- ручные машины, масса которых, приходящаяся на руки работающего, превышает 10 кг, должны применяться с приспособлениями для подвешивания;

- при работе с машинами на высоте следует использовать в качестве средств подмащивания устойчивые подмости;

- надзор за эксплуатацией ручных машин следует поручать специально выделенному для этого лицу.

7.4.34 Ручные электрические машины должны соответствовать требованиям соответствующих государственных стандартов.

В соответствии с межотраслевыми правилами охраны труда при эксплуатации электроустановок потребителей, лица, допускаемые к управлению ручными электрическими машинами, должны иметь I группу по электробезопасности, подтверждаемую ежегодно, и II группу при работе ручными электрическими машинами класса I в помещениях с повышенной опасностью.

7.4.35 Условия использования в работе электроинструмента и ручных электрических машин различных классов устанавливаются межотраслевыми правилами по охране труда при эксплуатации электроустановок потребителей.

7.4.36 Ручные пневматические машины должны соответствовать требованиям соответствующих государственных стандартов.

При работе с пневмомашинной следует:

- не допускать работы машины на холостом ходу (кроме случаев опробования);

- при обнаружении неисправностей немедленно прекратить работу и сдать машину в ремонт.

7.4.37 Работающие с пневматическими машинами ударного или вращательного действия должны быть обеспечены мягкими рукавицами с антивибрационной прокладкой со стороны ладони.

7.4.38 Инструмент, применяемый в строительстве, промышленности строительных материалов и строительной индустрии, должен осматриваться не реже одного раза в 10 дней, а также непосредственно перед применением. Неисправный инструмент, не соответствующий требованиям безопасности, должен изыматься.

7.4.39 При переноске или перевозке инструмента его острые части следует закрывать чехлами.

7.4.40 Рукоятки топоров, молотков, кирок и другого ударного инструмента должны быть сделаны из древесины твердых и вязких пород (молодой дуб, граб, клен, ясень, бук, рябина, кизил и др.) и иметь форму овального сечения с утолщением к свободному концу. Конец рукоятки, на который насаживается ударный инструмент, должен быть расклинен.

8 Транспортные и погрузочно-разгрузочные работы

8.1 Общие требования

8.1.1 При выполнении транспортных и погрузочно-разгрузочных работ в строительстве, промышленности строительных материалов и стройиндустрии в зависимости от вида транспортных средств наряду с требованиями настоящих правил и норм должны соблюдаться правила по охране труда на автомобильном транспорте, межотраслевые правила по охране труда и государственные стандарты.

8.1.2 Транспортные средства и оборудование, применяемое для погрузочно-разгрузочных работ, должно соответствовать характеру перерабатываемого груза.

Площадки для погрузочных и разгрузочных работ должны быть спланированы и иметь уклон не более 5°, а их размеры и покрытие - соответствовать проекту производства работ. В соответствующих местах необходимо установить надписи: "Въезд", "Выезд", "Разворот" и др.

Спуски и подъемы в зимнее время должны очищаться от льда и снега и посыпаться песком или шлаком.

8.1.3 Эстакады, с которых разгружаются сыпучие грузы, должны быть рассчитаны с определенным запасом прочности на восприятие полной нагрузки грузового автомобиля определенной марки, оборудованы указателями допустимой грузоподъемности, а также должны ограждаться с боков и оборудоваться колесоотбойными брусками.

8.1.4 На площадках для погрузки и выгрузки тарных грузов (тюков, бочек, рулонов и др.), хранящихся на складах и в пакгаузах, должны быть устроены платформы: эстакады, ramпы высотой, равной уровню пола кузова автомобиля.

8.1.5 Движение автомобилей на производственной территории, погрузочно-разгрузочных площадках и подъездных путях к ним должно регулироваться общепринятыми дорожными знаками и указателями.

СН КР 12-01:2018

8.1.6 При размещении автомобилей на погрузочно-разгрузочных площадках расстояние между автомобилями, стоящими друг за другом (в глубину), должно быть не менее 1 м, а между автомобилями, стоящими рядом (по фронту), не менее 1,5 м.

Если автомобили устанавливают для погрузки или разгрузки вблизи здания, то между зданием и задним бортом автомобиля (или задней точкой свешиваемого груза) должен соблюдаться интервал не менее 0,5 м.

Расстояние между автомобилем и штабелем груза должно быть не менее 1 м.

8.1.7 При выполнении погрузочно-разгрузочных работ необходимо соблюдать требования законодательства о предельных нормах переноски тяжестей и допуске работников к выполнению этих работ.

8.1.8 Переносить материалы на носилках по горизонтальному пути разрешается только в исключительных случаях и на расстояние не более 50 м.

Запрещается переносить материалы на носилках по лестницам и стремянкам.

Склады, расположенные выше первого этажа и имеющие лестницы с количеством маршей более одного или высоты более 2 м, оборудуются подъемником для спуска и подъема грузов.

8.2 Требования безопасности к процессам производства погрузочно-разгрузочных работ

8.2.1 Освещенность помещений и площадок, где производятся погрузочно-разгрузочные работы, должна соответствовать требованиям соответствующих строительных правил.

8.2.2 Погрузочно-разгрузочные работы должны выполняться, как правило, механизированным способом при помощи подъемно-транспортного оборудования и под руководством лица, назначенного приказом руководителя организации, ответственного за безопасное производство работ кранами.

8.2.3 Ответственный за производство погрузочно-разгрузочных работ обязан проверить исправность грузоподъемных механизмов, такелажа, приспособлений, подмостей и прочего погрузочно-разгрузочного инвентаря, а также разъяснить работникам их обязанности, последовательность выполнения операций, значение подаваемых сигналов и свойства материала, поданного к погрузке (разгрузке).

8.2.4 Механизированный способ погрузочно-разгрузочных работ является обязательным для грузов весом более 50 кг, а также при подъеме грузов на высоту более 2 м.

8.2.5 Организациями или физическими лицами, применяющими грузоподъемные машины, должны быть разработаны способы правильной строповки и зацепки грузов, которым должны быть обучены стропальщики и машинисты грузоподъемных машин.

Графическое изображение способов строповки и зацепки, а также перечень основных перемещаемых грузов с указанием их массы должны быть выданы на руки стропальщикам и машинистам кранов и вывешены в местах производства работ.

8.2.6 В местах производства погрузочно-разгрузочных работ и в зоне работы грузоподъемных машин запрещается нахождение лиц, не имеющих непосредственного отношения к этим работам.

Присутствие людей и передвижение транспортных средств в зонах возможного обрушения и падения грузов запрещаются.

8.2.7 В случаях неодинаковой высоты пола кузова автомобиля и платформы должны применяться трапы.

8.2.8 Перед погрузкой или разгрузкой панелей, блоков и других сборных железобетонных конструкций монтажные петли должны быть осмотрены, очищены от раствора или бетона и при необходимости выправлены без повреждения конструкции.

8.2.9 Работники, допущенные по результатам проведенного медицинского осмотра к выполнению работ по погрузке (разгрузке) опасных и особо опасных грузов, предусмотренных соответствующими государственными стандартами, должны проходить специальное обучение безопасности труда с последующей аттестацией, а также знать и уметь применять приемы оказания первой доврачебной помощи.

8.2.10 При производстве погрузочно-разгрузочных работ с опасными грузами целевой инструктаж следует проводить перед началом работ. В программу инструктажа должны быть включены сведения о свойствах опасных грузов, правила работы с ними, меры оказания первой доврачебной помощи.

8.2.11 Погрузочно-разгрузочные работы с опасными грузами должны производиться по наряду-допуску на производство работ в местах действия опасных или вредных производственных факторов.

8.2.12 Погрузочно-разгрузочные работы и перемещение опасных грузов следует производить в специально отведенных местах при наличии данных о классе опасности согласно государственным стандартам и указаниями отправителя груза по соблюдению мер безопасности.

8.2.13 Не допускается выполнять погрузочно-разгрузочные работы с опасными грузами при обнаружении несоответствия тары требованиям нормативно-технической документации, утвержденной в установленном порядке, неисправности тары, а также при отсутствии маркировки и предупредительных надписей на ней.

8.2.14 Погрузочно-разгрузочные операции с сыпучими, пылевидными и опасными материалами должны производиться с применением средств механизации и использованием средств индивидуальной защиты, соответствующих характеру выполняемых работ.

Допускается выполнять ручную погрузочно-разгрузочные операции с пылевидными материалами (цемент, известь и др.) при температуре материала не более 40°C.

8.2.15 Погрузка опасного груза на автомобиль и его выгрузка из автомобиля должны производиться только при выключенном двигателе, за исключением случаев налива и слива, производимого с помощью насоса с приводом, установленного на автомобиле и приводимого в действие двигателем автомобиля. Водитель в этом случае должен находиться у места управления насосом.

СН КР 12-01:2018

8.2.16 Для обеспечения безопасности при производстве погрузочно-разгрузочных работ с применением грузоподъемного крана его владелец и организация, производящая работы, обязаны выполнять следующие требования:

на месте производства работ не допускается нахождение лиц, не имеющих отношения к выполнению работ;

не разрешается опускать груз на автомашину, а также поднимать груз при нахождении людей в кузове или в кабине автомашины.

В местах постоянной погрузки и разгрузки автомашин и полувагонов должны быть устроены стационарные эстакады или навесные площадки для стропальщиков.

Разгрузка и загрузка полувагонов крюковыми кранами должны производиться по технологии, утвержденной владельцем крана, в которой должны быть определены места нахождения стропальщиков при перемещении грузов, а также возможность их безопасного выхода на эстакады и навесные площадки.

Нахождение людей в полувагонах при перемещении груза не допускается.

8.2.17 Такелажные работы или строповка грузов должны выполняться лицами, прошедшими специальное обучение, проверку знаний и имеющими удостоверение на право производства этих работ.

8.2.18 Для зацепки и обвязки (строповки) груза на крюк грузоподъемной машины должны назначаться стропальщики. В качестве стропальщиков могут допускаться другие рабочие (такелажники, монтажники и т.п.), обученные по профессии стропальщика в порядке, установленном уполномоченным государственным органом исполнительной власти, осуществляющим государственный надзор и контроль по вопросам экологической и технической безопасности.

8.2.19 Способы строповки грузов должны исключать возможность падения или скольжения застропованного груза. Установка (укладка) грузов на транспортные средства должна обеспечивать устойчивое положение груза при транспортировании и разгрузке.

8.2.20 При выполнении погрузочно-разгрузочных работ не допускаются строповка груза, находящегося в неустойчивом положении, а также исправление положения элементов строповочных устройств на приподнятом грузе, оттяжка груза при косом расположении грузовых канатов.

8.2.21 Полы и платформы, по которым перемещаются грузы, должны быть ровными и не иметь щелей, выбоин, набитых планок, торчащих гвоздей.

Проходы для перемещения грузов должны соответствовать требованиям государственных стандартов.

8.2.22 После окончания погрузочно-разгрузочных работ с опасными грузами места производства работ, подъемно-транспортное оборудование, грузозахватные приспособления и средства индивидуальной защиты должны быть подвергнуты санитарной обработке в зависимости от свойств груза.

8.2.23 Баллоны следует перемещать только на специальных носилках или тележках, а бутылки с кислотой или другими опасными жидкостями – в плетённых карнизах. Подъём этих грузов на высоту производится в специальных контейнерах, подъем вручную запрещается.

8.2.24 При перемещении баллонов со сжатым газом, барабанов с карбидом кальция, а также материалов в стеклянной таре необходимо принимать меры для избежания толчков и ударов.

Запрещается переносить и перевозить баллоны с кислородом совместно с жирами и маслами, а также горючими и легко воспламеняющимися жидкостями.

8.2.25 Тяжелые штучные материалы, а также ящики с грузами следует перемещать при помощи специальных приспособлений.

8.2.26 Погрузочно-разгрузочные операции с катучими грузами (барабаны с кабелем и др.) следует, как правило, выполнять механизированным способом; в исключительных случаях разрешается перемещение грузов при помощи наклонных площадок или лаг с удержанием грузов канатами с противоположной стороны. Рабочие при этом должны находиться с торцов перемещаемого груза.

8.3 Требования безопасности к перемещению грузов на предприятиях

8.3.1 Запрещается перевозка людей межцеховым и внутрицеховым транспортом, предназначенным для перевозки грузов.

8.3.2 Штучные грузы должны укладываться в габаритах грузовых площадок тележек. Мелкие штучные грузы следует перевозить в таре, контейнерах.

Масса груза не должна превышать грузоподъемности для данного транспортного средства.

8.3.3 Нахождение водителя на транспортном средстве во время погрузки или разгрузки его краном запрещается.

8.3.4 Укладывать грузы на вилочные захваты авто- и электропогрузчика следует так, чтобы исключалась возможность падения груза во время захвата груза, его подъема, транспортирования и выгрузки.

8.3.5 При работе авто- и электропогрузчика запрещается:

- захватывать груз вилами с разгона путем врезания;
- поднимать раму с грузом на вилах при наклоне на себя;
- поднимать, опускать и изменять угол наклона груза при передвижении;
- захватывать лежащий на поддонах груз при наклоне вил на себя;
- перевозить грузы, поднятые на высоту более 0,5 м для погрузчиков на колесах с пневматическими шинами и 0,25 м для погрузчиков с грузовыми шинами;
- пытаться поднимать примерзший груз, груз неизвестной массы, груз, не предназначенный для перемещения авто- и электропогрузчиком (листовой металл, вентиляционные короба и др.).

Скорость движения автопогрузчика в затрудненных местах и при движении задним ходом должна составлять не более 3 км/ч.

8.3.6 Во избежание перемещения или падения груза при движении транспорта груз должен быть размещен и закреплен на транспортном средстве в соответствии с техническими условиями погрузки и крепления данного вида груза.

8.3.7 При загрузке транспортных средств необходимо обеспечивать габариты перевозимого груза и транспортного средства исходя из условия его

СН КР 12-01:2018

транспортирования под мостами, переходами, в тоннелях, встречающихся на маршруте перевозки груза.

8.3.8 Грузы в ящиках при погрузке в вагоны, пакгаузы и склады укладываются в устойчивые штабеля. Высота штабеля не должна превышать 3 м при ручной погрузке, а при использовании механизмов - 6 м.

Укладывать ящики и кипы в закрытых складах разрешается так, чтобы ширина главного прохода была не менее 3 м.

8.3.9 При перемещении грузов, особенно в стеклянной таре, должны быть приняты меры к предупреждению толчков и ударов.

8.3.10 Перемещать баллоны следует только на специальных носилках или на тележках, а бутылки с кислотой или другими опасными жидкостями - в плетеных корзинах. Подъем этих грузов на высоту производится в специальных контейнерах; запрещается их подъем вручную.

8.3.11 При перемещении баллонов со сжатым газом, барабанов с карбидом кальция, а также материалов в стеклянной таре необходимо принимать меры против толчков и ударов.

Запрещается переносить и перевозить баллоны с кислородом совместно с жирами и маслами, а также горючими и легковоспламеняющимися жидкостями.

8.3.12 Тяжелые штучные материалы, а также ящики с грузами следует перемещать при помощи специальных ломов и других приспособлений.

8.3.13 Погрузочно-разгрузочные операции с катно-бочковыми грузами (барабаны с кабелем и др.) следует, как правило, выполнять механизированным способом; в исключительных случаях разрешается при помощи наклонных площадок или слег с удержанием грузов канатами с противоположной стороны. Рабочие при этом должны находиться сбоку поднимаемого или опускаемого груза.

8.3.14 Бочки, барабаны и рулоны разрешается грузить вручную путем перекачивания при условии, если пол склада находится в одном уровне с полом железнодорожного подвижного состава или кузова автомобиля.

8.4 Требования безопасности при применении машин непрерывного действия

8.4.1 Технологические линии, состоящие из нескольких последовательно установленных и одновременно работающих средств непрерывного транспорта (конвейеров, транспортеров и т.п.) должны быть оснащены:

- а) двухсторонней сигнализацией со всеми постами управления;
- б) блокировкой приводов оборудования, обеспечивающей автоматическое отключение той части технологической линии, которая осуществляет загрузку остановленного или остановившегося агрегата.

8.4.2 При выполнении погрузочно-разгрузочных работ с применением машин непрерывного действия должны выполняться следующие требования:

- укладка грузов должна обеспечивать равномерную загрузку рабочего органа и устойчивое положение груза;

- подача и снятие груза с рабочего органа машины должны производиться при помощи специальных подающих и приемных устройств.

8.4.3 Во время работы ленточного конвейера запрещается:

- устранять пробуксовку ленты на барабане путем подбрасывания в зону между лентой и барабаном песка, глины, канифоли, битума и других материалов;
- очищать поддерживающие ролики, барабаны приводных, натяжных и концевых станций, убирать просыпь из-под конвейера;
- переставлять поддерживающие ролики, натягивать и выравнивать ленту конвейера вручную.

Выполнение указанных работ должно производиться только при полной остановке и отключении от сети конвейера при снятых предохранителях и закрытом пусковом устройстве, на котором должны быть вывешены запрещающие знаки безопасности «Не включать - работают люди!»

8.4.4 Запрещается пускать в работу ленточный конвейер при захламленности и загроможденности проходов, а также при отсутствии или неисправности:

- ограждений приводных, натяжных и концевых барабанов;
- тросового выключателя;
- заземления электрооборудования, брони кабелей или рамы конвейера.

8.4.5 Скорость движения ленты конвейера при ручной грузообработке не должна превышать 0,5 м/с при массе обрабатываемого груза до 5 кг и 0,3 м/с при большей массе.

8.4.6 Для предупреждения просыпания транспортируемого сырья и образования пыли в производственных помещениях крышки и течи винтовых конвейеров должны быть уплотнены.

8.4.7 Запрещается:

- вскрывать крышки винтовых конвейеров до их остановки и принятия мер против непроизвольного пуска конвейера, а также ходить по крышкам этого оборудования;
- проталкивать транспортируемый материал или случайно попавшие в конвейер предметы и брать пробы для лабораторного анализа во время работы винтового конвейера;
- эксплуатировать винтовой конвейер при касании винтом стенок кожуха, при неисправных крышках и неисправных уплотнениях.

8.4.8 При работе подвесных тележек, толкающих конвейеров должны быть приняты меры по исключению падения материалов и изделий при их транспортировании.

Конвейеры должны быть оборудованы устройствами, отключающими приводы при перегрузке конвейера.

8.4.9 Перед пуском вновь смонтированных или капитально отремонтированных конвейеров тяговые органы и подвесные захваты должны быть испытаны в течение 15 мин под двойной рабочей нагрузкой.

8.4.10 Навесные устройства подвесных конвейеров должны обеспечивать удобство установки и снятия транспортируемых грузов.

СН КР 12-01:2018

8.4.11 Приводные и поворотные звездочки люлечных конвейеров, шестерни и соединительные муфты приводов должны иметь сплошные металлические или сетчатые ограждения.

8.4.12 В местах постоянного прохода людей и проезда транспортных средств под трассой конвейера должны быть установлены металлические сетки для улавливания падающих с конвейера грузов.

Высота установки сеток от поверхности земли должна соответствовать габаритам применяемых транспортных средств и обеспечивать свободный проход людей.

8.5 Требования безопасности при работе автотранспорта

8.5.1 При выполнении работ по транспортированию грузов на автомобильном транспорте в строительстве, промышленности строительных материалов и стройиндустрии наряду с требованиями настоящих норм и правил должны соблюдаться требования Правил дорожного движения утвержденный постановлением Правительства Кыргызской Республики от 3 февраля 2009 года № 136, а также межотраслевых и отраслевых правил по охране труда.

8.5.2 Для организации движения автотранспорта на производственной территории должны быть разработаны и установлены на видных местах схемы движения транспортных средств и основные маршруты перемещения для работников.

8.5.3 При работе на автомобильном транспорте необходимо:

- соблюдать меры осторожного обращения с источниками огня, высоких температур;

- контролировать параметры газовой среды, не допуская их до пороговых значений и др.;

- не допускать пролива и протечек топлива, открытого выделения паров топлива.

8.5.4 Стоянка автотранспортных средств в помещении с работающим двигателем внутреннего сгорания запрещается.

8.5.5 Для подогрева двигателя и системы питания, устранения ледяных образований и пробок разрешается применять только горячий воздух, горячую воду или пар.

Не допускается использовать открытый огонь для разогрева узлов машины, транспортного средства, а также эксплуатировать машины при наличии течи в топливных и масляных системах.

8.5.6 Руководитель обязан информировать водителя перед выездом на линию об условиях работы на линии и особенностях перевозимого груза.

8.5.7 Движение транспортных средств по льду рек и водоемов допускается только по специально обозначенным маршрутам, имеющим указатели о максимально допустимой грузоподъемности ледовой переправы.

Движение должно осуществляться при открытых дверях кабины водителя. При этом в транспортном средстве не должны находиться люди (за исключением водителя). Дату открытия и прекращения движения по ледовой переправе устанавливает руководитель организации, в ведении которой находится переправа.

На ледовой дороге запрещается:

- заправлять автомобили топливом и смазочными материалами во избежание ее разрушения;

- сливать горячую воду из системы охлаждения на лед;

- менять самовольно маршрут движения.

8.5.8 В местах посадки (высадки) людей в транспортные средства должны быть оборудованы специальные площадки или применяться иные устройства, обеспечивающие безопасность людей.

Перед началом движения транспортного средства водитель обязан убедиться в окончании посадки, в правильности размещения людей и предупредить их о начале движения.

8.5.9 Подача автомобиля задним ходом в зоне, где выполняются какие-либо работы, должна производиться водителем только по команде одного из работников, занятых на этих работах.

8.5.10 Перевозка крупногабаритных и тяжеловесных грузов автомобильным транспортом по дорогам, открытым для общего пользования должна выполняться с соблюдением требований Инструкции по перевозке крупногабаритных и тяжеловесных грузов автомобильным транспортом и согласовываться с органами дорожного движения в установленном порядке.

8.5.11 При перевозке грузов, превышающих по своим размерам ширину платформы автомобиля, свесы должны быть одинаковы с обеих сторон.

8.5.12 При загрузке автомобиля навалочным или штучным грузом необходимо соблюдать следующие требования:

- навалочный груз должен равномерно распределяться по всей площади кузова автомобиля;

- штучные грузы, возвышающиеся над бортами кузова, должны быть закреплены;

- ящичный, бочковой и другой аналогичный штучный груз должен быть уложен в кузов автомобиля и закреплен так, чтобы при передвижении автомобиля он не мог перемещаться по полу кузова.

8.5.13 Прицепы, полуприцепы и платформы автомобиля, предназначенные для перевозки длинномерных грузов, должны быть оборудованы:

- а) съёмными или откидными стойками и щитами, устанавливаемыми между кабиной и грузом;

- б) поворотными кругами.

Поворотные круги должны иметь приспособление для их закрепления при движении без груза и стопоры, предотвращающие разворот прицепа при движении назад.

Прицепы должны иметь устройство, не требующее его поддержки для сцепки с тягачом.

8.5.14 Перевозка автотранспортом опасных грузов должна выполняться в соответствии с требованиями Правил перевозки опасных грузов автомобильным

СН КР 12-01:2018

транспортом утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 11 апреля 2016 года № 198.

8.5.15 При перевозках опасных грузов на руках у водителя или сопровождающего грузы лица должно иметься свидетельство о допуске транспортного средства к перевозке опасного груза конкретного класса и наименования, выдаваемое уполномоченным государственным органом в сфере обеспечения безопасности дорожного движения.

8.5.16 Автомобили, в которых перевозят баллоны со сжатым газом, должны быть оборудованы специальными стеллажами с выемками по диаметру баллонов, обитыми войлоком. Баллоны при перевозке должны иметь предохранительные колпаки.

В жаркое время года баллоны необходимо укрывать брезентом без жирных (масляных) пятен.

8.5.17 Перевозка взрывчатых, радиоактивных, ядовитых, легковоспламеняющихся и других опасных грузов, а также необезвреженной тары из-под этих грузов должна производиться в соответствии с инструкциями, согласованными в установленном порядке с органами надзора.

8.5.18 Емкости с кислотами, щелочами и жидкими негорючими химикатами при перевозке необходимо устанавливать в кузове автомобиля вертикально и прочно укреплять.

8.5.19 Перевозка бензина допускается только в специальных цистернах или в металлической таре с плотно завинчивающимися пробками. Бензовозы должны быть оборудованы заземляющими цепями, а емкости для хранения бензина - заземлены.

8.5.20 Перевозить этилированный бензин совместно с другими грузами, а также находиться при этом людям в кузове автомобиля не разрешается.

9 Требования безопасности при выполнении электросварочных и газопламенных работ

9.1 Общие требования

9.1.1 При производстве электросварочных и газопламенных работ необходимо выполнять требования настоящей главы, Правил пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики, утвержденный постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 года № 33, а также государственных стандартов.

9.1.2 При выполнении сварочных работ на высоте необходимо обеспечить выполнение требований пп. 4.10 и 4.14 настоящих норм. Электросварщики должны иметь группу допуска по электробезопасности не ниже второй.

9.1.3 Места производства электросварочных и газопламенных работ на данном, а также на нижерасположенных ярусах (при отсутствии несгораемого защитного настила или настила, защищенного несгораемым материалом) должны быть освобождены от сгораемых материалов в радиусе не менее 5 м, а от взрывоопасных материалов и оборудования (газогенераторов, газовых баллонов и т.п.) - не менее 10 м.

9.1.4 При резке элементов конструкций должны быть приняты меры против случайного обрушения отрезанных элементов.

9.1.5 Не допускается производить сварку, резку и нагрев открытым пламенем аппаратов, сосудов и трубопроводов, содержащих под давлением любые жидкости или газы, заполненных горючими или вредными веществами или относящихся к электротехническим устройствам, без согласования с эксплуатирующей организацией мероприятий по обеспечению безопасности и без наряда-допуска.

9.1.6 Пайка, сварка емкостей из-под горючих и легковоспламеняющихся жидкостей без соответствующей обработки их до удаления следов этих жидкостей и контроля состояния воздушной среды в них запрещается.

Пайка и сварка таких емкостей должна производиться с наполнением и подпиткой их во время пайки или сварки нейтральными газами и обязательно при открытых пробках (крышках).

Электросварщики должны иметь группу допуска по электробезопасности не ниже второй.

9.2 Требования безопасности к технологическим процессам и местам производства сварочных и газопламенных работ

9.2.1 Крепление газопроводящих рукавов на ниппелях горелок, резаков и редукторов, а также в местах соединения рукавов необходимо осуществлять стяжными хомутами.

9.2.2 Для дуговой сварки необходимо применять изолированные гибкие кабели, рассчитанные на надежную работу при максимальных электрических нагрузках с учетом продолжительности цикла сварки.

9.2.3 Соединение сварочных кабелей следует производить опрессовкой, сваркой или пайкой с последующей изоляцией мест соединений.

9.2.4 Подключение кабелей к сварочному оборудованию должно осуществляться при помощи опрессованных или припаянных кабельных наконечников.

9.2.5 При прокладке или перемещении сварочных проводов необходимо принимать меры против повреждения их изоляции и соприкосновения с водой, маслом, стальными канатами и горячими трубопроводами. Расстояние от сварочных проводов до горячих трубопроводов и баллонов с кислородом должно быть не менее 0,5 м, а с горючими газами - не менее 1 м.

9.2.6 Рабочие места сварщиков в помещении при сварке открытой дугой должны быть отделены от смежных рабочих мест и проходов несгораемыми экранами (ширмами, щитами) высотой не менее 1,8 м.

При сварке на открытом воздухе ограждения следует ставить в случае одновременной работы нескольких сварщиков вблизи друг от друга и на участках интенсивного движения людей.

9.2.7 Сварочные работы на открытом воздухе во время дождя, снегопада должны быть прекращены.

СН КР 12-01:2018

9.2.8 Места производства сварочных работ вне постоянных сварочных постов должны определяться письменным разрешением руководителя или специалиста, отвечающего за пожарную безопасность.

Места производства сварочных работ должны быть обеспечены средствами пожаротушения.

9.2.9 При выполнении электросварочных и газопламенных работ внутри емкостей или полостей конструкций рабочие места надлежит обеспечивать вытяжной вентиляцией. Скорость движения воздуха внутри емкости (полости) должна быть при этом 0,3-1,5 м/с.

В случаях выполнения сварочных работ с применением сжиженных газов (пропана, бутана, аргона) и углекислоты вытяжная вентиляция должна иметь отсос снизу.

9.2.10 Одновременное производство электросварочных и газопламенных работ внутри емкостей не допускается.

При производстве сварочных работ в плохо проветриваемых помещениях малого объема, в закрытых емкостях, колодцах и т.п. необходимо применение средств индивидуальной защиты глаз и органов дыхания.

9.2.11 Не допускается применять бензорезы при выполнении газопламенных работ в резервуарах, колодцах и других замкнутых емкостях.

9.2.12 Освещение при производстве сварочных работ внутри металлических емкостей должно осуществляться с помощью светильников, установленных снаружи, или ручных переносных ламп напряжением не более 12 В.

9.2.13 Сварочный трансформатор, ацетиленовый генератор, баллоны с сжиженным или сжатым газом должны размещаться вне емкостей, в которых производится сварка.

9.3 Требования безопасности при ручной сварке

9.3.1 В электросварочных аппаратах и источниках их питания элементы, находящиеся под напряжением, должны быть закрыты оградительными устройствами.

9.3.2 Электрододержатели, применяемые при ручной дуговой электросварке металлическими электродами, должны соответствовать требованиям ГОСТ на эти изделия.

9.3.3 Электросварочная установка (преобразователь, сварочный трансформатор и т.п.) должна присоединяться к источнику питания через рубильник и предохранители или автоматический выключатель, а при напряжении холостого хода более 70 В должно применяться автоматическое отключение сварочного трансформатора.

9.3.4 Металлические части электросварочного оборудования, не находящиеся под напряжением, а также свариваемые изделия и конструкции на все время сварки должны быть заземлены, а у сварочного трансформатора, кроме того, заземляющий болт корпуса должен быть соединен с зажимом вторичной обмотки, к которому подключается обратный провод.

9.3.5 В качестве обратного провода или его элементов могут быть использованы стальные шины и конструкции, если их сечение обеспечивает безопасное по условиям нагрева протекание сварочного тока.

Соединение между собой отдельных элементов, применяемых в качестве обратного провода, должно быть надежным и выполняться на болтах, зажимах или сваркой.

9.3.6 Запрещается использовать провода сети заземления, трубы санитарно-технических сетей (водопровод, газопровод и др.), металлические конструкции зданий, технологическое оборудование в качестве обратного провода электросварки.

9.4 Требования безопасности при хранении и применении газовых баллонов

9.4.1 Газовые баллоны надлежит хранить и применять в соответствии с требованиями правил устройства и безопасной эксплуатации сосудов, работающих под давлением.

9.4.2 При хранении баллонов на открытых площадках навесы, защищающие их от воздействия осадков и прямых солнечных лучей, должны быть выполнены из негорючих материалов.

9.4.3 Баллоны с горючим газом, имеющие башмаки, должны храниться в вертикальном положении в специальных гнездах, клетях и других устройствах, исключающих их падение.

Баллоны, не имеющие башмаков, должны храниться в горизонтальном положении на рамах или стеллажах. Высота штабеля в этом случае не должна превышать 1,5 м, а клапаны должны быть закрыты предохранительными колпаками и обращены в одну сторону.

9.4.4 Пустые баллоны следует хранить отдельно от баллонов, наполненных газом.

9.4.5 Газовые баллоны разрешается перевозить, хранить, выдавать и получать только лицам, прошедшим обучение по обращению с ними и имеющим соответствующее удостоверение.

9.4.6 Перемещение газовых баллонов необходимо производить на специально предназначенных для этого тележках, в контейнерах и других устройствах, обеспечивающих устойчивое положение баллонов.

9.4.7 Размещение ацетиленовых генераторов в проездах, местах массового нахождения или прохода людей, а также вблизи мест забора воздуха компрессорами или вентиляторами не допускается.

9.4.8 При эксплуатации, хранении и перемещении баллонов с кислородом должны быть обеспечены меры защиты баллонов от соприкосновения с материалами, одеждой работников и обтирочными материалами, имеющими следы масел.

9.4.9 Газовые баллоны должны быть предохранены от ударов и действий прямых солнечных лучей. От отопительных приборов баллоны должны устанавливаться на расстоянии не менее 1 м.

СН КР 12-01:2018

9.4.10 При перерывах в работе, в конце рабочей смены сварочная аппаратура должна отключаться. Шланги должны быть отсоединены, а в паяльных лампах давление - полностью снято.

9.4.11 По окончании работы баллоны с газом должны размещаться в специально отведенном для хранения баллонов месте, исключающем доступ к ним посторонних лиц.

10 Требования безопасности при разборке зданий и сооружений при их реконструкции или сносе

10.1 Организация работ

10.1.1 При разборке зданий и сооружений (далее-разборке строений) в процессе их реконструкции или сноса необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- самопроизвольное обрушение элементов конструкций строений и падение вышерасположенных незакрепленных конструкций, материалов, оборудования;
- движущиеся части строительных машин, передвигаемые ими предметы;
- острые кромки, углы, торчащие штыри;
- повышенное содержание в воздухе рабочей зоны пыли и вредных веществ;
- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более.

10.1.2 До начала проведения работ по разборке строений необходимо выполнить подготовительные мероприятия, связанные с отселением проживающих в них граждан или выездом расположенных там организаций, а также с отключением от сетей водо-, тепло-, газо- и электроснабжения, канализации, технологических продуктопроводов и принятием мер против их повреждения.

Все необходимые согласования по проведению подготовительных мероприятий должны быть сделаны на стадии разработки ПОС.

10.1.3 Разборку зданий необходимо осуществлять на основе решений, предусмотренных в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.). Указанные решения должны быть разработаны после проведения обследования общего состояния здания (сооружения), а также фундаментов, стен, колонн, сводов и прочих конструкций. По результатам обследования составляется акт, на основании которого осуществляется решение следующих вопросов:

- выбор метода проведения разборки;
- установление последовательности выполнения работ;
- установление опасных зон и применение при необходимости защитных ограждений;
- временное или постоянное закрепление или усиление конструкций разбираемого здания с целью предотвращения случайного обрушения конструкций;
- мероприятия по пылеподавлению;
- меры безопасности при работе на высоте;
- схемы строповки при демонтаже конструкций и оборудования.

10.1.4 Перед началом работ необходимо ознакомить работников с решениями, предусмотренными в ППР, и провести инструктаж о безопасных методах работ.

Удаление неустойчивых конструкций при разборке здания следует производить в присутствии руководителя работ.

10.1.5 При разборке строений доступ к ним посторонних лиц, не участвующих в производстве работ, запрещен. Участки работ по разборке зданий необходимо оградить.

Проход людей в помещения во время разборки должен быть закрыт.

10.1.6 При разборке строений механизированным способом необходимо установить опасные для людей зоны, а машины (механизмы) разместить вне зоны обрушения конструкций.

Кабина машиниста должна быть защищена от возможного попадания отколовшихся частиц, а рабочие должны быть обеспечены защитными очками.

10.1.7 При разборке строений, а также при уборке отходов, мусора необходимо применять меры по уменьшению пылеобразования.

Работающие в условиях запыленности должны быть обеспечены средствами защиты органов дыхания от находящихся в воздухе пыли и микроорганизмов (плесени, грибков, их спор).

10.1.8 Перед допуском работающих в места с возможным появлением газа или вредных веществ их необходимо проветрить. При неожиданном появлении газа работы следует прекратить и вывести работников из опасной зоны.

Работающие в местах с возможным появлением газа должны быть обеспечены защитными средствами (противогазами).

10.1.9 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средств индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

10.2 Порядок производства работ

10.2.1 Разборку строений (демонтаж конструкций) необходимо осуществлять последовательно сверху вниз.

Запрещается разборка строений одновременно в нескольких ярусах по одной вертикали.

10.2.2 При разборке строений необходимо оставлять проходы на рабочие места.

При разборке кровли и наружных стен работники должны применять предохранительный пояс.

10.2.3 При разборке карнизов и свисающих частей здания находиться на стене запрещается.

Не допускается выполнение работ во время гололеда, тумана и дождя, исключаяющего видимость в пределах фронта работ, грозы и ветра со скоростью 15 м/с и более.

10.2.4 При разборке строений необходимо предотвратить самопроизвольное обрушение или падение конструкций.

СН КР 12-01:2018

Неустойчивые конструкции, находящиеся в зоне выполнения работ, следует удалять или закреплять, или усиливать согласно ППР.

Запрещается подрубать дымовые трубы, каменные столбы и простенки вручную, а также производить обрушение их на перекрытие.

10.2.5 При разборке строений способом «валки» длина прикрепленных тросов (канатов) должна быть в 3 раза больше высоты здания.

10.2.6 При разборке строений взрывным способом необходимо соблюдать требования единых правил безопасности при взрывных работах, утвержденных постановлением Госгортехнадзора КР от 29 марта 2000 года № 2/4.

10.2.7 При демонтаже конструкций и оборудования с помощью грузоподъемных кранов необходимо соблюдать требования 14 раздела настоящих норм и правил.

Способы освобождения, а также схемы строповки демонтируемых конструкций должны соответствовать предусмотренным в ППР.

10.2.8 Материалы, получаемые от разборки строений, а также строительный мусор, необходимо опускать по закрытым желобам или в закрытых ящиках или контейнерах при помощи грузоподъемных кранов. Нижний конец желоба должен находиться не выше 1 м над землей или входить в бункер.

Сбрасывать мусор без желобов или других приспособлений разрешается с высоты не более 3 м. Опасные зоны в этих местах необходимо ограждать. Размеры опасной зоны устанавливаются в соответствии с приложением Г.

10.2.9 Материалы, получаемые при разборке зданий, необходимо складировать на специально отведенных площадках.

11 Земляные работы

11.1 Организация работ

11.1.1 При выполнении земляных и других работ, связанных с размещением рабочих мест в выемках и траншеях, необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- обрушающиеся горные породы (грунты);
- падающие предметы (куски породы);
- движущиеся машины и их рабочие органы, а также передвигаемые ими предметы;
- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека;
- химически опасные и вредные производственные факторы.

11.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 11.1.1, безопасность земляных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- определение безопасной крутизны незакрепленных откосов котлованов, траншей (далее - выемки) с учетом нагрузки от машин и грунта;
- определение конструкции крепления стенок котлованов и траншей;
- выбор типов машин, применяемых для разработки грунта и мест их установки;
- дополнительные мероприятия по контролю и обеспечению устойчивости откосов в связи с сезонными изменениями;
- определение мест установки и типов ограждений котлованов и траншей, а также лестниц для спуска работников к месту работ.

11.1.3 С целью исключения размыва грунта, образования оползней, обрушения стенок выемок в местах производства земляных работ до их начала необходимо обеспечить отвод поверхностных и подземных вод.

Место производства работ должно быть очищено от валунов, деревьев, строительного мусора.

11.1.4 Производство земляных работ в охранной зоне кабелей высокого напряжения, действующего газопровода, других коммуникаций, а также на участках с возможным патогенным заражением почвы (свалки, скотомогильники, кладбище и т.п.) необходимо осуществлять по наряду-допуску после получения разрешения от организации, эксплуатирующей эти коммуникации или органа санитарного надзора.

Производство работ в этих условиях следует осуществлять под непосредственным наблюдением руководителя работ, а в охранной зоне кабелей, находящихся под напряжением, или действующих газопроводов, кроме того, под наблюдением работников организаций, эксплуатирующих эти коммуникации.

11.1.5 Разработка грунта в непосредственной близости от действующих подземных коммуникаций допускается только при помощи лопат, без использования ударных инструментов.

Применение землеройных машин в местах пересечения выемок с действующими коммуникациями, незащищенными от механических повреждений, разрешается по согласованию с организациями - владельцами коммуникаций.

11.1.6 В случае обнаружения в процессе производства земляных работ не указанных в проекте коммуникаций, подземных сооружений или взрывоопасных материалов земляные работы должны быть приостановлены, до получения разрешения соответствующих органов.

11.1.7 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

11.2 Организация рабочих мест

11.2.1 При размещении рабочих мест в выемках их размеры, принимаемые в проекте, должны обеспечивать размещение конструкций, оборудования, оснастки, а также проходы на рабочих местах и к рабочим местам шириной в свету не менее 0,6 м, а на рабочих местах - также необходимое пространство в зоне работ.

11.2.2 Выемки, разрабатываемые на улицах, проездах, во дворах населенных пунктов, а также в других местах возможного нахождения людей, должны быть

СН КР 12-01:2018

ограждены защитными ограждениями с учетом требований государственных стандартов. На ограждении необходимо устанавливать предупредительные надписи, а в ночное время - сигнальное освещение.

11.2.3 Для прохода людей через выемки должны быть устроены переходные мостики в соответствии с требованиями п.6.2.9 настоящей нормы.

Для прохода на рабочие места в выемки следует устанавливать трапы или маршевые лестницы шириной не менее 0,6 м с ограждениями или приставные лестницы (деревянные - длиной не более 5 м).

11.2.4 Производство работ, связанных с нахождением работников в выемках с вертикальными стенками без крепления в песчаных, пылевато-глинистых и талых грунтах выше уровня грунтовых вод и при отсутствии вблизи подземных сооружений, допускается при их глубине не более, м:

- 1,0 – в не слежавшихся насыпных и природного сложения песчаных грунтах;
- 1,25 – в супесях;
- 1,5 – в суглинках и глинах.

11.2.5 При среднесуточной температуре воздуха ниже минус 2 °С допускается увеличение наибольшей глубины вертикальных стенок выемок в мерзлых грунтах, кроме сыпучемерзлых, по сравнению с установленной в 11.2.4 на величину глубины промерзания грунта, но не более чем до 2 м.

11.2.6 Производство работ, связанных с нахождением работников в выемках с откосами без креплений в насыпных, песчаных и пылевато-глинистых грунтах выше уровня грунтовых вод (с учетом капиллярного поднятия) или грунтах, осушенных с помощью искусственного водопонижения, допускается при глубине выемки и крутизне откосов, указанных в таблице 3.

Т а б л и ц а 3

№ п. п.	Виды грунтов	Крутизна откоса (отношение его высоты к заложению) при глубине выемки, м, не более		
		1,5	3,0	5,0
1	Насыпные не слежавшиеся	1:0,67	1:1	1:1,25
2	Песчаные, гравийные	1:0,5	1:1	1:1
3	Супесь	1:0,25	1:0,67	1:0,85
4	Суглинок	1:0	1:0,5	1:0,75
5	Глина	1:0	1:0,25	1:0,5
6	Лессовые	1:0	1:0,5	1:0,5

П р и м е ч а н и я

1 При напластовании различных видов грунта крутизну откосов назначают по наименее устойчивому виду от обрушения откоса.

2 К не слежавшимся насыпным относятся грунты с давностью отсыпки до двух лет для песчаных; до пяти лет - для пылевато-глинистых грунтов.

11.2.7 Крутизна откосов выемок глубиной более 5 м во всех случаях и глубиной менее 5 м при гидрологических условиях и видах грунтов, не предусмотренных 11.2.12, а также откосов, подвергающихся увлажнению, должна устанавливаться проектом.

11.2.8 Конструкция крепления вертикальных стенок выемок глубиной до 3 м в грунтах естественной влажности должна быть, как правило, выполнена по типовым

проектам. При большей глубине, а также сложных гидрогеологических условиях крепление должно быть выполнено по индивидуальному проекту.

11.2.9 При установке креплений верхняя часть их должна выступать над бровкой выемки не менее чем на 15 см.

11.2.10 Перед допуском работников в выемки глубиной более 1,3 м ответственным лицом должны быть проверены состояние откосов, а также надежность крепления стенок выемки.

Валуны и камни, а также отслоения грунта, обнаруженные на откосах, должны быть удалены.

11.2.11 Допуск работников в выемки с откосами, подвергшимися увлажнению, разрешается только после тщательного осмотра лицом, ответственным за обеспечение безопасности производства работ, состояние грунта откосов и обрушение неустойчивого грунта в местах, где обнаружены "kozyрьки" или трещины (отслоения).

11.2.12 Выемки, разработанные в зимнее время, при наступлении оттепели должны быть осмотрены, а по результатам осмотра должны быть приняты меры к обеспечению устойчивости откосов и креплений.

11.2.13 Разработка роторными и траншейными экскаваторами в связных грунтах (суглинках и глинах) выемок с вертикальными стенками без крепления допускается на глубину не более 3 м. В местах, где требуется пребывание работников, должны устраиваться крепления или разрабатываться откосы.

При извлечении грунта из выемок с помощью бадей необходимо устраивать защитные навесы-kozyрьки для защиты работающих в выемке.

11.3 Порядок производства работ

11.3.1 Устанавливать крепления необходимо в направлении сверху вниз по мере разработки выемки на глубину не более 0,5 м.

11.3.2 Разрабатывать грунт в выемках "подкопом" не допускается.

Извлеченный из выемки грунт необходимо размещать на расстоянии не менее 0,5 м от бровки этой выемки.

11.3.3 При разработке выемок в грунте одноковшовым экскаватором высота забоя должна определяться ППР с таким расчетом, чтобы в процессе работы не образовывались «kozyрьки» из грунта.

11.3.4 При работе экскаватора не разрешается производить другие работы со стороны забоя и находиться работникам в радиусе действия экскаватора плюс 5 м.

11.3.5 Разборку креплений в выемках следует вести снизу вверх по мере обратной засыпки выемки, если иное не предусмотрено ППР.

11.3.6 При механическом ударном рыхлении грунта не допускается нахождение работников на расстоянии ближе 5 м от мест рыхления.

11.3.7 Односторонняя засыпка пазух при устройстве подпорных стен и фундаментов допускается в соответствии с ППР после осуществления мероприятий, обеспечивающих устойчивость конструкции, при принятых условиях, способах и порядке засыпки.

СН КР 12-01:2018

11.3.8 При разработке, транспортировании, разгрузке, планировке и уплотнении грунта двумя или более самоходными или прицепными машинами (скреперами, грейдерами, катками, бульдозерами), идущими одна за другой, расстояние между ними должно быть не менее 10 м.

11.3.9 Автомобили-самосвалы при разгрузке на насыпях, а также при засыпке выемок следует устанавливать не ближе 1 м от бровки естественного откоса; разгрузка с эстакад, не имеющих защитных (отбойных) брусьев, запрещается.

Места разгрузки автотранспорта должны определяться регулировщиком.

11.3.10 Запрещается разработка грунта бульдозерами и скреперами при движении на подъем или под уклон, с углом наклона более указанного в паспорте машины.

11.3.11 Не допускается присутствие работников и других лиц на участках, где выполняются работы по уплотнению грунтов свободно падающими трамбовками, ближе 20 м от базовой машины.

11.4 Специальные методы производства работ

11.4.1 При разработке карьеров необходимо соблюдать требования нормативных документов уполномоченного государственного органа исполнительной власти по надзору и контролю по вопросам экологической и технической безопасности.

11.4.2 При разработке скальных, мерзлых земляных грунтов взрывным способом необходимо соблюдать требования единых правил безопасности при взрывных работах, утвержденных постановлением Госгортехнадзора КР от 29 марта 2000 № 2/4.

11.4.3 При необходимости использования машин в сложных условиях (срезка грунта на уклоне, расчистка завалов) следует применять машины, оборудованные средствами защиты, предупреждающими воздействие на работающих опасных производственных факторов, возникающих в этих условиях (падение предметов и опрокидывание).

11.4.4 В случае электропрогрева грунта напряжение источника питания не должно быть выше 380 В.

Прогреваемый участок грунта необходимо оградить, установить на ограждении знаки безопасности, а в ночное время осветить. Расстояние между ограждением и контуром прогреваемого участка должно быть не менее 3 м. На прогреваемом участке пребывание работников и других лиц не допускается.

11.4.5 Линии временного электроснабжения к прогреваемым участкам грунта должны выполняться изолированным проводом, а после каждого перемещения электрооборудования и перекладки электропроводки следует измерить сопротивление изоляции мегаомметром.

11.4.6 При разработке грунта способом гидромеханизации следует выполнять требования государственных стандартов.

12 Устройство искусственных оснований и буровые работы

12.1 Организация работ

12.1.1 При устройстве искусственных оснований и выполнении буровых работ необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- обрушающиеся горные породы (грунты);
- движущиеся машины и их рабочие органы, а также передвигаемые ими конструкции и предметы;
- расположение рабочих мест вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- опрокидывание машин, падение свай и их частей;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека.

12.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 12.1.1, безопасность устройства искусственных оснований и буровых работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- определение способов и выбор средств механизации для проведения работ;
- установление последовательности выполнения работ;
- разработка схемы монтажа и демонтажа оборудования, а также его перемещения на площадке;
- определение номенклатуры и потребного количества средств коллективной защиты, необходимых для применения в конструкции машин, а также при организации рабочих мест.

12.1.3 Производство буровых работ и работ по устройству искусственных оснований следует осуществлять с соблюдением требований раздела 11 настоящих норм.

12.1.4 Сваебойные и буровые машины должны быть оборудованы ограничителями высоты подъема бурового инструмента или грузозахватного приспособления и звуковой сигнализацией.

12.1.5 Канаты должны иметь сертификат завода-изготовителя или акт об их испытании; грузозахватные средства должны быть испытаны и иметь бирки или клейма, подтверждающие их грузоподъемность и дату испытания.

12.1.6 Предельная масса молота и свай для копра согласно паспорту машины должна быть указана на его ферме или раме.

12.1.7 Расстояние между установленными сваебойными или буровыми машинами и расположенными вблизи них строениями определяется ППР. При работе указанных машин следует установить опасную зону на расстоянии не менее 15 м от устья скважины или места забивки свай.

СН КР 12-01:2018

12.1.8 Передвижку сваебойных и буровых машин следует производить по заранее спланированному горизонтальному пути при нахождении конструкции машин в транспортном положении.

12.1.9 При забивке свай плавучим копром необходимо обеспечить его надежное причаливание к якорям, закрепленным на берегу или на дне, а также связь с берегом при помощи дежурных судов или пешеходного мостика.

Плавучий копер должен быть обеспечен спасательными кругами и лодкой.

Не допускается производить свайные работы на реках и водоемах при волнении более 2 баллов.

12.1.10 Забивка свай со льда разрешается только при наличии в ППР специальных мероприятий, обеспечивающих прочность ледяного покрова.

12.1.11 Пробуренные скважины при прекращении работ должны быть закрыты щитами или ограждены. На щитах и ограждениях должны быть установлены предупреждающие знаки безопасности и сигнальное освещение.

12.1.12 Вибропогружатели необходимо оборудовать подвесными инвентарными площадками для размещения рабочих, выполняющих присоединение наголовника вибропогружателя к оболочке.

Ширина настила площадки должна быть не менее 0,8 м. Настил площадки должен быть огражден в соответствии с требованиями пункта 6.2.

12.1.13 Стены опускного колодца изнутри должны быть оборудованы не менее чем двумя надежно закрепленными навесными лестницами.

12.1.14 По внутреннему периметру опускного колодца необходимо устраивать защитные козырьки. Размеры, прочность и порядок установки козырьков должны быть определены в ППР.

12.1.15 Помещения, где приготавливаются растворы для химического закрепления грунта, должны быть оборудованы вентиляцией и соответствующими емкостями для хранения материалов.

12.1.16 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

12.2 Порядок производства работ

12.2.1 Монтаж, демонтаж и перемещение сваебойных и буровых машин следует осуществлять под непосредственным руководством лиц, ответственных за безопасное выполнение указанных работ.

Монтаж, демонтаж и перемещение сваебойных и буровых машин при ветре 15 м/с и более или грозе не допускаются.

12.2.2 Техническое состояние сваебойных и буровых машин (надежность крепления узлов, исправность связей и рабочих настилов) необходимо проверять перед началом каждой смены.

12.2.3 Перед подъемом конструкций сваебойных или буровых машин их элементы должны быть надежно закреплены, а инструмент и незакрепленные предметы удалены.

При подъеме конструкции, собранной в горизонтальном положении, должны быть прекращены все другие работы в радиусе, равном длине конструкции плюс 5 м.

12.2.4 В период работы сваебойных или буровых машин лица, непосредственно не участвующие в выполнении данных работ, к машинам на расстояние менее 15 м не допускаются.

12.2.5 Перед началом буровых или сваебойных работ необходимо проверить:

- исправность звуковых и световых сигнальных устройств, ограничителя высоты подъема грузозахватного органа;

- состояние канатов для подъема механизмов, а также состояние грузозахватных устройств;

- исправность всех механизмов и металлоконструкций.

12.2.6 Перед началом осмотра, смазки, чистки или устранения каких-либо неисправностей буровой машины или копра буровой инструмент или сваебойный механизм должны быть опущены и поставлены в устойчивое положение, а двигатель остановлен и выключен.

12.2.7 Спуск и подъем бурового инструмента или сваи производится после подачи предупредительного сигнала.

Во время подъема или спуска бурового инструмента запрещается производить на копре или буровой машине работы, не имеющие отношения к указанным процессам.

12.2.8 Подъем сваи (шпунта) и сваебойного молота необходимо производить отдельными крюками. При наличии на копре только одного крюка для установки сваи сваебойный молот должен быть снят с крюка и установлен на надежный стопорный болт.

При подъеме свая должна удерживаться от раскачивания и кручения при помощи расчалок.

Одновременный подъем сваебойного молота и сваи не допускается.

12.2.9 Сваи разрешается подтягивать по прямой линии в пределах видимости машиниста копра только через отводной блок, закрепленный у основания копра. Запрещается подтягивать копром сваи на расстояние более 10 м и с отклонением их от продольной оси.

12.2.10 При резке забитых в грунт свай необходимо предусматривать меры, исключающие внезапное падение убираемой части.

12.2.11 Установка свай и сваебойного оборудования производится без перерыва до полного их закрепления.

Оставлять их на весу не допускается.

12.2.12 При погружении свай с помощью вибропогружателей необходимо обеспечить плотное и надежное соединение вибропогружателя с наголовником сваи, а также свободное состояние поддерживающих вибропогружатель канатов.

12.2.13 Вибропогружатель следует включать только после закрепления его на свае и ослабления поддерживающих полиспастов. Ослабленное состояние полиспастов должно сохраняться в течение всего времени работы вибратора.

При каждом перерыве в работе вибратор следует выключать.

СН КР 12-01:2018

12.2.14 При погружении свай-оболочек доступ рабочих на подвесную площадку для присоединения к погружаемой свае-оболочке наголовника вибропогружателя или следующей секции сваи-оболочки разрешается только после того, как подаваемая конструкция опущена краном на расстояние не более 30 см от верха погружаемой сваи-оболочки.

12.2.15 Последовательность разработки грунта под кромкой ножа опускного колодца должна обеспечивать его устойчивость. Глубина разработки грунта от кромки ножа колодца определяется согласно ППР.

Не допускается разрабатывать грунт ниже 1 м от кромки ножа колодца.

12.2.16 При разработке подвижных грунтов с водоотливом или при наличии прослойки таких грунтов выше ножа колодца должны быть предусмотрены меры по обеспечению быстрой эвакуации людей на случай внезапного прорыва грунта и затопления колодца.

12.2.17 Оборудование и трубопроводы, предназначенные для выполнения работ по замораживанию грунтов, должны быть испытаны:

- аппараты замораживающей станции после окончания монтажа - пневматическим или гидравлическим давлением, указанным в паспорте, но не менее 1,2 МПа для всасывающей и 1,8 МПа для нагнетательной стороны;

- замораживающие колонки до опускания в скважины - гидравлическим давлением не менее 2,5 МПа.

12.2.18 Производство строительных работ в зоне искусственного закрепления грунта замораживанием допускается только после достижения льдогрунтовым ограждением проектной толщины. Разрешение на производство работ должно быть оформлено актом.

12.2.19 Извлечение грунта из котлована, имеющего льдогрунтовое ограждение, разрешается производить при наличии защиты замороженной стенки от дождя и солнечных лучей. При работе следует сохранять меры защиты льдогрунтового ограждения от механических повреждений.

12.2.20 Порядок контроля размеров и температуры льдогрунтового ограждения котлована в процессе замораживания и оттаивания грунта должен быть определен проектом.

12.2.21 Трубопроводы, шланги и инъекторы, применяемые на инъекционных работах по химическому закреплению грунтов (силикатизацией и др.), должны подвергаться гидравлическим испытаниям давлением, равным полуторной величине рабочего, но не ниже 0,5 МПа.

12.2.22 Силикатоварки автоклавного типа и другие устройства, находящиеся под давлением в процессе эксплуатации, необходимо подвергать регулярным техническим освидетельствованиям и периодическим гидравлическим испытаниям согласно требованиям уполномоченного государственного органа исполнительной власти по надзору и контролю по вопросам экологической и технической безопасности.

13 Бетонные работы

13.1 Организация работ

13.1.1 При приготовлении, подаче, укладке и уходе за бетоном, заготовке и установке арматуры, а также установке и разборке опалубки (далее – выполнении бетонных работ) необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- расположение рабочих мест вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- движущиеся машины и передвижаемые ими предметы;
- обрушение элементов конструкций;
- шум и вибрация;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека.

13.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 13.1.1, безопасность бетонных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- определение средств механизации для приготовления, транспортирования, подачи и укладки бетона;
- определение несущей способности и разработка проекта опалубки, а также последовательности ее установки и порядка разборки;
- разработка мероприятий и средств по обеспечению безопасности рабочих мест на высоте;
- разработка мероприятий и средств по уходу за бетоном в холодное и теплое время года.

13.1.3 При монтаже опалубки, а также установке арматурных каркасов следует руководствоваться требованиями раздела 14 «Монтажные работы» настоящих норм.

13.1.4 Цемент необходимо хранить в силосах, бункерах, ларях и других закрытых емкостях, принимая меры против распыления в процессе загрузки и выгрузки. Загрузочные отверстия должны быть закрыты защитными решетками, а люки в защитных решетках закрыты на замок.

13.1.5 При использовании пара для прогрева инертных материалов, находящихся в бункерах или других емкостях, следует применять меры, предотвращающие проникновение пара в рабочие помещения.

Спуск рабочих в камеры, обогреваемые паром, допускается после отключения подачи пара, а также охлаждения камеры и находящихся в ней материалов и изделий до 40°C.

13.1.6 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

СН КР 12-01:2018

13.2 Организация рабочих мест

13.2.1 Размещение на опалубке оборудования и материалов, не предусмотренных ППР, а также нахождение людей, непосредственно не участвующих в производстве работ на установленных конструкциях опалубки, не допускаются.

13.2.2 Для перехода работников с одного рабочего места на другое необходимо применять лестницы, переходные мостики и трапы, соответствующие требованиям раздела 7.2.

13.2.3 При устройстве сборной опалубки стен, ригелей и сводов необходимо предусматривать устройство рабочих настилов шириной не менее 0,8 м с ограждениями.

13.2.4 Опалубка перекрытий должна быть ограждена по всему периметру. Все отверстия в рабочем полу опалубки должны быть закрыты. При необходимости оставлять эти отверстия открытыми их следует затягивать проволочной сеткой.

13.2.5 После отсечения части скользящей опалубки и подвесных лесов торцевые стороны должны быть ограждены.

13.2.6 Для защиты работников от падения предметов на подвесных лесах по наружному периметру скользящей и переставной опалубки следует устанавливать козырьки шириной не менее ширины лесов.

13.2.7 Ходить по уложенной арматуре допускается только по специальным настилам шириной не менее 0,6 м, уложенным на арматурный каркас.

13.2.8 Съёмные грузозахватные приспособления, стропы и тара, предназначенные для подачи бетонной смеси грузоподъемными кранами, должны быть изготовлены и освидетельствованы в установленном порядке.

13.2.9 На участках натяжения арматуры в местах прохода людей должны быть установлены защитные ограждения высотой не менее 1,8 м.

Устройства для натяжения арматуры должны быть оборудованы сигнализацией, приводимой в действие при включении привода натяжного устройства.

Запрещается пребывание людей на расстоянии ближе 1 м от арматурных стержней, нагреваемых электротоком.

13.2.10 При применении бетонных смесей с химическими добавками следует использовать защитные перчатки и очки.

13.2.11 Работники, укладывающие бетонную смесь на поверхности, имеющей уклон более 20°, должны пользоваться предохранительными поясами.

13.2.12 Эстакада для подачи бетонной смеси автосамосвалами должна быть оборудована отбойными брусками. Между отбойными брусками и ограждениями должны быть предусмотрены проходы шириной не менее 0,6 м. На тупиковых эстакадах должны быть установлены поперечные отбойные бруска.

При очистке кузовов автосамосвалов от остатков бетонной смеси работникам запрещается находиться в кузове транспортного средства.

13.2.13 Заготовка и укрупнительная сборка арматуры должны выполняться в специально предназначенных для этого местах.

13.2.14 Зона электропрогрева бетона должна иметь защитное ограждение, удовлетворяющее требованиям государственных стандартов, световую сигнализацию и знаки безопасности.

13.3 Порядок производства работ

13.3.1 Работа смесительных машин должна осуществляться при соблюдении следующих требований:

- очистка приемков для загрузочных ковшей должна осуществляться после надежного закрепления ковша в поднятом положении;
- очистка барабанов и корыт смесительных машин допускается только после остановки машины и снятия напряжения.

13.3.2 При выполнении работ по заготовке арматуры необходимо:

- устанавливать защитные ограждения рабочих мест, предназначенных для разматывания бухт (мотков) и выправления арматуры;
- при резке станками стержней арматуры на отрезки длиной менее 0,3 м применять приспособления, предупреждающие их разлет;
- устанавливать защитные ограждения рабочих мест при обработке стержней арматуры, выступающей за габариты верстака, а у двусторонних верстаков, кроме того, разделять верстак посередине продольной металлической предохранительной сеткой высотой не менее 1 м;
- складывать заготовленную арматуру в специально отведенных для этого местах;
- закрывать щитами торцевые части стержней арматуры в местах общих проходов, имеющих ширину менее 1 м.

13.3.3 Элементы каркасов арматуры необходимо пакетировать с учетом условий их подъема, складирования и транспортирования к месту монтажа.

13.3.4 Бункеры (бадьи) для бетонной смеси должны соответствовать требованиям государственных стандартов. Перемещение загруженного или порожнего бункера разрешается только при закрытом затворе.

13.3.5 При укладке бетона из бункера расстояние между нижней кромкой бункера и ранее уложенным бетоном или поверхностью, на которую укладывается бетон, должно быть не более 1 м, если иные расстояния не предусмотрены ППР.

13.3.6 Ежедневно перед началом укладки бетона в опалубку необходимо проверять состояние тары, опалубки и средств подмащивания. Обнаруженные неисправности следует незамедлительно устранять.

Перед началом укладки бетонной смеси виброхоботом необходимо проверять исправность и надежность закрепления всех его звеньев между собой и к страховочному канату.

13.3.7 При подаче бетона с помощью бетононасоса необходимо:

- осуществлять работы по монтажу, демонтажу и ремонту бетонопроводов, а также удалению из них пробок только после снижения давления до атмосферного;
- удалять всех работающих от бетоновода на время продувки на расстояние не менее 10 м;

СН КР 12-01:2018

- укладывать бетоноводы на прокладки для снижения воздействия динамической нагрузки на арматурный каркас и опалубку при подаче бетона.

13.3.8 Удаление пробки в бетоноводе сжатым воздухом допускается при условии:

- наличия защитного щита у выходного отверстия бетоновода;
- нахождения работающих на расстоянии не менее 10 м от выходного отверстия бетоновода;
- осуществления подачи воздуха в бетоновод равномерно, не превышая допустимого давления.

При невозможности удаления пробки следует снять давление в бетоноводе, простукиванием найти место нахождения пробки в бетоноводе, расстыковать бетоновод и удалить пробку или заменить засоренное звено.

13.3.9 При установке элементов опалубки в несколько ярусов высотой более 3 метров, запрещается использование средства подмащивания конструкции на обычных телескопических стойках, в таких случаях применять специальную конструкцию без подмащивания, определяемым проектом производства работ и согласованным с проектной организацией.

13.3.10 Разборка опалубки должна производиться после достижения бетоном заданной прочности.

Минимальная прочность бетона при распалубке загруженных конструкций, в том числе от собственной нагрузки, определяется ППР и согласовывается с проектной организацией.

13.3.11 При разборке опалубки необходимо принимать меры против случайного падения элементов опалубки, обрушения поддерживающих лесов и конструкций.

13.3.12 При передвижении секций катучей опалубки и передвижных лесов необходимо принимать меры, обеспечивающие безопасность работающих. Лицам, не участвующим в этой операции, находиться на секциях опалубки или лесов запрещается.

13.3.13 При уплотнении бетонной смеси электровибраторами перемещать вибратор за токоведущие кабели не допускается, а при перерывах в работе и при переходе с одного места на другое электровибраторы необходимо выключать.

13.3.14 При устройстве технологических отверстий для пропуска трубопроводов в бетонных и железобетонных конструкциях алмазными кольцевыми сверлами необходимо на месте ожидаемого падения кернa оградить опасную зону.

13.3.15 При электропрогреве бетона монтаж и присоединение электрооборудования к питающей сети должны выполнять только электромонтеры, имеющие квалификационную группу по электробезопасности не ниже III.

13.3.16 В зоне электропрогрева необходимо применять изолированные гибкие кабели или провода в защитном шланге. Не допускается прокладывать провода непосредственно по грунту или по слою опилок, а также провода с нарушенной изоляцией.

13.3.17 Зона электропрогрева бетона должна находиться под круглосуточным наблюдением электромонтеров, выполняющих монтаж электросети.

Пребывание работников и выполнение работ на этих участках не допускается, за исключением работ, выполняемых по наряду-допуску в соответствии с межотраслевыми правилами по охране труда при эксплуатации электроустановок.

13.3.18 Открытая (незабетонированная) арматура железобетонных конструкций, связанная с участком, находящимся под электропрогревом, подлежит заземлению (занулению).

13.3.19 После каждого перемещения электрооборудования, применяемого при прогреве бетона, на новое место следует измерять сопротивление изоляции мегаомметром.

14 Монтажные работы

14.1 Организация работ

14.1.1 При монтаже железобетонных и стальных элементов конструкций, трубопроводов и оборудования (далее - выполнении монтажных работ) необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- расположение рабочих мест вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- передвигающиеся конструкции, грузы;
- обрушение незакрепленных элементов конструкций зданий и сооружений;
- падение вышерасположенных материалов, инструмента;
- опрокидывание машин, падение их частей;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека.

14.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 14.1.1, безопасность монтажных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- определение марки крана, места установки и опасных зон при его работе;
- обеспечение безопасности рабочих мест на высоте;
- определение последовательности установки конструкций;
- обеспечение устойчивости конструкций и частей здания в процессе сборки;
- определение схем и способов укрупнительной сборки элементов конструкций.

14.1.3 На участке (захватке), где ведутся монтажные работы, не допускается выполнение других работ и нахождение посторонних лиц.

14.1.4 При возведении зданий и сооружений запрещается выполнять работы, связанные с нахождением людей в одной захватке (участке) на этажах (ярусах), над которыми производятся перемещение, установка и временное закрепление элементов сборных конструкций и оборудования.

При невозможности разбивки зданий и сооружений на отдельные захватки (участки) одновременное выполнение монтажных и других строительных работ на разных этажах (ярусах) допускается только в случаях, предусмотренных ППР, при

СН КР 12-01:2018

наличии между ними надежных (обоснованных соответствующим расчетом на действие ударных нагрузок) междуэтажных перекрытий.

14.1.5 Использование установленных конструкций для прикрепления к ним грузовых полиспастов, отводных блоков и других монтажных приспособлений допускается только с согласия проектной организации, выполнившей рабочие чертежи конструкций.

14.1.6 Монтаж конструкций зданий (сооружений) следует начинать, как правило, с пространственно-устойчивой части: связевой ячейки, ядра жесткости и т.п.

14.1.7 Монтаж конструкций каждого вышележащего этажа (яруса) многоэтажного здания следует производить после закрепления всех установленных монтажных элементов по проекту и достижения бетоном (раствором) стыков несущих конструкций прочности, указанной в ППР.

14.1.8 Окраску и антикоррозионную защиту конструкций и оборудования в случаях, когда они выполняются на строительной площадке, следует производить, как правило, до их подъема на проектную отметку. После подъема производить окраску или антикоррозионную защиту следует только в местах стыков и соединений конструкций.

14.1.9 Распаковка и расконсервация подлежащего монтажу оборудования должны производиться в зоне, отведенной в соответствии с ППР, и осуществляться на специальных стеллажах или прокладках высотой не менее 100 мм.

При расконсервации оборудования не допускается применение материалов с взрывопожароопасными свойствами.

14.1.10 При монтаже каркасных зданий устанавливать последующий ярус каркаса допускается только после установки ограждающих конструкций или временных ограждений на предыдущем ярусе.

14.1.11 Монтаж лестничных маршей и площадок зданий (сооружений), а также грузопассажирских строительных подъемников (лифтов) должен осуществляться одновременно с монтажом конструкций здания. На смонтированных лестничных маршах следует незамедлительно устанавливать ограждения.

14.1.12 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

14.2 Организация рабочих мест

14.2.1 В процессе монтажа конструкций зданий или сооружений монтажники должны находиться на ранее установленных и надежно закрепленных конструкциях или средствах подмащивания.

Запрещается пребывание людей на элементах конструкций и оборудования во время их подъема и перемещения.

14.2.2 Навесные монтажные площадки, лестницы и другие приспособления, необходимые для работы монтажников на высоте, следует устанавливать на монтируемых конструкциях до их подъема.

14.2.3 Для перехода монтажников с одной конструкции на другую следует применять лестницы, переходные мостики и трапы, имеющие ограждения.

14.2.4 Запрещается переход монтажников по установленным конструкциям и их элементам (фермам, ригелям и т.п.), на которых невозможно обеспечить требуемую ширину прохода при установленных ограждениях, без применения специальных предохранительных приспособлений (натянутого вдоль фермы или ригеля каната для закрепления карабина предохранительного пояса).

Места и способ крепления каната и длина его участков должны быть указаны в ППР.

14.2.5 При выполнении монтажа ограждающих панелей необходимо применять предохранительный пояс совместно со страховочным приспособлением. Типовое решение должно быть указано в ППР.

14.2.6 Не допускается нахождение людей под монтируемыми элементами конструкций и оборудования до установки их в проектное положение.

При необходимости нахождения работающих под монтируемым оборудованием (конструкциями) должны осуществляться специальные мероприятия, обеспечивающие безопасность работающих.

14.2.7 Навесные металлические лестницы высотой более 5 м должны удовлетворять требованиям раздела 7 или быть ограждены металлическими дугами с вертикальными связями и надежно прикреплены к конструкциям или оборудованию. Подъем рабочих по навесным лестницам на высоту более 10 м допускается в том случае, если лестницы оборудованы площадками отдыха не реже чем через каждые 10 м по высоте.

14.2.8 Расчалки для временного закрепления монтируемых конструкций должны быть прикреплены к надежным опорам. Количество расчалок, их материалы и сечение, способы натяжения и места закрепления устанавливаются проектом производства работ.

Расчалки должны быть расположены за пределами габаритов движения транспорта и строительных машин. Расчалки не должны касаться острых углов других конструкций. Перегибание расчалок в местах соприкосновения их с элементами других конструкций допускается лишь после проверки прочности и устойчивости этих элементов под воздействием усилий от расчалок.

14.2.9 Элементы монтируемых конструкций или оборудования во время перемещения должны удерживаться от раскачивания и вращения гибкими оттяжками.

14.2.10 Строповку конструкций и оборудования необходимо производить средствами, удовлетворяющими требованиям раздела 7 и обеспечивающими возможность дистанционной расстроповки с рабочего горизонта в случаях, когда высота до замка грузозахватного средства превышает 2 м.

14.3 Порядок производства работ

14.3.1 До начала выполнения монтажных работ необходимо установить порядок обмена сигналами между лицом, руководящим монтажом и машинистом.

Все сигналы подаются только одним лицом (бригадиром, звеньевым, такелажником-стропальщиком), кроме сигнала «Стоп», который может быть подан любым работником, заметившим явную опасность.

В особо ответственных случаях (при подъеме конструкций с применением сложного такелажа, метода поворота, при надвигке крупногабаритных и тяжелых конструкций, при подъеме их двумя или более механизмами и т.п.) сигналы должен подавать только руководитель работ.

14.3.2 Строповку монтируемых элементов следует производить в местах, указанных в рабочих чертежах, и обеспечить их подъем и подачу к месту установки в положении, близком к проектному.

Запрещается подъем элементов строительных конструкций, не имеющих монтажных петель, отверстий или маркировки и меток, обеспечивающих их правильную строповку и монтаж.

14.3.3 Очистку подлежащих монтажу элементов конструкций от грязи и наледи необходимо производить до их подъема.

14.3.4 Монтируемые элементы следует поднимать плавно, без рывков, раскачивания и вращения.

Поднимать конструкции следует в два приема: сначала на высоту 20 - 30 см, затем после проверки надежности строповки производить дальнейший подъем.

14.3.5 При перемещении конструкций или оборудования расстояние между ними и выступающими частями смонтированного оборудования или других конструкций должно быть по горизонтали не менее 1 м, по вертикали - не менее 0,5 м.

14.3.6 Во время перерывов в работе не допускается оставлять поднятые элементы конструкций и оборудования на весу.

14.3.7 Установленные в проектное положение элементы конструкций или оборудования должны быть закреплены так, чтобы обеспечивалась их устойчивость и геометрическая неизменяемость.

Расстроповку элементов конструкций и оборудования, установленных в проектное положение, следует производить после постоянного или временного их закрепления согласно проекту. Перемещать установленные элементы конструкций или оборудования после их расстроповки, за исключением случаев использования монтажной оснастки, предусмотренных ППР, не допускается.

14.3.8 До окончания выверки и надежного закрепления установленных элементов не допускается опирание на них вышерасположенных конструкций, если это не предусмотрено ППР.

14.3.9 Запрещается выполнять монтажные работы на высоте в открытых местах при скорости ветра 15 м/с и более, при гололеде, грозе или тумане, исключающих видимость в пределах фронта работ.

Работы по перемещению и установке вертикальных панелей и подобных им конструкций с большой парусностью необходимо прекращать при скорости ветра 10 м/с и более.

14.3.10 При надвижке (передвижке) конструкций и оборудования лебедками грузоподъемность тормозных лебедок и полиспастов должна быть равна грузоподъемности тяговых средств, если иные требования не установлены проектом.

14.3.11 При монтаже конструкций из рулонных заготовок должны приниматься меры против самопроизвольного сворачивания рулона.

14.3.12 При сборке горизонтальных цилиндрических емкостей, состоящих из отдельных царг, должны применяться клиновые прокладки и другие приспособления, исключающие возможность самопроизвольного скатывания царг.

14.3.13 Укрупнительная сборка и до изготовление подлежащих монтажу конструкций и оборудования должны выполняться, как правило, на специально предназначенных для этого местах.

14.3.14 Перемещение конструкций или оборудования несколькими подъемными или тяговыми средствами необходимо осуществлять согласно ППР, под непосредственным руководством лиц, ответственных за безопасное производство работ кранами, при этом нагрузка, приходящаяся на каждый из них, не должна превышать грузоподъемности крана.

15 Каменные работы

15.1 Организация работ

15.1.1 При выполнении каменных работ необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работающих следующих опасных и вредных производственных факторов:

- расположение рабочих мест вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- падение вышерасположенных материалов, конструкций и инструмента;
- самопроизвольное обрушение элементов конструкций;
- движущиеся части машин и передвигаемые ими конструкции и материалы.

15.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 15.1.1, безопасность каменных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- организация рабочих мест с указанием конструкции и места установки необходимых средств подмащивания, грузозахватных устройств, средств контейнеризации и тары;

- последовательность выполнения работ с учетом обеспечения устойчивости возводимых конструкций;

- определение конструкции и мест установки средств защиты от падения человека с высоты и падения предметов вблизи здания;

- дополнительные меры безопасности по обеспечению устойчивости каменной кладки в холодное время года.

СН КР 12-01:2018

15.1.3 Кладка стен каждого выше расположенного этажа многоэтажного здания должна производиться после установки несущих конструкций междуэтажного перекрытия, а также площадок и маршей в лестничных клетках.

При необходимости возведения каменных стен выше расположенного этажа без укладки перекрытий или покрытий необходимо применять временные крепления этих стен.

15.1.4 При монтаже перекрытий и других конструкций необходимо выполнять требования раздела 14 настоящих норм и правил.

15.1.5 При кладке наружных стен зданий высотой более 7 м с внутренних подмостей необходимо по всему периметру здания устраивать наружные защитные козырьки, удовлетворяющие следующим требованиям:

- ширина защитных козырьков должна быть не менее 1,5 м, и они должны быть установлены с уклоном к стене так, чтобы угол, образуемый между нижележащей частью стены здания и поверхностью козырька, был 110° , а зазор между стеной здания и настилом козырька не превышал 50 мм;

- защитные козырьки должны выдерживать равномерно распределенную снеговую нагрузку, установленную для данного климатического района, и сосредоточенную нагрузку не менее 1600 Н (160 кгс), приложенную в середине пролета;

- первый ряд защитных козырьков должен иметь защитный настил на высоте не более 6 м от земли и сохраняться до полного окончания кладки стен, а второй ряд, изготовленный сплошным или из сетчатых материалов с ячейкой не более 50 x 50 мм, устанавливается на высоте 6 - 7 м над первым рядом, а затем по ходу кладки переставляется через 6 - 7 м.

15.1.6 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

15.2 Организация рабочих мест

15.2.1 Кладку необходимо вести с междуэтажных перекрытий или средств подмащивания. Высота каждого яруса стены назначается с таким расчетом, чтобы уровень кладки после каждого перемешивания был не менее чем на два ряда выше уровня нового рабочего настила.

15.2.2 Средства подмащивания, применяемые при кладке, должны отвечать требованиям пункта 7.4. Конструкция подмостей и допустимые нагрузки должны соответствовать предусмотренным в ППР.

Запрещается выполнять кладку со случайных средств подмащивания, а также стоя на стене.

15.2.3 Кладку карнизов, выступающих из плоскости стены более чем на 30 см, следует осуществлять с наружных лесов или навесных подмостей, имеющих ширину рабочего настила не менее 60 см. Материалы следует располагать на средствах подмащивания, установленных с внутренней стороны стены.

15.2.4 При кладке стен здания на высоту до 0,7 м от рабочего настила и расстоянии от уровня кладки с внешней стороны до поверхности земли (перекрытия) более 1,3 м необходимо применять ограждающие (улавливающие) устройства, а при невозможности их применения - предохранительный пояс.

15.2.5 При перемещении и подаче на рабочие места грузоподъемными кранами кирпича, керамических камней и мелких блоков необходимо применять поддоны, контейнеры и грузозахватные устройства, предусмотренные в ППР, имеющие приспособления, исключающие падение груза при подъеме и изготовленные в установленном порядке.

15.2.6 Рабочие, занятые на установке, очистке или снятии защитных козырьков, должны работать с предохранительными поясами.

Ходить по козырькам, использовать их в качестве подмостей, а также складывать на них материалы не допускается.

15.2.7 Обрабатывать естественные камни в пределах территории строительной площадки необходимо в специально выделенных местах, где не допускается нахождение лиц, не участвующих в данной работе. Рабочие места, расположенные на расстоянии менее 3 м друг от друга, должны быть разделены защитными экранами.

15.3 Порядок производства работ

15.3.1 Кладка стен ниже и на уровне перекрытия, устраиваемого из сборных железобетонных плит, должна производиться с под мостей нижележащего этажа.

Не допускается монтировать плиты перекрытия без предварительно выложенного из кирпича бортика на два ряда выше укладываемых плит.

15.3.2 Расшивку наружных швов кладки необходимо выполнять с перекрытия или подмостей после укладки каждого ряда. Запрещается находиться рабочим на стене во время проведения этой операции.

15.3.3 Установка креплений карниза, облицовочных плит, а также опалубки кирпичных перемычек должна выполняться в соответствии с рабочей документацией. Снимать временные крепления элементов карниза, а также опалубки кирпичных перемычек допускается после достижения раствором прочности, установленной ППР.

15.3.4 При облицовке стен крупными бетонными плитами необходимо соблюдать следующие требования:

- облицовку следует начинать с укладки в уровне междуэтажного перекрытия опорного Г-образного ряда облицовочных плит, заделываемых в кладку, а затем устанавливать рядовые плоские плиты с креплением их к стене;

- при толщине облицовочных плит более 40 мм облицовочный ряд должен ставиться раньше, чем выполняется кладка, на высоту ряда облицовки;

- не допускается установка облицовочных плит любой толщины выше кладки стены более чем на два ряда плит.

15.3.5 Прикладке или облицовке наружных стен многоэтажных зданий запрещается производство работ во время грозы, снегопада, тумана, исключающих видимость в пределах фронта работ, или при скорости ветра более 15 м/с.

СН КР 12-01:2018

15.3.6 Способом замораживания на обыкновенных растворах разрешается возводить здания не более 4 этажей и не выше 15 м.

15.3.7 Для каменных конструкций, выполненных способом замораживания, в ППР должен быть определен способ оттаивания конструкций (искусственный или естественный) и указаны мероприятия по обеспечению устойчивости и геометрической неизменяемости конструкций на период оттаивания и набора прочности раствора.

15.3.8 В период естественного оттаивания и твердения раствора в каменных конструкциях, выполненных способом замораживания, следует установить постоянное наблюдение за ними. Пребывание в здании или сооружении лиц, не участвующих в мероприятиях по обеспечению устойчивости указанных конструкций, не допускается.

16 Отделочные работы

16.1 Организация работ

16.1.1 При выполнении отделочных работ (штукатурных, малярных, облицовочных, стекольных) необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- повышенная запыленность и загазованность воздуха рабочей зоны;
- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- острые кромки, заусенцы и шероховатость на поверхностях отделочных материалов и конструкций;
- недостаточная освещенность рабочей зоны.

16.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 16.1.1, безопасность отделочных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР) следующих решений по охране труда:

- способы и средства подачи материалов на рабочие места;
- организация рабочих мест, обеспечение их необходимыми средствами подмащивания и другими средствами малой механизации, необходимыми для производства работ;
- при применении составов, содержащих вредные и пожароопасные вещества, должны быть решения по обеспечению вентиляции и пожаробезопасности.

16.1.3 При выполнении отделочных работ следует выполнять требования настоящих норм и правил, при выполнении окрасочных работ следует выполнять требования межотраслевых правил по охране труда.

16.1.4 Отделочные составы и мастики следует готовить, как правило, централизованно. При их приготовлении на строительной площадке необходимо использовать для этих целей помещения, оборудованные вентиляцией, не допускающей превышение предельно допустимых концентрацией вредных веществ в воздухе рабочей зоны. Помещения должны быть обеспечены безвредными моющими средствами и теплой водой.

Эксплуатация мобильных малярных станций для приготовления окрасочных составов, необорудованных принудительной вентиляцией, не допускается.

16.1.5 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

16.1.6 Работодатель обязан при выполнении наружных отделочных работ оградить строительный объект специальной защитной оградой.

16.2 Организация рабочих мест

16.2.1 Рабочие места для выполнения отделочных работ на высоте должны быть оборудованы средствами подмащивания и лестницами-стремянками для подъема на них, соответствующими требованиям пункта 7.4.

Средства подмащивания, применяемые при штукатурных или малярных работах, в местах, под которыми ведутся другие работы или есть проход, должны иметь настил без зазоров.

16.2.2 При работе с вредными или огнеопасными и взрывоопасными материалами следует непрерывно проветривать помещения во время работы, а также в течение 1 ч после окончания, применяя естественную или искусственную вентиляцию.

16.2.3 Места, над которыми производятся стекольные или облицовочные работы, необходимо ограждать.

Запрещается производить остекление или облицовочные работы на нескольких ярусах по одной вертикали.

16.2.4 В местах применения окрасочных составов, образующих взрывоопасные пары, электропроводка и электрооборудование должны быть обесточены или выполнены во взрывобезопасном исполнении, работа с использованием огня в этих помещениях не допускается.

16.2.5 При применении воздухонагревателей (электрических или работающих на жидком топливе) для просушивания помещений зданий и сооружений необходимо выполнять требования Правил пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики, утвержденных постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 г, № 33.

Запрещается обогревать и сушить помещения, жаровнями и другими устройствами, выделяющими в помещения продукты сгорания топлива.

16.2.6 При выполнении работ с растворами, имеющими химические добавки, необходимо использовать средства индивидуальной защиты (резиновые перчатки, защитные мази, защитные очки) согласно инструкции завода-изготовителя применяемого состава.

16.2.7 При сухой очистке поверхностей и других работах, связанных с выделением пыли и газов, а также при механизированной шпатлевке и окраске необходимо пользоваться респираторами и защитными очками.

16.2.8 При очистке поверхностей с помощью кислоты или каустической соды необходимо работать в предохранительных очках, резиновых перчатках и кислотостойком фартуке с нагрудником.

СН КР 12-01:2018

16.2.9 При нанесении раствора на потолочную или вертикальную поверхность следует пользоваться защитными очками.

16.3 Порядок производства работ

16.3.1 При выполнении всех работ по приготовлению и нанесению окрасочных составов, включая импортные, следует соблюдать требования инструкций предприятий-изготовителей в части безопасности труда.

Все поступающие исходные компоненты и окрасочные составы должны иметь гигиенический сертификат с указанием наличия вредных веществ, параметров, характеризующих пожар взрывоопасность, сроков и условий хранения, рекомендуемого метода нанесения, необходимости применения средств коллективной и индивидуальной защиты.

16.3.2 Не допускается применять растворители на основе бензола, хлорированных углеводородов, метанола.

16.3.3 При выполнении окрасочных работ с применением окрасочных пневматических агрегатов необходимо:

- до начала работы осуществлять проверку исправности оборудования, защитного заземления, сигнализации;
- в процессе выполнения работ не допускать перегибания шлангов и их прикосновения к подвижным стальным канатам;
- отключать подачу воздуха и перекрывать воздушный вентиль при перерыве в работе или обнаружении неисправностей механизма агрегата.

Отогревать замерзшие шланги следует в теплом помещении. Не допускается отогревать шланги открытым огнем или паром.

16.3.4 Тару с взрывоопасными материалами (лаками, нитрокрасками и т. п.) во время перерывов в работе следует закрывать пробками или крышками и открывать инструментом, не вызывающим искрообразования.

16.3.5 При работе с раствором насосом необходимо:

- следить, чтобы давление в растворонасосе не превышало допустимых норм, указанных в его паспорте;
- удалять растворные пробки, осуществлять ремонтные работы только после отключения растворонасоса от сети и снятия давления;
- осуществлять продувку растворонасоса при отсутствии людей в зоне 10 м и ближе;
- держать форсунку при нанесении раствора под небольшим углом к оштукатуриваемой поверхности и на небольшом расстоянии от нее.

16.3.6 Подъем и переноску стекла к месту его установки следует производить с применением соответствующих приспособлений или в специальной таре.

16.3.7 Раскрой стекла следует осуществлять в горизонтальном положении на специальных столах при положительной температуре.

17 Заготовка и сборка деревянных конструкций

17.1 При заготовке и сборке (монтаже) деревянных конструкций необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- подвижные части производственного оборудования;
- передвигающиеся изделия, заготовки, материалы;
- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- острые кромки, заусенцы и шероховатость на поверхностях материалов и конструкций;
- токсические, химические, опасные и вредные производственные факторы.

17.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 17.1, безопасность сборки (монтажа) деревянных конструкций должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- обеспечение безопасности рабочих мест на высоте;
- определение последовательности установки конструкций;
- обеспечение устойчивости конструкций и частей здания в процессе сборки;
- определение схем и способов укрупнительной сборки элементов конструкций;
- меры безопасности при проведении работ по антисептированию и огнезащитной обработке древесины.

17.3 При производстве работ по сборке (монтажу) деревянных конструкций, помимо требований данного раздела, должны учитываться требования раздела 14 «Монтажные работы» настоящих норм и Правил пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики, утвержденных постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 г, № 33.

При применении механизированного инструмента следует руководствоваться настоящими нормами, при деревообработке и работах по антисептированию и огнезащитной обработке следует руководствоваться межотраслевыми правилами по охране труда.

17.4 Укладку балок междуэтажных и чердачных перекрытий, подшивку потолков, а также укладку накатов следует осуществлять с подмостей. Выполнять указанные работы с приставных лестниц запрещается.

17.5 Для монтажа деревянных конструкций и производства других видов работ необходимо укладывать временный настил по балкам междуэтажных и чердачных перекрытий.

Щиты или доски временных настилов необходимо соединять впритык, а места их стыкования располагать по осям балок.

17.6 Элементы конструкций следует подавать на место сборки в готовом виде. Производить заготовку конструкций на подмостях и возведенных конструкциях (за исключением пригонки деталей по месту) запрещается.

СН КР 12-01:2018

17.7 Подмости, с которых производится монтаж деревянных конструкций, не следует соединять или опирать на эти конструкции до их окончательного закрепления.

17.8 Приготавливать антисептические и огнезащитные составы следует в отдельных помещениях с принудительной вентиляцией.

Запрещается доступ посторонних лиц к местам приготовления этих составов.

17.9 Антисептирование конструкций во время каких-либо работ в смежных помещениях или при смежных работах в одном помещении не допускается.

18 Изоляционные работы

18.1 Организация работ

18.1.1 При выполнении изоляционных работ (гидроизоляционных, теплоизоляционных, антикоррозионных) необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- повышенная запыленность и загазованность воздуха рабочей зоны;
- повышенная или пониженная температура поверхностей оборудования, материалов и воздуха рабочей зоны;
- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- острые кромки, заусенцы и шероховатость на поверхностях оборудования, материалов.

18.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 18.1.1, безопасность изоляционных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР и др.) следующих решений по охране труда:

- организация рабочих мест с указанием методов и средств для обеспечения вентиляции, пожаротушения, защиты от термических ожогов, освещения, выполнения работ на высоте;
- особые меры безопасности при выполнении работ в закрытых помещениях, аппаратах и емкостях;
- меры безопасности при приготовлении и транспортировании горячих мастик и материалов.

18.1.3 На участках работ, в помещениях, где ведутся изоляционные работы с выделением вредных и пожароопасных веществ, не допускаются выполнение других работ и нахождение посторонних лиц.

18.1.4 Изоляционные работы на технологическом оборудовании и трубопроводах должны выполняться, как правило, до их установки или после постоянного закрепления в соответствии с проектом.

18.1.5 При производстве антикоррозионных работ, кроме требований настоящих норм и правил, следует выполнять требования государственных стандартов.

При производстве теплоизоляционных работ с использованием изделий из асбеста и асбестосодержащих материалов необходимо соблюдать специальные требования.

18.1.6 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

18.2 Организация рабочих мест

18.2.1 Рабочие места при приготовлении горячих мастик, проведении изоляционных работ с выделением пожароопасных веществ должны быть оборудованы первичными средствами пожаротушения согласно требованиям Правил пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики, утвержденных постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 г, № 33.

18.2.2 При проведении изоляционных работ внутри аппаратов или закрытых помещений рабочие места должны быть обеспечены вентиляцией (проветриванием) и местным освещением от электросети напряжением не выше 12 В с арматурой во взрывобезопасном исполнении.

18.2.3 Рабочие места для выполнения изоляционных работ на высоте должны быть оборудованы средствами подмащивания с ограждениями и лестницами-стремянками для подъема на них, соответствующими требованиям пункта 7.4.

18.2.4 Перед началом изоляционных работ в аппаратах и других закрытых емкостях все электродвигатели необходимо отключить, а на подводящих технологических трубопроводах поставить заглушки и в соответствующих местах повесить плакаты (надписи), предупреждающие о проведении работ внутри аппаратов.

18.2.5 При производстве изоляционных работ с применением горячего битума работники должны использовать специальные костюмы с брюками, выпущенными поверх сапог.

18.2.6 Битумную мастику следует доставлять к рабочим местам, как правило, по битумопроводу или в емкостях при помощи грузоподъемного крана.

При перемещении горячего битума на рабочих местах вручную, следует применять металлические бачки, имеющие форму усеченного конуса, обращенного широкой частью вниз, с плотно закрывающимися крышками и запорными устройствами.

18.2.7 При спуске горячего битума в котлован или подъеме его на подмости или перекрытие необходимо использовать бачки с закрытыми крышками, перемещаемые внутри короба, закрытого со всех сторон.

Запрещается подниматься (спускаться) по приставным лестницам с бачками с горячим битумом.

18.3 Порядок производства работ

18.3.1 Котлы для варки и разогрева битумных мастик должны быть оборудованы приборами для замера температуры мастик и плотно закрывающимися крышками.

Не допускается превышение температуры варки и разогрева битумных мастик выше 180 °С.

СН КР 12-01:2018

18.3.2 Заполнение битумного котла допускается не более 3/4 его вместимости.

Загружаемый в котел наполнитель должен быть сухим. Недопустимо попадание в котел льда и снега.

18.3.3 Для подогрева битумных мастик внутри помещений запрещается применение устройств с открытым огнем.

18.3.4 При приготовлении грунтовки (праймера), состоящего из растворителя и битума, следует битум вливать в растворитель с перемешиванием его деревянными мешалками. Температура битума в момент приготовления грунтовки не должна превышать 70 °С.

Запрещается вливать растворитель в расплавленный битум, а также готовить грунтовку на этилированном бензине или бензоле.

18.3.5 При выполнении работ с применением горячего битума несколькими рабочими звеньями расстояние между ними должно быть не менее 10 м.

18.3.6 При приготовлении и заливке пенополиуретана должны быть выполнены следующие требования:

- подогрев компонентов пенополиуретана должен производиться с помощью закрытых нагревателей и без применения открытого пламени;
- при выполнении технологических операций должно быть исключено попадание компонентов на кожный покров работников;
- при выполнении работ по приготовлению рабочих составов и заливки не допускается в зоне радиусом 25 м курить и разводить огонь, выполнять сварочные работы.

18.3.7 Стекловату и шлаковату следует подавать к месту работы в контейнерах или пакетах, соблюдая условия, исключаящие распыление.

18.3.8 Для закрепления сеток под штукатурку поверхностей строительных конструкций необходимо применять вязальную проволоку.

18.3.9 На поверхностях конструкций или оборудования после покрытия их теплоизоляционными материалами, закрепленными вязальной проволокой с целью подготовки под обмазочную изоляцию, не должно быть выступающих концов проволоки.

18.3.10 При производстве теплоизоляционных работ зазор между изолируемой поверхностью и рабочим настилом лесов не должен превышать двойной толщины изоляции плюс 50 мм.

19 Кровельные работы

19.1 Организация работы

19.1.1 При выполнении кровельных работ по устройству мягкой кровли из рулонных материалов и металлической или асбестоцементной кровли необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;

- повышенная загазованность воздуха рабочей зоны;
- повышенная или пониженная температура поверхностей оборудования, материалов и воздуха рабочей зоны;
- острые кромки, заусенцы и шероховатость на поверхностях оборудования, материалов;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может пройти через тело человека;
- пожароопасность и взрывоопасность применяемых рулонных и мастичных материалов, растворителей, разбавителей, клеев;
- недостаточная освещенность рабочей зоны;
- неудобная рабочая поза.

19.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 19.1.1, безопасность кровельных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР) следующих решений по охране труда:

- организация рабочих мест на высоте, пути прохода работников на рабочие места, особые меры безопасности при работе на крыше с уклоном;
- меры безопасности при приготовлении и транспортировании горячих мастик и материалов;
- методы и средства для подъема на кровлю материалов и инструмента, порядок их складирования, последовательность выполнения работ.

19.1.3 Кровельные работы, выполняемых на высоте без защитных ограждений, должны производиться с применением удерживающих, позиционирующих, страховых систем и (или) систем канатного доступа в соответствии с нарядом допуском.

19.1.4 Производство кровельных работ газопламенным способом следует осуществлять по наряду-допуску, предусматривающему меры безопасности.

19.1.5 При применении в конструкции крыш горючих и трудногорючих утеплителей наклейка битумных рулонных материалов газопламенным способом разрешается только по устроенной на них цементно-песчаной или асфальтовой стяжке.

19.1.6 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средств индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

19.2 Организация рабочих мест

19.2.1 Места производства кровельных работ, выполняемых газопламенным способом, должны быть обеспечены не менее чем двумя эвакуационными выходами (лестницами), а также первичными средствами пожаротушения в соответствии с требованиями Правил пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики, утвержденных постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 г, № 33.

Подниматься на кровлю и спускаться с нее следует только по лестничным маршам и оборудованными для подъема на крышу лестницами. Использовать в этих целях пожарные лестницы запрещается.

СН КР 12-01:2018

19.2.2 При производстве работ на плоских крышах, не имеющих постоянного ограждения, рабочие места необходимо ограждать в соответствии с требованиями пункта 6.2.

19.2.3 Для прохода работников, выполняющих работы на крыше с уклоном более 20°, а также на крыше с покрытием, не рассчитанным на нагрузки от веса работающих, необходимо применять трапы шириной не менее 0,3 м с поперечными планками для упора ног. Трапы на время работы должны быть закреплены.

19.2.4 При выполнении работ на крыше с уклоном более 20° работники должны применять предохранительные пояса согласно ГОСТ 12.4.184.

19.2.5 Применяемые для подачи материалов при устройстве кровель краны малой грузоподъемности должны устанавливаться и эксплуатироваться в соответствии с инструкцией завода-изготовителя. Подъем груза следует осуществлять в контейнерах или таре.

19.2.6 Вблизи здания в местах подъема груза и выполнения кровельных работ необходимо обозначить опасные зоны, границы которых определяются в соответствии с приложением Г.

19.2.7 Размещать на крыше материалы допускается только в местах, предусмотренных ППР, с применением мер против их падения, в том числе от воздействия ветра.

Запас материала не должен превышать сменной потребности.

Во время перерывов в работе технологические приспособления, материалы и инструмент должны быть закреплены или убраны с крыши.

19.3 Порядок производства работ

19.3.1 Порядок производства работ с применением горячих мастик определяется разделом 18 настоящих норм и правил.

19.3.2 Не допускается выполнение кровельных работ во время гололеда, тумана, исключаяющего видимость в пределах фронта работ, грозы и ветра со скоростью 15 м/с и более.

19.3.3 Элементы и детали кровель, в том числе компенсаторы в швах, защитные фартуки, звенья водосточных труб, сливы, свесы и т.п. следует подавать на рабочие места в заготовленном виде.

Заготовка указанных элементов и деталей непосредственно на крыше не допускается.

19.3.4 Выполнение кровельных работ по установке (подвеске) готовых водосточных желобов, воронок, труб, а также колпаков и зонтов для дымовых и вентиляционных труб и покрытию парапетов, сандриков, отделке свесов следует осуществлять с применением подмостей.

Запрещается использование для указанных работ приставных лестниц.

19.3.5 При выполнении кровельных работ газопламенным способом необходимо выполнять следующие требования безопасности:

- баллоны должны быть установлены вертикально и закреплены в специальных стойках;

-тележки-стойки с газовыми баллонами разрешается устанавливать на поверхностях крыши, имеющих уклон до 25 %. При выполнении работ на крышах с большим уклоном для стоек с баллонами необходимо устраивать специальные площадки;

- во время работы расстояние от горелок (по горизонтали) до групп баллонов с газом должно быть не менее 10 м, до газопроводов и резиноканевых рукавов - 3 м, до отдельных баллонов - 5 м.

Запрещается держать в непосредственной близости от места производства работ с применением горелок легко воспламеняющиеся и огнеопасные материалы.

20 Монтаж инженерного оборудования зданий и сооружений

20.1 Организация работ

20.1.1 При монтаже инженерного оборудования зданий и сооружений (прокладке трубопроводов, монтаже сантехнического, отопительного, вентиляционного и газового оборудования) необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- повышенная загазованность воздуха рабочей зоны;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека;
- обрушение конструкций, материалов, предметов, грунта и горных пород.

20.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 20.1.1, безопасность при монтаже инженерного оборудования зданий и сооружений должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР) следующих решений по охране труда:

- организация рабочих мест с указанием методов и средств для обеспечения вентиляции, пожаротушения, выполнения работ на высоте;
- методы и средства доставки и монтажа оборудования;
- меры безопасности при выполнении работ в траншеях и колодцах;
- особые меры безопасности при травлении и обезжиривании трубопроводов.

20.1.3 Заготовка и подгонка труб должны выполняться в заготовительных мастерских. Выполнение этих работ на подмостях, предназначенных для монтажа трубопроводов, запрещается.

20.1.4 При монтаже оборудования и трубопроводов грузоподъемными кранами следует руководствоваться требованиями раздела 14 настоящих норм.

20.1.5 Все работы по устранению конструктивных недостатков и ликвидации недоделок на смонтированном оборудовании, подвергнутом испытанию продуктом, следует проводить только после разработки и утверждения заказчиком и генеральным подрядчиком совместно с существующими субподрядными, организациями мероприятий по безопасности работ.

СН КР 12-01:2018

20.1.6 Установка и снятие перемычек (связей) между смонтированным и действующим оборудованием, а также подключение временных установок к действующим системам (электрическим, паровым, техническим и т.д.) без письменного разрешения генерального подрядчика и заказчика не допускаются.

20.1.7 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

20.2 Организация рабочих мест

20.2.1 Монтаж трубопроводов и воздухопроводов на эстакадах производится с инвентарных подмостей, снабженных лестницами для подъема и спуска работников. Подъем и спуск по конструкциям эстакад не допускается.

20.2.2 Запрещается нахождение людей под устанавливаемым оборудованием, монтажными узлами оборудования и трубопроводов до их окончательного закрепления.

20.2.3 Опускание труб в закрепленную траншею следует производить с принятием мер против нарушения креплений траншеи.

Не разрешается скатывать трубы в траншею с помощью ломов и ваг, а также использовать распорки крепления траншей в качестве опор для труб.

20.2.4 В помещениях, где производится обезжиривание, запрещается пользоваться открытым огнем и допускать искрообразование.

Электроразрядники в указанных помещениях должны быть во взрывобезопасном исполнении.

20.2.5 Работы по обезжириванию трубопроводов должны выполняться в помещениях, оборудованных приточно-вытяжной вентиляцией. При выполнении работ на открытом воздухе работники должны находиться с наветренной стороны.

20.2.6 Место, где проводится обезжиривание, необходимо оградить и обозначить знаками безопасности.

20.2.7 Работники, занятые на работах по обезжириванию трубопроводов, должны быть обеспечены соответствующими противогазами, спецодеждой, рукавицами и резиновыми перчатками.

20.3 Порядок производства работ

20.3.1 Монтаж оборудования, трубопроводов и воздухопроводов вблизи электрических проводов (в пределах расстояния, равного наибольшей длине монтируемого узла или звена трубопровода) производится при снятом напряжении или при защите электропроводов от механического повреждения диэлектрическими коробами.

При невозможности снятия напряжения работы следует производить по наряду-допуску, утвержденному в установленном порядке.

20.3.2 При продувке труб сжатым воздухом запрещается находиться в камерах и колодцах, где установлены задвижки, вентили, краны и т.п.

20.3.3 При продувке трубопроводов необходимо установить у концов труб щиты для защиты глаз от окалины, песка.

Запрещается находиться против или вблизи не защищенных концов продуваемых труб.

20.3.4 В процессе выполнения сборочных операций трубопроводов и оборудования совмещение отверстий и проверка их совпадения в монтируемых деталях должны производиться с использованием специального инструмента (конусных оправок, сборочных пробок и др.). Проверять совпадение отверстий в монтируемых деталях пальцами рук не допускается.

20.3.5 При монтаже оборудования должна быть исключена возможность самопроизвольного или случайного его включения.

20.3.6 При монтаже оборудования с использованием домкратов должны быть приняты меры, исключающие возможность перекоса или опрокидывания домкратов.

21 Испытание оборудования и трубопроводов

21.1 Организация работ

21.1.1 При проведении пневматических и гидравлических испытаний оборудования и трубопроводов необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- разрушающиеся конструкции;
- повышенная загазованность воздуха рабочей зоны;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека;
- обрушающиеся горные породы.

21.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 21.1.1, безопасность испытания оборудования и трубопроводов должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР) следующих решений по охране труда:

- определение программы проведения испытания;
- меры безопасности при выполнении работ в траншеях, колодцах и на высоте;
- особые меры безопасности при проведении пневматических испытаний оборудования и трубопроводов, а также опробование оборудования под нагрузкой.

21.1.3 Испытание смонтированного оборудования следует производить в соответствии с требованиями настоящих норм и правил, а также правил уполномоченного государственного органа исполнительной власти по надзору и контролю по вопросам экологической и технической безопасности.

21.1.4 Испытания оборудования и трубопроводов должны проводиться под непосредственным руководством специально выделенного лица из числа специалистов монтажной организации.

21.1.5 Перед испытанием оборудования необходимо:

СН КР 12-01:2018

- руководителю работ ознакомить персонал, участвующий в испытаниях, с порядком проведения работ и с мероприятиями по безопасному их выполнению;

- предупредить работающих на смежных участках о времени проведения испытаний;

- провести визуальную, а при необходимости с помощью приборов проверку крепления оборудования, состояния изоляции и заземления электрической части, наличия и исправности арматуры, пусковых и тормозных устройств, контрольно-измерительных приборов и заглушек;

- оградить и обозначить соответствующими знаками зону испытаний;

- при необходимости установить аварийную сигнализацию;

- обеспечить возможность аварийного выключения испытуемого оборудования;

- проверить отсутствие внутри и снаружи оборудования посторонних предметов;

- обозначить предупредительными знаками временные заглушки, люки и фланцевые соединения;

- установить посты из расчета один пост в пределах видимости другого, но не реже чем каждые 200 м друг от друга, для предупреждения об опасной зоне;

- определить места и условия безопасного пребывания лиц, занятых испытанием;

- привести в готовность средства пожаротушения и обслуживающий персонал, способный к работе по ликвидации пожара;

- обеспечить освещенность рабочих мест не менее 50 лк;

- определить лиц, ответственных за выполнение мероприятий по обеспечению безопасности, предусмотренных программой испытаний.

21.1.6 Устранение недоделок на оборудовании, обнаруженных в процессе испытания, следует производить после его отключения и полной остановки.

21.1.7 Одновременное гидравлическое испытание нескольких трубопроводов, смонтированных на одних опорных конструкциях или эстакаде, допускается в случае, если опорные конструкции или эстакады рассчитаны на соответствующие нагрузки.

21.1.8 При нахождении трубопроводов вблизи жилых или эксплуатируемых общественных или промышленных зданий их пневматические испытания можно производить при условии, что оконные и дверные проемы этих зданий, находящиеся в пределах опасной зоны, определяемой согласно 21.2.8, должны быть закрыты защитными ограждениями (щитами, решетками).

Не допускается производить пневматические испытания трубопроводов в действующих цехах, а также на эстакадах, в каналах и лотках, где уложены действующие трубопроводы.

21.1.9 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

21.2 Порядок производства работ

21.2.1 Осмотр оборудования при проведении испытания разрешается производить после снижения испытательного давления до рабочего.

21.2.2 При продувке оборудования и трубопроводов после испытания перед открытыми люками и штуцерами должны быть установлены защитные ограждения (экраны).

21.2.3 Испытание оборудования и трубопроводов под нагрузкой следует производить после испытания его в холостую.

21.2.4 Начинать испытание оборудования разрешается только после своевременного предупреждения окружающих лиц и получения разрешения руководителя испытаний.

В процессе проведения испытаний оборудования не допускается:

- снимать защитные ограждения;
- открывать люки, ограждения, чистить и смазывать оборудование, прикасаться к его движущимся частям;
- производить проверку и исправление электрических цепей, электрооборудования и приборов автоматики.

21.2.5 При пневматическом испытании трубопроводов предохранительные клапаны должны быть отрегулированы на соответствующее давление.

21.2.6 Обстукивание сварных швов непосредственно во время испытаний трубопроводов и оборудования не допускается.

21.2.7 При соединении и разъединении линий, подводящих воздух от компрессора к испытываемому трубопроводу, разрешается только после прекращения подачи воздуха и снижения давления до атмосферного.

21.2.8 На время проведения пневматических испытаний трубопроводов, находящихся в траншеях, должна быть установлена опасная зона, величина которой указана в таблице 4.

Т а б л и ц а 4

Материал труб	Испытательное давление (предварительное или приемочное), МПа	Диаметр трубопровода, мм	Расстояние от бровки траншеи и торцов трубопроводов до границы опасной зоны, м
Сталь	0,6-1,6	До 300	7,0
		300-1000	10,0
		св. 1000	20,0
Чугун	0,15	До 500	10,0
	0,6	«500	15,0
	0,15	Св. 500	20,0
	0,6	«500	25,0
Асбестоцемент	0,15	До 500	15,0
	0,6	«500	20,0
	0,15	Св. 500	20,0
	0,6	«500	25,0

СН КР 12-01:2018

Окончание таблицы 4

Материал труб	Испытательное давление (предварительное или приемочное), МПа	Диаметр трубопровода, мм	Расстояние от бровки траншеи и торцов трубопроводов до границы опасной зоны, м
Полиэтилен низкого давления ПНД, типа: Т С СЛ Л	1,0 0,6 0,4 0,35	63-120	6,0
Полиэтилен высокого давления ПВД, типа: Т С СЛ Л	1,0 0,6 0,4 0,25	63-160	4,0
(ПВХ, ПП, ПНД, ПВД)*	0,06	110-1200	1,0
Пластмассы: непластифицированный поливинилхлорид ПВХ, типа: ОТ Т С СЛ	1,6 1,0 0,6 0,4	63-315	10,0
Полипропилен ПП, типа: Т СЛ Л	0,1 0,6 0,25	63-315	8,0

* В самотечных сетях канализации.

Границы опасной зоны должны быть обозначены сигнальными ограждениями или знаками безопасности. Нахождение лиц в опасной зоне в период нагнетания в трубопровод воздуха и при выдерживании трубопровода под давлением при испытании на прочность не допускается.

21.2.9 Осмотр трубопроводов разрешается производить только после снижения давления, МПа:

- в стальных и пластмассовых трубопроводах - до 0,3;
- в чугунных, железобетонных и асбестоцементных трубопроводах - до 0,1.

Дефекты трубопроводов следует устранять после снижения давления до атмосферного.

22 Электромонтажные и наладочные работы

22.1 Организация работ

22.1.1 При выполнении электромонтажных и наладочных работ (монтаже и наладке распределительных устройств; монтаже и наладке электрических машин и трансформаторов; монтаже аккумуляторных батарей; монтаже и наладке электроприводов и кранового оборудования; монтаже силовых, осветительных сетей, воздушных линий электропередачи, кабельных линий) необходимо предусматривать мероприятия по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека;
- расположение рабочего места вблизи перепада по высоте 1,8 м и более;
- вредные вещества;
- взрывоопасные вещества;
- пожароопасные вещества;
- острые кромки, заусенцы и шероховатости на поверхности заготовок;
- подвижные части инструмента и оборудования;
- движущиеся машины и их подвижные части.

22.1.2 При наличии опасных и вредных производственных факторов, указанных в 22.1.1, безопасность электромонтажных и наладочных работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР) следующих решений по охране труда:

- дополнительные защитные мероприятия при выполнении работ в действующих электроустановках;
- меры безопасности при выполнении пусконаладочных работ;
- обеспечение безопасности при выполнении работ на высоте;
- меры безопасности при работе с вредными веществами;
- меры пожарной безопасности.

22.1.3 При выполнении монтажных и наладочных работ необходимо выполнять требования настоящего раздела и межотраслевых правил по охране труда.

22.1.4 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

22.2 Организация рабочих мест

22.2.1 В помещениях, где осуществляется монтаж аккумуляторных батарей, до начала работ по пайке пластин и заливке банок электролитом должны быть закончены отделочные работы, испытаны системы вентиляции, отопления и освещения, а в доступных местах установлены емкости с растворами для нейтрализации кислот и щелочей.

СН КР 12-01:2018

22.2.2 Кислотный электролит следует готовить в освинцованных или стальных гуммированных емкостях, использовать для разведения электролита стеклянные или эмалированные сосуды запрещается.

22.2.3 Перед началом монтажа электрооборудования крана должны быть смонтированы постоянные настилы с ограждениями.

Временное размещение поднятого оборудования допускается только в специально отведенных местах, оборудованных ограждениями и бортовыми элементами.

22.2.4 При монтаже электрооборудования в действующем цехе кран следует поставить в ремонтный тупик, а троллеи последнего отключить и заземлить.

22.2.5 Выпрямление проводов, катанки и металлических лент при помощи лебедок и других приспособлений необходимо осуществлять на специально огороженных площадках при отсутствии открытых электрических установок и линий, находящихся под напряжением.

22.2.6 При монтаже тросовых проводок их окончательное натяжение следует осуществлять только после установки промежуточных опор.

При натяжении троса держаться за него и находиться в зоне натяжения запрещается.

22.2.7 При протягивании кабеля через проемы в стенах рабочие должны находиться по обе стороны стены. Расстояние от стены до крайнего положения рук работников должно быть не менее 1 м.

22.2.8 Разжигание горелок, паяльных ламп, разогрев кабельной массы и расплавленного припоя следует производить на расстоянии не менее 2 м от кабельного колодца.

Расплавленный припой и разогретую кабельную массу следует опускать в специальных ковшах или закрытых бачках с использованием защитных очков.

22.2.9 При подогреве кабельной массы для заливки кабельных муфт и воронок в закрытом помещении должна быть обеспечена его вентиляция (проектирование). Применяемые для обогрева емкости должны соответствовать требованиям пожарной безопасности.

22.2.10 Сварочные работы на корпусе трансформатора допускается осуществлять только после заливки его маслом до уровня 200 - 250 мм выше места сварки.

22.2.11 До начала сушки электрических машин и трансформаторов электрическим током их корпуса должны быть заземлены.

Сушку трансформаторов в собственном баке или специальном металлическом баке методом индукционных потерь следует выполнять, принимая меры, исключающие прикосновение к намагниченной обмотке.

22.2.12 Не допускается производить работы или находиться на расстоянии менее 50 м от места испытания воздушных выключателей. Предохранительный клапан на воздухоборнике должен быть отрегулирован и опробован на давление, не превышающее рабочее более чем на 10 %.

При производстве работ, связанных с пребыванием людей внутри воздухоборника, вентили на трубопроводах для подачи воздуха в воздухоборник следует закрыть с установкой замков и вывесить предупреждающие плакаты. Спускные вентили должны быть открыты и обозначены плакатами или надписями.

22.2.13 Предохранители в цепях трансформаторов напряжения и, силовых трансформаторов, на которых ведутся наладочные работы, должны быть сняты. На месте, откуда сняты предохранители, должен быть вывешен запрещающий плакат «Не включать. Работают люди».

22.3 Порядок производства работ

22.3.1 При необходимости подачи оперативного тока для наладки смонтированных цепей и электроустановок на них следует установить предупреждающие плакаты (знаки). Работы, не связанные с наладкой, должны быть прекращены, а люди, занятые на этих работах, выведены.

22.3.2 До начала пусконаладочных работ на распределительных устройствах все питающие и отходящие к другим подстанциям линии должны быть отсоединены от оборудования и заземлены.

22.3.3 Подключение смонтированных электроцепей и электрооборудования к действующим электросетям должно осуществляться службой эксплуатации этих сетей.

Не допускается использовать и присоединять в качестве временных электрических сетей и электроустановок не принятые в установленном порядке электрические сети, распределительные устройства, щиты, панели, а также производить без разрешения наладочной организации электромонтажные работы на смонтированных и переданных под наладку электроустановках.

22.3.4 При выполнении пусконаладочных работ на вновь смонтированной электроустановке рабочее напряжение на нее может быть подано эксплуатационным персоналом только после введения на электроустановке эксплуатационного режима и при наличии письменной заявки руководителя пусконаладочных работ.

Допускается временная подача напряжения до 1000 В для проведения пусконаладочных работ по постоянной схеме на щиты, станции управления и силовые сборки, на которые не введен эксплуатационный режим, но в этом случае обязанности по выполнению мероприятий, обеспечивающих безопасные условия труда при поданном напряжении, возлагаются в письменном виде на руководителя пусконаладочных работ.

22.3.5 Подъем, перемещение и установка разъединителей и других аппаратов рубящего типа производятся в положении «Включено», а аппаратов, снабженных возвратными пружинами или механизмами свободного расцепления, - в положении «Отключено».

22.3.6 При регулировке выключателей и разъединителей, соединенных с приводами, должны быть приняты меры для предотвращения самопроизвольного или непредвиденного их включения или отключения.

22.3.7 Предохранители цепей монтируемого аппарата должны быть сняты на все время монтажа.

СН КР 12-01:2018

22.3.8 До начала пусконаладочных работ на коммутационных аппаратах следует:

- привести вне рабочее положение пружинные и грузовые приводы коммутационных аппаратов;
- отключить оперативные цепи, цепи сигнализации, силовые цепи привода и цепи подогрева;
- закрыть и запереть на замок задвижки на трубопроводах подачи воздуха в баки выключателя и на пневматические приводы и выпустить имеющийся в них воздух;
- вывесить плакаты на ключах и кнопках дистанционного управления «Не включать. Работают люди».

22.3.9 Одновременная работа на приводах и на коммутационных аппаратах запрещается.

22.3.10 При работах на трансформаторах тока выводы вторичных обмоток до полного окончания монтажа подключаемых к ним цепей должны быть замкнуты накоротко на зажимах трансформатора и заземлены. Все выводы трансформаторов напряжения должны быть заземлены на все время монтажа.

22.3.11 При измерениях сопротивления изоляции в процессе сушки электрическим током питание намагничивающей и рабочих обмоток должно отключаться.

22.3.12 Во время проверок и измерений, связанных с подачей напряжения, находиться на крышке силового трансформатора запрещается.

22.3.13 Пайка (сварка) электродов в аккумуляторных помещениях допускается не ранее чем через 2 ч после окончания зарядки аккумуляторной батареи.

22.3.14 Измерять напряжение и плотность электролита следует в резиновых перчатках, респираторе, стоя на изолирующем резиновом коврике.

22.3.15 Проверка состояния полюсных зажимов аккумуляторов должна производиться в диэлектрических перчатках. При подтягивании болтов, соединяющих аккумуляторы друг с другом, должны быть приняты меры против случайного прикосновения ключа к пластинам аккумуляторов разной полярности.

22.3.16 Затягивание проводов через протяжные коробки, ящики, трубы, блоки, в которых уложены провода, находящиеся под напряжением, а также прокладка проводов и кабелей в трубах, лотках и коробках, не закрепленных по ППР, не допускаются.

22.3.17 Проверка сопротивления изоляции проводов и кабелей с помощью мегаомметра должна производиться персоналом с квалификационной группой по электробезопасности не ниже III. Концы проводов и кабелей, которые в процессе испытания могут оказаться под напряжением, необходимо изолировать и (или) ограждать.

22.3.18 При монтаже воздушной линии электропередачи необходимо:

- заземлять участки смонтированной линии электропередачи с расстояниями между заземлителями не более 3 км;
- располагать провода или подъемные тросы на высоте не менее 4,5 м, а в местах проезда транспорта - на высоте не менее 6 м.

При натяжении провода не допускается нахождение людей со стороны внутреннего угла.

22.3.19 При размотке кабеля с барабана необходимо, чтобы кабель разматывался с верхней его части.

Размотка кабеля с барабана разрешается только при наличии тормозного приспособления.

22.3.20 При прогреве кабеля электрическим током не допускается применять напряжение выше 380 В. Корпуса электрических машин, применяемых для прогрева, при напряжении выше 50 В, а также металлическая оболочка кабеля должны быть заземлены, на участках прогрева должны быть размещены противопожарные средства и установлено дежурство.

22.3.21 Опробование электроприводов разрешается после установления связи между персоналом, находящимся на пульте управления, на щите управления и на механизмах.

22.3.22 Настройка путевых и конечных выключателей, датчиков и других средств автоматики должны выполняться при снятом напряжении силовых цепей.

22.4 Работа в действующих электроустановках

22.4.1 Работа в действующих установках должна осуществляться в соответствии с требованиями межотраслевых правил по охране труда.

22.4.2 Электромонтажные и наладочные работы в действующих электроустановках, как правило, должны осуществляться после снятия напряжения со всех токоведущих частей, находящихся в зоне производства работ, их отсоединения от действующей части электроустановки, обеспечения видимых разрывов электрической цепи и заземления отсоединенных токоведущих частей. Зона производства работ должна быть отделена от действующей части электроустановки сплошным или сетчатым ограждением, препятствующим проходу в эту часть монтажному персоналу.

22.4.3 Проход персонала и проезд механизмов монтажной организации в выгороженную зону производства работ, как правило, не должны быть сопряжены с пересечением помещений и территорий, где расположены действующие установки.

22.4.4 Выделение для монтажной организации зоны производства работ, принятие мер по предотвращению ошибочной подачи в нее напряжения и ограждение от действующей части с указанием мест прохода персонала и проезда механизмов должны оформляться актом-допуском, а персонал монтажной организации выполняет работы по наряду-допуску, оформление которых должно осуществляться в соответствии с приложениями В и Д.

22.4.5 В случаях, когда монтажные работы предстоит осуществлять в действующих открытых или закрытых распределительных устройствах, выполняя требования, изложенные в 22.4.2, и если при этом отсутствует возможность выполнить требования 22.4.3, то работы следует производить по наряду-допуску, выдаваемому по форме в соответствии с приложением Д.

В этом случае допуск к работам должен осуществляться персоналом эксплуатирующей организации. Проход персонала и проезд механизмов по территории

СН КР 12-01:2018

действующей части распределительного устройства к огражденной зоне производства работ разрешается только в сопровождении уполномоченного на это представителя эксплуатирующей организации.

22.4.6 В исключительных случаях при невозможности выполнить требования 22.4.2 и 22.4.3 работу выполняют по наряду-допуску, выдаваемому по форме в соответствии с приложением Д, в котором наряду с другими требованиями должно быть указание о том, что работы на данном участке разрешается осуществлять только в присутствии представителя эксплуатирующей организации - наблюдающего.

Наблюдающий должен контролировать сохранность временных ограждений рабочих мест, предупредительных плакатов и предотвращение подачи рабочего напряжения на отключенные токоведущие части, соблюдение членами бригады монтажников безопасных расстояний до токоведущих частей, оставшихся под напряжением.

22.4.7 Персонал электромонтажных организаций перед допуском к работе в действующих электроустановках должен быть проинструктирован по вопросам электробезопасности на рабочем месте ответственным лицом, допускающим к работе.

22.4.8 Рабочее напряжение на вновь смонтированные электроустановки может быть подано по решению рабочей комиссии. При необходимости устранения выявленных недоделок электроустановка должна быть отключена и переведена в разряд недействующих путем демонтажа шлейфов, шин, спусков к оборудованию или отсоединения кабелей. Не отключенные токоведущие части должны быть закорочены и заземлены на все время производства работ по устранению недоделок.

23 Работы по проходке горных выработок

23.1 Организация работ

23.1.1 При выполнении работ по проходке горных выработок (далее-проходческих работ) и других работ, связанных с размещением рабочих мест в подземных выработках (далее-подземных работ), необходимо предусматривать мероприятия, приведенных в Правилах безопасности производственных процессов строительства и эксплуатации подземных объектов, не связанных добычей полезных ископаемых, а также объектов добычи полезных ископаемых подземным способом, утвержденных приказом ГКПЭН от 10.03.2018 г. № 01-7/171 и Правилах безопасности производственных процессов добычи полезных ископаемых открытым способом, утвержденных приказом ГКПЭН от 24.04.2018 г. № 01-7/203, а также по предупреждению воздействия на работников следующих опасных и вредных производственных факторов, связанных с характером работы:

- обрушивающиеся горные породы;
- движущиеся машины и их рабочие органы, а также передвигаемые ими транспортные средства;
- повышенное содержание в воздухе рабочей зоны пыли и вредных веществ;
- повышенное напряжение в электрической цепи, замыкание которой может произойти через тело человека.

23.1.2 Безопасность проходческих работ должна быть обеспечена на основе выполнения содержащихся в организационно-технологической документации (ПОС, ППР) следующих решений по охране труда:

- определение порядка разработки породы, а также временного и постоянного крепления выработки с учетом геологических и гидрогеологических условий участка работ;
- выбор средств механизации для разработки и погрузки породы, транспортирования породы и материалов (конструкций), сооружения постоянной крепи;
- схемы и проекты вентиляции подземных выработок;
- схемы и проекты откачки воды;
- мероприятия по предупреждению и ликвидации аварий;
- обеспечение целостности и сохранности подземных и надземных коммуникаций, зданий и сооружений.

23.1.3 При строительстве подземных сооружений следует руководствоваться соответствующими Правилами безопасности при строительстве подземных сооружений.

23.1.4 До начала работ по проходке горных выработок работники должны быть ознакомлены под расписку с геологическими и гидрогеологическими условиями участка работ.

При изменении гидрогеологических или геологических условий работ, создающих возможность возникновения аварий, подземные работы следует приостановить и принять предусматриваемые мероприятия по предупреждению и ликвидации аварийной ситуации.

23.1.5 Для каждого подземного объекта строительства должен быть утвержден план ликвидации аварий, а работающие должны быть обучены правилам поведения во время возможных аварий.

Каждый участок должен быть обеспечен запасом инструмента, материалов, средств пожаротушения и других средств, необходимых при ликвидации аварий, а также указаниями по их применению.

23.1.6 До начала работ по проходке горных выработок должны быть выполнены мероприятия по обеспечению сохранности подземных и надземных коммуникаций, зданий и сооружений.

23.1.7 Работодатель обязан при производстве работ обеспечить и применять в обязательном порядке сертифицированные средства индивидуальной защиты в зависимости от опасных и вредных факторов работы.

23.2 Организация рабочих мест

23.2.1 Размеры поперечного сечения выработок в свету с учетом крепи должны обеспечить возможность сохранения габаритов проходов согласно требованиям раздела 6 с учетом габаритов применяемых средств механизации и транспорта.

23.2.2 Разработанную породу, остатки материалов, разобранные крепления и неиспользованное оборудование при проходке необходимо удалять.

СН КР 12-01:2018

Не разрешается загромождать проходы и рельсовые пути подземных выработок.

23.2.3 При проходке шахтных стволов и тоннелей должна быть обеспечена искусственная вентиляция с местной вытяжкой от участков производства буровзрывных и сварочных работ.

23.2.4 Горные выработки, состояние которых представляет опасность для работающих, за исключением случаев выполнения работ по устранению опасностей с применением необходимых средств безопасности, должны быть закрыты для доступа людей.

23.2.5 Питание рабочего и аварийного электрического освещения подземных выработок следует осуществлять от разных источников.

23.2.6 Электрооборудование, применяемое в подземных выработках, при наличии взрывоопасных условий должно быть во взрывобезопасном исполнении.

23.2.7 Крепление устья ствола шахты должно возвышаться над уровнем спланированной площадки не менее чем на 0,5 м.

Устье перекрывается сплошным настилом, на котором запрещается складировать породу и материалы. Вокруг устья оставляется свободный проход шириной не менее 1 м.

23.2.8 При проходке шахтных стволов находящиеся в забое работники должны быть защищены отпадения предметов сверху предохранительным настилом, расположенным не выше 4 м от уровня разрабатываемого грунта.

23.2.9 В вертикальном стволе, заложенном на глубину до 20 м, должно быть устроено отделение для спуска людей в подземную выработку, оборудованное лестницей с перилами, отделенной от грузового отделения сплошной обшивкой.

При глубине вертикального ствола более 20 м необходимо оборудовать механизированный спуск и подъем людей.

23.3 Порядок производства работ

23.3.1 Временное крепление горных выработок следует производить в соответствии с утвержденными ППР и паспортами временного крепления.

При изменении геологических и гидрогеологических условий паспорт временного крепления должен быть пересмотрен.

23.3.2 Величина отставания обделки (постоянной крепи) от забоя подземной выработки не должна превышать максимально допустимую проектом. Участок выработки между забоем и обделкой должен быть закреплен временной крепью или защищен конструкциями проходческого щита.

Временная крепь должна быть расклинена по ее контуру, пустоты между крепью и поверхностью выработки забучены.

23.3.3 На весь период горных работ должен быть установлен надзор за состоянием временной крепи выработок и соответствием геологических и гидрогеологических условий участка работ, указанным в ППР.

23.3.4 Использование взрывчатых материалов при проведении проходческих работ, а также порядок обеспечения безопасности при производстве горных работ следует осуществлять в соответствии с требованиями Правила безопасности при

взрывных работах», утвержденные постановлением Правительства Кыргызской Республики от 30.09.2016 г. № 521.

23.3.5 Разработка породы при проходке выработок сплошным забоем или уступами должна производиться во всех случаях, начиная с верхней части забоя. Это правило не распространяется на забои, разрабатываемые с использованием механизированных комплексов.

23.3.6 При использовании опрокидных вагонеток их следует оборудовать запорами против произвольного опрокидывания.

Запрещается загружать вагонетки выше бортов и оставлять во время движения без сопровождения.

23.3.7 Максимальная скорость движения подвижного состава по горизонтальным выработкам не должна превышать:

- 4 км/ч - при ручной откатке;
- 3,6 км/ч - при канатной откатке с бесконечным канатом;
- 5,4 км/ч - при откатке концевым канатом;
- 10 км/ч - при электровозной откатке.

23.3.8 Не допускается применять в одних и тех же выработках ручную и механизированную откатку вагонеток.

При ручной откатке на передней стенке вагонетки должен быть установлен световой сигнал.

23.4 Специальные методы производства работ

23.4.1 При проходке тоннелей щитами:

- смонтированный щит, его механизмы и приспособления разрешается вводить в эксплуатацию только после приемки их по акту;
- разрабатывать грунт следует только в пределах козырька щита;
- вне устойчивых, слабых грунтах лоб забоя следует закрепить временной крепью, а в сыпучих грунтах следует применять, как правило, щиты с горизонтальными площадками, число которых надлежит предусматривать исходя из условий обеспечения устойчивости грунта на площадках;
- передвигать щит следует в присутствии сменного мастера или производителя работ, не допуская пребывания работников у забоя, за исключением наблюдающих за креплением.

23.4.2 При проходке горных выработок в замороженных грунтах:

- производство работ разрешается только после образования замкнутого замороженного контура проектной толщины и достижения проектной температуры грунта;
- при проходке должен быть организован контроль температуры замороженных пород, при появлении влажных пятен, а также повышении температуры пород в контрольных скважинах должны быть приняты меры по обеспечению безопасности работ;
- не допускается осуществлять проходку горных выработок в замороженных грунтах с отставанием временного крепления от лба забоя.

СН КР 12-01:2018

23.4.3 При горизонтальном продавливании труб пребывание рабочих в них допускается при диаметре трубы не менее 1200 мм и длине не более 40 м, а также исключении возможности попадания в забой вредных газов, подземных вод или плывунов.

Длительность непрерывного пребывания работника внутри трубопровода не должна превышать 1 ч, а интервалы между циклами устанавливаются не менее 30 мин.

Трубопровод длиной 10 м и более необходимо обеспечить принудительной вентиляцией с подачей свежего воздуха в количестве 10 м³/ч.

23.4.4 Разрабатывать забой за пределами ножевой части оголовка продавливаемого трубопровода не допускается.

Транспортирование грунта должно производиться на тележках, высота которых не должна превышать половины диаметра трубы.

Запрещается накапливать грунт у забоя и перекидывать его ручным способом по трубе.

Приложение А**(справочное)****Перечень нормативных правовых актов, на которые имеются ссылки в настоящих нормах:**

- 1 Конвенции 162 МОТ 1986 года «Об охране труда при использовании асбеста»
- 2 Технический регламент Евразийского экономического союза «О требованиях к средствам обеспечения пожарной безопасности и пожаротушения» (ТР ЕАЭС 043/2017), Принят Решением Совета Евразийской экономической комиссии от 23 июня 2017 г. № 40;
- 3 Технический регламент Таможенного союза «О безопасности средств индивидуальной защиты» ТР ТС 019/2011. Утверждён решением комиссии Таможенного союза от 9 декабря 2011 г.;
- 4 Технический регламент Таможенного союза (018/2011) «О безопасности колесных транспортных средств». Утверждён Решением Комиссии Таможенного союза от 9 декабря 2011 г. № 87;
- 5 Технический регламент Таможенного союза (010/2011) «О безопасности машин и оборудования от 18 октября 2011 г. № 823;
- 6 Технический регламент "О безопасной эксплуатации и утилизации машин и оборудования". Утвержден постановлением ПКР от 29 декабря 2008 года № 280;
- 7 Технический регламент "О безопасности подъемно-транспортного оборудования и процессов его эксплуатации". Утвержден постановлением ПКР от 23 сентября 2011 года № 587;
- 8 Закон КР «Трудовой кодекс Кыргызской Республики» от 4 августа 2004 года № 106;
- 9 Закон КР от 1 августа 2003 года № 167 «Об охране труда» от 5 апреля 2004 года № 225;
- 10 Закон КР «О профессиональных союзах» от 16 октября 1998 года № 130;
- 11 Закон КР «О коллективных договорах» от 21 августа 2004 года № 164;
- 12 Закон КР «Об обеспечении пожарной безопасности» от 7 июня 2016 года № 78;
- 13 Закон КР «О дорожном движении в Кыргызской Республике» от 20 апреля 1998 года № 52;
- 14 Закон КР «О пожарной безопасности» от 17 июня 1996 года № 22;
- 15 Постановление Правительства КР «Об утверждении предельно допустимых норм нагрузок при подъеме и перемещении тяжестей вручную женщинами и работниками в возрасте до 18 лет» от 2 декабря 2005 года № 548;
- 16 Постановлением Правительства КР от 24 марта 2000 года № 158 «Перечень производства, работ, профессий и должностей с вредными или опасными условиями труда, на которых запрещается применение труда женщин»;
- 17 Постановление Правительства КР «О списке производств, профессий и работ с тяжелыми и вредными условиями труда, на которых запрещается применение труда лиц моложе восемнадцати лет» от 2 июля 2001 года № 314;

СН КР 12-01:2018

Продолжение приложения А

18 Постановление Правительства КР Об утверждении нормативных правовых актов Кыргызской Республики в области общественного здравоохранения от 16 мая 2011 года № 225:

- Перечень вредных веществ и неблагоприятных производственных факторов, при работе с которыми обязательные предварительные и периодические медицинские осмотры работников;

- Перечень работ, при выполнении которых обязательны предварительные и периодические медицинские осмотры работников;

- Перечень медицинских противопоказаний к допуску на работу по управлению автотранспортными средствами и управлению индивидуальными транспортными средствами;

- Перечень декретированного контингента, подлежащего обязательным при поступлении на работу и периодическим медицинским осмотрам;

- Перечень общих медицинских противопоказаний к допуску на работу, связанную с вредными веществами и неблагоприятными факторами;

- Инструкция о проведении обязательных предварительных при поступлении на работу и периодических медицинских осмотров работников;

- Инструкция по применению Списка профессиональных заболеваний;

- Положение о расследовании и учете профессиональных заболеваний;

19 Постановление Правительства КР «Об утверждении списков производств, работ, профессий, должностей и показателей, дающих право на льготное пенсионное обеспечение» от 1 июля 1996 года № 298;

20 «Правила о бесплатной выдаче молока и других равноценных пищевых продуктов, работающим во вредных условиях труда» и «Положение о бесплатной выдаче мыла, моющих и дезинфицирующих средств», утвержденные постановлением Правительства КР от 25.06.97 года № 374;

21 Положение о расследовании и учете несчастных случаев на производстве. Утверждено постановлением Правительства КР от 27 февраля 2001 года № 64;

22 Правила пожарной безопасности для предприятий, организаций, учреждений и жилого фонда Кыргызской Республики. Утверждены постановлением Правительства Кыргызской Республики от 8 февраля 1995 года № 33;

23 Правила дорожного движения Кыргызской Республики. Утверждены постановлением Правительства КР от 4 августа 1999 года № 421;

24 Положение о порядке проведения технического осмотра транспортных средств. Утверждено постановлением Правительства КР от 3 мая 2013 года №239;

25 Правила перевозки опасных грузов автомобильным транспортом Утверждены постановлением Правительства КР от 11 апреля 2016 года № 198;

26 Типовое положение «О службе и об организации работы по охране труда», утвержденное Постановлением Правительства КР от 24 марта 2000 года № 158;

Продолжение приложения А

27 Типовое положение о службе и об организации работы по охране труда и Положения о порядке обучения охране труда и проверки знаний требованиям охраны труда работников организаций», утвержденное Постановлением Правительства КР от 5 апреля 2004 года № 225;

28 СанПин 2.2.3.0013-03. Санитарные правила и нормы «Работа с асбестом и асбестосодержащими материалами», включенные в каталог № СК1, утвержденный приказом Госстроя КР от 30 декабря 2011 года №135;

29 Правила поставки и пользования природным газом. Утверждены приказом Минэнергопрома от 17 октября 2015 года № 152

30 Единые правила безопасности при взрывных работах, утвержденные постановлением Госгортехнадзора КР, МЧС ГО КР Минвнешторгпром КР, МВД КР от 29 марта 2000 № 2/4;

31 Положение о порядке организации и осуществления производственного контроля организациями, осуществляющими деятельность в области промышленной безопасности на опасных производственных объектах, утвержденное постановлением Правительства КР от 18.08.2017 г. №516;

32 Положение о проведении технического расследования аварии и инцидентов на опасных производственных объектах», утвержденное приказом ГКПЭН от 24.04.2018 г. № 01-7/202);

33 Положение об организации работы по подготовке и аттестации специалистов организаций в области промышленной безопасности» и «Положение об организации обучения и проверки знаний рабочих организаций в области промышленной безопасности», утвержденные приказом ГКПЭН от 12.05.2018 г. № 01-7/239);

34 Положение о системе нормативных документов в строительстве, утвержденное приказом Государственного агентства архитектуры, строительства и жилищно- коммунального хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики от 11 июня 2018 года № 13-нпа;

35 СН КР 12-02:2018 Организация строительного производства.

Нормативные документы:

В настоящих СН использованы ссылки на следующие нормативные документы:

ГОСТ 12.1.003-83 Система стандартов безопасности труда. Шум. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.1.004-91 Система стандартов безопасности труда. Пожарная безопасность. Общие требования;

ГОСТ 12.1.005-88 Система стандартов безопасности труда. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны;

ГОСТ 12.1.006-84 Система стандартов безопасности труда. Электромагнитные поля радиочастот. Допустимые уровни на рабочих местах и требования к проведению контроля;

ГОСТ 12.1.007-76 Система стандартов безопасности труда. Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности;

Продолжение приложения А

ГОСТ 12.1.010-76 Система стандартов безопасности труда. Взрывобезопасность. Общие требования;

ГОСТ 12.1.012-90 Система стандартов безопасности труда. Вибрационная безопасность. Общие требования;

ГОСТ 12.1.045-84 Электростатические поля. Допустимые уровни на рабочих местах и требования к проведению контроля;

ГОСТ 12.1.050-86 Система стандартов безопасности труда. Методы измерения шума на рабочих местах;

ГОСТ 12.2.003-91 Система стандартов безопасности труда. Оборудование производственное. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.2.007.0-75 Система стандартов безопасности труда. Изделия электротехнические. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.2.009-99 Система стандартов безопасности труда. Станки металлообрабатывающие. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.2.015-93 Машины и оборудование для стекольной промышленности. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.2.016.4-91 Система стандартов безопасности труда. Оборудование компрессорное. Метод определения шумовых характеристик стационарных компрессорных станций и установок;

ГОСТ 12.2.017-93 Система стандартов безопасности труда. Оборудование кузнечнопрессовое. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.2.022-80 Система стандартов безопасности труда. Конвейеры. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.2.028-84 Система стандартов безопасности труда. Вентиляторы общего назначения. Методы определения шумовых характеристик;

ГОСТ 12.2.032-78 Система стандартов безопасности труда. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования;

ГОСТ 12.2.033-78 Система стандартов безопасности труда. Рабочее место при выполнении работ стоя. Общие эргономические требования;

ГОСТ 12.2.046.0-2004 Система стандартов безопасности труда. Оборудование технологическое для литейного производства. Требования безопасности;

ГОСТ 12.2.062-81 Система стандартов безопасности труда. Оборудование производственное. Ограждения защитные;

ГОСТ 12.3.002-2014 Система стандартов безопасности труда. Процессы производственные. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.3.003-86 Система стандартов безопасности труда. Работы электросварочные. Требования безопасности;

ГОСТ 12.3.005-75 Система стандартов безопасности труда. Работы окрасочные. Общие требования безопасности;

Окончание приложения А

ГОСТ 12.3.008-75 Система стандартов безопасности труда. Производство покрытий металлических и неметаллических неорганических. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.3.009-76 Система стандартов безопасности труда. Работы погрузочно-разгрузочные. Общие требования безопасности;

ГОСТ 12.3.025-80 Система стандартов безопасности труда. Обработка металлов резанием. Требования безопасности;

ГОСТ 12.3.036-84 Система стандартов безопасности труда. Газопламенная обработка металлов. Требования безопасности;

ГОСТ 12.4.010-75 Система стандартов безопасности труда. Средства индивидуальной защиты. Рукавицы специальные. Технические условия;

ГОСТ 12.4.012-83 Система стандартов безопасности труда. Вибрация. Средства измерения и контроля вибрации на рабочих местах. Технические требования;

ГОСТ 12.4.013-97 Система стандартов безопасности труда. Очки защитные. Общие технические условия;

ГОСТ 12.4.023-84 Система стандартов безопасности труда. Щитки защитные лицевые. Общие технические требования и методы контроля;

ГОСТ 12.4.026-2015 Система стандартов безопасности труда. Цвета сигнальные и знаки безопасности;

ГОСТ 12.4.044-87 Система стандартов безопасности труда. Костюмы женские для защиты от повышенных температур. Технические условия;

ГОСТ 12.4.045-87 Костюмы мужские для защиты от повышенных температур. Технические условия;

ГОСТ 12.4.050-78 Обувь специальная валеная для защиты от повышенных температур. Технические условия;

ГОСТ 12.4.059-89 Система стандартов безопасности труда. Строительство. Ограждения предохранительные инвентарные. Общие технические условия;

ГОСТ 12.4.184-95 Пояса предохранительные;

КМС 1.5- 2017 Национальная система стандартизации Кыргызской Республики. Национальные стандарты. Правила построения, изложения, оформления и обозначения.

П р и м е ч а н и е – При пользовании настоящими строительными нормами целесообразно проверить действие ссылочных НД по Перечню нормативных документов в области архитектуры и строительства, действующих на территории Кыргызской Республики и каталогу, составленному по состоянию на 1 января текущего года, а также по соответствующим информационным указателям ЦСМ и Госстроя КР, опубликованным в текущем году.

**Приложение Б
(обязательное)
Термины и их определения**

Термин	Определение
1 Безопасность производственного оборудования	Свойство производственного оборудования соответствовать требованиям безопасности труда при монтаже (демонтаже) и эксплуатации в условиях, установленных нормативно-технической документацией
2 Безопасное расстояние	Наименьшее расстояние между человеком и источником опасного производственного фактора, при котором человек находится вне опасной зоны
3 Безопасные условия труда	Условия труда, при которых воздействие на работающих вредных или опасных производственных факторов исключено либо уровни их воздействия не превышают установленные нормативы
4 Безопасность труда в строительстве	Обеспечение безопасных условий труда в производственной (строительной) деятельности
5 Верхолазные работы	Работы, выполняемые на высоте более 5 м от поверхности земли, перекрытия или рабочего настила, над которыми производятся работы непосредственно с конструкциями или оборудованием при их монтаже или ремонте, при этом основным средством, предохраняющим работающих от падения с высоты, является предохранительный пояс.
4 Вибрация	Любая вибрация, передаваемая человеческому телу твердыми телами и которая является вредной для здоровья или опасной в другом отношении
5 Вредный производственный фактор (вредный фактор)	Производственный фактор, воздействие которого на работающего в определенных условиях может привести к заболеванию или снижению работоспособности и (или) отрицательному влиянию на здоровье потомства
6 Генеральный подрядчик	Подрядчик, привлекающий для выполнения отдельных своих обязательств других лиц по договорам субподряда.
7 Загрязнение воздуха	Любое загрязнение воздуха веществами независимо от их физического состояния, которые являются вредными для здоровья или опасными в другом отношении
8 Заказчик в строительной деятельности (заказчик)	Инвестор или уполномоченное им лицо, привлекающее подрядчика в строительной деятельности для реализации инвестиционного проекта и (или) выполнения других работ в рамках строительной деятельности на основании заключенного договора.
9 Замкнутое пространство:	Замкнутым пространством считается закрытая емкость (помещение), имеющее люк (лаз) с размерами, препятствующими свободному и быстрому проходу через него работающих и затрудняющими естественный воздухообмен.

Продолжение приложения Б

Термин	Определение
10 Захватка	Участок здания, сооружения, предназначенный для поточного выполнения строительно-монтажных работ с повторяющимися на данном и последующих за ним участках составом и объемом работ.
11 Знаки безопасности	Знаки, предназначенные для предупреждения человека о возможной опасности, запрещении или предписании определенных действий, а также для информации о расположении объектов, использование которых связано с исключением или снижением последствий воздействия опасных и (или) вредных производственных факторов
12 Наниматель	Юридическое или физическое лицо, которому законодательством предоставлено право заключения и прекращения трудового договора с работником
13 Несчастный случай на производстве	Несчастный случай в результате воздействия на работающего опасного производственного фактора при выполнении им трудовых обязанностей или заданий руководителя работ
14 Огневые работы	Работы, связанные с применением открытого огня, искрообразованием (электросварка, газосварка, бензорезка, работы с использованием паяльных ламп, варка битума и другие работы с выделением искр).
15 Опасный производственный фактор	Производственный фактор, воздействие которого на работника может привести к его травме
16 Опасная зона	Пространство, в котором на работающего воздействуют опасные и вредные производственные факторы
17 Охранная зона	Зона, в которой устанавливается специальный режим охраны размещаемых объектов
18 Охрана труда	Система сохранения жизни и здоровья работников в процессе трудовой деятельности, включающая в себя правовые, социально-экономические, организационно-технические, санитарно-гигиенические, лечебно-профилактические, реабилитационные и иные мероприятия и средства
19 Подмости	Одноярусная конструкция, предназначенная для выполнения работ, требующих перемещения рабочих мест по фронту работ
20 Подрядчик в строительной деятельности (подрядчик)	Физическое или юридическое лицо, имеющее право на осуществление архитектурной, градостроительной и строительной деятельности и (или) заключившее договор с заказчиком, застройщиком в целях осуществления этой деятельности.
21 Представителями работников	Профессиональные союзы и их объединения, иные представители, избираемые работниками в случаях предусмотренных Трудовым кодексом КР
22 Проект производства работ (ППР)	Проект, определяющий технологию, сроки выполнения и графики обеспечения ресурсами строительно-монтажных работ.

Термин	Определение
23 Проект организации строительства (ПОС)	Составная часть проектной документации, определяющая общую продолжительность и промежуточные сроки строительства, распределение капитальных вложений и объемов строительно-монтажных работ, материально-технические, трудовые ресурсы и источники их покрытия, основные методы выполнения строительно-монтажных работ.
24 Производственная деятельность	Совокупность действий людей с применением орудий труда, необходимых для превращения ресурсов в готовую продукцию, включающих в себя производство и переработку различных видов сырья, строительство и оказание различных видов услуг
25 Производственная санитария	Система организационных, санитарно-гигиенических мероприятий и технических средств и методов, предотвращающих или уменьшающих воздействие на работающих недопустимого риска
26 Промышленность строительных материалов:	Изготовление в промышленных условиях материалов (в том числе штучных), предназначенных для создания строительных конструкций зданий и сооружений и изготовления строительных изделий.
27 Рабочее место	Место, в котором работник должен находиться или в которое ему необходимо прибыть в связи с его работой и которое прямо или косвенно находится под контролем работодателя
28 Работодатель	Организация (юридическое лицо), представляемая ее руководителем (администрацией) либо физическое лицо, с которым работник состоит в трудовых отношениях
29 Работник	Физическое лицо, работающее в организации на основе трудового договора (контракта), лицо, занимающееся индивидуальной предпринимательской деятельностью, лицо обучающееся в образовательном учреждении начального, среднего или высшего профессионального обучения
30 Рабочая зона	Пространство высотой до 2 м над уровнем пола или площадки, на котором находятся места постоянного или временного пребывания работающих
31 Рабочая площадка:	Навесная конструкция, предназначенная для образования рабочего места непосредственно в зоне производства работ
32 Сертификат соответствия	Документ, выданный по правилам системы сертификации для подтверждения соответствия сертифицированной продукции установленным требованиям
33 Строительные леса	Многоярусная конструкция, предназначенная для организации рабочих мест на разных горизонтах

Окончание приложения Б

Термин	Определение
34 Средства подмащивания	Устройства, предназначенные для организации рабочих мест при производстве строительно-монтажных работ на высоте или глубине более 1,3 м от уровня земли или перекрытия.
35 Средство защиты (работающего)	Средство, предназначенное для предотвращения риска или уменьшения его воздействия на работающего до допустимого уровня
36 Средство индивидуальной защиты (работающего)	Средство защиты, надеваемое на тело человека или его части, или используемое им
37 Средство коллективной защиты (работающих)	Средство защиты, конструктивно и (или) функционально связанное с производственным оборудованием, производственным процессом, производственным помещением (зданием) или производственной площадкой
38 Строительная индустрия	Изготовление в промышленных условиях изделий для применения в качестве элементов строительных конструкций зданий и сооружений.
39 Строительная площадка	Территория, выделяемая в установленном порядке для размещения возводимого объекта и размещения машин, материалов, конструкций, производственных и санитарно-бытовых помещений и коммуникаций, используемых в процессе возведения зданий и сооружений.
40 Технологическая карта	Документ, устанавливающий рациональную и технологически стабильную технологию производства часто повторяющегося вида строительно-монтажных работ и используемый взамен проекта производства работ или в дополнение к нему.
41 Требования безопасности труда (требования безопасности)	Требования, установленные законодательными актами, нормативными и проектными документами, правилами и инструкциями, выполнение которых обеспечивает безопасные условия труда и регламентирует поведение работающих
42 Труднодоступное пространство	Пространство (помещение), в котором, ввиду малых размеров, затруднено выполнение работ, а естественный воздухообмен недостаточен.
43 Условия труда	Совокупность факторов производственной среды и трудового процесса, оказывающих влияние на работоспособность и здоровье работника
44 Шум	Любой звук, который может вызвать потерю слуха или быть вредным для здоровья или опасным в другом отношении
45 Электроустановки	Совокупность машин, аппаратов, линий и вспомогательного оборудования (вместе с сооружениями и помещениями, в которых они установлены), предназначенных для производства, преобразования, трансформации, передачи, распределения электрической энергии и преобразования ее в другой вид энергии.

**Приложение В
(обязательное)**

Форма

Акт – допуск

для производства строительно – монтажных работ на территории организации

гор. _____ « ___ » _____ 20__ г.

_____ (наименование организации, действующего предприятия или строящегося объекта)

Мы, ниже подписавшиеся, представитель организации _____

(Ф.И.О., должность)

представитель генерального подрядчика (субподрядчика) _____

(Ф.И.О., должность)

составили настоящий акт о нижеследующем.

Организация (генподрядчик) представляет участок (территорию), ограниченный координатами, _____

(наименование осей, отметок и номер чертежа)

для производства на нем _____

(наименование работ)

Под руководством технического персонала – представителя генерального подрядчика (субподрядчика) на следующий срок:

начало « ___ » _____ окончание « ___ » _____

До начала работ необходимо выполнить следующие мероприятия, обеспечивающие безопасность производства работ

Наименование мероприятия	Срок выполнения	Исполнитель

Представитель организации (генподрядчика) _____

(подпись)

Председатель генерального подрядчика (субподрядчика) _____

(подпись)

Примечания

1 В мероприятиях предусматриваются взаимная ответственность сторон по обеспечению безопасных условий труда на территории строительной площадки.

2 При необходимости после истечения срока действия настоящего акта-допуска необходимо составить акт-допуск на новый срок.

**Приложение Г
(обязательное)**

Границы опасных зон по действию опасных факторов

Г.1 Границы опасных зон в местах, над которыми происходит перемещение грузов подъемными кранами, а также вблизи строящегося здания принимаются от крайней точки горизонтальной проекции наружного наименьшего габарита перемещаемого груза или стены здания с прибавлением наибольшего габаритного размера перемещаемого (падающего) груза и минимального расстояния отлета груза при его падении согласно таблице Г.1.

Т а б л и ц а Г.1

Высота возможного падения груза (предмета), м	Минимальное расстояние отлета груза (предмета), м	
	перемещаемого краном	падающего здания
До 10	4	3,5
» 20	7	5
» 70	10	7
» 120	15	10
» 200	20	15
» 300	25	20
» 450	30	25

П р и м е ч а н и е – При промежуточных значениях высоты возможного падения груза (предмета) минимальное расстояние их отлета допускается определять методом интерполяции.

Г.2 Границы опасных зон, в пределах которых действует опасность поражения электрическим током, устанавливаются согласно таблице Г.2.

Т а б л и ц а Г.2

Напряжение, кВ		Расстояние от людей, применяемых ими инструментов, приспособлений и от временных ограждений, м	Расстояние от механизмов и грузоподъемных машин в рабочем и транспортном положении, от стропов, грузозахватных приспособлений и грузов, м
До 1	На ВЛ	0,6	1,0
	В остальных электроустановках	Не нормируется (без прикосновения)	1,0
1-35		0,6	1,0
60, 110		1,0	1,5
150		1,5	2,0
220		2,0	2,5
330		2,5	3,5
400, 500		3,5	4,5
750		5,0	6,0
800*		3,5	4,5
1150		8,0	10,0

*Постоянный ток

Г.3 Границы опасных зон, в пределах которых действует опасность воздействия вредных веществ, определяются замерами по превышению допустимых концентраций вредных веществ, определяемых по ГОСТ 12.1.005.

Г.4 Границы опасных зон вблизи движущихся частей машин и оборудования определяются в пределах 5 м, если другие повышенные требования отсутствуют в паспорте или в инструкции завода-изготовителя.

**Приложение Д
(обязательное)**

Форма

Наряд-допуск на производство работ в местах действия опасных или вредных факторов

Выдан «__» _____ 20__ г.

Действия до «__» _____ 20__ г.

1 Руководитель работ _____

(Ф.И.О., должность)

2 На выполнение работ _____

(наименование работ, место, условия их выполнения)

3 Опасные производственные факторы, которые действуют или могут возникнуть независимо от выполняемой работы в местах ее производства:

4 До начала производства работ необходимо выполнить следующие мероприятия:

№ п/п	Наименование мероприятия	Срок выполнения	Ответственный исполнитель
1	2	3	4

Начало работ в __ час. __ мин. __ 20__ г.

Окончание работ в __ час. __ мин. __ 20__ г.

5 В процессе производства работ необходимо выполнить следующие мероприятия:

№ п/п	Наименование мероприятия	Срок выполнения	Ответственный исполнитель
1	2	3	4

6 Состав исполнителей работ

Фамилия, имя, отчество	Квалификация, группа по ТБ	С условиями работ ознакомил, инструктаж провел	С условиями работ ознакомлен
1	2	3	4
1			
2			
3			
и т.д.			

Окончание приложения Д

7 Наряд – допуск выдал _____
(уполномоченный приказом руководителя организации,
Ф.И.О., должность, подпись)

Наряд – допуск принял _____
(должность, Ф.И.О., подпись)

8 Письменное разрешение действующего предприятия (эксплуатирующей организации) на производство работ имеется.

Мероприятия по безопасности строительного производства согласованы

(должность, Ф.И.О., подпись уполномоченного представителя
действующего предприятия

или эксплуатирующей организации

9. Рабочее место и условия труда проверены. Мероприятия по безопасности производства, указанные в наряде – допуске, выполнены.

Разрешаю приступить к выполнению _____
(Ф.И.О., должность, подпись, дата)

10 Наряд – допуск продлен до _____
(дата, подпись лица, выдавшего наряд-допуск)

11 Работа выполнена в полном объеме. Материалы, инструменты, приспособления убраны. Люди выведены. Наряд – допуск закрыт.

Руководитель работ _____
(дата, подпись)

Люди выдавшие наряд-допуск _____
(дата, подпись)

П р и м е ч а н и е - Наряд-допуск оформляется в двух экземплярах (первый находится у лица, выдавшего наряд, второй у ответственного руководителя работ); при работах на территории действующей организации наряд-допуск оформляется в трех экземплярах (третий экземпляр выдается ответственному лицу действующей организации).

**Приложение Е
(рекомендуемое)**

**Примерный перечень
мест (условий) производства и видов работ,
на выполнение которых необходимо выдавать наряд-допуск**

Е.1 Выполнение работ с применением грузоподъемных кранов и других строительных машин в охранных зонах воздушных линий электропередачи, газонефтепродуктопроводов, складов легковоспламеняющихся или горючих жидкостей, горючих или сжиженных газов.

Е.2 Выполнение любых работ в колодцах, шурфах, замкнутых и труднодоступных пространствах.

Е.3 Выполнение земляных работ на участках с патогенным заражением почвы (свалки, скотомогильники и т.п.), в охранных зонах подземных электрических сетей, газопровода и других опасных подземных коммуникаций.

Е.4 Осуществление текущего ремонта демонтажа оборудования, а также производство ремонтных или каких-либо строительного-монтажных работ при наличии опасных факторов действующего предприятия.

Е.5 Выполнение работ на участках, где имеется или может возникнуть опасность со смежных участков работ.

Е.6 Выполнение работ в непосредственной близости от полотна или проезжей части эксплуатируемых автомобильных и железных дорог (определяется с учетом действующих нормативных документов по безопасности труда соответствующих министерств и ведомств).

Е.7 Выполнение газоопасных работ.

**Приложение Ж
(рекомендуемое)**

**Состав и содержание основных проектных решений по безопасности труда в
организационно-технологической документации в строительстве**

Ж.1 Организационно-технологическая документация (ПОС, ППР) должна содержать конкретные проектные решения по безопасности труда, определяющие технические средства и методы работ, обеспечивающие выполнение нормативных требований безопасности труда.

Не допускается заменять проектные решения извлечениями из норм и правил безопасности труда, которые рекомендуется приводить только в качестве обоснования для разработки соответствующих решений.

Ж.2 Исходными данными для разработки проектных решений по безопасности труда являются:

требования нормативных документов и стандартов по безопасности труда;
 типовые решения по обеспечению выполнения требований безопасности труда, справочные пособия и каталоги средств защиты работающих;
 инструкции заводов - изготовителей строительных материалов, изделий и конструкций по обеспечению безопасности труда в процессе их применения;
 инструкции заводов - изготовителей машин и оборудования, применяемых в процессе работ.

Ж.3 При разработке проектных решений по организации строительных и производственных площадок, участков работ необходимо выявить опасные производственные факторы, связанные с технологией и условиями производства работ, определить и указать в организационно-технологической документации зоны их действия. При этом опасные зоны, связанные с применением грузоподъемных машин, определяются в проектно-сметной документации (проекте организации строительства), а остальные - в производственной документации (проекте производства работ).

Ж.4 Санитарно-бытовые и производственные помещения и площадки для отдыха работников, а также автомобильные и пешеходные дорожки следует располагать за пределами опасных зон.

Ж.5 В случае если в процессе строительства (реконструкции) зданий и сооружений в опасные зоны вблизи мест перемещения грузов кранами и от строящихся зданий могут попасть эксплуатируемые гражданские или производственные здания и сооружения, транспортные пешеходные, дороги и, другие места возможного нахождения людей, необходимо предусматривать решения, предупреждающие условия возникновения там опасных зон, в том числе:

а) вблизи мест перемещения груза краном:

рекомендуется оснащать башенные краны дополнительными средствами ограничения зоны их работы, посредством которых зона работы крана должна быть принудительно ограничена таким образом, чтобы не допускать возникновения опасных зон в местах нахождения людей;

скорость поворота стрелы крана в сторону границы рабочей зоны должна быть ограничена до минимальной при расстоянии от перемещаемого груза до границы зоны менее 7 м;

Продолжение приложения Ж

перемещение грузов на участках, расположенных на расстоянии менее 7 м от границы опасных зон, следует осуществлять с применением предохранительных или страховочных устройств, предотвращающих падение груза;

б) на участках вблизи строящегося (реконструируемого) здания по периметру здания необходимо установить защитный экран, имеющий равную или большую высоту по сравнению с высотой возможного нахождения груза, перемещаемого грузоподъемным краном, зона работы крана должна быть ограничена таким образом, чтобы перемещаемый груз не выходил за контуры здания в местах расположения защитного экрана.

Ж.6 При разборке (разрушении) зданий проектные решения по обеспечению безопасности труда должны определить:

размеры опасной зоны при принятом методе разборки (разрушении);

последовательность выполнения работ, исключающих самопроизвольное обрушение конструкций;

мероприятия по подавлению пылеобразования в процессе разрушения конструкций и их погрузке.

Ж.7 Для предупреждения падения работающих с высоты в проектных решениях следует предусматривать:

сокращение объемов верхолазных работ за счет применения конвейерной или укрупнительной сборки, крупноблочного или бескранового метода монтажа;

преимущественное первоочередное устройство постоянных ограждающих конструкций (стен, панелей, ограждений балконов и проемов);

применение ограждающих устройств, соответствующих конструктивным и объемно-планировочным решениям возводимого здания и удовлетворяющих требованиям безопасности труда;

определение места и способов крепления предохранительного пояса.

Кроме этого, решениями должны быть определены:

средства подмащивания, предназначенные для выполнения данного вида работ или отдельной операции;

пути и средства подъема работников на рабочие места;

в необходимых случаях - грузозахватные приспособления, позволяющие осуществлять дистанционную расстроповку длинномерных строительных конструкций.

Ж.8 В целях предупреждения падения с высоты перемещаемых краном строительных конструкций, изделий, материалов, а также потери их устойчивости в процессе монтажа или складирования в проектных решениях должны быть указаны:

средства контейнеризации или тара для перемещения штучных или сыпучих материалов, а также бетона или раствора с учетом характера и грузоподъемности перемещаемого груза и удобства подачи его к месту работ;

грузозахватные приспособления (грузовые стропы, траверсы и монтажные захваты), соответствующие массе и габаритам перемещаемого груза, условиям строповки и монтажа;

способы строповки, обеспечивающие подачу элементов конструкций при складировании и монтаже в положении, соответствующем или близком к проектному;

приспособления (пирамиды, кассеты) для устойчивого хранения элементов строительных конструкций;

порядок и способы складирования строительных конструкций, изделий, материалов и оборудования;

Окончание приложения Ж

способы временного и окончательного закрепления конструкций;
 способы удаления отходов строительных материалов и мусора;

место установки и конструкция защитных перекрытий или козырьков при необходимости нахождения людей в зоне возможного падения мелких материалов или предметов.

Ж.9 При выполнении работ с применением машин, механизмов или оборудования необходимо предусматривать:

выбор типов машин, мест их установки и режимов работы в соответствии с параметрами, предусмотренными технологией работ и условиями производства работ;

применение мероприятий, ограничивающих зону действия машин для предупреждения возникновения опасной зоны в местах нахождения людей а также применение ограждений зоны работы машин;

особые условия установки машин в зоне призмы обрушения грунта, на насыпном грунте или косогоре.

Ж.10 При необходимости разработки траншей и котлованов и нахождения в них людей для производства строительно-монтажных работ должны быть определены:

- в проектно-сметной документации (проекте организации строительства) - безопасная крутизна незакрепленных откосов выемки с учетом нагрузки от строительных машин и материалов или решение о применении креплений;

- в производственной документации (проекте производства работ), кроме того - дополнительные мероприятия по контролю и обеспечению устойчивости откосов в связи с сезонными изменениями;

- тип креплений и технология их установки, а также места установки лестниц для спуска и подъема людей.

Ж.11 Для предупреждения поражения работающих электротоком следует предусматривать:

указания по устройству временных электроустановок, выбору трасс и определению напряжения временных силовых и осветительных электросетей, устройства для ограждения токоведущих частей и месторасположение вводно-распределительных систем и приборов;

способы заземления металлических частей электрооборудования;
 подъема людей;

дополнительные защитные мероприятия при производстве работ в помещениях с повышенной опасностью и особо опасных, а также при выполнении работ в аналогичных условиях вне помещений;

мероприятия по безопасному выполнению работ в охранных зонах линий электропередачи.

Ж.12 Для предупреждения воздействия на работников вредных производственных факторов (неблагоприятного микроклимата шума, вибрации, пыли и вредных веществ в воздухе рабочей зоны) необходимо:

определить участки работ, на которых могут возникнуть вредные производственные факторы, обусловленные технологией и условиями выполнения работ;

определить средства защиты работающих;

предусматривать при необходимости специальные меры по хранению опасных и вредных веществ.

Ж.13 Предусматривать необходимые меры защиты при использовании приборов, содержащих радиоактивные изотопы и служащих источниками ионизирующих излучений, а также при применении лазеров.

**Приложение И
(обязательное)**

Форма

Форма журнала регистрации вводного инструктажа по охране труда и техники безопасности на рабочем месте

Обложка журнала

(наименование организации или предприятия)

Журнал

регистрации инструктажа по охране труда на рабочем месте

(участка, цеха или лаборатории)

Начат _____ 20__ г.

Окончен _____ 20__ г.

Последующие страницы журнала

Дата	Фамилия, имя, отчество инструктируемого	Год рождения	Профессия, должность инструктируемого	Наименование производственного подразделения, в которое направляется инструктируемый	Фамилия, инициалы, должность инструктирующего	Подпись	
						Инструктирующего	Инструктируемого
1	2	3	4	5	6	7	8

**Приложение К
(обязательное)**

Форма

АКТ

**о соответствии выполненных внеплощадочных и внутриплощадочных
подготовительных работ требованиям безопасности труда и готовности объекта
_____ к началу строительства**

" __ " _____ 20__ г.

Комиссия в составе:

руководителя (директора) строящегося предприятия (технического надзора
заказчика-застройщика)

(фамилия, инициалы, должность)

представителя генеральной подрядной строительной организации

(название организации, фамилия, инициалы, должность)

представителя субподрядной специализированной организации, выполняющей
работы в подготовительный период

(название организации, фамилия, инициалы, должность)

представителя работников генеральной подрядной строительной
организации _____

(фамилия, инициалы)

произвела освидетельствование внеплощадочных и внутриплощадочных
подготовительных работ, в том числе по обеспечению санитарно-бытового обслуживания
работающих, выполненных по состоянию на " __ " _____ 20__ г., на соответствие их
требованиям безопасности труда и составила настоящий акт о нижеследующем:

1 К освидетельствованию предъявлены работы _____

(наименование внеплощадочных и внутриплощадочных подготовительных работ, в том

числе по обеспечению санитарно-бытового обслуживания работающих)

2 Работы выполнены в объемах, установленных организационно-технологической
документацией (проектом организации строительства и проектами производства работ)

(наименование организаций, разработчиков ПОС, ППР, N чертежей и дата их
составления)

Окончание приложения К

3 В представленных работах отсутствуют (или допущены) отклонения от требований норм, правил и стандартов безопасности труда

(при наличии отклонений указывается, требования каких нормативных документов нарушены)

Решение комиссии

Работы выполнены в объемах, предусмотренных проектом и в соответствии с требованиями норм и правил безопасности труда.

На основании изложенного разрешается производство основных строительных, монтажных и специальных строительных работ на объекте.

Руководитель (директор) строящегося предприятия (технического надзора заказчика-застройщика) _____

(подпись)

Представитель генеральной подрядной строительной организации _____

(подпись)

Представитель субподрядной специализированной организации _____

(подпись)

Представитель работников генеральной подрядной строительной организации _____

(подпись)

П р и м е ч а н и е - Руководитель генподрядной организации заранее информирует представителя инспекции труда о дате и месте работы комиссии. При необходимости к участию в работе комиссии привлекаются органы государственного надзора или специализированные организации